herres beröm och till the folcks lycksalighet, som han en gång effter then Allswåldigas beslut regerandes warder.

Thet kongl. danska Husets gudsfrucktan och öfriga höga kongl. dygder äro mer bekante, än at man behöfwer något therom nämna. Nog sagt at samma blod runnit i theras ådrar, hwilcka uppå wår kongl. swenska thron i lifstiden ägt werldens förundran och wår hela kiärlek, samt för hwilcka wåra hiertan ännu af sorgefull saknad blöda, när wi komma i hog, at wår stora Drottning Ulrica Eleonora jemte then stora Konungen Carl then XII äfwen af samma kongl. Hus på theras möderne utsprungit. Jemte hwilcket alt wår undersåteliga wördnad och erkäntsamhet emot wårt (!) nådiga Konung tyckes förebåda oss något godt genom Kronprintsens Fredric likhet i namn.

Om wi åter wilja efftersinna hwad förmohner, som wårt rike kunna tillflyta, genom och med någonthera af the herrar, som oss nu kunna föreslås, så lärer hwar ock en owedersägeligen finna, huruledes then Högsta genom naturliga belägenheten och andra angräntzande rikens stigande till alt för stor styrcka och mackt welat liksom erhindra thesse grannar, Swerige, Dannemarck och Norrige, om theras interessens likhet och at the therföre böra wara högst eller endast angelägne therom at igenom närmare wänskap och förtroende sättja sig i stånd at med gemensama krafftiga mått hålla balancen emot andras äfwentyrliga tillwäxande styrcka. Nationernes likhet i enahanda ursprung, likhet i tungomål, likhet i religion med mera styrcker thetsamma.

Ingen är så okunnig om länders belägenhet, at icke then finner, huruledes thesse rikens inwånare skulle genom gemensamare samråd sättjas i stånd at med större fördel och styrcka drifwa en nyttig och närande handel samt allsköns hushåldning och handtering. Hwem är ock, som icke finner, at thesse riken för framtiden dymedelst skulle winna ett olika större anseende hos utrikes mackter, större wigt uti Europas allmänna angelägenheter, större styrcka i krig genom en fördubblad mackt till lands och siös samt i följe theraf en större säkerhet i fred för andra mackters anfall jemte besparing af utgiffter wid lugna tider med mera.

Af hwilcket alt, som redan anfört är, lätteligen lärer kunna sees, huruledes, i fall wårt rike än woro i full roo och alsköns lyckeligit wälstånd, man wid ett förestående konungawahl icke skulle finna något annat förslag för wårt kära fädernesland och

för thes inwånare i allmänhet nyttigare, fördelacktigare och säkrare, hälst wid nu beskaffade omständigheter af politique, lefnadssätt och mildare regeringar i Europa.

Hwaremot när man betracktar wårt rikes nuwarande bedröfweliga tillstånd, wår mäcktiga fiendes owissa sinnelag emot oss, årstidens annalckande, som intet drögsmål tåler, then lindriga wintern, som betagit alt smickrande hopp om isarnes bestånd i wåra skärgårdar, och krigsoperationernes drögsmål till några weckor senare, Europas nuwarande tillstånd genom alla the öfrige mackternes deltagande i then allmänna krigslågan samt theras theraf följande antingen mindre hug eller oförmögenhet at wara oss till ett krafftigt, werckeligit och nog skyndesamt bistånd; när man alt thetta will betrackta, så följer ju owedersägeligen theraf, effter the öfwertygande prof af ett upricktigt, wänskapsfullt och wälmenande sinnelag, som Hans Maij:t Konungen af Dannemarck thesse tider men särdeles under nuwarande krig oss och riket bewisat, at then säkraste hamn och tillflyckt wi nu äga, är at ofördröijeligen emottaga the wänliga anbud om efftertryckeligit bistånd af alla kraffter till lands och siös, som högstbem:te Konung oss och wårt rike nu låtit giöra. Styrckan af en bewäpnad hand gifwer ju altid ofelbar wigt och efftertryck åt fredshandlingar. Thessa anbud gifwa ju genom fördubblad mackt och kraffter oss ett tryggare hopp så om fred som om förswar.

I anseende till hwilcket alt och at icke emotstå then Högstas försyn, som med så starcka och owedersäijeliga skähl genom en menighets mun talar, så ock till åtlydande af wåra hemmawarande medbröders ifrån alla landsorter betygade böijelse, finner jag Hans Kongl. Höghet then Durchleuchtigste Fursten Kronprintzen Fredric af Dannemarck wara then enda, som wi till wårt rikes och kära fäderneslands nytta, styrckja och upkomst wäljt och utkora kunna.

Hwarföre jag ock under anropande af then Högstas bistånd och wälsignelse nu för min del utnämner Hans Kongl. Höghet Kronprintzen Fredric af Dannemarck till successor till then kongl:e swenska thronen, sedan wår nuwarande allernådigste Konung effter then Alswåldigas försyn slutit sitt lefnadslopp, hwilcket then Högste täcktes länge fördröija, dock på thet sätt at thenna quæstio an nu förut aldeles skall dependera af quæstio quomodo samt af the wilckor och betingningar, som till wår

Konungs och rikes bästa och trygghet samt Riksens Ständers fri- och rättigheter befästande kunna nyttige och angelägne pröfwas.

Olof Andersson.

43.

Jakob Pålsson Heikus från Österbottens län memorial om successionen.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 428.)[1]

Protokollet sid. 200.

Ödmiukt memorial!

Effter tilfälle gifwes, bör iag ödmiukt gifwa wid handen min oförgripeliga tancka. Det frågas, när rätta tiden är at tala om succession? Jag swarar, at den är den rätta tijden, när wij hördt, af hwad tancka ryska Käijsarinnan är, utan at låta henne sättja oss regent emot wår wilja, kanhända, som talet går, hon wil gifwa oss wåra länder igen, om wij wid detta tilfälle se på hennes egit bästa. Jag wil fråga, om ryska Käijsarinnan wil gifwa oss wåra länder med det mera igen, allenast wij förklara en successor, för hwilcken hon ej skal lefwa i fruchtan at genom sammanbindelse med andra machter stöta henne af thron, om wij då giöra förswarligen, at wij öfwerila oss med et giöromåhl, som ställer oss i större oreda, än wij woro föruth, därigenom at wi under wår warande oenighet skulle nu fullfölja ett krig, hwars utgång står allenast i Herrans hand.

Derföre är min uti många Swea lidande inbyggares hiärtan grundade wälmening, det wij ej böra förhasta oss men aldeles intet förlänga, utdraga successionssaken utan allenast, til dess ryska Käijsarinnans utlåtelse och proposition hittkommer, som torde förwäntas innom några dagar.

Stockholm d:n 8 Marti 1743.

Jacob Pålsson
Riksdagsman ifrån Österbotns södra härad.

---

[1] Med påteckning: *Upl. d. 8 Martii 1743.*

44.

Allmogens allmänna besvär.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 4.)

Protokollet sid. 207.

Bondeståndets underdånige allmänne beswär, ingifne wid riksdagen år 1742.

§ 1.

Som Kongl. Maij:t af en nådig ömhet för sine trogne undersåtares wälgång alltid låtit sig wara högst angelägit att befrämja eij mindre hwad till deras ewige än timmelige wälfärd lända kunnat, så fördrister sig Almogen i djupaste underdånighet att andraga, huruledes de förmena det märckeligen skola lända till förkofran i deras christendom, om jemte det å apostledagarne på landet anbefalte cathechismiförhör äfwen en liten kort predikan förut samma dagar finge hållas. Så nyttigt och nödigt det för ungdomen är att under ett flitigt cathechismiförhör få lägga grunden till en nödig kundskap i deras christendom, så hugneligit är det ock för en under hwarjehanda tryckande swårigheter och en ängslig lefnad suckande ållderdom att blifwa spisad med Herrans ord såsom det endaste tröste- och hälsomedel. Allmogen giör sig så mycket mera i underdånighet försäkrad om en nådig bönhörelse härutinnan, som de ett sådant gudligit upsåt ingalunda wele missbruka till täckemantel för lättja eller gifwa deras tiänstefolck anledning att eftersättja och försumma de för hemmansbruken nödige sysslorne.

§ 2.

Redan under de förflutne fredsåren hafwa de extraordinarie cronoutlagorne fullit Allmogen så swåra, att man nästan wid hwarje riksdag warit föranlåten att anhålla om deras uphörande. Kongl. Maij:t har jemwäl i nådigt behjertande deraf wid 1738 års riksdag funnit skiäligt att ifrån 1739 års början till innewarande års slut förminska lön- och betalningsafgiftens erläggande till en fiärdepart.

Nu som Allmogen för de starcka recruteringar skull och flere swårigheter under warande ofred har till sin ringa förmåga

ännu mera blifwit förswagad, så är Allmogen högst föranlåten worden i djupaste underdånighet att anhålla at ifrån lön- och betalningsafgiftens utgiörande alldeles blifwa befriad.

§ 3.

Nödgas Allmogen i djupaste underdånighet andraga, hwad ansenlig swårighet och olägenhet dem mött wid de af Kongl. Utredningscommissionen i förledit år till arméens förnödenhet påbudne räntepersedlars præsterande in natura af kiöt, fläsk, smör, strömming och flere victualiewaror. Utom det att ganska många hemman äro taxerade för wisse räntor, dem sjelfwa belägenheten och jordmånen ingalunda medgier att in natura kunna lefwereras, har Allmogen för den swåra fodernöden skull år 1740 warit nödgad att slackta större delen af sin boskap, hwaraf händt, att den öfrige delen knapt kunnat fournera Allmogen med victualier till egen nödtorft, än mindre att aflåta något till andras förnödenhet. Icke desto mindre har Allmogen efter de skedde publicationer i det yttersta gripit sig an samt under kostsamme kringresor för ett ganska dyrt pris uphandlat då anbefalte matpersedlar men har likafult måst erfara deras kostnad och möda till en stor del wara onyttig och fåfäng, i det att de således anskaffade och en lång wäg förde waror ofta eij blifwit emottagne, äfwensom ock det emottagne har icke warit utan klander och åtal i anseende til qualiteten och wigten, hwilken sednare, hwad smörräntan angår, har på många ställen till 2 m:kr på L⁄⁄ måst öfwerbetalas under namn af spillmarcker.

Enär man nu å ene sidan anser, hwad mångfalldige och widlöftige anstallter erfordras af Kongl. Maij:ts och cronones embetsmän wid victualiepersedlars utfodrande på förenemde sätt samt huru wissa waror ändock, oacktadt all anwänd möijelig flit icke kunna till en nöijacktig godhet anskaffas, emedan af de månge räntegifwarne äfwen så många olika sorter af en wara sammanbringas, såsom smör till exempel, hwaraf i en tunna öfwer 20 särskilte slag sämre och bättre, älldre och färskare inpackas; när ock å andra sidan i öfwerwägande tages Allmogens ofwan anförde stora olägenheter härwid samt huru igenom foror, fodrets onyttige förtärande under resan jemte tidspillan Allmogen utom den dryga kostnaden måste eftersättja sitt hemmans skiötsel, så lärer Kongl. Maij:t allernådigst finna, hwad odrägelig tunga Allmogen måste utstå emot den ringa winning, som cronan deraf tillflyter. I anseende till hwilcket alt, som ock

att Allmogen under förra ofredstiden icke med räntepersedlarnes erläggande in natura blifwit graverad, i djupaste underdånighet anhålles, det alla räntorne måge sammanslås och efter ett wist fastställt pris i ond och god tid med penningar få betalas efter hwar och en orts serskilte beskaffenhet; lärandes det oförgripeligen alltid wara för cronan fördelacktigast att igenom tilförordnade uphandlingsmän, när nödwändigheten så fordrar, uphandla sådane victualier å de orter och ställen, hwarest bästa tillgång finnes och hwarifrån deras transporterande med minsta omkostnad skje kan.

§ 4.

Emedan förfarenheten wist, att en del ryttare, dragouner, såldater och båtsmän, sedan de blifwit casserade och fådt afsked, dels wid samma regemente, hwarunder de tilförende stådt, dels ock wid andre regementer och compagnier tagit ny lega och för gode och dugtige karlar blifwit erkiände; ty nödgas Allmogen till förekommande af ett sådant missbruk i djupaste underdånighet anhålla, det täcktes Kongl. Maij:t allernådigst förordna, det en sådan förafskjedad men åter antagen karl, eller der han under krigstiänsten sig eij widare engagerat men likwäl til tjänstgiörande funnes skickelig, måtte wara förbunden att owägerligen gå tillbaka till sin förra tiänst eller, der roten redan en annan anskaffat, då legan till roten återbetala.

§ 5.

Rusthållarne af Allmogen kunna eij förtiga den swårighet dem dymedelst öfwergår, att enär en del af dem genom wårdslöshet eller bruk och nyttjande i enskylte ärender så förskiämt eller utslitit något af monderingssorterne, att the blifwit casserade, hafwa the öfrige rusthållarne, som warit acktsamme om sådane munderingssorter och icke på slikt sätt gjort them onyttige, blifwit pålagde att lika fult med de andre skaffa nya i stället, hwilcket eij annorlunda lärer kunna anses än en otilbörlig last och stridande emot Kongl. Maij:ts allernådigste willja, i synnerhet som rusthållarne thesutan så månge beswär äro underkastade. Hwarföre i diupaste underdånighet anhålles, att sådant i nåder måtte rättas, på thet then acktsamme rusthållaren icke må oskyldigt lida för then wårdslösas skuld och således wid slike händelser allenast the af monderingssorterne, som äro odugelige, måge casseras och icke therföre en allmän cassation wid regementet skje.

§ 6.

Ehuruwäl resolutionen på städernes allmänne beswär af d. 13 Julii 1719 uti 6 § tydeligen förmår, att med de utcommenderade båtsmännernes monderingars och beklädningars inventerande på samma sätt bör förfaras, som wid landtmilicen skjer, neml. att monderingarne af wederbörande officerare efterfrågas och förwaras så i lifstiden som wid dödsfällen, så måste dock Allmogen beklaga, att skiönt ock någon båtsman under commenderingen det första året med döden afgår eller ock samma år, då han sin mondering undfådt, Allmogen likwäl ofta icke kan återbekomma monderingspersedlarne eller, der något deraf återfås skulle, sådant då antingen är förbytt eller så illa medfarit, att Allmogen deraf eij kan hafwa någon nytta. Och som Kongl. Maij:t nådigst lärer finna, huru swårligen Allmogen derigenom warder betungad, att de wid de ofta förefallande afgångar och recruteringar hwarje gång måste præstera nya monderingar, ty bönfaller Allmogen i djupaste underdånighet, det Kongl. Maij:t allernådigst täcktes giöra den eftertryckelige författning, att wederbörande siöofficerare måge efter hosföljande förslag giöra redo för ofwannemde monderingspersedlar samt om deras återställande draga försorg, så att roten wid recruteringen kan betiäna sig deraf och winna någon lisa i des mångfalldige afgifter.

§ 7.

Igenom Kongl. Maij:ts nådige resolution af d. 18 Octob. 1669 är Allmogen i Jemteland förunt och bewilljat, att thet jern och saltpannor, som the sjelfwa tillwerckat och till Norige fördes, jemwäl så mycket salt och sill, som the till sitt egit husbehof åter igen ifrån Norige till Jemteland införde, måtte till widare besked och på behagelig tid befrias för gräntsetullens erläggande. Nu är Jemtelands såwäl som Herrjedalens Allmogen alldeles utmattad af en högst beklagelig och långlig misswäxt och måste uppehålla lifwet med barckbröd och annan onaturlig spis men ifrån andra orter skaffa sig spannemål till utsäde, hwarpå äfwen i the nästliggande landskaper är så stor brist, at man eij kan få kiöpa någon säd therifrån. The närmaste inrikes städerne äro jemwäl afsides belägne och kunna eij för skiäligt pris hålla till salu så stor myckenhet hwarcken af spannemål eller af sill, fisk och salt, som landet tarfwar. Och emedan således then endaste utwägen synes wara att antingen kiöpa eller tillbyta

sig sådane waror ifrån Norige för någorlunda drägeligit pris, ther kostnaden eij igenom tullens betalande blefwe förökad, ty dristar then fattige och nödlidande Allmogen i Jemteland och Herjedalarne allerunderdånigst bönfalla, thet Kongl. Maij:t allernådigst täckes i thesse ganska swåre tider förunna them en obehindrad och tullfri införssel af så mycket spannemål samt sill, fisk och salt, som till hwars och ens egit husbehof fordras. Igenom en sådan hög kongl. nåd och mildhet hoppas Allmogen komma i stånd att jemte nödtorftigt lifsuppehälle kunna instundande år beså sine nu till en stor del i brist af spannemål osådde liggande åkrar och therhos ricktigt giöra sine utskyllder til Kongl. Maij:t och cronan.

§ 8.

I lika måtto bönfalla häraderne på Dalsland, som närmast till gräntsen äro belägne, såsom Walbo och Nordals härader, äfwen ock Bullarens och Sörbygdens härader i Bohuslän, thet them måtte tillåtas en fri och oinskränckt spannemåls- samt salthandel på Norige och de närmast intill orten belägne städer, emedan wägen merendels är närmare än till stapelstäderne, hwarigenom jemwäl samma warors stegrande uti sistnämde städer kan förekommas och Allmogen undgå at giöra fåfänga resor och kiörslor för samma oumgängelige waror, hwilcket esomoftast hitintills skjedt.

§ 9.

Nödgas Bergslagerne och Allmogen derstädes underdånigst andraga den olägenhet de deraf känna måste, att den nederlagsfrihet, som dem och brukspatronerne blifwit förund på de ifrån Stockholm och andra orter till bergzbrukens förnödenhet föreskrefne och till upstäderne ankomne waror, har sedermera blifwit inskränckt till 2:e månader om höst och wår och en månad uti winter och sommar, innom hwilcken tid emot enckla tullen sådane waror skulle få afhämtas; men der godset skulle blifwa längre liggande, andre resan derföre tull erläggas. Och som det å ene sidan är ett obeskrifweligit beswär och omkostnad för Allmogen, enär de till undwikande af denne dubla tullen skola i swåraste wägelaget och brådaste andetiden, då forlönerne äro som dyrast, warorne afhämta, hwarigenom tillwerckningen af jernet blifwer så mycket kostsammare; och å andre sidan synes thet wara stridande emot alla de kongl. förordningar och

goda anstallter, som til Bergslagens bästa och upprätthållande tillförende äro gjorde, att en wara, så länge den är i en mans hand, mer än en gång skall förtullas, ehuru länge den ock komme att ligga; hwaremot i synnerhet Kongl. Maij:ts och Riksens Cammarcollegium uti en speciel casus har genom skrifwelse af d. 19 Octob. 1721 funnit det wara med rättwisan och förra förordningar enligit, att sedan en wara, af hwad art den wara må, en gång är förtullad, bör den för all widare tulls erläggande wara fri, fastän de på det ställe, hwarest tullen således en gång blifwit erlagd, skulle i mangel af foror blifwa qwarliggande. I anseende till alt detta föranlåtes Allmogen i djupaste underdånighet anhålla, det Kongl. Maij:t allernådigst täckes återställa nederlagsfriheten på den fot, som den tilförende warit, så att Bergzlagerne icke till någon wiss tid måtte wara förbunden utan, när deras beqwämlighet och wägelag så medgifwer, de föreskrefne waror ifrån upstäderne få afföra; såsom ock att Bergslagerne och Allmogen wid slike tillfällen och då waran är uti en mans hand, som tullen en gång betalt, icke till någon tulls erläggande på flere ställen förplicktas.

§ 10.

Som uti Bergzlagerne den oseden inritad är, att Borgerskapet och theras i Bergslagen brukade betiänte slå inunder sig all then spannemål, som bönder och andre föra upåt Bergslagen till salu, hwaraf sedan handel och spannemåls stegring drifwes, i thet stället then fattige bergsmannen och Allmogen elljest kunnat få kiöpa säden utur första handen, så anhålles underdånigst, det ett strängt förbud emot slikt intrång och missbruk må utfärdas och ett ansenligit wite derå utsättjas.

§ 11.

Utom det att dagswerckens præsterande in natura är ett merckeligit hinder för Allmogen i deras egit hemmansbruks skiötande, måste ock Allmogen erfara den swårigheten, att theras i mantalslängderne skrefne barn och ungdom, enär de synas smärre till wäxten, eij warda wid dagswercksarbetens förrättande för fullkomlige dagzwerckshjon ansedde.

Detta föranlåter Allmogen i djupaste underdånighet att anhålla, att så snart theras barn i mantalslängderne äro inskrefne och således såsom manbara til cronan mantalspenningar erlägga,

äfwen owägerligen måtte antagas för fulkomlige dagswercks-hjon, enär de till dagswercksarbeten warda afsände.

§ 12.

Som Kongl. Maij:ts nådige skrifwelse till Des och Riksens Cammarcollegium af d. 8 Augusti 1738 angående förmedlingar och the steg, som thädanefter therwid tagas borde, blifwer äfwen uttyd och extenderad till de förmedlingar, som förut likmätigt förordningarne skjedde äro, hwaraf ofelbart följer, att nya skattlägningar, som åboerne i många år njutit till godo och efter methoden rätteligen äro gjorde, skulle efteråt komma at casseras och förhöijas; äfwensom ock alla nya skattekiöp, hwilcka efter förmedlingsräntan äro gjorde, af samma fundament rubbas och ställas i osäkerhet; ty är Allmogens allerunderdånigste ansökning, att de förmedlingar och nya skattlägningar, som innan ofwannemde Kongl. Maij:ts nådige skrifwelse af d. 8 Aug. 1738 utfärdades, gjorde äro, måge, sedan the af wederbörande blifwit öfwersedde och efter methoden rättade, fastställas och approberas och att således åboerne, besynnerligen när the långt för thetta erlagt kiöpeskillingen, icke måge hindras i theras skattekiöp efter förmedlingsräntan.

§ 13.

I gemen nödgas Allmogen i underdånighet beklaga, att det så långt på tiden ankommer, innan de sine skattebref undfå, warandes bewisligit, att skattebref ännu finnas oexpedierade på hemman, för hwilcka kiöpeskillingen redan för 20, 30 à 40 års tid blifwit utbetald. Häraf har händt, att åtskillige sådane hemman blifwit öde, emedan dispositionen deraf blifwit köparens arfwingar betagen under förewändning, att Kongl. Cammarcollegii skattebref ännu derå eij woro utfärdade. Andra åter, som till undwikande deraf, att deras åboende hemman eij måtte komma androm i händer, lånt penningar så till skattekiöpeskillingens erläggande som till de öfrige wid skattewärderingen erfordrade omkostningar, hafwa under en långlig och onyttig wäntan åsamkat sig en sådan gäld af det på den lånte kiöpeskillingen uplupne interesse, att de omsider sjelfwa både egendom och hemman måst afträda. Som förthenskuld en sådan lång tidsens utdrägt alldeles utmärglar och ruinerar en skattesökande, så är Allmogens underdånige anhållan eij allenast, att de återstående skattebrefwen ofördröijeligen måtte expedieras utan ock att

hädanefter, så snart werderingzinstrumentet med det mera ifrån orten til Kongl. Cammarcollegium blifwit upsändt, saken då så skyndesamt derstädes må blifwa företagen, at de widare förekommande twifwelsmål innan de i 1723 års skattekiöpsförordning utsatte 3 månaders tid måtte kunna utredas och afgiöras och skattebrefwen således innom samma tid expedieras, men der sådant eij skulle kunna låta sig giöra, att då landshöfdingen i orten genast om ordsakerne til drögsmålet måtte blifwa underrättad, på det der sådane omständigheter emedlertid skulle hafwa sig yppat, att kiöparen eij kan giöra sig förhoppning om skatterättighetens erhållande, han då sin insatte kiöpeskilling genast må kunna återfå. Skulle ock utan orsak saken blifwa oafgjord liggande, är Allmogens underdånige anhållan, att den, som skattekiöpeskillingen erlagt, måtte, sedan de 3:ne månaderne äro förflutne, beräknas och godtgiöras ett laga interesse på den insatte kiöpeskillingen, intill des behörigt utslag faller.

§ 14.

För det hö och fourage, hwilcket Allmogen till regementernes förnödenhet under marcherne måst lefwerera, har en så ringa betalning blifwit bestånd, att Allmogen ansenligen derigenom kommit att lida, warandes å de fläste ställen hwarje lispund hö allenast till 4 öre k:mt beräknat. Allmogen anhåller förthenskull underdånigst eij allenast att för det redan lefwererade gärdeshö utan ock för det, som hädanefter lefwereras kan, undfå full betalning antingen efter hwarje landsorts gångbare pris eller, där räntehö är, efter det pris, hwartill det taxerat är.

§ 15.

Som rusthållarne af Allmogen förmedelst de mångfalldige under ofredstiden förefallande utgifter och omkostnader eij äro i stånd att widare kunna underhålla deras reservecassor, så anhålles underdånigst, att de ifrån alt sammanskott till desse reservecassor hädanefter alldeles måge warda befriade.

§ 16.

Och emedan rusthållarne eij heller erhållit besked, huru deras i reservecassorne inlefwererade medel blifwit disponerade, ty bönfalles i lika underdånighet, det wederbörande directeurer el:r cassaföreståndare måtte wid et ansenligit utsatt wite blifwa anbefalte att ofördöjeligen för förwaltningen af samma medel giöra behörig redo och räkning.

§ 17.

Wid förefallande tåg och härfärder innom riket bestås efter 1719 års förnyade togordning allenast et par skjutshästar till trotsens förande för 36 man af fotfolcket och äfwen 2:e hästar för 16 båtsmäns el:r matrosers bagage. Förfarenheten har wist med Allmogens skada och förderf af deras hästar, att trotsen är för mycket tilltagen i proportion af så få dragare. Och är fördenskull Allmogens underdånige anhållan, att hädanefter allenast 24 man soldater måge wara om ett par och 12 båtsmän eller matroser i stället för 16 äfwen dela om ett par hästar til trotsens framskjutsande.

§ 18.

Förmedelst det att 3 art., 1 §, af Kongl. Maij:ts förnyade stadga och förordning angående tiänstefolck och legohjon, dat. d. 21 Aug. 1739, utsätter ett wist och inskränckt antal af tiänstefolck å landet i proportion af hwart och ett hemmans storlek, har det händt, att mycket folck i frucktan för werfning och andra olägenheter dels oförmärckt begifwit sig utur landet till fremmande orter, hwarifrån de sedan alldrig återkommit, dels ock satt sig ned på sådane ställen i städerne och å landet, hwarest de kunnat hafwa förswar och för werfning wara frie. Och emedan Allmogen therigenom redan lidit ganska mycken brist på nödigt manskap wid hemmansbruken, så anhålles i underdånighet, det Allmogen eij må wara betagit att hwar och en å sitt hemman få hafwa så mycket folck, som de sjelfwa finna nödwändigheten fordra, och det så mycket mera som detta är det förnämsta medel att ernå werckställigheten af Kongl. Maij:ts utfärdade nådige förordning angående oländig marcks upodlande och hwarförutan de månge till landsculturens förbättrande gjorde författningar alldeles blifwa frucktlösa och onyttige.

§ 19.

Enär durchmarcher förefalla, händer det ofta, att Allmogen till marchens befordrande så bittida blifwer upbodad, att de antingen några dagar måste på den utsatte sammelplatsen fördröija eller ock resa hem tillbaka och åter straxt derpå til sammelplatsen sig begifwa. Och som utom tidsspillan och det nödige arbetets eftersättjande wid landsculturen Allmogen måste til sin skada låta sitt knappa foder förtäras under så onödige fram- och återresor, hwarigenom jemwäl deras dragcreatur

warda förswagade, så är Allmogens underdånige anhållan om den nådige författning att eij warda inkallad och upbodad för än till den dagen, då trotsen afhämtas och bortskjutsas bör.

§ 20.

Uti Hellsingeland har det respective Landshöfdingeembetet i Gefle låtit utfärda en publication under d. 11 Maji innewarande år af innehåld, att der någon odugelig och swag wäfnad till salu hålles, densamma eij allenast genast bör confisceras, utan ock den brotslige för hallrätten i närmaste stad anklagas, eftersom ock den anstalt wore gjord, att all den wäfnad, som sommartiden kommer att föras till Stockholm eller om winteren till marcknaderne, bör af hallrätten besicktigas och stämplas och äfwen den, som funnes handla med någon odugelig wäfnad, genast hos landsfiscalen angifwas och befordras till laga plickt. Nu emedan ingen witterlig förordning innehåller, att Allmogens waror böra för qualiteten af tillwerckningen wara confiscable, eij heller att Almogen på något sätt bör i anseende till des slögder och wäfnader sortera under hallrätter, så anhåller Allmogen i underdånighet så mycket mera att ifrån ett slikt owanligit twång blifwa befriade, som hwad på desse wäfnaders qualitet stundom tadlas kan, sådant härrörer af sielfwa ämnets eller linets mindre godhet, hwaraf man i brist af bättre sort måste sig betiäna och kiöparen desutan en så känbar wara eij annorlunda än efter wärdet betalar.

§ 21.

Ehwad författningar hittills blifwit tagne till erhållande af ett drägeligit och lindrigt spanmålspris för dem af Allmogen, som bo på magra sädesorter, så måste dock samma Allmoge beklageligen erfara, att de eij kunna njuta någon hugnelig werckan deraf, så länge de måste kiöpa spanmålen ur andra och tredje handen. Till förekommande deraf att landtmannen igenom ett så drygt spanmålspris eij måtte alldeles utblottas och sättjas ur stånd des cronoutskyllder att betala, anhålles förthenskuld underdånigst, att så ofta spanmålen stiger i priset öfwer 15 dhl:r koppm:t tunnan å den ort, hwarest landtmannen bor, honom då må wara tillåtit att i närmaste stapelstad få utur fartygen under liggedagarne tillhandla sig nödig spannemål och således eij wara förbunden wid sådant tillfälle att af Borgerskapet densamma kiöpa.

§ 22.

Till befordran af den för klädemanufacturerne i riket högst nödige gröfre garnspånaden har wäl Kongl. Maij:t under d. 3 Novemb. nästledit år funnit nödigt att förordna, det uti de län, hwarest yllemanufacturer äro inrättade, hwar och en sockn i proportion af des storlek årligen har att städja 1, 2 à 3 qwinspersoner att insändas till närmaste stad, ther fabriquer äro, till att derstädes öfwa sig 1 års tid i spånad och sedan wid återkomsten till socknen underwisa the hemmawarande med mera; men som det eij mindre länder Allmogen till tunga att sammanskjuta städsel till desse qwinspersoner, än det synes swårt wara att twinga desse sednare emot deras willja att begifwa sig till en ort och arbete, hwarwid the eij äro säkre at kunna erhålla, hwad de till kläder och födo oumgängeligen betarfwa; så anhåller Allmogen underdånigst att från ett slikt twång blifwa befriade men har likwäl, till det påsyftade ändemålets winnande derhos i underdånighet hemställa bordt, om icke de qwinspersoner å landet, som äro tiänstföre men eij hugade att gå i tiänst utan sättja sig inhyses, måge utan stedsels åtnjutande till sådane fabriquer insändas.

§ 23.

Ibland de mångfalldige omkostnader och utgifter, som wid manskaps och recruters anskaffande förefalla, är den eij den ringaste, att Allmogen för deras till krigstiänsten antagne karlars visiterande måste till regementsfeltschiärerne betala en dryg wedergiälning à 24 öre silfm:t, warandes ofta händt, at en karl flere resor blifwit visiterad, då Allmogen för hwar gång serskilt måst utbetala visitationspenningar. Nu ehuru Allmogen eij skulle tycka mer än billigt wara, att en regementsfeltschiär för den lön, hwilken han på staten njuter, borde utan widare wedergiälning slike visitationer förrätta, så will dock Allmogen icke alldeles undandraga sig ifrån skiälig betalning för detta beswär utan anhåller allenast underdånigst att densamma till 8 öre s:mt må utsättas så för regements- som stadsfeltschiärerne samt att, enär karlen en gång blifwit besicktigad och betalning derföre erlagd, Allmogen eij widare med samma afgift må beswäras.

§ 24.

Som Allmogen å de orter, hwarest dem och deras kyrckoher-

dar emellan eij någon enskylt öfwerenskommelse fastställd är om desse sednares rättighet och inkomst för hafwande beswär wid wigningar, dop, kyrckjogång, socknebud och begrafningar med mera, eij så noga kan hafwa sig bekant, hwad 1681 års kongl. förordning om prästerättigheter stadgar och innehåller; altså är Allmogens underdånige anhållan, det nästberörde förordning såwäl som 1723 års förordning om prästerättigheterne i Skåne åtminstone en gång om året må å predikstolarne i wederbörande församlingar på landet publiceras, på det Allmogen behörigen må blifwa underrättad om hwad de wid slike tillfällen till sine siälesörjare rätteligen erlägga böra.

§ 25.

Som wederlagsspannemål är pastoribus förlänt, eij mindre för giästnings skull än att den måtte wara de swaga prästeborden till understöd, warandes således samma wederlagsspannemål till den ändan förlänt, att den wid prästegården förtäras bör; så anhålles underdånigst, det Allmogen eij må påläggas hwarcken att föra densamma till torgs eller efter marckgången betala, utan att den in natura i prästegården må warda emottagen.

§ 26.

Kongl. Maij:ts nådige resolution uppå Allmogens underdånige allmänne beswär af d. 16 Martii 1739 förmår wäl uti 45 §, att häradsrätten uti hwarje landsort bör efter beskaffenheten och förra wanligheten beprö̈fwa, huru mycket i tulltäckt erläggas bör, som sedan af landshöfdingen efter omständigheterne kommer att fastställas till alla wederbörandes ständige efterrättelse; men som sådant å de fläste orter ännu eij finnes wara werckstält, så är Allmogens underdånige anhållan, det Kongl. Maij:t alfwarligen täcktes anbefalla wederbörande att sådant ofördrögeligen efterkomma, på det Allmogen eij må warda graverad med högre qwarntulltäckt än billigheten medgjer.

§ 27.

Förmedelst det att Borås stad numera äger en gårdfarihandel med Ulricæhamns stads uteslutande, har eij allenast Allmogen i Westergiötland, Småland och Halland utan ock Bergslagerne i gemen mycket kommit att lida, de förre i anseende thertill att de under twång af en enskylt handel med en enda stads Borgerskap eij kunna utbringa sin[e] waror och boskap till ett

sådant pris, som lönar mödan och öker åhugan till en större flit och idughet, och de sednare i det afseende att den ena staden, som sig denne handelen enskylt utwerckat, är i stånd att stegra waran i det högsta, hwilcket erfarenhet och nogsamt wist. Och som jemwäl, hwad Bergslagerne i synnerhet angår, eij allenast forna glorwyrdigste konungar warit högst angelägne derom, att de med en obehindrad tillförssel af allehanda ätande och nötande waror för ett skiäligt pris måtte warda försedde, utan har jemwäl Kongl. Maij:t uti Des för samtel:e herrar landshöfdingarne utfärdade nådige instruction af år 1734 och des 41 § uttryckeligen förbudit, att städerne skola genom deras privilegiers missbruk skada Bergslagerne och sättja dem under twång; fördenskull anhålles i underdånighet, det Ulricæhamns stads Borgare måge jemte Borås stad få idka en fri gårdfarihandel, på det både den säljande och köpande Allmogen må hafwa sin någorlunda utkomst och blifwa conserverad.

§ 28.

Till förekommande såwäl deraf, att Sundswalls stads Borgerskap igenom sine utskickade eij måge i Jemtland drifwa landskiöp, som ock att Allmogen derstädes eij må hindras i des tillständiga rättighet att sälja, hwar han will och antingen sjelf utföra eller med någon annan till salu afskicka sin egen afwel, såsom stor och små boskap, smör, ost, fisk, fogel och wildt med mera, anhålles underdånigst:

1:o. Att allenast the 2 wanlige marcknaderne på Frösön, then förra i Februarii månad, dagen efter kyndelmässodagen, och then sednare i Martii månad, nästa måndagen efter Gregorii dag, måtte blifwa förordnade till fria marcknader, men the 2:e bytesplatserne, som blifwit håldne d. 24 Februarii uti Underåker och d. 18 Novemb:r i Hammerdal, måtte såsom onödige och skadelige alldeles förbjudas, emedan the 2 förre marcknaderne giöra fyllest till nödig handel för thetta lilla och fattige landet och thesse sednare allenast gifwa Sundswalls stads utskickade tillfälle att under skjen af marcknadsresor hela winteren öfwer fara landet omkring, gård från gård, med sine kramslädor och drifwa landskiöp med allehanda waror.

2:o. Att the handlande, som willja af ofwanbemelte frie marcknader sig betiäna, skola, innan the ur städerne utfara, låta försegla sina kramslädor och tobakskistor med magistratens sigill, hwilcket eij må förr ypnas än på marcknadsplatsen, ther

2 cronobetiänte kunna upbryta sigillet och efter marcknadens slut åter försegla kramslädan att wid återkomsten till staden öpnas af 2 magistratatspersoner; samt att alt kram och tobak, som utan sådan försegling till eller ifrån staden föres, måtte wara confiscation underkastat.

3:o. Att Sundswalls stads Borgare eller utridare icke wid laga plickt och skadans ersättning måge angripa, hindra el:r förolämpa någon i Jemteland boende man eller qwinna, som kan upwisa förteckning på the waror han förer och hwilcka honom sjelf eller androm tilhöra, jemte socknepräst ens eller någon cronobetiäntes underskrift och bewis therom. Så olagligit thet tyckes wara att neka landtmännerne sälja sin egen afwel, hwar the willja, så obilligt lärer thet ock wara att wägra them sända sine waror med hwarandra, såsom the bäst åsämjas kunna; dels therföre at warorne icke äro i lika wärde på alla orter, utan en del, såsom fogel och wildt, föras med bättre winst till Stockholm, andre åter till Fahlun eller någon annan ort, dels ock efter icke alle äro så förmögne, att the hwarthera kunna af egen afwel utföra ett eller flera lass, utan största delen äro mindre förmögne, som flere tillhopa måste med sin afwel fylla ett lass. Och wore thet så mycket beklageligare, om sådane skulle för theras fattigdom mista sin frihet och rättighet att låta föra och sällja sin ringa afwel, hwar the willja, som then är thet endaste, hwad then fattige Allmogen i thenne ofrucktbare landsorten och thesse swåra tider kan anwända till cronoafgifternes betalande samt till lifsuppehälle och andra oumgängelige nödtorfter.

§ 29.

Större delen af Allmogen i Jemtland måste för deras högstnödige handel och näring om wintertiden resa till Norige men äro så långt ifrån landzhöfdingesätet boende, at the eij utan största hinder och skada uti theras angelägenheter kunna therifrån utsöka och afwänta sine resepass, besynnerligen efter thet ock ofta händer, att sådane resor måste för owäder och menföre eller andre hinder upskjutas, tå passet kan blifwa öfwer en månad gammalt och således icke gäller för någon till utfart, icke eller är thet möijeligit att nytt resepass kan i sådan hast sökas och erhållas. En dylik beskaffenhet med passtagande är äfwen för wästernorlänske Allmogen i gemen samt Wästerbottn, Kopparbergs län, jemwäl och för Allmogen uti Skåne och Halland wid theras nödige resors anställande till Dannemarck.

Desse landsorter anhålla fördenskull underdånigst att jemwäl få till godo njuta, hwad then 60 § af Kongl. Maij:ts nådigste resolution på Allmogens allmänne beswär af d. 16 Martii 1739 therom innehåller, och i föllje theraf få anställa sine angelägne resor till Norrige och Danmarck efter uttagit behörigt resepass af närmaste cronobetiänte, hos hwilcken ock then förpassade må straxt wid återkomsten sig angifwa.

§ 30.

Cronoallmogen uti Uplands och Stockholms läner nödgas i underdånighet andraga, huruledes förutan det, att de för deras cronodagswercken ganska liten wedergiällning om dagen undfå, sedan ändå fram- och återresan, som sig ofta till 6 à 7 mil bestiger, icke till det ringaste blifwit dem beräknad och godgjord, detta arbete faller dem så mycket tyngre och drygare, som de måste erfara, att alla de af Allmogen, som icke bebo crono-, skatte- el:r cronan till ränta besparde hemman, härtill icke warda anmante utan i des ställe få skiöta sin egen höbergning och öfrige sysslor wid sine hemman under samma tid, som de nämde både med kostnad och skada måste öfwergifwa alt annat, hwad de för händer hafwa, och genast efter undfången befallning kungsarbetet angripa.

Nu som ofwannemde Cronoallmoge icke kan finna, under hwad besynnerlig prærogative och förmon åtskillige andra slags hemmansbrukare, såsom Danwiks-, hospitals- och academiæhemman samt flere af dylik egenskap, wilja sig skydda och dymedelst ifrån andras beswär sig entlediga, emedan desse hemman tilförende icke warit af enahanda art och beskaffenhet utan dels rätta cronogods, dels ock Sweriges forna konungar eller ridders- och frälsemän tillhörige, hwarifrån de tid efter annan till sådane pios usus skänckte och donerade blifwit, warandes de eij heller sedermera för frälse ansedde utan föllja i alla andra utlagor cronohemmans plägsed och taxering efter, jemte det de ock eij mindre under konungens befallningshafwandes än räntetagarnes disposition och anstalt stå, enär wid dem någon twist om åborättighet, ägor, intrång eller annat dylikt förefaller; förthenskull anhålles underdånigst, det alle hemman på landet, rå- och rörs- samt frälsehemman allenast undantagne, måge wara Cronoallmogen wid kongsängarnes afbergning samt skiördarbete och häfdens utförande på lika sätt, som de äro till alt annat, behjelpelige, på det icke allenast arbetet må

så mycket skyndesammare afgiöras, utan ock all inbillning af förmon och frihet hos den ena framför den andra uti ett och samma stånd, der både naturlig och werldzlig lag pläga elljest på alt sätt likhet och öfwerensstämmelse befordra, så mycket mera företagen och afbögd warda.

§ 31.

Allmogen i Halland nödgas sig deröfwer i underdånighet beswära, det de i Warbergs stad esomoftast eij finna till kiöps, hwad de till deras oumgängelige förnödenhet så af victualiewaror som ull och skinto betarfwa, och der någon tillgång deraf finnes, är priset så excessivt dyrt, att Allmogen det knapt lösa kan, hwilcket ock redan haft den bedröfwelige påfölgd, att Allmogens grofwa manufacturtillwerckningar nästan alldeles afstadnat. Till förekommande af sådan brist och dyrhet wet Allmogen i underdånighet ingen annan utwäg att föreslå än 2:e årlige frimarcknaders hållande å landsbygden der å orten, den ena i Träslöfs by uti Himble härad och Träslöfs sockn och den andra i Wässingeby, Årstads härad och Wässige sockn. Om Kongl. Maij:ts nådige bifall thertill anhåller förthenskull Allmogen underdånigst samt att den förre måtte hållas in medio Junii och den sednare in medio Septembris.

§ 32.

Rusthållarne af Allmogen uti Wästergiötland och Småland anhålla underdånigst, att som de med de ifrån utrikes orter införskrefne hingstars underhållande nog länge warit betungade utan at finna den nytta deraf, som påsyftad warit, de förthenskull hädanefter alldeles måge befrias ifrån den till ofwannemde hingstars underhållande af hwart rusthåld anslagne 16 öre silfm:ts årlige afgift, warandes det de rusthållare, hwilcka tiänliga stoen äga, både beqwämligare och drägeligare att wid förarrenderade kungsgårdar eller säterier leija hingstar till afwels erhållande.

§ 33.

Oacktadt kongl. förordningen under d. 19 Septemb. 1723 uti 1 § uttryckeligen förmår, att cronones immediate förbehåldne såwäl som indelte hemmans åboer måge äga förmon efter wärdie hemmannen til skatte kiöpa framför någon, dock så, om något

hemman låge de ädle manufacturwercken till understöd, desse då närmast dertill wara skulle; hafwandes Kongl. Maij:t uti 30 § på Allmogens allmänne underdånige beswär af år 1734 samt uti förordningen af d. 16 Aug. 1731 detta sålunda förklarat, att näst de ädlare manufacturwercken förstås jerngrufwor, sedan hyttor och sidst *stångjernshamrar;* finnes likwäl wara händt, att sådan förmon blifwit kniphammare tillagd och Kongl. Cammarcollegii skattebref för densamma på cronones hemman utfärdat, ehuru ock åboerne förut sig derom anmält och tillstånd till skattekiöp erhållit. Nu alldenstund uti Kongl. Maij:ts nådigste förordning om prästewal af d. 5 Junii 1739, § 9, finnes stadgat, at 2:e kniphamrar considereras emot en stångjernshärd eller hammar, warandes uti 40 § af resolution på Allmogens allmänne beswär wid 1741 års riksdag, hwarest stångjernshamrar äro taxerade i kyrckjo- och prästegårdsbygnad, kniphamrar såsom långt ringare eij nämde; förthenskull anhålles underdånigst eij allenast, det förmonsrättighet för de ädlare manufacturwercken eij widare må sträckas än högstberörde kongl. förordningar och resolutioner i bokstafwen innehåller, utan ock att de hemman, hwilcka på ofwannemde sätt til skatte blifwit inlöste, måtte emot kiöpeskillingens erläggande åboerne återställas.

§ 34.

Den i Wermeland och Dal wid norska gräntsen boende Allmogen nödgas andraga den stora olägenhet de deraf känna måste, att det communionwin, hwilcket de till den helige nattwardens begående behöfwa, måste hämtas ifrån de inrikes men likwäl fjerran ifrån dem belägne städer, hwaraf beklageligen ofta händt, att Allmogen blifwit hindrad ifrån deras salighetsmedels begående i brist af samma communionwin, hwilcket för den långa wägen skull ej så snart kunnat anskaffas, som nödwändigheten fordrat. Och som ofwannemde Allmoge i underdånighet är försäkrad, det Kongl. Maij:t eij mindre är öm om det, som til deras andelige än timmelige wälfärd länder, så giör sig ock Allmogen det underdånige hopp, det Kongl. Maij:t allernådigst lärer täckas tillåta, det de i Wermeland och Dal wid norska gräntsen boende, hwilcka ifrån de inrikes städerne aflägse äro, måge ifrån staden Fredrichshall i Norrige, som närmast är belägen och hwarest priset långt lindrigare är, få kiöpa de(!) win, som till communion behöfwes.

§ 35.

Med then del af cronotionden i Skåne, hwilcken Barnhusen i Stockholm och Mallmö anslagen är, förhålles nu således, att densamma till wissa förpacktare och arrendatorer uplåtes; warandes nu ett sådant arrendecontract för kort sedan på 12 års tid slutet, i anledning hwaraf de af Allmogen, som denne cronotiondespanmål komma at lefwerera, blifwit anbefalte att wid anfordran föra densamma till den ort innom lagsagun, der hwar och en af arrendatorerne finner för sig fördelacktigast. Nu som desse arrendatorer sällja denne med Allmogens dryge kostnad och tidsspillan en ganska lång, ja, offta 20 mils wäg förd spannemål för tämmeligit lindrigt pris till private personer i orten, hwilcka sedan med densamma drifwa handel och hafwa ansenlig winst; warandes Allmogen, som häldre den inlösa än en lång wäg fahra will, nödtwungen att betala den dubbel emot det arrendatoren sjelf gifwer; så är ofwannemde Allmoges underdånige anhållan, det Kongl. Maij:t allernådigst täckes tillåta dem att sjelfwa årligen få lösa denne delen af cronotionden för det pris, som sidsta wederbörandes arrendecontract utsätter.

§ 36.

Inför Kongl. Maij:t nödgas Allmogen i Skåne sig i underdånighet beswära, att Allmogen till större delen therstädes blifwit pålagd att till magazinerne in natura införa theras öfwerskottskyrckotionde, hwaremot en del therifrån förskonte och befriade blifwit. Till thet förra synes wäl någon grund wara tagen af kyrckoinspectorsinstructionen; men som Kongl. Maij:t sedermera genom nådig resolution på Allmogens allmänne beswär 1723, § 28, behagat förklara, att om någon spanmål öfwerskjuter stater och anordningar, så skall Allmogen wara närmast then att socknetals efter marckegången få inlösa; hwilcket ock Kongl. Maij:t genom lika nådig resolution på allmänne beswären 1734, § 6, icke allenast behagat ytterligare bestyrcka utan ock fast strängeligen alt men och intrång härutinnan förbjuda; förmodandes Allmogen, att thetta förordnande som ock then tagne grunden thertill skola genom thesse sednare resolutioner förfalla; alttherföre anhålles i underdånighet att hädanefter blifwa wid thenne them i nåder förunte förmån bibehåldne som ock nådigt förskonte för then skada och olägenhet the af slik kyrckotiondes bortförande känna och draga måste; i synnerhet som the i skogsbygden boende och the, som hafwa brist på säd,

nödgas icke allenast dyrt inkiöpa thensamma utan ock med the öfrige beswäras med långwäga skjutsning fram och tillbakars med theraf följande tidsspillan, jemte thet att the skola för spanmålen wid inkommandet uti staden erlägga tull och sedan wid magazinerne genom olagligit mätande och skakande ofta merckeligen lida och förfördelas.

§ 37.

Allmogen i Finland kan eij nogsamt tilkännagifwa den hårda medfart, hwilcken de warit underkastade wid den sidsta olyckelige campagnen derstädes. Utom de[t] tyrannie och öfwerwåld, som fienden på många ställen grufweligen föröfwat med mord och brand, har större delen af Allmogen med skjutser och gärder så blifwit betungad, att de måst öfwergifwa sine hemman, hafwandes mången blifwit twungen att utan betalning sin boskap och hästar afstå. Rätta beskaffenheten häraf kan eij annorlunda inhämtas än igenom en commission, om hwilckens förordnande, så snart den Högste täckes låta det landet återkomma under Sweriges crono, Allmogen i djupaste underdånighet anhåller, på thet samma commission öfwer hela Finland, jemwäl och Österbottn, må undersöka, hwad hwar och en både till sin lösa och fasta egendom som ock elljest igenom misswäxt och boskapsstörtningar kommit til korta, och hwar och en sedan i proportion therefter med frihetsår, skatterättigheter och andra förmoner blifwa understöd och icke straxt med utlagor betungas.

§ 38.

Men den ifrån Finland härwarande Allmoge, som till arméens förnödenhet derstädes lefwererat fourage med mera och sådant med wederbörandes quittence gitter intyga, anhåller underdånigst att för samma lefwerering af de under Kongl. Utredningscommissionens disposition stående och til samma betalning anslagne medel härstädes behörigen blifwa förnögde, på det de till sitt lifsuppehälle må hafwa något understöd.

§ 39.

I lika måtto bönfalles underdånigst, det de af finska Allmogen och deras barn, som på flyckten hit till Swerige undankommit, måge på samma sätt, som under förra ofredstiden nådigst blifwit bewilljat, ifrån wärfning och utskrifning wara frikallade.

§ 40.

Ehuruwäl Kongl. Maij:t uti 31 § af Des nådige resolution på Allmogens allmänne beswär wid sidstl. riksdag i nåder lemnat Allmogen i Finland frihet att till räntetagaren antingen lefwerera sitt skattehö uti persedelen, på hwilcken händelse thet borde afföras, medan winterföret påstår, och Allmogen eij twingas att sommar- eller höstetiden thet framskaffa eller ock samma hö efter marckegången betala, ther hemmanet så när belägit wore, att höet i staden kunde föryttras; men om thet alt för långt ifrån staden lågo, Allmogen tå måtte betala skattehöet efter marckegången i häradet; så har dock bemelte Allmoge under hwarjehanda förewändning samma förunte skiälige förmon eij fådt till godo njuta, ser eij heller sig kunna winna någon lindring, så framt de icke detta räntehö efter en ständig marckegång få betala; hwarföre ock som den för Allmogen i Åbo och Biörneborgs län, som cronan immediate behållen är, år 1738 fastställte marckegången utsätter en parm hö till 2 dhl:r silfm:t, ty anhåller likaledes den indelte Allmogen derstädes underdånigst att sitt räntehö efter samma pris till indelningshafwaren framgent få betala.

§ 41.

Som ingenting kan wara med den naturlige billigheten mera enligit, än at en hemmansbrukare må få giöra sig nytta af sin egen afwel på sådant sätt, som han finner tiänligast wara, utan at förbindas till någon afgift för det han i så måtto till sin egen förnödenhet nyttjar och förtärer; så bönfaller Allmogen underdånigst, att alla hemmansbrukare ifrån consumtionsaccisens erläggande för bränwinsbrännande hädanefter alldeles måge befrias; lärandes Kongl. Maij:t jemwäl i nåder pröfwa skiäligt wara att tillåta hemmansbrukarne en fri försälgning af deras bränning såsom all annor afwel, hwarom nu i underdånighet anhålles.

§ 42.

De af Allmogen i Wästerbottn, som taxerade laxfiskerien innehafwa, äro högst föranlåtne att klageligen andraga, huruledes samma laxfiskerien, emot hwad de i forna tider gagnat, då taxationen dem blifwit åsatt, merckeligen aftagit, ja, i detta och de sidst förwekne 4 åren så alldeles, att taxan derföre in natura af få kunnat erhållas, än mindre ersättning för den kostnad,

som på deras bruk blifwit anwänd, och likwäl, enär en myckenhet wercke, nät, båtar och dagswercken, som derwid årligen upgå, beräknas, en otrolig afsaknelig summa giör. Ytterligare, och att änskiönt en del af bemelte Allmoge hitintills den förmonen blifwit förund i slike afsaknelige laxfiskeår att få den åsatte taxan med p:ger erlägga, will det likwäl, om än ock ymnogare fiskeår skulle infalla, hädanefter wara dem för tungt at merberörde taxa in natura, saltad och med kiärill försed samt förtullad erlägga, såwida afwelen sällan till och mot hälften wanligen sig bestiger, hampan och saltet åter dem dubbelt dyrare än då faller. Och som merbemelte Allmoge försport, att deras grannar i Österbottns län och Kiemi sockn, hwilcka ett fast ymnogare och till bruk mindre kostsamt laxfiskie innehafwa samt icke des mindre den förmonen tillförende njutit att få sin taxa allenast i färsk lax afgifwa, numera den nåden blifwit wederfaren att i des ställe få erlägga 13 dhl:r 10⅔ öre s:mt för hwar tunna tulllax; ty bönfaller oftaberörde Allmoge underdånigst, att om dem icke i anseende till deras usla och ganska beträngde tillstånd kunde efterlåtas att få taxeafgiften hädanåt efter cronowärdering à 10 dhl:r s:mt tunnan årligen erlägga, dem åtminstone i nåder kunde förunnas enahanda förmon med berörde Kiemi sockn.

§ 43.

Änskiönt närwarande ofredlige tids ömma omständigheter synas willja förmena Allmogen i Westerbottn att Kongl. Maij:t förekomma med ansökningar om eftergift af de utskyllder, som i de förwekne åren af dem bordt men icke kunnat utbetalas, såsom ock af de lån och spanmålsförskotter, som Kongl. Maij:t i behjertande af deras stora trångmål i nåder behagat dem förunna, likwäl och i anseende till det alldrig tillfyllest beklagelige elände, hwarutinnan de igenom 4 efter hwarandra följde misswäxtår i gemen blifwit försänckte, såsom ock att den Högste under samma förwekne år i djur-, fågel- och fiskefängen i lika måtto sin wälsignelse täkts dem förhålla, och dertill med deras hemwister med swåra sjukdomar och boskapsstörtningar, hwarwid en otrolig myckenhet af folck och fä omkommit, att icke förtiga den tunga, hwilcken de kostsamme soldateutredningar derjemte förorsakat, föranlåtes bemelte Allmoge allerunderdånigst bönfalla, det Kongl. Maij:t icke allenast täcktes benåda dem med eftergift af de cronoutskyllder, som för merberörde

swåra år ännu kunna wara obetalte, utan ock för interessekapparne af den crono- och magazinsspannemål, som de i berörde beträngde tillstånd åtnjutit, och att dem i nåder må warda förunt några års råderum med återbetalningen af samma spanmålslån, eftersom de annars ingen utwäg till någon tidigare betalning deraf sig förese; Borgerskapet ock numera icke så lätteligen, som tillförende skjedt, är att förmå att till den ändan giöra dem undsättningar i anseende till Allmogens erfarne oförmögenhet att deras näring med wanlige handelswaror understödja.

§ 44.

Wid förefallande recruteringar är Allmogen på åtskillige orter, man wet eij af hwad grund, förbunden att upwisa den anskaffade karlen för compagnieofficerarne, ja, äfwen för underofficerarne, innan han för landshöfdingen i orten till approbation blir presenterad. Som detta länder Allmogen både till mycken kostnad och tidsspillan, warandes ingen förordning witterlig, som en sådan widlöftig omgång föreskrifwer, ty anhålles underdånigst, att Allmogen med ett slikt beswär eij må betungas och att således recruten, sedan han för landshöfdingen i orten blifwit upwist och till widare gillad, må endast generalmönsterherrens ompröfwande wara underkastad.

§ 45.

Förmedelst det att de, som hafwa fisken och qwarnar wid åmunnar belägne, demsamma wåhr- och höstetiden lätt förebygga, händer det, att fisken under leketiden hindras att stiga upp och således eij kan tiäna dem af Allmogen till nytta, som till fiskande kunna hafwa lägenhet. Allmogen anhåller förthenskull underdånigst, thet Kongl. Maij:t täcktes i nåder förklara, att hwad 3 § i Byggn.b:s 20 cap. om kongsådrar förmäler, äfwen må förstås om åar i gemen, så att en tridiung af wattnet alltid öpen lemnas, på thet både wattnet alltid må hafwa sitt fria lopp och Allmogen af fisket under leketiden sig betiäna.

§ 46.

Ehuruwäl lagen icke betager Allmogen den friheten att i minut föryttra de waror, hwilcka han till städerne förer, så har dock förfarenheten wist, att ett ganska stort intrång uti somlige städer honom härutinnan skjer, emedan han ofta blir twungen att

summewis sin wara till den handlande försälja. Allmogen anhåller förthenskull underdånigst, det magistraterne i gemen måtte anbefallas att handhafwa Allmogen wid den skiälige friheten att utan twång af de handlande få i städerne sälja sine tunne- och pundewaror så i minut som summewis till den de hälst willja.

§ 47.

Wid commenderingen till Finland af cavallerieregementerne andraga rusthållarne, hurusom det händt, att enär för något rusthåld funnits en gammal karl med ung el:r bättre häst eller ock twertom, har då den unge karlen blifwit tagen och satt på den unga eller bättre hästen samt den gamla eller sämre hästen lemnad det rusthåld, som hade en älldre ryttare, igenom hwilcket ombytande händt, att den, som erhållit antingen älldre karl eller häst, har straxt derefter måst recrutera ettdera hästen eller karlen, som blifwit antingen död eller casserad, hwaraf de hemmawarande haft ganska stor känning och afsaknad; hwarföre till Kongl. Maij:ts nådige ompröfwande rusthållarne i underdånighet hemställa, huru och på hwad sätt recruteringarne wid cavallerieregementerne måge skje, och om icke alla böra wara lika delacktige uti ersättandet, både de, hwars karlar och hästar warit hemma, som de, hwilcka haft dem i Finland.

§ 48.

Den Allmoge, som till cronodagswercken indelt är, nödgas sig deröfwer i underdånighet beswära, det dagswercksgiörandet förnämligast blifwer dem då pålagt, enär den bråaste sädes- och skiördetiden infaller och de sjelfwe bäst betarfwa att inberga det ringa, som åker och äng till deras oumgängelige behof kunna af sig kasta. Samma Allmoge anhåller förthenskull underdånigst, eij allenast det dagswercken på det sättet måtte blifwa fördelte, att helften giöres om winteren och den andra helften sommartiden, utan ock som den plägseden inritad är, att ståndspersoner och en del af Allmogen, som innom 2 mil ifrån kongsgårdarne belägne äro, sine årlige dagswercken med penningar betala, att då den likhet alla så när belägne hemmansbrukare emellan skje måtte, det de antingen i gemen finge lösa sine dagswercken med penningar eller ock alla in natura dem utgiöra, emedan, der wissa få lösa dem men de öfrige intet, måste desse sednare så mycket mera och under en odrägelig tunga med dagswercksgiörandet in natura belastas.

§ 49.

Att fördublingsbåtsmännen måste betala mantalspenningar för sine hustrur, är Allmogen i så måtto till olägenhet, att stedslen ganska mycket stegras för rotarne, då de sådane dublingsbåtsmän sig anskaffa skola, emedan desse sednare eij njuta någon ordinarie lön i fredstiden utan allenast ett litet torp till understöd. Anhålles förthenskull underdånigst, att som 1690 års contracts och förordnings 15 § befriar dubblingsbåtsmännernes hustrur för mantalspenningarnes erläggande, de ock den i så måtto dem förunte förmonen owägerligen måge få till godo njuta.

§ 50.

Ehuruwäl en wiss och förmodeligen nog tillräckelig fond är anslagen till förafskedade, lame och i krigstiänsten föråldrade ryttares och soldaters underhåld, så måste dock Allmogen esomoftast med blödande hjertan åskåda, huru en myckenhet af sådane förafskedade krigsmän gå på deras ålderdom med stafwen i hand och söka sitt bröd med tiggande. Deras tillstånd kan anses för det uslaste af allas, som, sedan de wid den äfwentyrligaste metie, under en sträng disciplin och ganska knapp utkomst, utan förhoppning om befordran och bättre wilckor upoffrat sin mästa lefnad, måste på slutet af hunger och nakoghet omkomma. Naturligit är förthenskull at få på sådant sätt kunna finnas hugade att begifwa sig till krigstiänsten, hwilcket oändeligen ökar swårigheten för Allmogen att wid förefallande recruteringar kunna anskaffa nödigt manskap. Allmogen nödgas förthenskull underdånigst anhålla, att enär någon ryttare, dragon och soldat så länge tiänt, att han för ålder skull nödgas begära eller erhålla afsked, densamma såwäl som de, hwilcka under krigstiänsten förlamade blifwit, må ofelbart få åtnjuta det efter wanligheten wid Wadstena Krigsmanshus bestådde underhåld, hwilcket, ehuru ringa det ock är, skulle likwäl som en wiss och säker inkomst upmuntra flere till krigstiänstens antagande och tillika lätta Allmogens både möda och kostnad att præstera godt och dugeligit manskap.

§ 51.

Af det att spannemålen så ofta med tull warder graverad, kan eij annat föllja, än att priset ganska mycket stegras, dem i synnerhet af Bergslagen och Allmogen till en merckelig känning, som densamma till egen förnödenhet upköpa måste. Och som

spannemål är ett oumbärligit lifsmedel, hwars dyrhet och brist äfwen är orsaken, att mången undersåte ur landet nödgas sig begifwa; så anhåller Allmogen underdånigst, att den spannemål, som tillförende passerat siötullen, må sedan eij widare med tull blifwa belastad utan wara tullfri uti Allmogens hand, som thensamma upkiöpt till egen förnödenhet och husbehof.

§ 52.

I anseende thertill att Allmogen i Kopparbergs län besitter ganska små hemmansdelar, faller det dem odrägeligit att uthärda med lagmanspenningarnes erläggande till 18 öre koppm:t på hushållet. De anhålla förthenskull underdånigst, att nu, som i förra tider skedt, blifwa i proportion af hushållen taxerade till 1, 2, 3, 4, 5 och högst 6 öre silfwerm:t, då afgiften efter en naturlig billighet synes blifwa inrättad.

§ 53.

Utaf erfarenheten hafwa de af Allmogen, som bo uti consistoriele gäld, förnummit, huru swårt det är, att de icke på samma sätt som inwånarne uti the regale pastorater få utnämna then 4:de profpredikanten utan måste wara nögde med the 3:ne, som af consistorio föreslås, och således ofta emot theras tycke lika som twingas att kalla enthera af them till siälaherde. Och som siälawården owedersägeligen är så angelägen på thet ena stället som thet andra och ofwannemde Allmoge emot the regale pastoraternes inwånare ingen afkortning hafwer på prästeräntorne utan dermed lika med dem äro graverade; så anhåller samma Allmoge underdånigst att äfwen uti förmonen och rättigheten att wällja präster lika med the andra wara delacktige, så att de måge äga frihet att begära then 4:de profpredikanten, enär the med the 3:ne af consistorio föreslagne eij äro nögde.

§ 54.

Allmogen i Bohuslän är underkastat ett stort twång dymedelst, att den wed, hwilcken the på theras skogar lofligen fälla och ärna till städerne till föryttrande at afsända, blifwer esomoftast af cronobetiänterne krönt och ägarne förbundne att afföra densamma til Marstrands och Elfsborgs fästningars samt Götheborgs garnizons förnödenheter emot ett så ganska ringa pris, att Allmogen derwid nödwändigt måste lida. Anhålles förthenskull

underdånigst, att then wed, som således till ofwannemde fästningar och garnizon kommer att aflåtas, må til samma pris blifwa betald, som Allmogen undfår af inwånarne derstädes, blifwandes i annor händelse de af Allmogen i ett bedröfweligit tillstånd försatte, hwilcka till sine utlagors erläggande samt inköpande af salt och andre nödige waror eij hafwa någon annan tillgång än till skogen.

§ 55.

Emedan de hemman, hwilcka till Götheborgs Gymnasium blifwit anslagne och kunna wara af crono-, cronoskatte- eller skattefrälsenatur, undandraga sig riksdagspenningars erläggande, hwarigenom de öfrige hemmansbrukare så mycket mera med samma afgift warda beswärade; så anhåller Allmogen i Götheborgs och Bohus län underdånigst, det ofwannemde gymnasiihemmans åboer må påläggas at äfwen som den öfrige Crono-, Cronoskatte- och Skattefrälseallmogen bidraga till riksdagsmäns underhållande, emedan samma hemman förmedelst det, at de Gymnasio blifwit underlagde, likafult behålla sin förra natur och eij i frälse sedermera kunnat förwandlas.

§ 56.

Utom det att Allmogen på Öland måste wid Ottenby och Bornholms[1] kungzladugårdar derstädes eij allenast förrätta all nybygnad och reparationer, uplägga och uphägna alla deras stenmurar och gärdesgårdar med mera, utan ock, enär nybygnader skola skje, framkiöra alt nödigt timber thertill, ofta ifrån 5 à 6 mils derifrån belägne skogar, är ock Allmogen det oerhörda twång underkastad, att till desse kungsladugårdar årligen skje utskrifningar af tiänstefolck till några och 20 drängar och äfwen så många pigor och det alt utaf Allmogens egit folck. Hwad nu det förra eller nybygnaden och reparationerne beträffar, så ehuru ock Allmogen derigenom otroligen blifwer hindrad uti des hemmansbruk och derjemte utblottas, i det de sig sjelfwa med kost och annat under den tiden sig uppehålla måste, så will dock Allmogen sig deröfwer icke beswära utan endast, hwad det sednare eller tiänstefolckets utskrifning angår, i underdånighet andraga, det Öland på nödigt manskap nödwändigt måste blifwa utblottat, om med en sådan utskrifning längre fortfares, emedan tiänstefolcket, som föreställer sig derwid råka uti

[1] Konceptet: *Borgholms.*

slafweri och odrägeligit medfarande, hällre förut fly af landet till andre orter och tillika afskräcka andra, som elljest ifrån Callmare län eller annorstädes ifrån kunde förmås att antaga tiänst på Öland. Och som Kongl. Maij:t allernådigst lärer finna, det påfölgden häraf blifwer hemmansbrukens eftersättjande, Allmogens fattigdom, förminskning i cronones inkomster och hemmanens äntelige ödesmål; så anhålles i djupaste underdånighet, det ofwannemde kungsgårdar antingen måtte till cronohemman reduceras eller ock till sådane arrendatorer uplåtas, som utan en sådan odrägelig Allmogens gravation sjelfwe willja åtaga sig att städsla och anskaffa sig tiänstefolck.

§ 57.

Ibland the olägenheter, som Allmogen på landet och synnerlig i Bergslagerne är underkastad, är then stora brist, som på skilljemynt förspörjes, icke then minsta. Bergslagen, som til sin nödtorftige föda måste wid the wanlige marcknadsplatser och weckomarcknadsdagar upköpa ätande waror, kan ofta i brist af skiljomynt eij köpa något, och landtmannen hafwer möda att för thenna orsak skull få sällja sin wara. Plåtarne äro ett så swårt mynt, att the i allas händer igenom forlön förorsaka förlust, som, tå [the][1] ännu med 2 à 3 procents wexellage skola anskaffas, blifwer så mycket mer känbar, förutan thet att man mästadels intet kan få them, när the bäst behöfwas. Bergsmännen äro til större delen i thet tillstånd, att the måste köpa litet på en gång och hafwa eij råd att förlora på myntet. Förläggaren ledsnar att skaffa plåtar med 3 à 4 proc:ts omkostnad, tå han hwarcken kan eller får utgifwa en plåt för mer än 6 dhl:r. Och måste således ofta bergsmannen resa ifrån marcknadsplatsen med sin bancosedel och sedan taga waran dyr af en borgare, hwilcken i anseende till sin handell kan hafwa plåtar inne och af landtmannen inkiöpt then för lindrigt pris, sedan Bergslagen till en del måst gå ifrån marcknaden.

Allmogen anhåller förthenskull underdånigst, thet må then anstalt fogas, at för cronans räkning en wis summa p:ger i skilljemynt till en eller annan ort i riket, såsom Örebro, Westerås och Gefle, ifrån Avestad försändes wid sådane tider, som the mäst kunna wara nödige. Förutan then lindring, som Allmogen therigenom njuter att kunna få mynt efter thes wärde utan någon gravation, så blifwer thet en förmon, att Allmogen sin

[1] Konceptet.

emellan med större fördel kunna handla. En påfölgd häraf torde blifwa, at många handlande, som nu efter omständigheterne antingen göma bancosedlar el:r plåtar endast i afseende att förtiäna på wexellage, tå blefwo förbundne att låta penningarne få en annan och nyttigare rörelse än then the nu giöra räkning på igenom wäxlande, och ett utom thes så mycket graverande mynts uphögande öfwer thes wärde efter prägelen.

§ 58.

Ehuruwäl Kongl. Maij:t medelst resolution af d. 26 Februa. sidstledit åhr täckts förklara, det kunde Grythytte bergslag icke willfaras i des underdånige gjorde ansökning att till förekommande af den stora malmbrist, som der i Bergslagen är, de der i Bergzlagen boende frälseägare måtte få upbygga en stångjernshammare till 600 skpp:ds smide, emot thet att frälseägarne tå lofwat nedlägga thes frälsehytta, Ulnäshyttan kallat, och lemna thes egne thertill hörande frälsegrufwor på Högboren, alt i Grythytte sockn, till Bergslagens tiänst och nyttjande; likwäl och ehuru ofwannemde Bergslag så mycket mera i underdånighet wördar detta Kongl. Maij:ts nådige godtfinnande, som detsamma grundar sig på bergsordningarne, understår sig dock merberörde Bergslag i djupaste underdånighet Kongl. Maij:t ånyo förekomma och lika underdånigst andraga, det denne Bergslags conservation endast beror uppå nödig tillgång på malm, och att den derå warande brist i orten icke kan ersättas från Persbergs el:r andra grufwor i Wermeland eller andra Bergslager, hwilcket med flere skiäl oftaberörde Bergslag i des förr insinuerade underdånige supplique eij så omständeligen kommit att anföra, warandes denne Bergslag af sådan beskaffenhet, att om de allmänne kongl. förordningar eij få lämpas efter des tillstånd, densamma oundwikeligen måste gå under; hwarföre och som mer oftabemelte Bergslag intyga kan, 1:o att densamma icke hafwer malm tillräckeligen, 2:o att ingen utwäg kan blifwa thertill från Persberget el:r annorstädes, utan att endaste medlet är genom thet föreslagne accordet med frälseägarne, och 3:o att tackjernstillverckningen igenom en sådan ändring icke kan warda minskad utan snarare ökad; så anhålles i djupaste underdånighet, det wid en undersökning, hwilcken Kongl. Maij:t allernådigst täcktes anställa låta, Grythytte bergzlag detta des intygande måtte få bewisa och att sedan i anled-

ning deraf erhålla det sökte nådige tillstånd att på thet föreslagne sättet blifwa hulpen till malm ifrån frälsegrufwan, då Bergzlagen näst den Högstes wälsignelse är hulpen och cronones inkomst i tiondejernet likaledes therigenom warder ökad, utan att hwarcken then eller andra blifwer förfördelad.

§ 59.

Dragonerne å andre orter äro nu för tiden annorlunda inrättade, än the i förra tider warit, och njuta samma förmoner som cavallerieregementerne. Men Jemtelands Regemente synes nästan i alt wara likt med infanteriet, hwarefter the jemwäl i krigsmanshusafgiften och annat dylikt anses. Dragonehållarne i Jemteland äro icke heller answarige hwarcken för kläde till liveriet eller för kåstsamme monderingar af hästar och kylrar, eij heller för tråshästar, tråsdrängar och tråsmonderingar. I anseende till sådane omständigheter hemställes Kongl. Maij:ts allernådigste förordnande underdånigst, huruwida Kongl. M:ts tid efter annan utfärdade nådigste reglemente, bref och resolutioner, i synnerhet af d. 5 Janua. 1684, § 9, d. 6 Novemb. 1695, d. 4 Junii 1719, § 14, och d. 16 Octob. 1723, § 7, angående rusthållarnes af- och tillsättjande samt andre ombyten böra emot wanligheten lämpas i alla delar till thetta regementet, så att ingen lagfart å något skattedragonehåld må af häradsrätten meddelas kiöparen, eij heller någon arfwinge får inskrifwas för åbo, förän hr landshöfdingens och hr öfwerstens bifall och gillande blifwit upwist; eller om icke thermed må efter förra wanligheten få förfaras, på sätt som wid förändringar med knecktehållen i riket skjer.

§ 60.

På det att Allmogen må å landet hafwa så mycket beqwämligare tillträde till de utfärdade kongl. förordningar samt resol:r och af dem wid alle förefallande tillfällen erhålla nödig underrättelse, anhålles underdånigst, att de exemplaren, som hwar och en kyrckja deraf undfår, måge sammanbindas och wäl förwaras, samt att de förordningar, som årligen å predikestolarne böra förkunnas, måge ofelbart å de utsatte söndagar blifwa publicerade.

§ 61.

Utom det att lagen wid wite förbjuder ohägnad, äro byordningar på åtskillige ställen dels redan inrättade, dels widare

komma att inrättas, hwaraf fölljer, att wårdnaden om hemmanens ägor och deras befredande med så fullkomlig säkerhet erhålles, at ingen upsickt under publiqt namn derwid nödig är. Och som således de så kallade brofogdar äro onyttige, så är Allmogens underdånige anhållan, det desamma alldeles måge afskaffas och till krigstiänst el:r något nyttigt cronoarbete employeras.

§ 62.

Enär någon skattebonde igenom hwarjehanda tillstötte olyckor eller elljest kommit att åsamcka sig så stor cronorest, att 3:e års ränta blifwit obetalte, har det ankommit på cronofogdens godtyckjo att återbesättja hemmanet med sådan åbo, som han sjelf godt funnit, utan att hafwa afseende derpå, det densamma warit anförwant med den, hwilcken skatterättigheten förwerckat. Och som det synes wara med den naturlige billigheten enligit, att släcktskap i sådan händelse må komma i consideration, så är Allmogens underdånige anhållan, at när någon af släckten utbetalar de återstående 3:e årens räntor, densamma då hemmanet under skattemannarätt må tillträde, såwida ingen annan emedlertid kommit i besittning deraf.

§ 63.

Nödgas Allmogen i Skåne underdånigst klaga öfwer thet förordnande therstädes skedt är, att när then ena åboen på ett skoglöst hemman tarfwar utwisning antingen till bygningstimmer eller eldsbrand, lemnas honom utstämpling på ett annat cronohemmans skogslott emot förening uti penningar efter åsatt wärdie, hwilcken wärdiesumma utsökes och till cronan erläggas skall, hwarmed åboen, under hwars hemman skogen tillhörig är, förmenar sig ganska mycket komma att lida, tå han eij allena uti tiden kan sjelf blifwa skogslös utan ock thessförinnan måste känna mistning uti ollongälden wid infallande ollonår, ja, ock sakna thenne föreningsafgift, som han för thetta sjelf åtnjutit men nu cronan tillslagen är. Och fördenskull anhåller Allmogen underdånigst härutinnan winna ändring och blifwa bibehållen wid den förmon och frihet de derutinnan för detta oqwalt njutit, hälst och emedan the både för en sådan, som ock the flere härligheter theras hemman kunna undergifne wara, blifwit skattlagde och årligen till Kongl. Maij:t och cronan theras hemmansräntor utgiöra.

§ 64.

Såwida klappholtshugning i Skåne får till den myckenhet idkas, som nu någon tid skjedt, måste Allmogen therstädes omsider se sig skoglös och eij hafwa tillgång hwarcken till bygningstimber eller wed och wercke. Sådant föranlåter dem förthenskull i diupaste underdånighet anhålla, det Kongl. Maij:t för deras conservation skull allernådigst täcktes ett sådant klappholtshygge hädanefter förbjuda.

§ 65.

De af Allmogen i Christianstads län, som äro anslagne att framföra bok- och alewed till Torsebro krutbruk, undfå efter en gammal wanlighet för famnen af den förra slags weden 1 dhl:r 16 öre silfm:t och för den sednare 2 dhl:r 8 à 16 öre silfwerm:t. Wägen är likwäl ganska lång och föres ofta weden 5 eller 6 mil, hwaremot betalningen är alt för ringa, då arbetet och tidsspillan tillika beräknas. Anhålles förthenskull underdånigst, att Allmogen en så skiälig betalning derwid måtte bestås, att han eij derwid kommer att lida, warandes betalningen någorlunda proportionerad, då för 1 famn bokwed erhålles 4 dhl:r sm:t och för alewed 5 dhl:r sm:t.

§ 66.

I lika måtto anhåller Allmogen underdånigst, att enär saltpettersiudning skjer på frälseägor, den dertill erfordrade weden äfwen måtte tagas på frälsemannens ägor och således skatte- och cronoskogarne i möijeligaste måtto besparas.

§ 67.

På thet att Cronoallmogen i Skåne må hafwa tillgång till nödigt jul- och wagnsredskap, hwarpå elljest stor brist är, anhålles i diupaste underdånighet, att de frie för åtal af skogsbetiänterne under alunbruket derstädes, hwilcka skola dem en sådan träwara wid afförslen fråntaga och dem till plickt befordra, måtte ofwannemde till deras hemmansbruk oumbärlige slags wercke owägerligen få sig tillhandla.

§ 68.

Emedan större delen af de ännu til skatte okiöpte cronohemmanen äro af den beskaffenhet, att de ganska litet till sine förmoner kunna förbättras, hwilcket ock är orsaken, att så ganska

få numera söka något skatteköp på sine hemman, eftersom den wanlige kiöpeskillingen af 6 års ränta är alt för dryg; ty är Allmogens underdånige ansökning, att, då deras förmågo sådant tillsäger, de måge få kiöpa sine åboende hemman till skatte för 3 à högst 4 års sammanslagen ränta, då Kongl. Maij:t och cronan dymedelst eij allenast en ansenlig inkomst kunde tillflyta utan ock wara desto säkrare om hemmanens stadige wid mackt hållande och förbättrande samt cronoutskylldernes ricktige utgiörande.

§ 69.

I lika måtto anhåller Allmogen underdånigst, att då sådane misswäxtår kunde infalla, att den torftige Cronoallmogen skulle omtränga låna någon spannemål, dem då må wara tillåtit, enär cronan sjelf eij behöfwer sin spannemål, att utur cronans magaziner undfå sådant lån till sine åkrars besående emot återbetalning om hösten med någon skiälig tillökning. Och på thet the mäst torftige måge komma till åtnjutande af samma förmon, och de förmögnare, som en sådan hjelp eij omtränga, icke förfördela dem androm, så bönfalles underdånigst, att tingsrätterne på anhållan måtte wid wintertingen undersöka om hwars och ens nödtorft och derom meddela bewis, samt att de derefter måtte blifwa med ofwanomrörde spannemålslån utan omkostnad understödde.

§ 70.

Sammaledes är Allmogens i Mallmöhus län underdånige ansökning, att någon wiss ållder måtte blifwa utsatt, när drängar och ynglingar böra wid roteringsskrifningar tecknas för hel eller half roteskatt.

§ 71.

Tid efter annan hafwa hemmansstädjerne i Halland stigit så högt, at åtskillige hemmansbrukare i städjepenningar måst för 1 helt hemman utbetala 40 dhl:r silfm:t och det utan afseende på hemmanens bättre eller sämre wilckor. Och som Allmogen merendels alltid är i torftigt tillstånd och således wid ett hemmans städjande måste gripa sig så när an, att han wid des tillträde nödgas med mycken fattigdom draga sig fram och följackteligen sakna åtskilligt af de förnödenheter, som til hemmanets behörige häfd och brukande oumgängeligen erfordras; så

är Allmogens i Halland underdånige anhållan, att städjan för ett hemman till thet drägeligaste må warda utsatt.

§ 72.

Den delen af Allmogen i Kopparbergs län, hwars skatteskogar äro så aflägsne ifrån Fahlun, att de eij med några sälljekohl kunna dit anlända, beklaga sig högeligen, at i den swåra tiden, som nu är för handen, härrörande dels af den ganska stora timade miswäxten, i det att säden på mästa ställen alldeles affrusit, dels af den odrägelige kostnad de måst anwända till soldaters leijande, hwarigenom händt, at de uti det alldra uslaste tillstånd äro försatte, dem likwäl är betagit at nyttja sine skogar till kolning, att till närmaste afnämare få dem aflåta, utan warda de med swår plickt belagde, i fall några sälljekohl annorstädes än till Fahlun blifwa föryttrade. De anhålla fördenskull underdånigst, att enär de utgjordt sine skattekohl in natura till Fahlun, de då ifrån så aflägne ställen eij måge twingas föra säljekohlen 4, 5, 6 mil, enär de på närmare ställen wid jernbruken kunna få dubbel betalning och på 2/3-dels närmare wäg kunna dem föryttra, giörandes sig den underdånige förhoppning att såsom rätte ägare till sin skog ett sådant förderfweligit twång eij wara underkastade, hälst som alldrig någon stig sälljekohl ifrån desse ställen någonsin hwarcken förr kunnat föras, eij heller hädanåt låter sig giöra, utan är den förordning, som wid plickt dem ifrån sådane kohlafsalur förbjuder, till ingen del för Bergslagen nyttig, såwida den eij kan efterlefwas, utan tiänar endast att stänga dem ifrån den näring, som de af deras ägendomb i annor händelse kunna nyttja.

§ 73.

Allmogen i Skåne anhåller ock i underdånighet, att till deras kyrckors förmon och lisa må wid granskningars uprättande och reparationers förrättande så tillgå, att intet någon wiss tid wederbörande förelägges till kyrckjogranskningars inlefwererande i kyrckjocontoiret utan att dem lemnas frihet till att, så ofta och när de blifwa någon yppad bristfällighet warse på kyrckan och des tillhörigheter, då ock straxt, ware sig hwad tid om året det wara will, få inlefwerera granskningarne och att approbationsresolution dem utan upskof deröfwer meddelas samt att de mindre reparationer, som intet stiga öfwer 110 dhl:r sm:t, måge af deras kyrckjoherdar med kyrckjowärdarnes och sock-

nens ällstas samråd utan föregången granskning och utsökt approbationsresolution i nödfall företagas och werckställas. Likaledes att dem intet måtte af någon föreskrifwas, hwarmed de skola betäcka sine kyrckotak, såsom bly, jernplåtar, tegel eller spån, eij heller hwad handtwerckare de till reparationernes förfärdigande böra betiäna sig af, utan alt detta lemnas till kyrckjoherden att öfwerlägga om med socknens ällsta el:r, om så nödigt pröfwas, med alla socknemännen, och de sedan hafwa frihet att antaga till kyrckjoarbetare sådane mästare, som de sjelfwa känna och weta giöra godt arbete samt skaffa församlingen nöijacktig caution, ehwar de ock äro boende, innom eller utom länet; wäl wetande att kyrckjoherden och socknemännen lära wäl wara mäst angelägne om att skaffa sig förswarlige och trofaste handtwerckare, betinga ringaste arbetslönerne samt förse sig med sådane materialier till takens eller andre kyrckans delars reparation, som de finna bäst och waracktigast, alldenstund de ock ingen annan äro förbundne, när kyrckan blir förfallen, att sättja och hålla densamma i godt stånd igen, att det altså wore deras egen skada, om de wid sådane tillfällen intet sågo sig wäl före.

§ 74.

Med cronotionden i Skåne har det en sådan beskaffenhet, att en del af densamma är anslagen till Stockholms, en del till Malmöes barnhus, en del är anordnad till wisse staters aflöning, såsom Academien i Lund etc., en del kallas öfwerskottscronotionde, hwilcken antingen betalas med penningar eller lefwereras in natura i magazinet. Huru mycket nu en hwar sockn af sin cronotionde bör utgiöra och lefwerera på hwart och ett af desse ställen, reparterar befallningsmannen i orten alla år in efter egit behag och tilldelar stånden, den ena socknen mer, den andra mindre, än af det ena, än af det andra slaget och så twert om igen. Hwad den delen af cronotionden angår, som till barnhusen anslagen är, så lefwer Allmogen i Skåne i det underdånige hoppet att wid denne riksdagen blifwa derutinnan benådat med en serskilt resolution. Man finner sig dock derjemte föranlåten att i underdånighet anhålla, det måtte straxt och uti innewarande år i proportion af hemmantalens myckenhet i socknarne och den i Skåne brukelige tiondesättningen i wederbörandes närwaro en perpetuel repartition inrättas och fastställas på huru mycket hwar sockn årligen bör utgiöra så

till barnhusen som till staternes aflöningar och öfwerskottscronotionden på samma sätt, som nu för tiden sker med den delen af kyrckjotionden, som till academiæstaten i Lund är anslagen, hwilcken inrättning Allmogen finner skulle lända dem till en besynnerlig förmon.

§ 75.

Som den i Elfsborgs län till Wadstena Krigsmanshus anslagne spanmålen warder, sedan den ofta till 20 mils wäg blifwit förd, ändå igenom auction till den mästbjudande försåld; så anhåller Allmogen i bemelte län underdånigst att så mycket mera få inlösa samma spannemål antingen efter ständigt utsatt pris i ond och god tid eller efter länets och årets marckegångstaxa, som sädeswäxten der i länet äfwen i de ymnige åren är så ringa, att Allmogen eij allenast från andre orter måste upköpa den spannemål, de i tionde utgiöra böra, utan ock den de till sitt egit lifsuppehälle och förnödenhet oumgängeligen betarfwa.

§ 76.

Emedan uti Bohus län en stor oreda och olägenhet therigenom förorsakas, att en del på theras inägor hafwa årsskifften, hwarigenom then wälmenande och flitige gemenligen kommer att lida och ägorne år ifrån år obeskrifweligen förswagas, så bönfalles i underdånighet, att med inägors delande på samma sätt må förhållas, som hittils om utmarck förordnat är, så att den, som en fast stående delning i berörde ägor begiär, sådant må tillåtas, på thet then flitige må njuta sin idkesamhet till godo.

§ 77.

Lagen uti 20 cap., 4 §, B[yggninga]b[alken] stadgar wäl, huru förhållas skall, när man någon ny wattu- eller wäderqwarn bygga will, neml. at sådant å tinget kundgiöras bör, lägenheten af häradshöfdingen och nemden skådas, grannar och the, som g. qwarnar närmast hafwa, höras och therefter pröfwas, om ny qwarn utan theras eller andras skada ther byggas må, hwarefter sådant alt konungens befallningshafwande bör gifwas tillkänna, som äger att therom förordna; men som the af Allmogen, hwilcka kunna hafwa lägenhet antingen wid någon genom theras ägor allenast wår och höst rinnande wattubeck att bygga en liten sqwaltqwarn eller å någon högd upsättja en ringa wäderqwarn endast till egit husbehof, förmedelst en så widlöftig undersök-

ning och omgång hindras att nyttja en sådan af naturen och belägenheten förund förmon; så anhålles i djupaste underdånighet, att Allmogen fritt och utan någon syn och undersökning må å deras ägor få bygga sådane för ett enskylt hushåld nödige sqwalt- och wäderqwarnar, der situationen sådant medgjer, hälst som wägelaget ofta hindrar, att man eij till andra qwarnar komma kan.

§ 78.

Ehuruwäl Kongl. Maij:t uti 35 § af Thes nådige resolution på Allmogens allmänne beswär wid sidstledne riksdag i nåder förklarat, det skola soldatehustrurne i Hellsinge- och Gestrikeland, enär deras män äro i fält eller på tog, unfå det så kallade hemkallet, såwida soldaten eij hafwer någon på rotebondens marck uprögd åker och äng, hwilcken förmon likwäl den soldat, som ogift är och wistas i fält eller på tog, eij får till godo njuta eller wid återkomsten detsamma såsom innestående fordra; så nödgas dock Allmogen i ofwannemde landsort underdånigst andraga, hwad merckelig olikhet rotarne emellan derigenom förorsakas samt huru Allmogen under krigstider desutan hafwer nog många och dryga utgifter emot fredliga tider med gärders utgiörande och soldaters tidige leijande samt det ofta med en emot wanligheten dubbel lego, hwadan ock Allmogen till någon ersättning derföre i forna tider alltid sluppit betala hemkallet, enär deras soldater warit i fält, hwilcket med behörige attester intygas kan. Således underkastas Kongl. Maij:ts allernådigste ompröfwande, huruwida Allmogen må finnas skylldig att på en tid, då Allmogen desutan är nog prässad af utgifter och soldatetunga, underhålla soldatens hustrur och barn, hwilcka ofta kunna med arbete och spinnande bättre försörja sig än mången fattig rotebonde, i synnerhet när ock i nådig consideration tages, att alle gifte soldater i Gästrikeland hafwa sine egne torp, hwarwid de, tillika med det foder de om sommartiden förtiäna af rotebönderne, kunna föda 1 à 2 kor samt några getter, hwarförutan de ock få upbära årspenningarne; af hwilcket alt, jemte det af deres egit arbete och förtiänst inflyta kan, de wäl kunna hafwa sin nödtorftige utkomst. Allmogen bönfaller förthenskull underdånigst att i anseende til andragne skiäl och omständigheter hädanefter slippa betala hemkallet såsom en owanlig afgift til soldatehustrurne, enär soldaterne äro i fält eller på tog, på det någon likhet rotebönderne emellan

wara må och den ena icke mer än den andra öfwer mackten betungas, hälst ock hemkallet hafwer ibland annat sitt afseende på det arbete soldaten under des hemmawistande för bonden måste förrätta, hwilcket arbete ju icke skje kan, enär soldaten ligger i fält.

§ 79.

Den alldrig tillfyllest beklagelige förlust, som riket lidit på manskap under och efter den finska campagnen, har hos Allmogen förorsakat en innerlig frätande sorg, hwilcken ännu mera ökas, då man om orsakerne dertill närmare undersöker. I[b]land dem räknar ock Allmogen det hafwa warit en bidragande orsak, att så mycket ungt folck warit wid betiäningen, hwilcka, ehuru ock i öfrigit eij warit något att anföra emot deras nit och trohet för fäderneslandet, likwäl icke haft den mogna erfarenhet, som wid upsickten öfwer manskapets oeconomie och des skiötande wid infallande sjukdomar samt flere tilfälligheter warit nödig. Deraf har efter alt utseende händt, att en så otrolig myckenhet af gemene på ett ganska eftertänckeligit sätt omkommit och mycket annat blifwit förderfwat och gådt till spillo, som till widare nytto kunna förwaras. Allmogen är icke obekant, det många af dem, som biwistat ofwannemde campagne, hafwa måst sucka öfwer préjudice och förfång af yngre och långt mindre meriterade wid yppade vacancer samt att en och annan, som länge och wäl tiänt, af samma orsak med missnöije sökt afsked, sedan de eij funnit sig blifwit föreslagne till en sådan befordran, som en långlig tiänst och derunder förwerfwad mogen skickelighet gjort dem framför de mindre förtiänte wärdig. Hwarföre ock som Allmogen icke är okunnigt, huru belöning eij mindre är nödig än straff till ett samhälles wid mackt hållande och förbättrande, samt huru illa det allmänna blifwer betiänt, enär de, som äro af mindre erfarenhet, unfå befehl öfwer älldre och i sysslan mera uparbetade och meriterade personer; så är Allmogens underdånigste anhållan, det hwar och en, som hos Kongl. Maij:t äger ingifwa underdånige förslager på tiänster och wissa beställningar sjelf förgifwer, må wid hwarje riksdag till Riksens Ständer inkomma med förteckning på dem, deras tiänsteår och meriter, som under hans föreslående och befordran sortera, på det att, der frucktan att blifwa sin förman förhatelig, skulle hafwa afhållit någon ifrån att klaga öfwer werckelig sked préjudice, Riksens Ständer måge

kunna wara i stånd at sjelfwa efterse, huru hwar och en efter skickelighet och förtiänst utan afseende på stånd och wilckor blifwit befordrad, samt bot derå skaffa.

§ 80.

Till förekommande af det missförstånd, som emellan officerare och gemene i så måtto plägar sig yppa, att de sednare klaga sig skje förnär med dröismål och oricktighet wid proviantens och soldens utbekommande, anhåller Allmogen underdånigst, det hwar och en ryttare, dragon, kneckt och båtsman måtte lemnas en liten bok, uti hwilcken af officerarne eller, der de wid smärre commenderingar eij woro tillstädes, af underofficerarne kunde antecknas dag och datum, ort och ställe, då den gemene undfått penningar samt huru mycket, äfwen som ock provianten både til quantum, sort och godhet derutinnan kunde upföras.

§ 81.

Som Roschildske fredsslutet af år 1658 uti 9 § såwäl som ock det Köpenhamnske af år 1660 uti 11 § stadfästa de skånske inbyggarne wid deras under g:a danska regeringen hafde förmoner och rättigheter, Mallmö recess af år 1662 jemwäl förmår, att inbyggarne skola handhafwas wid sine gamla förmoner och friheter, så anhåller den Allmoge i Skåne, som med sin crono- och kyrckotionde till kongl. academiæstaten i Lund är anslagen, underdånigst att antingen efter gamla wanligheten i danska tiden få lefwerera ofwannemde tionde i Lunds stad eller ock lösa densamma med 3 dhl:r 8 öre s:mt för tunnan råg och korn öfwer hufwudet, samt hafran hälften mindre, såsom ett medium och billig avance, emedan, der Allmogen längre måste continuera med denne tiondes förande 10, 12, ja, 14 mil bort i lagsagun, som nu skjer, måste han nödwändigt blifwa ruinerad i anseende thertill, att på slättbygden finnes månge hemman, som böra årligen utgifwa 20 tunnor spannemål och wäl mera i crono- och kyrckotionde, då bonden blifwer nödgad att wid Thomasmässo och juletiden eller straxt efter, då tionden lefwereras bör, i diupaste wägelaget att med 7 à 8 bespände wagnar, 2 par hästar för hwarje wagn, föra tionden en så lång wäg och utmatta sine dragcreatur, hwaraf fölljer, att hans egen åker warder illa häfdad och brukad.

§ 82.

Den nåd, som Kongl. Maij:t uti Des nådige resolution på Allmogens underdånige allmänne beswär af d. 1 Septb. 1741 och 20 § låtit Skiärallmogen, som söka med stort äfwentyr och fara deras näring med fiskande på wilda hafwet, wederfaras, att den strömming med mera, som med the så kallade wrak-, skiöt- och fiskebåtar så i Öster- som Wästersiön upfiskas och fångas samt insaltad till städerne införas, skall för lilla tullens erläggande wara fri, erkiänner Allmogen, som slik näring och fiske med sine skiärbåtar på wilda hafwet idka, med djupaste underdånighet; men beklaga derjemte, att thenna nåd och förmån dem af tullbetiänterne will betagas och tull för slike insaltade fiskewaror dem aftagas; Allmogen anhåller fördenskull allerunderdånigst, att the, som kunna wisa, thet theras strömming på slikt sätt blifwit fångat, må njuta thenna Kongl. Maij:ts nåd till godo och ifrån lilla tullens erläggande derföre blifwa i nåder befriade.

§ 83.

Sedan Kongl. Maij:t medelst skrifwelse till Cammar- och Bergscollegierne af d. 16 Aug. 1731 i nåder behagat förklara, det äfwen Jernbergslagen må äga företräde til cronohemmans skattekiöp framför åboer, har det på åtskillige orter händt, att bruksägare anmält sig til skattekiöp och demsamma erhållit, ehuru ock åboerne många år förut sökt skattelösen och kiöpeskillingen ricktigt erlagt. Kongl. Maij:t täcktes förthenskull hos sig i nådigt behjertande komma låta, hwad en sådan skattekiöpssökande Allmoge härigenom kommit att lida. Sedan åboer gjort kostnad på ref- och skattlägning, hafwa de fläste måst låna penningar till deposition af kiöpeskillingen. Igenom en långsam tidsens utdrägt och under förwäntan af skattebrefwens utfärdande har interesset ofta wäxt öfwer sjelfwe capitalet och omsider för emellankommande bruksägare skull hafwa åboerne måst gå miste både om förhoppning och penningar. Och ehuruwäl stadgat är, att en sådan åbo eij skall drifwas af hemmanet, hwaraf följer, att en ständig besittningsrätt honom derå tillkommer, så giöres honom dock den förmonen dymedelst frucktlös, att han igenom owanlige dagswercken och körslor blifwer så utmattad, att han omsider hemmanet lemna måste och ofta gripa till tiggarestafwen. Allmogen anhåller förthenskull underdånigst, 1:o at åtminstone the åboer, som innan högstbemelte

kongl. bref af d. 16 Aug. 1731 utfärdades, sig förr än bruksägaren till skattekiöp anmält, måtte undfå skatterättigheten, skiönt ock bruksägaren redan derå erhållit skattebref, warandes detta efter Allmogens oförgripelige underdånige mening så mycket skiäligare, som äfwen en frälseman, ehuru han ock efter privilegier är berättigad at få utbyta cronohemman, likwäl icke äger dertill något företräde utan måste cedera bonden, när denne sednare förr til skattekiöp än den förre till utbyte sig anmält. 2:o. Att de åboer, hwilcka förmedelst bruksägares förr gjorde anbud förlorat företrädet af skattelösen men efter merhögbemelte kongl. bref likafult sittja wid hemmanen qwar, eij måtte uti dagswercken och kiörslor mer beswäras än högst efter 1684 års reglemente och 1685 års therå utgifne förklaring, neml. med 6 öke- och 12 drängedagswercken af hwarje helt hemman, hälst bruksidkarnes rättighet skulle i annor händelse wara större men åboens wilckor theremot långt sämre, än Kongl. Maij:ts till undersåtarnes wid mackt hållande gifne allmänne och serskilte nådige stadgar förmå och innehålla.

§ 84.

Allmogen på Gottland anhåller underdånigst, att wästgöthar eller Boråsboer hädanefter, som för detta skedt, enligit kongl. resolution och förklaringen på Allmogens allmänne beswär 1683, § 27, måge hafwa frihet att tillföra sitt linne och andre waror och dem emot bondewaror, såsom sticksöm, wallmar, ull och skinn, samt annan landtmans afwel med Allmogen och fattigt inhyses folck få förbyta, hälst emedan inwånarne på landet nu genom skedt förbud af detta sednare sittja deraf i största mistning och de handlande deraf als intet hafwa i förråd.

§ 85.

Kongl. Maij:ts allernådigste placat om ödesjords uptagande i Wästerbottn anhålles underdånigst att äfven till Österbottn såsom warande af enahanda beskaffenhet må extenderas.

§ 86.

Anhåller jemwäl Allmogen i Österbottn underdånigst, att Borgerskapet må wid ansenligit wite förbjudas att bruka några ifrån landet i deras tiänst antagne drängar till siöresor på theras fartyg, emedan slike drängar gemenligen sättja sig ned och förblifwa på andre orter, hwarigenom landet på friskt och ungt

folck blifwer blottat, hälst som uti hwarje stad är antagit ett ymnigt antal af sådane borgare, som kunna till båtsmän för de handlande wara tillräckelige.

§ 87.

Som Allmogen ganska mycket blifwer graverad med framskjutsande af den saltpetter, som för cronans räkning tillwerckas, altså och emedan Allmogen flere mils wäg och på somlige ställen äfwen på hästryggen måste föra den tilwerckade saltpettern, warandes eij mindre skiäligt, att Allmogen för denne än annor cronoskjuts må njuta wedergällning; så anhålles underdånigst, det Kongl. M:t allernådigst täcktes föranstallta, att Allmogen för sådan skjuts må efter gästgifwareordningen undfå sin betalning.

§ 88.

Allmogen uti de södre provincierne uti Swerige beswärar sig på lika sätt som den norre underdånigst öfwer den stora brist på skilljemynt, som der i orterne skall wara, hwarigenom händer, att ett ganska stort lage blifwer tagit emellan bancosedlarne och skilljemyntet. Och anhåller förthenskull underdånigst, det täcktes Kongl. Maij:t allernådigst låta förfoga then anstalt, att tillräckeligit skilljemynt till landsorterne blefwe afsändt likmätigt Kongl. Maij:ts nådige resolution uppå Allmogens underdånige allmänne beswär wid sidsta riksdag, § 10; eller om icke till besparing för cronan uti forslelönen och till landets mera beqwämlighet Ädelfors kopparwerck uti Jönköpings län, Östra härad och Allseda sockn, en fri myntning af plåtar och skilljemynt kunde förunnas, då landtmannen kunde derstädes emot bancosedlar få sig tillwäxla nödwändigt skilljemynt.

§ 89.

Allmogen i Finland, hwilcken af fienden både till hus och egendom blifwit ruinerad samt mycket tyrannie och öfwerwåld utståtdt, bönfaller hos Kongl. Maij:t allerunderdånigst att till deras uprättande efter en högst önskelig fred icke allenast erhålla tillräckelige frihetsår, utan ock att för deras erwiste undersåtelige trohet med manskaps utredande och underhållande, landets förswarande och de månge dryge utgifter, plågor och swårigheter de måst widkännas, den höga kongl. nåd dem kunde wederfaras, att de med skatterättigheter på deras åboende crono-

hemman hugnade blifwa, hwarigenom Allmogen, oacktadt all swårighet den emedlertid kommer att utstå, upmuntras att hålla lif och blod ospart för landets tiänst samt sättja sine hemman i fullkomligit stånd att widare till rikets förmon kunna utgiöra sine utskyllder.

§ 90.

Emedan de skutor och fartyg, som några i Finland wid siökanten boende haft, blifwit till cronans behof krönte men efter någon tid lösgifne utan att derföre undfå betalning; ty bönfalles underdånigst att få någon frackt eller annan skiälig ersättning för then tid sådane farkåstar stått för cronans räkning.

§ 91.

Enär såwäl soldate- som båtsmansroteringen i Hellsingeland år 1682 skedde, hafwa i hwarje sockn ett eller annat hemman öfwerskutit, som eij äro inroterade utan anslagne the fattige rotarne til hjelp och understöd, hwilcka ifrån roteringen uteslutne hemman ther i orten kallas uddemantal. Af thesse uddemantal hafwa ifrån roteringens inrättande ofwannemde år the, som warit utfattige, stått i lika tunga med the inroterade, hwad manskapets leijande angår, men för hemkallet, som äro aflöningen och kåsten in natura, hafwa the warit befriade och i thet stället erlagt til socknen, eftersom the blifwit taxerade, ett wist i penningar, hwilcka i fredstider blifwit besparde the oförmögne rotarne till understöd.

Nu som någon oordning och ledsamhet theraf förorsakas, at uddemantalen förmena sig ifrån legningen ock böra wara frie, så anhålles underdånigst om Kongl. Maij:ts nådigste utslag theröfwer.

Härwid erindras i underdånighet 1:o att i Hellsingeland äro allenast 2:e bönder, antingen the åbo små eller store hemman, uti en rote sammanslagne att leija, föda och löna soldaten och 5 bönder om 2:e båtsmän, samt 2:o att ersättningen af det manskap, som afgår, eij skjer af the rotebönder, som löna och föda karlen, utan att bibehålla en jemlikhet leijas efter hwarf uti hwarje sockn, uti hwilcket legningshwarf uddemantalen på the fläste ställen i soldatesocknarne finnas antecknade uti alla ersättningsrullor, så att the här intill stått i lika tunga med the inroterade hemmanen, hwad legningen angår, och legt karl, när hwarfwet them träffat; hwarwid Allmogen i underdånighet

bönfaller att ock hädanefter förblifwa måtte, emedan i annor händelse, enär uddemantalen skulle komma att taxeras till ett wist i penningar för befrielsen ifrån legning, ingen jemlikhet med the inroterade skulle stå at erhållas; af orsak 1:o at ingen kan weta, huru lång tid framlöper, förän legningshwarfwet gått omkring socknen, icke hel:r 2:o kan någon wis summa med säkerhet utsättas, hwad en karl kostar legningsbonden, som i fredstider är olika emot det, när krig infaller, hwarefter fundament til taxeringen likwäl nödwändigt tagas måtte.

I anseende härtill lefwer Allmogen uti then underdånige förhoppning om nådigt bifall thertill, att uddemantalen måge alltid stå i legningshwarf til karlars anskaffande lika med the inroterade hemmanen, när hwarfwet dem träffar, hwaraf the fattige rotarne njuta then förmon och lindring, att hwarfwet socknen eij så hastigt omlöper och them följackteligen eij hel:r så hastigt påkommer.[1]

§ 92.

Wid en och annan af de förflutne riksdagar har wäl warit under ventilation, huru något sådant expedient måtte upfinnas, hwarigenom en långsam tidsens utdrägt uti supplicationsmåls afgiörande kunde förekommas och slike saker skyndesammare, än hittils skjedt, blifwa företagne och expedierade, men som eij något hufwudsakeligit derwid finnes wara tillgjort, så föranlåtes Bondeståndet i djupaste underdånighet att anhålla, det ånyo under öfwerwägande och fastställande komma måtte, på hwad sätt supplicationsmål alldraforderligast måge kunna afhjelpas, då ståndet i underdånighet förmodar, att mycket missnöije och orolighet i landet, som af ett så långsamt drögsmål med deras angelägenheters afgiörande haft sitt ursprung, hädanåt warder stillat och en af grundorsakerne häfwen till det allmänna misstroende och owillja, som beklageligen den senare tiden sig yppat. Ehuru ock detta mål interesserar alla rikets undersåtare i gemen, så är det dock Allmogen alldramäst angelägit, hwars swaga wilckor under en långsam wäntan på resolution i deras andragne nödtorfter samt derwid sig yppande omkostnader och skadelig tidspillan blifwa så förwärrade, att de wid ett änteligit ernått godt och rättwist slut icke äro i stånd att kunna njuta någon fördel deraf.

---

[1] Denna paragraf utgör ursprungligen ett den 12 april 1743 uppläst memorial av Nils Persson i Trönö.

§ 93.

Uti Wästra härad och Jönkiöpings län är en till Jönkiöpings stad lydande marcknadsplats, Wrigstad benemd, belägen, hwaromkring finnes bästa oxebygden; och som det både för den landtman och Allmoge, som oxar hafwer att aflåta, eij mindre beqwämligit är derstädes slike creatur att sälja, än det för dem lägligit är, som till gårdsbruk el:r slackt behöfwa dem sig tillhandla; så anhåller Allmogen i Cronobergs, Jönkiöpings och Callmare läner underdånigst, att i anledning af kongl. resolutionerne uppå Allmogens allmänne beswär af åren 1680, 1686 och 1734, som lemna Allmogen frihet at få föra sine waror och creatur till hwilcken stad och marcknadsplats dem lägligast faller, dem i nåder må tillåtas att å de wanlige årlige marcknadsdagar få uti Wrigstad oxemarcknad hålla.

§ 94.

Uti Kongl. Maij:ts nådige resolution på Allmogens underdånige allmänne beswär wid sidstledne riksdag och 47 § är Allmogen, som är boende innom Anderums alunbruks district i Skåne, uti nåder tillåtit att underhålla getter på lika sätt, som 18 § af samma nådige resolution tillägger Allmogen frihet i Bergslagen, dock allenast på prof till nästa riksdag. Ty anhåller förenemde Allmoge underdånigst att lika med Bergslagsallmogen få utan någon widare förtydning eller tidsförkortning till godo njuta 18 § af högbemelte Kongl. Maij:ts resolution på Allmogens allmänne beswär år 1741.

§ 95.

Anhålles underdånigst, att de af Allmogen, hwilcka äro i ett så torftigt och utblottat tillstånd, att de icke i mantalslängderne äro upförde, måge för lagmans-, häradshöfdings- och tingsgästningspenningerne i nåder blifwa frikallade.

§ 96.

Ehuruwäl skogsordningarne af år 1664, 11 §, och 1734, 15 §, tillåta skattbonden till hemmanetz förbättring på sine enskyllte ägor och skog inrätta och upbygga torp med mera, så har dock på åtskillige ställen wid jordransakningarne ofta händt, att torp och andra lägenheter, hwilcka genom skattebondens flit och idoghet blifwit uptagne och förbättrade, äro wordne med räntan till cronan indragne och från skattehemmanen alldeles skillde,

af hwilcka skattehemman så stor ränta sedan som förr likafult blifwit utprässad, fast ägorne på somlige hemman till ⅓ på det nu omförmälte sättet blifwit ifråntagne. Andre skattehemman hafwa åter haft den olägenheten, att wid slike jordransakningar till landtmätaresyn blifwit resolverat öfwer de torp och lägenheter, som skattemannen på sine enskillte ägor upodlat.

Huru et sådant förfarande i stället för at föröka cronans inkomst minskar densamma, lärer Kongl. Maj:t allernådigst kunna sluta deraf, att hwad det första el:r ägornes afsöndrande från hemmanen beträffar, skattebonden, som lika fult måste utgiöra lika hög el:r den gamla räntan, eij annat kan än innom få år blifwa alldeles utmärglad, hwaraf änteligen hemmanets ödesmål samt cronans mistning af ränta och inkomst nödwändigt föllja måste; och widkommande det sednare el:r landtmätaresyns och refnings hållande på sådane hemman, som förr lagligen blifwit refwade och med alla tilhörige ägor skattlagde och till skatte försålde, så kan sådant eij utan en ansenlig ny kostnad för ägaren aflöpa, hwars capital är alldrig så stort, att han ju icke ett större skulle kunna behöfwa til hemmanets förbättrande.

Upmuntran till flit och idoghet är den wedergällning, som arbetet af sig kastar. Om en skattebonde wid ett owanligit trälande och möda eij skulle finna en tillräckeligare utkomst än wid ett makeligit arbete, så förföll och uphörde nödwändigt hans flit och speculation att upodla sin jord. Detta är en nödwändig påfölgd, då fruckten af hans flit eij kommer honom sjelf till godo, utan han ser sig derföre blifwa graverad, warandes en lat och huglös åbo för alt sådant fri. Och som en sådan ny skattlägning eij heller finnes hafwa någon grund hwarcken i älldre el:r sednare kongl. förordningar, warandes långt skiäligare, att flit med præmier warder belönt och upmuntrad än med afgifter graverad, hälst den angelägnaste omsorgen i ett land, som ännu eij blifwit så upodlat, att det med spanmål kan fournera sine egne inbyggare, wara bör att på alt uptänckeligit sätt befrämja landsculturen; så är Allmogens underdånige anhållan att utan särskilt och ny ränta blifwa bibehållen wid alla de ägor och tillägor, som till deras skattehemman af ålder lydt och legat, det ware sig redan bygde torp och upodlade lägenheter el:r sådane, som hädanefter genom flit och arbete på hemmanens enskillte ägor upodlas.

§ 97.

Wid Carlscrona stads anläggande och då Borgerskapet derstädes ännu eij war i stånd att sjelfwe bygga de för staden nödige broar, måste Allmogen i Blekingen åtaga sig att bygga 2:e broar wid staden. Desse har och bemelte Allmoge sedermera underhållit med bygnad och reparationer, icke utan sin ansenlige gravation. Och som ofwannemde stad numera är i så godt tillstånd, att den på egen bekostnad kan underhålla samma broar, warandes jemwäl uti 25 cap., 8 §, B[yggninga]b[alken] stadgat, thet städerne böra hålla theras broar så långt theras ägor sig räcka, hwilcket äfwen är uprepat uti 8 § af resolutionen på Allmogens almänne underdånige beswär wid 1741 års riksdag; så anhåller bemelte blekingske Allmoge så mycket mera i underdånighet att wid ofwannemde lagsens rum blifwa bibehållen, som desse broar äro nu, som omförmält är, i förswarligit stånd satte och Allmogen ogiörligit faller utan sitt altför stora förtryck att längre continuera dermed, hälst indelningen der i landet, hwilcken är långt drygare än i någon annan province i riket, jemte det trägna beswär Allmogen är underkastadt både med kiörslor, skjutser och annat, försätter Allmogen i ett så swagt tillstånd, att de sin knappa utkomst utan yttersta möda och beswär eij hafwa kunna.

§ 98.

Som den årlige räkenskapen för kyrckornes inkomster uti en del församlingar i Skåne, Halland, Blekingen samt Götheborgs och Bohus län igenom en långlig sedwänja endast kommit att stadna hos kyrckoherden och kyrckoinspectoren, hwaraf händt, att sådane församl:r, hwarest ock eij warit brukeligit att hafwa kyrckoråd, intet kunnat blifwa underrättade om tillståndet så af det ena som det andra; fördenskull är ofwannemde Allmoges underdånige anhållan, det, när den årlige kyrckoräkningen giöres, någon af församlingens älsta må wara tillstädes och hafwa en af de 3:e nycklar till kyrckokistan, jemwäl att inspectoren förplicktas årligen för församlingen upläsa debet och credit, så ock wisa, huru med de förra årens kyrckomedel och hemmansstädjor med mera är beskaffat, på det, der en el:r annan olaglig disposition skulle finnas wara gjord, sådant hos landshöfdingen i orten må kunna rättas.

§ 99.

Tillförene har uti Carlscrona warit brukeligit, att betiäningen wid Kongl. Ammiralitetet fått af den på Carlscrona handlande Allmogen kiöpa sig af deras egen boskapsafwel samt spannemål och wed på sådant sätt, att den köpande lemnat sälljaren sin sedel på casseuren wid Ammiralitetet att af des först utfallande lön undfå betalning, hafwandes sedan samma sedel blifwit för beqwämlighet skull af Allmogen nyttjat till des cronoutlagors erläggande, som den ock af cronofogden blifwit emottagen och wid ränteriet för honom validerat. Ehuru ock detta eij mindre för Allmogen warit beqwämligit till undwikande af den tunga plåtförslen, än det warit för köparen ganska nödigt att på sådant sätt kunna anskaffa, hwad han behöft till sin nödtorftige utkomst, då han likwäl warit utan penningar stad; så har dock ett så nyttigt bruk, man wet eij af hwad tillfälle, blifwit afskaffat, hwarföre och som Kongl. Maij:t nådigst lärer finna, huru, hwad en sådan betiänt widkommer, hwilcken af den ringa lönen lefwa måste, han likwäl på sådant sätt, som förbemält är, kan finna nog lindring och ett drägeligit moyen till sin utkomst och, hwad Allmogen beträffar, densamma jemwäl derwid finner sin godo beqwämlighet; så anhålles i djupaste underdånighet, det Kongl. M:t allernådigst täcktes tillåta, att härmed på samma sätt, som förut skedt, må få hädanefter förfaras.

§ 100.

Uppå Riksens Ständers wid 1740 års riksdag gjorde underdånige föreställning har wäl Kongl. Maij:t i nåder täckts förordna, det till förekommande af oredor och egenwilligheter wid oxetullens beräknande ett wist medium derutinnan tagas bör sålunda, att de ifrån Småland, Wästergiötland och Halland samt flere landsorter i riket, hwarest mindre boskap gifwes, till Stockholm eller annorstädes i drifter ankommande oxar måge wid förtullningen hälften för kiäflingsoxar och den andra hälften för stutar antagas, men åter de skånske drifterne såsom större öfweralt för käflingsoxar anses; dock som oxarne ifrån de förstnemde orter, och äfwen hwad Skåne widkommer i skogsbygden, eij större slags boskap, än i de andre orter uti riket ordinairt finnes, merendels icke annars kunna anses än för stutar i anseende både till wäxt och wigt; så är Allmogens underdånige anhållan, det Kongl. Maij:t allernådigst täcktes förklara, att de skånske oxarne, då de i drifter föras, hälften för käflingsoxar

och hälften för stutar måge anses, de ifrån de öfrige länen samt Finland ankommande oxar öfweralt för stutar få förtullas, men att i gemen, då de par eller stycketals införas, de efter deras rätta beskaffenhet med tull måge anses, så att en stut eij för en käfling el:r ungnöt för en stut må considereras, som hit intills esomoftast wid tullarne till Allmogens gravation är skedt.

45.

Dalallmogens deputerades memorial om successionen.

(Svea hovrätts arkiv. Handlingar rörande Dalupproret 1743, fol. 808.)[1]

Protokollet sid. 225.

Hörsamtt memorial.

Wij hafua wäll medh en hiertelig glädie sedt och hörtt den declaration, som dett Hederwärda Bondeståndett under d. 8 sestl:e Martij uti successionmålett giortt. Wåra sinen äro derom myckett mera tillfridzstälte, som dena lofuärda och landzälskande declaration wara aldelez enlig medh wåra samtel:e hemmawarande medhbröderz wilia och högeliga åstundan samtt den oss af dem uppdragne comittion, huilcken wij förutt wördsaml. med dett Hederwärda Bondeståndett communicerat. Wij ärro och der öf:rtygade derom, att denna declaration är näst Gud den endaste grunden eij alenast till hella ricketz trygg- och säckerhett emott dez hotande mäcktige fijende utan och till de förlorande härliga länderz återwinnande samtt många 1000 under fijendenz ook suckande medundersåtarrez försätijande i deraz förra frijhett och wällstånd, men oacktatt altt detta, som wij dock anse såsom en grundpelare till wår framdelez tillkommande lycksalighet, så måste wij lickuäll medh hiertanz grämmelse och mäd en besynerlig efftertancka förnimma, hurusom de öfrige respectiue Ständer intill dena stunden redan i 10 dagarz tid med deraz wänliga biträde i denna angelägna och högwicktige sacken innehållit, huaraf skiälligen torde kunna

[1] Om karaktären av denna avskrift se Beckman, a. a., s. 157, not 1.

slutaz, at man medelst tidenz uttdragande skulle wilia kasta detta hälsosamma och för hella Suerijiez ricke högst angelägna werckett öf:r ända, huarmedelst öpen wäg till sielfwa hiertatt af rickett lemnaz ått wår häfftige fiende, i frucktan för wilckett allaredan de wid siöökanterne i Hälsingeland boende inwånare enligtt de oss hemifrån nyl:n meddelte underrätelser begyntt undanflyckta längre up i landett, i anseende till huilckett alt wij nu hoz dett Hederwärda Bondeståndett wördsaml:n anhålla, att dätt nu wille ådagalägga öf:rtygande prof af dez mödda(!) uppricktiga och aldelez oförfalskade nijtt för dett kiära fädernezlandett och på tiänligitt sätt förmå de öfrige respectiue stånden till ett skyndsamtt och wederbörligitt biträde. Wij giöra oss äfuen försäckrade, att dett Högwördiga Prästeståndet såsom wårra andelige lärrofäder lärrer af ett rentt nitt och kiärleck för Gudz ährra och den almenna wällferden ofördröieligen förklara dez tancka enligtt dett Hederwärda Bondeståndettz längesedan giorde declaration, hälst som dätt Högwördiga Prästeståndett medelst en afsänd deputation i sielf:a pleno till dett Hederwärda Bondeståndett lofuatt dez fogelighett huarutinan [ɔ: härutinnan] med begiäran om alenast 2:ne dagarz upskof, som nu redan förflutne ähro.

Skulle nu denna högst angelägna sacken längre uttdragaz, wij härmed gifua tillkiänna, att wij äfuen i morgon, will Gudh, utan upskof begifua oss på hemresan till att så myckett möieligett är rädda undan fijendenz wåldsamhett wåra egna hustror och barrn samtt lilla egendom och deriemte gifua wåra samtlige mädbröder en klar uplysning och kundskap om altt huad här förrelupitt, efftersom wij eij kunna försuara för wåra principaler wårrtt långsamma här wijstande, der lickwist wij icke kunna wisa någott hufuudhsakeligitt wara uträtatt och fastställt men willia wara sedan aldelez utan skulld, om någon obehagelig påfölgd theraf härflyta skulle. Stockholm d. 18 Mars 1743.

O. Åquist.
Per Ionson i Ferlla.
Anderz Ionson i Duizdall.
Per Erson i Wenian Elfdahl.
Anders Anderson i Orsa.
Pär Pärson i Mora.
Giönz Olson i Mora.
Matz Danilelson, Lecksand.
Nilz Ioenson, Lecksand.
Ioen Olson i Ganjie.
Ian Anderson i Åh[rby], Tuna.
Erik Erson i Tuna.
Hanz Anderson i Skeduid.
Carl Olson i Husby.
Ollof Gustafson i Hedem[ora].

46.

Bondeståndets extraktprotokoll den 18 mars 1743 om Riksens ständers kommission.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 76.)[1]

Protokollet sid. 227.

Utdrag af Bondeståndets protocoll, hållit d. 18 Martii 1743.

Ehuruwäl Bondeståndet nogsamt har sig bekant, det Riksens Höglofl. Ständers till undersökningen om det olyckelige krigets förlopp förordnade Commission med all skyndsamhet fortfar med des giöromål, så har dock Bondeståndet i anledning af deras hemmawarandes påyrckande icke kunnat undgå till de öfrige respective ståndens gunstbenägne ompröfwande att hemställa, om icke högst angelägit wore, det ransakningen angående Hrr Generalerne framför alt först och främst måtte skyndas till slut och dom i saken fällas, på det landet ögonskenligen måtte se den sorgfällighet, som Riksens Ständer hysa om utforskandet af hufwudorsakerne till det förde krigets olyckelige utgång, till hwilcken ända Bondeståndet för des del håller högst nödigt, att bemelte Commission både för- och eftermiddagar måtte sittja, så länge näst ofwannemde giöromål warar, kunnandes de öfrige målen, som eij äro af så hög wigt, sedermera med all skyndsamhet, som giörlig är, företagas och lag likmätigt afgiöras. Härtill förmodar Bondeståndet så mycket mera de öfrige respective ståndens bifall, som de nogsamt kunna finna, huru högsta nödwändigheten fordrar, att Allmogen i landet med det alldraförsta ställes till freds och förmedelst sådane dem å hjertat liggande angelägenheters fortskyndande till slut upmuntras att med åhuga fullgiöra sin skylldighet till rikets förswar och säkerhet. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

---

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 324.

47.

Jöran Mattssons från Åbo och Björneborgs län memorial om valet av kronprins Fredrik av Danmark.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 196.)[1]

Protokollet sid. 232.

Hörsamt memorial.

Emedan man kommit i erfarenhet, at sedan wåre Herrar Plenipotentairer, åt hwilcka fredzwärcket med Ryssland är ombetrodt, ännu och til denna stund altzingenting kunnat uträtta, ehuru de en eller annan gång med smickrande och ogrundade lösa löfften och ryckten warit uppehåldne; altderföre och som af de nu nyligen ankombne curirers medhafde documenter nogsamt lärer rönas, at altzintet utaf Finlandz återfående med godo är förwänta, ty drifwes iag såsom en dess förr warande och nu bedröfwade undersåte at intet allenast den förra olyckan högeligen beklaga utan ock nu mine oförgripelige tanckar emot en större förestående fara yttra och uptäcka.

Det är nu redan nogsamt bekant, at tidens utdräckt warit densamma, som skulle i anseende til öppen watnet synas beboda den öfriga delen af wårt ännu innehafwande Swerige en lika med Finland öfwerswäfwande fara, emedan skiärgårdarne nu genast med öfriga delen intet lärer kunna undwika samma swåra öde, särdeles som Almogen för den grymma fiendens härjande och brännande allaredan börjat undanflyttia.

Finner således för min del inga bättre råd än at häldre undergå alla andra wederwärdigheter i werlden än at begifwa mig hem til Finland igen i dess nu warande ömkelige tilstånd och underkasta mig det ryska wäldet och oket, och fördenskull med den finska nationens enighet och samråd söka rädda oss för andra gången från fiendens grymhet, derigenom at man söker hielp af en mäcktig potentat och granne, som kan tillika med Sweriges mackt effter låfwen förskaffa oss åter wåra hemwister, hustrur och barn, hwilcket så mycket säkrare är, som wij en gång dess Cronprintz, Hans Kongl. Höghet Friedrich af Danne-

---

1 Med påteckning:: *Upl. d. 19 Martii 1743 hos Bondeståndet. Wid upläsandet häraf förklarade sig samtl:e fullmächtige från Finland wara af samma mening.*

marck, til wår successor redan förklaradt. Stockholm d. 18 Martii 1743.

Jöran Matsson.
Fullmächtig från Finland
och Korppo s:n.

48.

Per Carlssons från Kalmar län memorial om valet av kronprins Fredrik av Danmark.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 7.)[1]

Protokollet sid. 233.

Hörsamt memorial.

Jag har ej kunnat undgå at erhindra Eder, mine redelige Medbröder, det memorial, som i går för oss uplästes och uti wårt stånd inlefwererades af samtel:e hitkomne utsände och befullmäcktigade ifrån Dalarne, Helsingeland och Rosslagen, samt at de blefwo muntel:n afhörde, och då till alla delar bestyrckte, hwad de skrifftel:n andragit. I lären ock påminna Eder, at hela ståndet war med desse deputerade aldeles enigt. Fördenskull har iag bordt underställa Eder mogna och upricktiga efftertancka, om det kan wara nyttigt och hälsosamt för oss och hela Sweriges rike at på något sätt heml:n eller uppenbarl:n i minsta prick gå ifrån, hwad wi för oss och wåra hemmawarande medbröder fastställt, och om icke sådant skulle förskaffa oss en uppenbar fiendtlighet af cronan Dannemarck, hwilcken likwist eljest är redo at med hela des ansenliga styrckia til siös och lands bispringa Swerige och frälsa Finland utur fiendens wåld. Månne wi nu längre böra sättia tro till wår fiendes aldeles opåliteliga propositioner angående fredens återställande, som fast mera grundar sig på lösa tal än någon wärckelig åhoga och wilja til at fullborda, hwad rycktet smickrar oss med? I anseende til alt detta, som ock til de förskräckeliga och hotande anstalter, som å fiendtliga sidan emot oss giöres, hwars utförande sielfwa årstiden och den blida wintren på alt sätt be-

[1] Med påteckning: *Upl. hos Bondest:det d. 19 Martii 1743.*

fordrar, ty har iag til mit samwetes befrielse ifrån alt answar för Gud och mine beträngde medbröder at intet hafwa med kallsinnighet och effterlåtenhet arbetat på utförandet af hwad hela rikets Menige Allmoge på det högsta åstundar, ej underlåta kunnat at anhålla, det samtel:e Hederwärde Bondeståndet nu genast gifwer behörigt wis de öfrige respective stånden upricktig och fullkomlig del af ofwansagde deputerades i går hos oss ingifne memorial samt det beslut, som det Hederwärde Bondeståndet i anledning deraf tagit, då iag lefwer i det säkra hopp, at de öfrige respective stånden til undwikande af all tillkommande äfwentyrlighet ofelbart i godo beqwäma sig til at bifalla det beslut, som wi uti successionsmålet tagit. Stockholm d. 19 Martii 1743.

Peer Carlson.

49.

Olof Gustafssons från Närke memorial om valet av kronprins Fredrik av Danmark.

(Prästeståndets arkiv. F. 41. Privatorum memorialer nr 25.)[1]

Protokollet sid. 235.

Hörsamt memorial.

Aldenstund man är i säker ärfarenhet, att det Höglåfl. Ridderskapet och Adelen med de öfrige respective stånden behagar communicera ett des extractum protocolli af det innehåld, att som man af Herrar Plenipotentiariernes inkomne berättelser samt ett af Hr Envoyéen Buchvald till Hans Excellence Hr Grefwen Riksrådet och Presidenten Carl Gyllenborg aflåtit bref har ordsak att förmoda, det Ryssland utan widare krig och blods utgjutelse torde till Swerige aflämna Finland med mera, derest man sig här med successionswalet eij förhastade utan däruti hade afseende på Hans Durchleutighet Biskopen af Lybeck, så wore det Högl. Ridderskapets och Adelens tancka att till Ryssland affärda 2:ne courirer till att låta ryska Hofwet

---

[1] Med påteckning: *Upl. hos Bond.st:det d. 21 Martii 1743, d:o till alla delar bifallit. Effter befallning underskrifwer P. Westerhof. Upl. hos Prestest. den 21 Martii 1743.*

förstå Riksens Högl. Ständers benägenhet för Högbem:te Biskop uti succesionssaken under besagde wilkohr, hwarmed man sedan kunde utfinna sätt och medel till Dannemarks tillfredsställande.

Redelige Medbröder, jag utbeder mig Edert ynnestbenägna tillstånd att härwid få anföra, hwad jag för min del håller före nödwändigt böra uti detta granlaga ärendet iakttagas, hwaraf sedan lärer kunna slutas, huruwida ett sådant giöromål kan wid närwarande öma omständigheter wara för wårt kiära fädernesland hälsosamt och nyttigt eller eij.

Skulle en sådan courier eller exprés till Ryssland afsändas, så wisar ju sielfwa omöijeligheten och ärfarenheten, det en sådan till des fram- och återresa samt expeditions utförande i det aldraminsta 7 weckors tid behöfwar; inom hwilcken tids förlopp Ryssland, för hwars anfal alla wåra strander, skiärgårdar samt följaktl. hela riket numera i anseende till åhrstiden stå öppne, är i stånd att med makt och wåld utföra alt, hwad hans syfftemål åstundar, ehuru fördärfweligit det ock för oss wara månde, hwarwid jag ärindrar, hwad oss offta af en ock annan wåra medbröder är påmint wordet, neml:n huru litet eller als intet Swerige kan bygga på Rysslands försäkringar, hwaraf wij eij allenast i förra utan ock i senare, ja, äfwen i desse sidsta krigztider hafft öfwertygande bewis.

Jag lämnar därhos till hwars och ens mogna och redeliga efftersinnande, huru hederligit det för Swea riket wara månde att först hafwa med Ryssland börjat detta kriget för Rysslands giorde intrång i sielfwa successionswärcket och sedan, på det wij åter måtte ärnå freden, underkasta oss en konungs regemente, hwilcken Ryssland med smikrande af wåra egna länders återställande behagat oss föreskrifwa.

Det synes ock igenom detta föreslagne steget en grund till beständig missämja och oenighet emellan kronorne Swerige och Dannemark läggas i anseende till de nu å danska sidan gifna fasta försäkringar om upriktigt deltagande i närwarande krig, i stöd hwaraf det Häderwärda Bondeståndet förklarat Hans Kongl. Höghet Kronprintzen Friedrick af Dannemark till successor på den kongl:e swenska thronen i den säkra förtröstan, att de öfrige respective stånden, om hwars upriktiga ömhet för rikets allmänna wälfärd wij äfwen giöra oss aldeles försäkrade, skola med oss häruti till alla delar wara enige.

Och som ett sådant af Ryssland åstundat men för oss opålitelligit wahl är aldeles stridande emot Dannemarks interesse, så

är för oss lätt att ärakta, hwad påfölgd sådant med sig hafwa skulle, aldenstund Dannemark eij lärer med ett litet furstendöme sig utesluta från alt hopp om den swenska kronan, som högstbem:te Kronprintz medelst det Hederwärda Bondeståndets wahl är updragen.

Skulle nu ett widrigt och oförmodat hinder det Hederwärda Bondeståndet i detta målet af de andre respective stånden förekastas, så torde en sådan olägenhet oss påföras, som i annor händelse kunnat undwikas, och wij således aldrig eller åtminstone med största swårighet i framtiden ernå wårt ändamål.

Som jag nu eij annat kan än wara öfwertygad, än att det Hederwärda Bondeståndets giorde declaration i successionssaken aldrig af dem återkallas och rygges och således att alt detta, som nu anfört är, såsom en ostridig sanning lärer ansees och fördenskuld winna det Hederwärda Bondeståndets benägna samtycke; så är min högsta önskan, att sådant med de öfrige respective stånden måtte behörigtwijs nu genast communicerat blifwa, hwarwid jag äfwen måste erindra, att derest denna för hela fäderneslandet högst angelägna och af samtl. menigheten högel:n åstundade saken skulle finna ytterligare motstånd, jag då och i så olyckelig händelse tryggar mig wid det nyl:n i ståndet tagne beslutet att eij längre afbida denna sakens långsamma afgiörande utan nästkommande onsdag begifwer mig på hemresan, på det jag må till mitt samwetes befrielse samt att wisa min oskuld uti någon efterlåtenhet af hwad mig härutinnan upgifwit är, gifwa mine hemwa[ra]nde medbröder upriktig kundskap om min oförfalskade nijt om såwäl deras som hela rikets uprättande och räddande utur en ögonskienlig öfwerhängande fahra samt huruwida deras åstundan i successionsmålet kunnat ärnå des önskade framgång. Stockholm d. 21 Martii 1743.

Olof Gustafson
ifrån Örebro län.

50.

Måns Bengtssons från Skaraborgs län memorial om uttalanden om krigets utgång.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 173.)[1]

Protokollet sid. 245.

Ödmiukt och hörsamt memorial.

Det lärär wara Eder, mine redelige Medbröder, nogsamt bekant, att wårt arma fädernesland nu beklageligen swäfwar uti den ytersta fahra och äfwentyr samt at det står på kanten af sitt fall och undergång, där icke just nu och den dag i dag är wi för wåre dehlar gripa oss an med alfwarsamma steg at hielpa sakerne till slut; ty ehuruwäll ståndet redan flere resor tyckt sig hafwa fattat nog alfwarlige tag at få ändskap på åtskillige högwicktige ärändär, så är ändå i de andre respective stånden eij några särdeles mått ännu fastställte, hwarigenom undersåtarne i riket kunna see, huru sakerne äro belägne.

Ibland annat har ståndet esomofftast och äfwen i sidsta pleno påmint om slut i Generalernes saak, men nu berättas i wisshet, at Borgareståndet igenom deputation till Ridderskapet och Adelen begiärt undersökning om några samtal, som skulle förefallit emellan wisse personer wid utmarchen till Finland om kriget, hwaraf will giöras sak emot dem, som ingen del i kriget hafft; om det nu är tijd at uppehålla saken med mindre wärde omständigheter och lämbna grundorsakerne till detta olyckeliga kriget å sijdo, som finnes i förre Secreta Utskotz protocoller och hwarom ståndet för detta anhållit at först undersökas må, det lämbnar iag till hwar redlig man at efftersinna, samt om icke detta seer ut som et upfunit hinder at draga saken på tijden, hwarigenom de brotslige kunde undslippa. Allmogen i landet har nog hafft orsak at omtala, huru kriget kom at declareras, deras fullmäktige wid sidsta riksdag hafwa samtykt därtill utan twifwell willkorligen, i brist på den tillräckelige kundskap de om grunden till ett så efftertänckeligit steeg hafft, och således eij at undra, om en och annan talat om samma krigzdeclaration, men därföre tyckes det eij wara rättmätigt, at

[1] Med påteckning: *Upl. d. 29 Mart. 1743.*

deras saak, som kriget anlagt och det illa utfördt, skall lijda uppehåld igenom omständigheter, som ej höra till hufwudgrunden; fördenskull till förekommande af ett sådant hinder och uppehåld finner iag för min dehl allrabäst, at ståndet nu gienast genom en deputation hoos de öfrige respective stånden begiära, det at alla smärre omständigheter, härrörande af löst tal, ryckten och annat sådant, må förbijgås i de anklagades saker och hufwudpuncterne samt grundorsakerne till kriget och dess utförande förutgå och straxt afgiöras.

I lijka måtto emedan det förspöries, som wille det påstås, det bref må afgå till den hemmawarande Allmogen at förnimma, om det är med deras willia, hwad deras hitsände deputerade giordt och påstådt, så alldenstund detta rörer Riksens Ständers frihet, som i Regeringsformen så heligt är bewarad, ty håller iag för min del före at samma deputation, som i ofwan berörde ärände går bordt, äfwen kunde förklara, att ifall de öfrige respective stånden falla på den tanckan at skrifwa hemb till wåre medbröder om wårt giöromåhl, det deras commitenter, i synnerhet de af Borgerskapet i städerne och däribland förnämbligast Borgareskapet här i hufwudstaden, må tillhopa kallas och föreställas de steeg, som deras fullmäcktige wid denne riksdagen tagit, med tillfrågan om menigheten är därmed nögd eller intet, då wi förbehålla oss gifwa dem alt sådant wid handen; således förekomma wi eij alenast sakernes uppehåld utan och den misshällighet och skuld, som illsinnade människior willia oskiyldigt wårt stånd påbörda, som lijkwäll wij för wår dehl tycka oss hafwa gådt rena wägar och effter weett och samwete annor medell till uphielpande eij funit, än hwad wi oss förr ytrat; iag underställer alt detta det Hederwärde Ståndetz, mine redelige Medbröders, nogare efftersinnande och befordran och lefwer stedze

Det Ährbare och Hederwärde Ståndets

tienstberedwillige tiänare
Måns Bengtson
ifrån Skaraborgz län.

Stockholm d. 29 Marti 1743.

51.

Nils Kellsson från Kristianstads län memorial om uttalanden om krigets utgång.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 171.)[1]

Protokollet sid. 245.

Hörsamt memorial.

Som iag kommit i erfarenhet, huruledes wid sidstl:ne plenum uti det Lofl. Borgarståndet de i Riksens Ständers Commission af samma stånd förordnade ledamöter andragit, det Generalen Gref Lewenhaupt i Commissionen angifwit, at 3:ne hrr officerare, dem han dock ej skall hafwa namngifwit, så wid embarqueringen här ifrån Swerige som wid debarqueringen i Åbo skola yttrat missnöije öfwer det förklarade kriget med mera, samt at Commissionen för sin del funnit ber:de mål enligit den föreskrefne instructionen ej kunna der uptagas och undersökas. Uppå hwilcken berättelse det Lofl. Borgareståndet stadnat i det slut, at icke allenast förenämde mål i anledning af Hr Generalens angifwande bör af Commissionen uptagas och skiärskådas, utan ock at Commissionen nu en gång för alla må lemnas fria händer at med alla dylika mål utan widare förfrågning på lika sätt förfara. Altså har iag icke kunnat undgå at härmedelst gifwa det Ärbare Bondeståndet mine enfaldige, dock wälmente tanckar tillkiänna. Hwarwid hos mig först kommer i öfwerwägande, om och huruwida några ledamöter af Riksens Ständers Commission, hwilcken iklädt sig natur och egenskap af en laglig förordnad domstol, med fog kunna med förfrågningar öfwer sådane mål, som ej röra hufwudsaken, hwarpå Commissionens förordnandet sig grundar, wända sig till Riksens Ständer.

Til det andra utwisar Commissionens instruction och constitutorial, at til samma rätts giöromål endast hörer at utröna ordsakerne till krigets olyckeliga utgång.

Derföre och emedan Hr Grefwen Lewenhaupt aldrig förmådt bewisa, det någon satt sig emot hans ordres eller dem ej efterkommit, så at krigsoperationen på något sätt ej kan säijas wara derigenom under beständiga af honom anbefalte retirader hind-

[1] Med påteckning: *Upl. d. 29 Mart. 1743, d:o bifallit.*

rad; ty finner iag för min del det ganska efftertänckeligit at igenom slike olaga steg gifwa någon anledning til ändring uti den af samtel:e Riksens Ständer för Commissionen fastställte instruction, hälst deraf icke något annat skulle hända, än at menigheten af samtel:e rikets inbyggare och inwånare emot des gemensama önskan om slut af Commissionens giöromål skulle försättias i en altför långsam wäntan deruppå samt riksdagen til rikets olideliga kostnad icke skulle kunna annat än uppå en ganska rum tid längre utdragas, ifall Commissionen igenom undersökningar i saker, som med krigets olyckeliga utgång ingen gemenskap äga, skulle uppehållas, hwarigenom skulle kunna gifwas anledning til den af Hr Generalen Gref Lewenhaupt påarbetade tidsutdrägten och til upskof af de brottsligas afstraffande, då under Commissionens förhör en större del af rikets redelige och trogne inbyggare, som genom de synliga anstalter och förberedelser icke just kunnat förebåda detta kriget någon lyckelig och önskad utgång, skulle ställas, hwarigenom mången wälsinnad mans heder och reputation skulle sättias i äfwentyr, missnöije ibland samtel:e undersåtarne upwäckas och dock ej mera med sådane förhör uträttas än at aldrig komma til slut med hufwudsaken, sedan Commissionen inmängt sig i de mål, som hwarcken kunna såsom förbrytelser ansees, ej heller til des afgiörande egentel:n höra. Stockholm d. 29 Martii 1743.

N. Kiällsson.

52.

Bondeståndets extraktprotokoll den 29 mars 1743 om uttalanden om krigets utgång.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 217.)[1]

Protokollet sid. 246.

Utdrag af protokollet, hållit hoos Bondeståndet d. 29 Marti 1743.

Åhördes det Lofl. Borgareståndetz extractum protocolli af d. 26 innewarande månad, hwarutinnan i anledning af Hr Gene-

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 330 f.

ralen Grefve Lewenhaupts i Riksens Ständers Commission giorde påstående, at några wisse herrar officerare, som åhr 1741 såwäll wid embarqueringen som wid debarqueringen i Åbo ytrat sitt missnöije öfwer thet af Riksens Ständer näst förut beslutne kriget emot Rysland, det Lofl. Borgareståndet för dess dehl förklarar sig finna, at samma måhl, som af ofwannämbde Hr Generals angifwande härrörer, af Riksens Ständers Commission må uptagas och skiärskådas.

Bondeståndet tog detta i behörigt öfwerwägande, och alldenstund det för sin dehl fant, at Commissions giöromåhl effter dess instruction egentel:n består uti undersökandet om de fehl hoos befählhafwande och försummelse hoos lydande, hwarigenom kriget olyckel. afluppit, blifwandes igenom en så widlyfftig undersökning, som detta nu angifne och slike hädanåt förefallande måhl kunna gifwa anledning till, tijden så långt utdragen, at det påsyfftade ändamåhlet med de Generalspersoners rörande måhls skiyndesamme afgiörande eij kan winnas, hwaraf angelägenheten lijkwäl så mycket större är, som Allmogen i landet nogsamt låtit förmärka sin tröghet at præstera manskap, så länge samma måhl eij äro afgiorde; fördenskull och emedan ofwannämbde utlåtelser eij röra hufwudsaken, eij heller haf:a någon gemenskap med de förseelser och fehl, som i wärkställigheten inluppit, ty kunde ståndet så mycket mindre finna, at undersökning och ransakning därom må anställas, som sådant skulle alt för nähra röra en undersåtes fri- och säkerhet. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

53.

Olof Gustafssons från Närke memorial om Borgarståndets ledamöter i Riksens ständers kommission.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 177.)[1]

Protokollet sid. 248.

Hörsamt memorial.

Sedan thett Ährbara Bondeståndet uti theras senaste pleno förehafft thett ifrån thett Lofl. Borgareståndet inkomne memorial ang:de några af thett Lofl. Borgareståndetz ledamöter, som bekläda domareembetet uti Ständernes Commission och giort en berättelse om något i Commission förelupit tahl, hafwer jag effter thenna saks närmare öfwerwägande funnit mig befogadt att påstå, thett måtte förenembde thett Lofl. Borgareståndetz ledamöter, som öfwerträdt theras embete och domareedh så, såsom otienlige domare icke wijdare få bewista Ständernes Commission, som är en lagl. förordnad domstohl; förenandes mig således med thett af Hr. Öfwerjägemästaren Boje till ståndet ingifne memorial med förmodan, att hela thett Ährbara Bondeståndet lärer giöra thettsamma.

Olof Gustafson
ifrån Örebro län.

Stockholm d:n 30
Martij 1743.

---

1 Med påteckning: *Upl. hos Bondeståndet d. 30 Mart. 1743. — D:o bifallit.*

54.

Bondeståndets extraktprotokoll den 23 april 1743 om apostladagarna.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 99.)[1]

Protokollet sid. 264.

Extract ur protocollet, hållit hos Bondeståndet d. 23 April 1743.

S. d. Kom hos ståndet ånyo i öfwerwägande, om det icke märkel:n skulle lända Almogen och thes barn till förkofran i theras christendom, att jemte thet å apostledagarne på landet anbefalte catechismiförhör en liten kort predikan förut samma dagar finge hållas. Ståndet ansåg, at så nyttigt och nödigt det för ungdomen är at under et flitigt catechismiförhör få lägga grunden till en nödig kundskap i christendomen, så hugneligit wore thet ock för en under hwarjehanda swårigheter och ängzlig lefnad suckande ålderdom och ju oftare des häldre blifwa spisad med Herrans ord såsom det förnämste tröste- och hielpemedel. Fants således godt till de öfrige respective stånden ödmiukt och wördsamt att hemställa, om icke på landet å de så kallade apostledagar för eller effter catechismiförhöret en kort predikan måtte i anseende till ofwan anförde skiäl effter förre wanligheten få hålles, hwartil Bondeståndet så mycket mer förhoppas winna de öfrige respective ståndens gunstbenägna bifall, som Almogen skall wara angelägen thärom, at ett så gudeligit upsåt icke må warda missbrukat till täckemantel för lättia eller gifwa theras tienstefolk anledning att, då angelägenheten fordrar, efftersättia eller försumma de för hemmansbruken nödige sysslorne. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

---

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 342.

55.

Bondeståndets extraktprotokoll den 23 april 1743 om kronoskjutsen.

(Utskottshandlingar 1742—1743, vol. 47, fol. 235.)[1]

Protokollet sid. 264.

Utdrag af protocollet, hållit uti Bondeståndet d. 23 April 1743.

Åtanckan af det ganska slätta och utblottade tillstånd, hwarutinnan Allmogen i gemen sig befinner, blef ånyo hos Bondeståndet upwäckt af de mångfalldige ifrån orterne inkomne och än stundeligen inkommande berättelser om den swårighet Allmogen nu i synnerhet är underkastad af det tågande manskapets fortskjutsande jemte de beswärligheter, som dermed förknippade äro.

Allmogen undandrager sig wäl icke att efter des undersåtelige plickt alt, hwad i des förmågo står, bidraga till rikets förswar samt werckställighetens befordran af de dertill hörande anstallter; men ståndet ser nogsamt förut att, såframt Allmogen skiäligen eij warder understöd och igenom fleras lika deltagande uti beswären lisad, måste den efter handen alldeles utblottas och blifwa oförmögen sin skylldighet emot publicum så i det ena som andra att fullgiöra.

Det är icke utan, at ju Riksens Höglofl. Ridderskap och Adel effter 9 § af Privilegierne eij äga för sine frälsehemman att swara till mer uti cronoskjutser med mera än hälften mot cronoskatte-, frälseskatte- och cronohemman; men en derhos fogad exception sträcker det till en jemnlikhet, när högsta nöden i krigstider densamma erfordrar.

Att högsta nödwändigheten en sådan likhet i cronoskjutser wid durchmarcher nu kräfwer, det kan rikets närwarande beklagelige tillstånd nogsamt utwisa. Här erfordras ju alla uptänckelige medel och utwägar att sättja riket i förswar emot en mäcktig och redan en del af des länder innehafwande öfwermodig fiende.

---

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 344 f.

Bondeståndet lärer icke behöfwa att af sitt myckna lidande och hwarjehanda åliggande beswärligheter utsöka några bewekande skiäl att i ödmjukhet förmå Riksens Höglofl. Ridderskap och Adel att på ofwannemde sätt wara med Cronoallmogen lika deltagande i cronoskjutsen. Ty Bondeståndet giör sig i ödmjukhet försäkrat, att Allmogens swaga och allmänt bekante swåre omständigheter lära wara hos Höglofl. Ridderskapet och Adelen i ett så ömsint behjertande, att ett gunstigt bifall härutinnan winnes, i synnerhet då i öfwerwägande tages, att der Allmogen på förberörde sätt eij warder lisad och understödd, måste han under sjelfwa bördan upgifwas, som sedan hel och hållen uppå de öfrige respective stånden faller. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

56.

Bondeståndets memorial till Sekreta utskottet om lön- och betalningsavgiften.

(Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 550.)

Protokollet sid. 266.

Ödmiukt memorial.

Ibland annat hwad Bondeståndet uti des wid innewarande riksdag andragne almänne underdånige beswär anfördt, är äfwen den dryge känning Almogen hafft och ännu hafwer af lön- och betalningsafgifftens erläggande. Riksens Högl. Ständers Secrete Utskott lärer icke wara okunnigt, huru Bondeståndet wid de förflutne riksdagar samma ansökning insinuerat. Om deras swaga wilkor redan den tiden kunnat giöra dem ursächtade at hafwa undenbedit sig den gravationen, så lärer R. H:e St:ders Secrete Utskott nu så mycket mera finna dem hafwa skiäl at iterera detsamma, som deras nuwarande swåre omständigheter aldeles hindra dem at utan en totale ruin ber:de afgifft widare kunna erlägga. Den mer än dryga recrutering, som för och under denne riksdagz början skedt med de flere af et olyckl. fördt krig härflutne swårigheter hafwa så utblottat

Almogen, at de ej se, huru de den åtagne contributionen och gärden sig afbörda kunna, med mindre de ifrån lön- och betalningzafgifften warda frikallade.

Riksens Högl. Ständers Secrete Utskott, som denne ifrån Almänne Beswärsdeputationen remitterade ansökning har under händer, täktes fördenskull densamma med et så gunstbenägit behiertande anse, det de öfrige resp. stånden warda tilstyrkte at hädanåt lemna Almogen fri för merber:de afgiffts erläggande, som eljest under sielfwe bördan måste upgifwas. Stockh. d. 23 April 1743.

57.

Skinnar Per Anderssons från Kopparbergs län memorial om successionsfrågans avgörande.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 7.)[1]

Protokollet sid. 269.

Afskrift.

Ödmiukt memorial.

Aldenstund samtel. menige man och Allmogen uti Dahlarne d. 12 i innewarande månad med moget och enhälligt samråd om närlagde afskrifts innehåll till alla delar öfwerenskommit och mine hemmawarande medbröder mig derjemte alfwarl. antydt at straxt wid min hitkomst med all flit derpå arbeta, at denne sak må winna en sådan skyndesam wärckställighet, som kan både swara emot Allmogens wälmening för landet, som ock är öfwerenskommande med ståndets förr fattade mogna beslut; fördenskull kan iag icke undgå at härmedelst hos ståndet anholla, at nysnämde afskrift, hwars original är hos Hans Kongl. Maij:tt redan ingifwit, må med de öfrige respective stånden communiceras med underställande, hwad för en swår påfölgd det torde med sig föra, om med successionssakens afgiörande och de för

[1] Med påteckning: *Upl. d. 30 April 1743.*

krigets elaka utförande arresterade Generalers afdömmande längre på tiden utdrages, emedan förut och innan desse 2:ne hufwudmålen blifwa afgiorde, Allmogen icke kan tillfredsställas el:r på något sätt förmås at fulgiöra sin skyldighet med manskapets præsterande och krigsfolkets utsläppande från orten, ej til förtigande at i fall och soldaternes utsläppande skulle af en lättrogen, som för mycket torde bygga på hala löften, anses för en omständighet af mindre angelägenhet, Dahleallmogen ej mera än de öfrige af Bondeståndet lära låta sig tilfredsställas under andra wilkor, ehuru fördelacktige de och föregifwes wara, än att Hans Kongl. Höghet Prints Friedrich af Dannemarck til successor blifwer antagen. Jag kan icke annat finna, än at den oss af en slug och försicktig fiende så länge lofwade freden är ett medel, hwarigenom fienden, som wår inwärtes oenighet har sig bekant, smickrar oss, til dess han hint samla all sin styrcka at dermed på en gång giöra anfall och oss på åtskillige ställen angripa, ty om dess redelige upsåt warit at lemna oss någorlunda hederlig och drägelig fred, hade wi densamma längst för detta kunnat bekomma; huru litet man och på fiendens förmente ärlighet hafwer at bygga, torde en opartisk ej allenast lättel. kunna sluta deraf, at i detta krig stilleståndet så oförmodel. blifwit brutit, utan och hafwa anledning at eftertänka, om icke fienden i förra ofreden bewist en lika trolöshet, när Zaren, som rycktet är, skickade til Hans Maij:tt Högstsalig Konung Carl den 12:te at just den tiden försäkra honom om sin wänskap, då ryske arméen war i upbrott mot Sweriget. Jag är altså af den oförgripelige tanckan, at de öfrige Riksens Högl. Ständer borde ju förr ju häldre förena sig om en wiss dag til successionssakens afgiörande och dertil utsättia d. 7 el:r 9 nästkommande Maii och då under den Högstas åkallande walet fulborda, antingen ryska Hofwets ultimate swar kommer el:r ej. Förmodandes sedan detta genom Guds nåd är wordet wärckstält, at all oenighet förswinner och at, där wi icke til den tiden ärhollit fred, wi då med Guds hielp så mycket mera med samlad hand kunna twinga fienden til billig öfwerenskommelse, som man med all säkerhet kan sluta, at hela rikets Allmoge, om så påträngde, med alt manbart manskap äro då redebogne och willige at til fäderneslandes förswar och i stånd sättiande upoffra lif, blod och egendomb. Jag förmodar så mycket säkrare i alt detta winna bifall, som detta är både mine och hela menighetens tanckar, som otwifwelacktigt äro af Guds ande rörde, aldenstund de med så enhällig

mun tala, utan och ståndet förmodel. lärer finna sig föranlåtet at aldrig gå ifrån den tanka och det beslut, som så moget är öfwerwägat, enhälligt fattat och med de andra respective stånden för detta communicerat. Stockholm d. 29 April 1743.

Per Andersson
från Dalarne.

58.

Bondeståndets extraktprotokoll den 30 april 1743 om skyndsamhet i Riksens ständers kommissions verksamhet.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 103.)[1]

Protokollet sid. 272.

Utdrag af protocollet, hållit uti Bondeståndet d. 30 April 1743.

Bondeståndet erindrade sig, huru det åtskillige gångor tillförene igenom extracta protocolli funnit sig föranlåtit att begära, det måtte den anstalt förfogas, att i synnerhet de Hrr Generalspersoner, som på ett eller annat sätt warit wållande till krigets olyckelige utgång i Finland, måtte med det alldraförsta blifwa lag likmätigt dömde. Och som Bondeståndet icke erhållit härå de öfrige respective ståndens swar, warandes Allmogen öfwer alt å landet i den tanckan, att Bondeståndet uti dröijesmålet af denne angelägne sakens afgiörande är delacktigt, emedan dem tyckts, att samma mål långt för detta kunnat afgiöras; så ehuruwäl ståndet icke twiflar, med mindre Riksens Ständers Commission brukat all möijelig skyndsamhet, nödgas dock ståndet i anledning af det allmänt i landsorterne försporde och nästan med upror hotande missnöije hos de öfrige respective stånden ödmjukt och wördsamt än ytterligare att begära, det måtte Riksens Ständers Commission anbefallas att bruka den yttersta skyndsamheten i detta ärendets afgiörande summario processu, på det ståndet måtte widare undslippa deras hemmawarandes

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 346.

fattade misstancka och landet med det snaraste warda tillfreds stält till den högstnödige enighetens någorlunda återställande. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

59.

Olof Jönssons från Närke memorial om successionen.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 7.)[1]
Protokollet sid. 273.

Ödmiuckt memorial.

En obeskrifwelig försmädelse har iag nu under mit hemmawistande en hel månad lidit, för det successionssaken icke ännu kommit til slut och att de officerare, under hwilkas commando wårt manskap warit anförtrodt, ej äro afstraffade, för det de lemnat Finland med all krigsammunition och magaziner i fiendens händer och wi ändå mistat större delen af wårt wackra krigsfolck, utan at något fältslag med fienden blifwit hollit el:r de någon gong wågat gå fienden emot. Hwad för et stort äfwentyr både iag och hwar och en af ståndets öfrige ledamöter äro underkastade, för det med begge desse sakerne så longt på tiden utgådt, det lemnar iag til hwars och ens egit öfwerwägande, och kan hända at wi, fast ganska oskyldigt, derföre til lif och egendomb komma at lida, om wi icke söka med all flit, at wåra hemmawarande medbröders wilja, den de oss både munt- och skriftel. tilkennagifwit, snart blif:r fulbordat. Altderföre och som icke allenast mine hufwudmän utan och hela Nerikes och Wermelands Allmoge wid min afresa från orten enhälligt påyrkade, at det af Bondeståndet en gång fattade och sedan så ofta fastställte enhälliga wahl och beslut om Cronprintsens af Dannemarck förklarande til successionen af swenska cronan må äfwenwäl af de öfrige respective stånden fastställas, på det wi sedan med så mycket större styrka må kunna underkufwa wår

[1] Med påteckning: *Upl. d. 4 Maji 1743.*

trolösa fiende och icke allenast med mandomb ock tapperhet taga det tilbaka, som wi uti detta kriget så plötsligen under oricktigt anförande bortmist, utan och återtaga de förmurar för Finland, som wi under förra kriget förlorade och för hwilken ordsak kriget förklarades. Warandes det derjemte för wår swenska nation altför skymfweligit at tigga en neslig fred el:r låta det ankomma på fiendens behag och godtyckio at gifwa oss, hwad honom lyster, el:r nu taga den til successor, som fienden föreskrifwer; så är min anhollan, at som iag hördt sägas, det Borgare- och Bondeständen redan så wida öfwerenskommit, at de utsatt nästkommande måndag til wahldag för de respective ständen, som successionssaken ännu icke afgiordt, det ståndet nu behagade genom bewekelige föreställningar om wårt fäderneslands inwärtes tilstånd med mera förmå de 2:ne respective ständen, som dagen ännu icke utnämt, at om samma dag ense blifwa och at tiden till wår största skada och framdeles osäkerhet ej må längre på en trolös fiendes löften el:r deras widare efterwäntande förhalas och utdragas samt at Riksens Högl. Ständers Commission må på alt möijeligit sätt skynda med Generalernes saks afdömmande. Kunnandes iag ej el:r förtiga, at mine hemmawarande befalte mig, at i fall successionssaken ej blef:o afgiord några dagar efter min hitkomst, det iag då straxt skulle förfoga mig hem och låta dem weta, hwem som wore ordsak til drögsmålet och uppehollet. Stockholm d. 3 Maii 1743.

Olof Jönsson.

60.

Jonas Jakobssons från Närke memorial om frågor i Kommissorialrätten över Hedman.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 145.)[1]

Protokollet sid. 277.

Ödmiukt memorial.

Det hederwärda ståndet har iag eij kunat obemält lemnat, att effter den af Hans Kongl. Maij:t öfwer Directören Hedman och

[1] Med påteckning: *Upl. d. 5 Maji 1743.*

des Fru tillförårnade Höglofl. Kongl. Commisorialrätz tillsäijelse att inställa mig såsom wittne uti Hedmans sak, infant iag mig i går att blifwa först om sielfwa måhlet underrättat; hwarpå deras åklagare Schalins angifningzskrift för mig upplästes, som, så mycket iag mig ährindrar, war af föliande innehål, att

1:mo Hedman tracterat en hop folk till 40 à 45 personer på en gång.

2:do. Blandat sig i susextionswahlet.

3:te. Förledt folk.

4:to. Brukat stämplingar, och där de andra tre stånden eij skulle giöra med Bondeståndet ett, så skulle thett senare gå öfwer till Danmark, der armen står färdig på gräntsen.

5:to. Hedman skrifwit och låtit skrifwa memorialen och fört andra brefwäxslingar i landzorterne igenom Canslisten Gradman för Bondeståndet.

Nu som af mig påstodz, det måtte iag få copija af samma skrifft till att den med ståndet comunicera sampt underställa om dät, som för mig wore att giöra; men som thet afslogs och iag såwäl af actor som åklagaren sampt hela kongl. rätten igenom åtskijlliga frågor och föreställningar infördes uti hufudmåhlet i anseende till den redan gångene wijtenesed uti de emot Captin Dengner af Hedman framställt jäf, ty blef iag småningom på slutet brackt att swara på effterföliande af Chalins till mig stälte frågor, såsom: Hafwer icke Hedman tracterat Bondeståndet och om icke iag äfwen spiisat där. Fråg: Om iag icke hört, thet Hedman sagt, att intet är nyttigare för oss än att falla på Cronprintsen af Danmark.

Om de deputerade från Dahlarne och Hälsingeland spisat hos Hedman.

Om iag eij wiste, thet Hedman och Gradman skrifwit memorialen för riksdagsmännerne och bref till landsorterne.

Om iag wijste, thet Hedman warit uppe till danska Ministeren.

Om iag eij wijste, thet Hedmans Fruu blandat sig uti sucextionsmåhlet.

Om iag eij hördt Hedman säija, att Rådman Kierrman och Plomgren eij wore wärde att wara i Bårgareståndet.

Effter nogare jämförande af desse förhör med de förestående angifningzpuncter har iag nu sedermera funnit, thet Schalin derigenom rördt intett alenast mig till min heder uthan jämwäl hela ståndet i anseende till des almänna ordasätt, hwarigenom ingen af oss är nämd och ingen undantagen. När iag nu där-

iämpte ährindrar mig, att ståndet 2:ne gånger föruth befrijat Hedman ifrån alla impresioner, hwad sucextionsmåhlet wijdkommer och endast förclarat thet för sitt giöromåhl, som de sielfwa hafft att skaffa med uthan Hedmans rådande; så synes nu af de 2:ne första förestälta frågor, att Schalin söckt förklena samma ståndets intygande, hwilcket af en så privat pärson är ganska wijda gångit. Hwad ståndet fördenskull i anseende till flera wijttenen, som af wårt stånd kunde kallas, finner rådeligast att besluta, underställer iag i des mogena ompröfwande. Stockholm d. 4 Maij 1743.

Jonas Jacobson.

61.

Jonas Carlsson Öhrmans från Västmanlands län memorial om rättegången mot Hedman.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 149.)[1]

Protokollet sid. 277.

Wördsamt memorial.

Alldenstund man såwähl igenom Schalijns angifwande mot Directörn Hedman och des Fru hoos Hans Kongl. Maij:t som och igenom den wid Commissorialrätten sedermera hålne ransackning blifwit underrättat om de försmädeliga och grofwa tillwitelser, såsom at Bondeståndet genom Directörn Hedman skall blifwit förled till det slut de fattat i sucsesionsacken, att Bondeståndet bruckat Directörn Hedman sampt Gradman till en farlig och skadelig corespondanse hållande i orterne och att Bondeståndet skall dageligen låtit tractera sig af bemelte Directör med mera; hwilcket alt, ehuru wähl Directörn Hedman nu derföre är anklagat, liqvell mera syftar på Bondeståndet än honom, ty frågan blif:r, hwilckentera är mer strafbar antingen den, som söcker förleda el:r den, som blif:r förled; är ike den senare, såwida den wärckställer hela sacken; altså tyckes wara rådeligit, at Bondeståndet, såwida det will behålla et gåt nampn och ryckte sampt blifwa bibehållen wid den heder och anseende, som den delen af rickzkropen tillkommer, bör gripa denna

[1] Med påteckning: *Upl. d. 7 Maji 1743.*

sacken högt an med all mackt og wisa för hela riket sin oskuld i en så grof beskylning; skulle wij härmed tiga sampt låta wårt egit ståndz ledamöter witna i nu sådan sack, som oss alla angår, hälst ingen är nemd, eij heller någen utesluten, dock groft rörd, så förskaffa wij icke allenast oss sielfwa, som nu wid denna rickzdag äro ståndetz ledamöter, skam och blygd öfw:r hufwudet utan och för wåra efft:komande bröder så till redo, att de föga lära tacka oss derförre, ifrån hwilcket alt iag för min dehl will wara befriat; alt derförre är mit wählmenta råd och begiäran, att ståndet nu skickar deputerade till Comissorialrätten med berättelse, att ingen af ståndetz ledamöter kan tillåtas witna, hwarföre är bäst hoos Hans Kongl. Maij:t ärhålla anpart såwähl af angifwande som Comissorialrättens protocol, hwarföre tycks mig nu straxt skicka deputerande till Hans Kongl. Maij:t om förrenemde anhållan; den utaf mina medbröder utij detta hederwärda ståndet, som ifrån en så grof beskylning will wara befriat, han säije med mig Ja.

Stockholm d. 7 Maij 1743.

Jonas C. Öhrman
ifrån Wesmanland.

62.

Bondeståndets promemoria om rättegången mot Hedman.

(Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 354.)

Protokollet sid. 278.

D. 7 Maji 1743.
Promemoria.

Skulle, som berättas, Kongl. Commissorialrätten fordra någon ledamots af Bondeståndet witnesmål, huruwida Fabriqueuren Hedman och des Käraste kan hafwa på et el:r annat sätt öfwertalt en del af ståndets ledamöter at falla med successionswalet uppå Hans K:e Höghet Cronprintzen af Dannemarck; så emedan ståndet för detta lemnat Hedman igenom extractum prot:i wit-

nesbörd i den saken och ståndet icke finna kan, huru et mål, hwilket ett stånd i riket hafft rättighet att fritt utlåta sig uti, inför någon rätt dragas kan samt huruwida med anständigheten enligit är, att en eller annan ståndets ledamot såsom witne i et sådant mål inkalles må; ty kunna sådane til witnen inkallade ståndets ledamöter inför Kongl. Commissorialrätten andraga, det de icke äro i stånd at i ofwan:de ärende något witnesmål aflägga; men i fall uti något annat angifwande emot Hedman och des Käraste witnesmål fordras skulle, bör el. kan ingen undandraga sig at på Commissionens anfordran detsamma aflägga.

63.

Olof Gustafssons från Närke memorial om det ryska fredsförslaget och successionen.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 7.)[1]

Protokollet sid. 280.

Ödmiukt hörsamt memorial.

Sedan det Ärbara Bondeståndet längst för detta uti successionsmålet yttrat deras fasta och oryggeliga beslut men de öfrige respective stånden behagat upskiuta med samma högst wicktiga sak, till des ifrån ryska Hofwet swar kunnat anlända uppå de propositioner, som blifwit giorde, rörande freden och succession tillika, hwarmed wårt under händer hafwande fredswärck så mycket mera skulle kunna faciliteras, hafwer wäl det Ärbara Bondeståndet fast icke utan mycken oro och sinnens bekymmersamhet öfwer tidsens skadeliga utdräckt afbidat tiden, till dess swar och ultimatet ifrån ryska Hofwet eller dess Plenipotentiarer nu äntel:n effter många gånger ankommit. Och som af samma ryska Hofwetz swar tydeligen förmärckes, at wårt kiäre fädernesland effter ett olyckeligen anlagt och till utförande nes-

[1] Med påteckning: *Upl. d. 11 Maji 1743.*

ligen påbegynt krig icke kan giöra sig någon förhoppning om en någorlunda förhielpelig fred, utan de af ryska Hofwet betingade wilckor eij kunnat komma än uti hwar redlig och wälsinnad patriots sinne hållas för högst neslige och fördärfwelige, ja, så swåra, at oss uppenbart för ögonen ligger ett af en så farlig och öfwermodig fiende för oss och wåra barn och efterkommande tillredt ok, som wij aldrig kunna oss afskudda, om wij nu eij i tider taga krafftiga mått och steg deremot. Så ehuruwäl freden eij annat kan än wara allom kiär och behagelig, det likwäl är naturligit och högst billigt at rädda sig til det yttersta ifrån en uppenbar förestående olyckelig och total undergång, finner jag för min dehl högst nyttigast och gagneligast at aldeles afslå de af ryska Hofwet giorde neslige och högst fördärfwelige fredspropositioner, under förtröstan at den aldra högsta Guden lärer se till wårt förtryckta tillstånd och dämpa wår öfwermodiga fiendes grymma anslag, då wij med wår uti enahanda interesse lika deltagande granne å andra sidan uti förenad styrcka med mandom och mannamod söka at afwärja en så högst skadelig fiendes öfwerwälde, hwartill genast och oförfdröijeligen nödige mått och steg böra tagas utan at igenom widare sänningebud och nesligit fredstiggande lämna wår elliest nog mäcktige fiende längre tid och rådrum til at så befästa des mackt och inrätta dess fördelar, at wij hwarcken med egen eller wår grannes styrcka kunna återwinna, hwad wij genom tidsens utdrägt förlora. I öfrigt lärer det Ärbara Bondeståndet wara med mig derutinnan oskiljachtige, at wij i anseende till wåra hemmawarandes fattade kiärlek för Hans Kongl. Höghet Cronprintzen af Dannemarck fasta och oryggeligen förblifwa wid wårt redan skiedde wahl uppå högstbemälte Hans Kongl. Höghet utan at på något sätt inmänga successionswärcket uti fredzwärcket eller at med skam och nesa för en skadelig och obeständig fredz skull taga en konung af wår fiendes hand, til hwilcken land och rike ingen kiärlek eller böijelse hafwa och som för dess krona skulle hafwa at tacka och stå uti obligation hos wår farlige fiende men icke undersåtarenas egen böijelse och kiärlek.

Denna min wälmente och upricktige utlåtelse, hwarmed det Ärbara Bondeståndet lärer wara aldeles eniga, skulle jag holla högst nödig at låta med de öfrige respective stånden genast blifwa kundgiord med wänlig begiäran, at de respective stånden effter deras förra beslut och fastställande genast willja sig företaga och afgiöra successionsmålet, utan at till riketz skada

och större olycka af en trolös och bedrägelig fiende widare afwackta några fredzförmåner.

Stockholm d. 11 Maij 1743.

Olof Gustafson
ifrån Öhrebroo län.

64.

Olof Gustafssons från Närke memorial om successionen.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 7.)[1]

Protokollet sid. 304.

Hörsamt memorial.

Gunstiga Medbröder af det Hederwärda Bondeståndet! Jag tror, att hwar och en ledamot ibland oss stadigt åtrår och önskar att en gång få se en önskelig utgång och slut på wårt allmänna wäsende, som wi en gång påbegynt; i anseende hwartill Bondeståndet den ena gången efter den andra äfwen låtit sig beweka af de andra respective stånden till upskof och tidsens utdrägt endast i den afsickt att derigenom kunna winna det, som för wårt arma och undertryckta land kunde tiäna till något understöd. I sådan tancka hafwa wi förnött och utslitit många icke allenast dagar utan ock månader, hwarwid wi böra besinna, att sådant alt skiedt twert emot wåra hemmawarande medbröders willja och samtycke, hwilcket såwäl igenom bewekelige och hjertrörande böneskrifter till detta Hederwärda Ståndet som ock genom sina serskilta bref till sine härwarande fullmäcktige tillkiännagifwit sitt myckna missnöije och lidande igenom tidsens långa och fåfänga förnötande oss och hela riket till en obotelig skada. Nu hafwa wi ock wäntat till den dagen, som för pingsthelgen utsattes skulle wara den ultimataste, men hwad hafwa wi dermed wunnit, jo, ingenting. Nu willja ändå kanskje en del af de andra respective stånden wänta ännu

[1] Med påteckning: *Upläst hos Bondest:det d:n 9 Junii 1743. Dito biföls testor effter befallning P. Westerhof. Upl. hos R. och A. d. 9 Jun. 1743. Upl. hos Prestest. den 9 Junii 1743. Upläst hos Borg.st. d. 9 Junij 1743.* — Även tryckt RAP 1742—1743, bd 2, s. 110 f.

längre. Skola wi dermed ännu en tid wara nögde och låta sättja oss flor af wår fiende ännu widare för ansicktet, derifrån måtte Gud bewara oss. Wi böra ju besinna, att ju längre en menniskja lefwer, ju närmare kommer hon döden; och ju mer wi tiga och dröija samt försumma arbeta i en stor storm, ju hastigare kommer sjelfwa siönöden. Skola wi då i Herrans namn intet se en gång up med helt wakande ögon och betänckja, att wår egen wälfärd härunder beror, willja wi eij åse wår egen, så måste wi ju betänckja wåra hemmawarande, som till tusendetals der kräka och under swårt ok och börda sucka och qwida öfwer ohjelpsamma bröder. Sannerligen sjelfwa den store Guden, som har uppenbarat för oss hjelpemedel samt dem oss tillbudit, tör och i sin wrede öfwer wår hårdhet taga desse medel ifrån oss, så att wi eij kunna dem ernå, när wi omsider med flit willja gripa dem. Ja, himmelen, jorden och de oskiäliga djuren kunna eij annat än gråta öfwer nuwarande Sweriges inwånare, som icke allenast bortskiämt och till intet gjort de gamla swenska mäns arbete och nedlagde heder utan ock nu bjuda till att inrätta töckn och mörcker, när Gud låter klara dagen lysa. Kiära Wänner och Bröder af detta Hederwärda Bondeståndet! Låt oss och noga eftertäncka, om icke wår försummelse och tidsens utdrägt är orsaken till alt owäsende och buller, som rycktet berättar skall nu förehafwas i Dalorten, täncken efter, om icke wi såsom orsak dertill en gång för sådant måste lida och swettas, i synnerhet om deraf någon olycka eller fullkomlig hela landets resning skulle hända. Slutet stadnar på wåra skuldror och faran med skadan skall kräfwas ur wår hand, det lärer mångens både lif och egendom få förnimma. Lät oss nu i Herrans namn träda till de andra respective stånden, bedja dem af alt hjerta de willja nu hjelpa oss och i Herrans namn i dag giöra slut och ett med wår successionssak, så flyter sedan af en sådan alla ståndens härliga sammanknippelse otroliga fruckter och förmoner, hwilcket och Gud wisserligen wälsignar. Få wi då Ja, så kunna wi noga se wår sällhet begynnas, hwarföre wi ock skola wara tacksamme. Men skulle wi få höra Neij, eller ock widare tidsens utdrägt åstundas, weta wi icke, hwart wi skola wända oss. Ty hwar är någon mensklig hjelp till wårt rikes räddande annorstädes att förwänta än ifrån Dannemarck? Wi gå ock ingalunda ifrån wårt en gång gjorde wal och måge de öfrige respective stånden, som eij willja giöra med oss ett,

sjelfwa skylla sig, der något bedröfweligit hända skulle, hwarutinnan Bondeståndet eij will hafwa del. Stockholm d. 8 Junii 1743.

Olof Gustafson
ifrån Örebro län.

65.

Johan Erikssons från Stockholms län memorial om valet av kronprins Fredrik av Danmark.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 7.)[1]

Protokollet sid. 305.

Hörsampt memorial.

Inför det Hederwärda Bondeståndet och mine kiäre medbröder måtte iag öpna de tanckar, såsom mine hemmawarande medbröder uti Frötuna och Lenna skiepzlagz härad mig wid mitt hemmawarande under pingsthelgen instruerat och befalt andraga för ståndet, det de hafwa med beröm at lemna deras ståndachtigheet, som samptelige rickzdagzfulmächtigarne härtils wisat uti alt det, som kan lända fäderneslandet till framdelles nytta och fromma både nu och i framtiden, önskandes alenast at den store Guden wille widare befrämja och styrcka dem framhärda uti deras ricktige och wälfattade mening; mig är med yttermehra påmint och tillsagt, at såsom rickzdagen så långt utdrages och säckerhetten är owis, huru länge wij af wår hädske fiendes anfall säckre äro, innan han effter wanligheet härskar och bränner wåre gräntzor, emedan teckn går förut af wåre flyttande medbröder och des inwånare ifrån Åland, som dagligen uti et beklagliget tillstånd ankåmma, såsom giör en och andra efftertanckar, hos oss sielfwa dömma om dätt os hända kan, och synes licka som tiden utdrages, innan armén till landz och siös utkåmma kan till den ort, der fienden kan hindras, äger långsam wärkan; ty hafwe mine hemmawarande medbröder mig antytt andraga hos det ährbara ståndet, att deras alwarliga willja är, att om icke till den utsatte tiden

[1] Med påteckning: *Upl. d. 9 Junii 1743.*

d. 6 Junij skulle ifrån ryska Håfwett komma ultemate swar om sådan fred, som till ricksens heder och säckerheet både nu och i framtiden lemnas kan, skall mehra ingen dag eler termin tils widare utdrächt ehrkiänas eller bewiljas, utan påstås successionssacken nu för sig gå med Hans Kongl. Högheet danska Cronprintzen, som redan en gång utnämbd, och at aldrig ändra el. wika ifrån den mening och beslut, som en gång fattat och giort medelst den store Gudens os en gång gifne råd och alles samtyckjo.

Att ryska Håfwet kunde hafwa en äler annan till förslag at påträngia oss till sucessor, det måtte wara under hwad pretext det wara månde, har iag befalning af mina medbröder aldrig samtyckja till någon anan på Swea tron än dän danska Cronprintzen, hwilcken en och hwar äro redebogne att för honom wåga lif och blodh sampt wälfärd och mehra, hwilcket alt iag af den åberoppade befalning ifrån mine medbröder härigenom deras willja har att andragga för det ä[r]bara ståndet och mine medbröder, såsom härutinnan detta tager i consideration och sin mening hos de andre respective stånden föreställer at sinne tanckar yttra antingen till bifall eller hwad de härutinnan behagar giöra, hälst nu tyckes wara tid at först hos Gudh och sedan söckja hielp att hindra wår fiendes widare framsteg at längre fortfara och intaga Swea ricketz gräntzor. Jag är derhos tillsagd, att så frampt eij nu till omrörde tiden blifwer slut med succesionens afgiörande, än iag antydt, mig härifrån förfoga wed hårt answar. Stockholm d. 8 Junij 1743.

Uppå mina medbröders i Fröttuna och Lenna
häradz skieplagz wägnar
Johan Erickson.

66.

Olof Gustafssons från Närke memorial om frivilligkåren.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 93.)[1]

Protokollet sid. 309.

Ödmiukt memorial.

Wid en närmare omtanka af thet hos Höglofl:e Ridderskapet och Adelen giorde project angående en friwillig militarisk corps uprättande kan jag eij annat änn bekänna, at en sådan nyhet och owanlighet, ehuru then kan hafwa ett berömligit afseende, likwäl förorsakat en ganska stor upmärcksamhet uti mitt lilla begrep, hwilket thet Hederwärde Bondeståndet wid theras grundeligare efftertanka nogsamt lärer finna eij wara utan en skälig anledning.

Jag har för min del funnit mig föranlåten, utan at widare för thenne gången gå in uti sielfwa saken, at til thet Hederwärde Bondeståndets bepröfwande hemställa, om thet icke skulle wara högstnödigt at igenom en deputation til Höglofliga Ridderskapet och Adelen begära en fullkomlig utlåtelse och swar uppå följande frågor, neml.:

1:o. Til hwad bruk och egenteliga afseende i synnerhet en sådan corps skulle komma at uprättas.

2:do. Om then icke såsom then öfrige delen af arméen näst Hans Kongl. Maij:ts högsta befähl kommer at stå under then commenderande chefens lydno och hörsamhet.

3:o. Som ordning och lydno gifwa alla inrättningar then säkraste styrkan, så frågas billigen, om en sådan corps uti alt thes giöromål och företagande icke bör stå under lagen och krigsarticlarne och the förseelser, som wid then kunna förefalla, thereffter utan åtskilnad blifwa straffade. Och

4:o blifwer följackteligen frågan, om en sådan friwillig corps med theras chef och anförare på något sätt egenwilligt får agera och företaga sig någon saks utförande utom Hans Maij:ts och then wid arméen commenderande chefens positiva ordres och befalningar.

---

[1] Med påteckning: *Upl. hos Bondest:det d. 11 Junii 1743.*

Och som Bondeståndet, enär thesse frågor blifwa upläste och förklarade, lärer finna sig uti bättre stånd at yttra theras fulla tankar uti sielfwa saken och hufwudquæstion, samt huruwida Bondeståndet til at äfwen å daga lägga theras nijt för fäderneslandets frihet och säkerhet äfwen skulle hålla rådeligit at för sig och theras hemmawarande wilja åtaga sig at uprätta en dylik friwillig corps; så wil jag framdeles min ytterligare mening och tanka härutinnan widare afgifwa.

Imedlertid kan jag eij annat än i ödmiukhet påstå, at the herrar officerare, som äro i werkelig tienst och under fredstiden upburit kronans lön, måge såsom ändock skyldige at tiena fäderneslandet med theras lif och blod icke wara tillåtit at gå ifrån theras beställningar utan at taga ett fullkomligit afsked, då ock i then händelsen thet är högstnödigt, at the på thet sättet ledig blifwande beställningar genast warda med andre meriterade och skickelige personer återsatte. Stockholm d:n 11 Junii 1743.

Olof Gustafson
ifrån Örebro län.

67.

Bondeståndets extraktprotokoll den 18 juni 1743 för Johan Persson från Kopparbergs län.

(Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 392.)

Protokollet sid. 336.

Ext. prot. af d. 18 Junii 1743.

S. d. Berättades af åtskil:e ståndets ledamöter, det de erfarit, att någon illasinnad skall hafwa hos Allmogen i Dalarne utfört och förtalt deras en härwarande riksdagsman Jan Persson i Tuna såsom den, der eij efterkommit sina hemmawarandes willja och befallning. Detta kunde ståndet eij utan serdeles missnöije förnimma och acktade derföre nödigt att låta Jan Persson ifr. Tuna erhålla utdrag af protocollet om des förhållande, lemnandes honom det wälförtiänta låford och beröm, att han som en ärlig, nitisk och förståndig riksdagsman alldrig utur ackt låtit, hwarcken i råd eller dåd, det, som han efter sitt samwete funnit

skola lända till rikets nytta, förmån och bästa nu och framdeles, i anseende hwartill han ock af ståndet blifwit deputerad till de angelägnaste ställen, hwarest de mäst rikswårdande målen afhandlas. Ståndet har ock desutan sig nogsamt bekant, med hwad omsorg han sökt befrämja sina committenters egna angelägenheter och enskyllte ansökningar, till hwilckas bewakande och befrämjande han haft all möda och beswär ospart. I anseende till hwilcket alt ståndet will hafwa honom, Jan Persson i Tuna, till all wälwillja och benägit omdöme hos sine principaler af Dalallmogen tiänstwänl. anmäld och recommenderad.

68.

Jonas Carlsson Öhrmans från Västmanlands län memorial om tullarrendesocieteten.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 354.)[1]

Protokollet sid. 347.

Hörsamt memorial.

I anseende till det myckna missnöje och oro, som i landzorterne sig yppat, hwarom och Dahlalmogen äfwen giort påminnelse, så skulle det tyckas wara nödigt, att Rickzsens Ständer nu samtyckte och beslöte, att den nuwarande Tullsocieteten skulle uphöra och tullarnas desposition nu som för komme under Kongl. Cammarcollegie styrelse, hwilcket icke litet skulle hielpa till Almogens största förnöijelse. Iag lemnar nu alla siähl både med och mot å sido, hwilcka man nog kunde anföra; emedlertid står det fast, att man må söka, huru man will, att förswara denna societetens nytta för ricket, så behåller ändå Almogen helt andra tanckar derom; hwarföre iag för min dehl eij anat kan än styrcka till des afskaffande, som mina medbröder af det Hederwärde Bondeståndet täcktes i öfwerwägande taga och sin utlåtelse häröf:r till de andra respective stånden recomendera till ett önskeligit bifall.
Stockh. d. 28 Junij 1743.

Jonas C. Öhrman.

---

[1] Med påteckning: *Upl. d. 29 Junii 1743.*

69.

Hans Perssons från Uppsala län memorial om orsakerna till kriget.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 380.)[1]

Protokollet sid. 357.

Tiensteligaste memorial.

Ehuru wel Ricksens Höglofliga Ständer långt förr detta behagat fastställa, thet Secrete Utskottet skall till plena omstendeligen upgifwa orsackerne så wel till krigzfolckets rörelser åhrene 1738 och 1739 som til sielfwa kriget, hwilcket wid sista riksdag emot tåwarande öfwerheten i Rysland förklarades, så har likwell alt sådant sedermera icke blifwit fullgort, hwilcket långwarige drögsmåhl förefaller något hwar af oss ganska eftertenckligit och undersamt. Och alldenstund wåre hemmahwarande medbröder lära merendels oss alla på thet efftertryckeligaste åhlagt at om desse orsacker och theras egenteliga beskafenhet göra oss i dett nogaste underrättade samt till laga answar befordra them, hwilcket thertill medelst skadelige och ogrundade råd och förställningar torde hafwa warit första uphofwet samt i så måtto till rikets therigenom utiråkande förlägenhet och obestånd finnas wollande, kunnandes(?) wi altså, och innan sådant till alla delar behörigen försiggått, hwarcken med trygghet begifwa oss härifrån och wid hemkomsten ställa wåra medbröder tilfrets eller annat än widrighet, mistroende och andre swårigheter hafwa at af them förwenta, icke heller fullgöra wåra samwetens plickt och hwad oss såsom riksdagsfulmäcktige åliger, heldst angelägenhet thesutan nödwändigt ärfordrar, thet, för än riksdagen thenne gången slutes, the redelige herrar och männ, hwilcka wid the twene näst förut gångne ricksdagar rådt, talt och giort till federneslandets sannskyldiga gang och besta, måge, så widt någonsin möjeligit är, skillias ifrån the illasinade och förbemälte uphofsmän samt sedermera inga rickswårdande ärender uti thesse sistnämdes farliga hender widare äfwentyras. För den skull hemställer iag till Eder, mina kiera Bröder och Wenner, om icke nödigt woro, som iag och på thet trägnaste påstår och anhåller, at thetta hederwärda ståndet med the öfrige

[1] Med påteckning: *Upl. d. 6 Julii 1743.*

högrespective stånden måtte genast antyda Secrete Utskottet at med åfwan berörde underrättelse uppå thet redan anbefaldte sättet ofördrögeligen inkomma utan at något yterligare hinder och uppehåll therwid må tillåtas eller Riksens Högl. Ständer längre sackna tillräckelig grund och anledning till at sedan utöfwa en owäldug rättwisa så wel imot högre som legre, hwilcka något laglickmätigt beifrande förtient, samt thet allmännas welstånd och sekerhet sålunda tillicka för framtiden thesso trygare befredas och befästas iemwel hwarehanda ännu skall(!) befruchtade misnöie och oro i landzorterne, hwaraf man nyligen hafft nog öfwertygande fastän icke mindre bedröfwelige och wedtutseende prof, fullkomligen stillas och uphäfwas.
Stockholm d. 6 Julii a:o 1743.

Hans Pärsson
ifrån Upland.

70.

Bondeståndets extraktprotokoll den 8 juli 1743 om tullfrihet på hampa.

(Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 368.)

Protokollet sid. 361.

Till Manufacturdeput. Memorial d. 8 Julii 1743.

Till införsels befordran af hampa såsom en i riket oumbärlig wahra har densamma wid inkomsten ej allenast warit fri för tulls erläggande utan ock för all annan afgifft til cronan, recognitionen af ⅛ procent oberäknad, hwilken dock för någon gravation eller tunga ej räknas kunnat.

Nu ehuruwäl hwad tullen widkommer, densamma för hampa skulle än betalas, så är dock ej allenast effter den under d:n 15 Sept:r 1741 utkomne manufacturfondstaxan denne wahra belagd med 1 d:r 8 öre s:mt för skepp:det, utan ock med licent effter taxan af 23 d:o till 12 öre och i consumtionsafgifft til 20 öre s:mt enligit den utfärdade taxan af d:n 10 Aug. nästbem:te år, hwarigenom händt, att jemte andra til dyrheten bidragande orsaker hampan stigit til et excessivt och för Almogen nästan odrägeligit pris.

Huru swårt det fördenskull är, att nu, då hampan ifrån 3 d. är stigen till 14 à 15 d:r k:mt L⅌, den Almoge kan hafwa sin nödtorfftige utkomst, som med fiskande måste sig försörja, sådant har Bondeståndet nogsamt kunnat sluta af åtskillige des ledamöters föreställningar, hwilka af fiskande hafwa sin näring, och at det äfwen omöjeligit är under en sådan dyrhet kunna uthärda med de dem ålagde utskylders ärläggande til cronan.

Som förthenskull B:st:det så mycket mera finner billigt wara, att hampan ifrån slike afgiffter må wara befriad, som densamme ej allenast är aldeles oumbärlig utan ock på alt sätt till införsel faciliteras bör i anseende til de inrikes fabriquers befordran, hwilcka af denne rudemateria komma at tillwärkas; ty har Bondeståndet R. St:s Manufactur- och handelsdeput. wänl:n welat anmoda at i öfwerwägande taga samt R. St:ders gemensamma ompröfwande underställa, om icke nödigt wore, det utrikes ifrån inkommande hampa från all afgifft, under hwad namn det ock wara må, kunde befrias, hälst som sådant detta ej mindre til den swenske seglationens än fiskeriets befordran wordo ländande, hwilkas behörige iståndsättiande Riksens Ständer altid warit så högt om hiertat, som de wärkel:n funnit dem wara ibland de förnämste medlen till rikets upkomst och sanskyllige wälstånd.

71.

Jan Erikssons från Västmanlands län memorial om häradshövdingarnas rang.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 388.)[1]

Protokollet sid. 377.

Hörsammast memorial.

I anseende thertill, att häradshöfdingarne bekläda ett sådant ämbete, som med Allmogens angelägenheter i synnerhet har att skaffa, i thet att them är pålagt att sörja för riksdagzbeswären, med hwad thertill hörer, samt rådföra Allmogen i theras ansökningar med mera, som blifwer för widlyftigt att uprepa; så är

[1] Med påteckning: *Upl. d. 20 Julii 1743.*

thet Allmogen högst angelägit att thertill äga förståndiga, fromma och rättwise män, jemwähl att få them möjeligast hos sig i orten beholla, sedan the om thess ägenskaper kunnige blifwit. Hwarföre som jag förnummit, att thet hederwärda ståndet wid sista riksdag begärt för them rang med assessorer i kongl. collegierne men therpå ännu intet utslag fallit; ty är min hörsammaste påminnelse, att sådant än widare hos the andra respective stånden motte påyrkas med anhollan therhos, att wederbörande kongl. hofrätter måge på lagmansförslag altid upföra en sökande häradshöfding, som kan äga skickelighet, hälst theras tiensteår i anseende till myckna resor och arbete i flera härader synes emot andras wara högre till räknandes. Stockholm d. 27 Novembris 1742.

Jan Ericsson
ifrån Wäsmanland.

72.

Bondeståndets underskrifter vid 1743 års valakt.

Protokollet sid. 397.

OLOF HÅKANSSON
Fulmäcktig för
Bleking. Talman

MATZ ERSON
i Ramsta

JOHAN ERSON
i Nåra Rekasta

ANDERS ANDERSON
i Blacksta

CHRISTAF ANDESON
i Råby

JOHAN ANDERSON
i Snatra

HANS JÖNSSON
i Ekeby och
Stockholms län

OLCF BENJAMSON
i Norby

MATZ OLOFSON
i Norby

ANDERS ANDERSON
i Skåhlsta

ANDERS PERSON
i Waling by

NILS HALWASTERSSON i Hambra

MÅNS BÄNKTSON
i Hållettorp och
Skaraborgs län

LARS ERICKSON
i Rebenås

LARS JONSON
i Brastorp

JONAS NILSON
i Åhrby

HINDRIK JOHANSSON
i Åminne och Åbo
och Biörneborgz län

JÖRAN MATSSON
Böllse

ANDERS MATSON
i Åland öfwerby

MICHAEL JACOBSSON
i Kroufwilla

BENGT OLOFSSON
i Granhult och
Cronobergs län

PER PERSSON
i Bårlanda

PÄR LARSSON
i Ramnåsa

JOEN ERICSSON
i Weryd och Jönkiöpings län

JOHAN ERICHSSON
i Hultöen

JÖRAN JONSSON
i Östenstorp

JONAS CARSON ÖHRMAN
i Gräna och Haracker sochn samt Westmanland

ERIK LARSSON
i Södra Starfors

JOHAN ERSSON
i Stahlbo

JÖNS PERSSON
i Flängian

PÅL REJNIKAIN
i Rejnikalla, Nyslåtts och Kiymenegårds län

MATS HÄRKÄINEN
i Kontilasalmi

ESKIL ASSILAIN
i Toukulla

NILS MÅNSSON
i Borsta och Östergiötland

JONAS JONSSON
i Ebberg

PER ANDERSSON
i Appenaby

JONAS NILLSON
i Skorterbo

JONAS PERSSON
i Åbro och Södermanland

JOHAN PÄRSSON
i Lundby

ERIC PERSSON
i Eckerstad

HACKAN CARLSSON
Mickola och Nyland och Tawastehus län

HANS CLAMETSSON
Jäfwerböl

JÖNS SVENSSON
i Guntorp och Elfsborgz län

JOSEPH HANSSON
på Måssiobo stom

BIÖRN PEHRSON
i Gietekulla

ANDERS MÅNSON
i Högen

MÅNS ERICKSON
i Giäsered

OLOF ANDERSSON
i Biörket i Callmare län och Öland

ANDERS PÄRSON
i Skuitersta

MÅRTEN BIORSON
Kiurl[ö]sa

JON ERSON
i Häglakra

PER CARLSON
i Hutrastad

NILLS OLSON
i Ålläm

JOHAN PEHRSSON
i Enbacka och Kopparbergz län

OTTO OLOFSSON
i Saxhyttan samt Nerike och Wermeland

ERICK ANDERSON
i Wästansiö

OLOF JÖNSSON
i Granhammar

JOEN ERICSSON
i Wästanwik

PEHR SVENSSON
i Granbäck

NILS RAGWALDSSON
i Glumserudz torp

JOHAN JÖRGSON
i Systerän

JONAS JACOBSON
i Emme

OLOF GUSTAFSON
i Gryt

NILS PERSSON
i Tröneby och Westernorrland

ERICK JÖRANSSON
i Höge

ANDERS NILLSSON
i Mykeby

LARS PERSSON
i Wij

ANDERS PERSSON
i Lund

GULICH NILLSSON
i Näset

MATTS ÖNDESSON
i Däkanböle och
Westerbottn

HANS PACKAINEN
i Öfuer Wejkala

JOHAN EKMAN
Engesby

JACOB PÅLSSON
i Kaitsorby
ifrån Österbottn

JOHAN MÄKYLÄ
ifrån Terwejocki

MATZ MATSSON
if:n Finby

JOHAN PEHRSSON
i Ledakala

OLA JÖNSON
frå Malmöhuus län

JÖNS SIUNESSON
i Hwelinge by

SÖREN ÅKASON
i Kiöpinge och
Christianstads län

PEHR PEHRSSON
i Siöögierd och
Halland

SWEN JÖNSON
i Skoby

ANDERS LARSON
i Krockslät
Giöteborgs och
Bohus län

TÅLLE OLUFSON
i Räfwo

ANDERS ANDERSSON
på Askeröen

DANIEL NILSSON
i Smedwijken

73.

Bondeståndets extraktprotokoll den 3 augusti 1743 om greve Lewenhaupts flykt.

(Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 427.)

Protokollet sid. 397.

Extract. prot:i d. 3 Aug. 1743.

S. d. Då ståndet föreställte sig, huruledes för detta Generalen Lewenhaupts tagne flyckt utur arresten samt undwikande af det dödsstraff, som han effter den af Commissionen fälte och af Riksens samtel:e Ständer rättwisl:n stadfäste domen bordt undergå, worde såwäl hos landets inwånare i gemen som Almogen i synnerhet så mycket mera upwäckandes missnöje och oro, som riksdagzmännen besynnerl:n fått in commissis att, jemte et skyndesamt undersökande om orsakerne til krigets olyckelige utgång, låta dem, som derutinnan delachtige warit, utan drögzmål dragas till det straff, som deras grofwa och landsförderfwelige brott förtiente, kunde ståndet icke utan en innerlig grämelse föreställa sig det swåre omdöme, hwarutinnan de oundwikel. råka måste hos sine hemmawarande, de der ej annat kunna tro, än at ofwan:de undwikande warit påfölgden af et wårdslöst handterande af en angelägenhet, hwilken de likwäl ansedt såsom et hufwudmedel til en någorlunda reparation af krigets förfallne heder såwäl som til des nödige trygg- och säkerhet i framtiden.

Nu ehuruwäl B:st:det kunde trygga sig wid et godt samwete härutinnan samt stödia sig wid de owedersäjel:e bewis, som de tid effter annan til de öfrige resp. st:n utfärdade mångfaldige extracta protocolli kunna lemna dem, at på alt uptänckeligit sätt hafwa påyrkat skyndsamheten så af undersökningen och domslutet som detta senares wärkställighet; så trodde dock ståndet des skyldighet fordra att icke med stillatigande låta det bero wid denne såsom af en blott olycka härrörande händelse, utan på det ståndet i det möjeligaste måtte betaga sine hemmawarande principaler deras fattade misstanka, ansågz nödigt at hos de öfrige respective st:den om denne saken giöra wisse tienlige föreställningar, såsom

1:o om icke effterfrågas måtte, hwad giltige motiver de af Riksens Ständers ledamöter kunna förebära, som, sedan Commissionens dom til plena blifwit upgifwen, likwäl ej hållit betänckel:t att igenom widlöfftige disputer, dels om Commissionens protocollers upgifwande, dels om lindringz erhållande uti en på så uppenbara och solklara skiäl grundad dom, förorsaka den ena tidsens utdrägt effter den andra och följachtel:n upskof med domens wärkställighet.

2:o. Om icke de officerare af Södermanlands Regemente, som fördristat sig igenom deras ingifne skrifftel:e memorial at söka ändring i den af Riksens Ständer fastställte domen, böre för en sådan förmätenhet och dierfhet tiltalas och behörigen ansees.

3:o. Om icke undersökas bör, för hwad orsak skull wachten, som berättas, skall blifwit förminskad, då Lejonhufwuds bewakande som angelägnast warit, samt hwarföre han utan wacht i arrestrummet blifwit lemnad 2:e dygn för den tilärnade executionsdagen, utan at man förut giort sig noga underrättad om rummets inre beskaffenhet eller at man warit omtänkt at förekomma alla möjelige utwägar, som en dödsfånge plägar uptänka til sitt frälsande.

74.

Hans Perssons från Uppsala län memorial om orsakerna till kriget.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 6, fol. 796.)[1]

Protokollet sid. 451.

Wälmente memorial.

Utaf then här i ståndet upläste Secrete Utskottets berättelse om orsakerne såwäl til krigsfolckets transport åt Finland år 1739 som til the år 1741 om winteren eller wåhrtiden företagne rörelser samt sielfwa thet wärckelige kriget har jag icke annat kunnat inhämta, än at therwid förelupit åtskillige sådane steg, mått och författningar, som emot Regeringsformen och Riksdagsordningen synes hafwa warit stridande, samt at några i

[1] Med påteckning: *Uppl. d. 31 Aug. 1743.*

samma berättelse anförde rådslag och föreställningar warit ogrundade, oförsichtige, förhastade och fahrlige. Theruppå har äfwen följdt then skadelige wärckan, at Ständerne blifwit likasom förledde at förklara krig emot en öfwermächtig granne samt numera på sätt, som beklageligen nog bekant är, med skam och skada måst återsöka freden. Och emedan saken ingalunda är thermed hulpen, at berörde orsaker allenast berättelsewis blifwit för Ständerne upgifne, och intet widare i anseende til then förwekne tiden skal therwid giöras; althenstund wåre hemmawarande medbröder gifwit oss then befallning at befordra them til straff, som brakt oss i thetta olyckeliga kriget, hwilcket ingen nöd utan andre afsichter kommit tilwäga; ock om thet icke skier, at thesse för theras otilbörlige rådslag, föreställningar och förehållande warda straffade, så fruchtar jag wisserligen, at oroen och missnöjet i landzorterne mera til- än aftager samt torde i bedröfwelige påfölgder utbrista; åtminstone säger jag thet för min del, at jag icke törs hem, med mindre jag kan wisa, thet jag härom giort påstående; förthenskull beder jag på det trägnaste, k. Wänner och Bröder, at I tagen alt thetta i öfwerwägande och söken at förmå the andre höglofl. stånden at nu straxt sätta en commission til at ransaka och lagligen döma öfwer them, som til krigsfolckets rörelser och thet företagne onödige kriget på ofwanbem:te sätt först och förnämbligast warit wållande.

Stockholm d:n 24 Aug. 1743.

Hans Pärsson
ifrån Upland.

75.

Bondeståndets extraktprotokoll den 5 september 1743 om barnhustionden.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 189.)

Protokollet sid. 465.

Utdrag af protocollet, hållit hoos Bondeståndet d. 5 September 1743.

S. d. Acktade ståndet nödigt at hoos thet Wällofl. Borgareståndet ödmiukt tienst och wänl. till gunstigt bifall recommen-

dera 35 puncten af Bondeståndetz almänna beswär angående Stockholms barnhustijondee. Bondeståndet giör sig så mycket mer försäckrat om gunstigt bifall härutinnan, som det är en oförnäckel. sanning, at Barnhuset icke allena åhrl. winner öfwer 313 d:r s:mt i contante penningar, utan och aldrig får någon enda skiäpas afsacknad i sit anslagne qwantum genom afskrifningar för öde och oförmögenhet, hwilcka afskrifningar offta för detta stiga till 50 à 60 och flere tunor effter tidernas och ortens beskaffenhet, och således kan Bondeståndet aldrig annat förmoda än et gunstigt bifal till sin begiäran af alla them, som älska och önske Barnhuset upkomst och wälgång utan afseende på egne och enskylte fördellar; och på det Bondeståndet så mycket korteligare må kunna alom för ögonen lägga sin upricktige wälmening för Barnhusets bästa, så har Bondeståndet med få ord welat upwisa, hwaruti Barnhusets nu förmälte avance består; med härrar barnhusdirectörerna hafwer härrar arendatorerna slutit om 10 d:r kp:t för hwarie tuna rog och korn, som förutan 402 tunor hafre, hwilcke apart betallas, giör kopparmynt 15 260 d:r eller silfwermynt 5 086 d:r 21⅓ öre i stället för these 5 086 d:r 21⅓ öre s:mt, som arendatorerne betalla, får Barnhuset hädaneffter af Almogen 5 400 d:r 17⅓ öre s:mt åhrl., män detta öfwerskot af 313 d:r 25 öre s:mt åhrl. är ringa emot then stora avance af et oförkortat qwantum, som Barnhuset kan giöra sin säckra räkning på, och förmodar Bondeståndet, at härrar barnhusdirectörerne såwäll som en hwar rätsinnig ögonskienl. ser, at Barnhuset aldrig hafft och aldrig får så stor förmon, som genom denna ansenlige avance kan föda et wackert anthal af fattiga barn mer, än wanligit har warit. Ut supra.

Ex protocollo
C. Rungren.
Loc. sec.

76.

Bondeståndets extraktprotokoll den 5 september 1743 om § 3 i resolutionen på Allmogens allmänna besvär.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 228.)[1]

Protokollet sid. 467.

Utdrag ur protocollet, hållit hos Bondeståndet wid riksdagen i Stockholm d. 5 Septembr. 1743.

S. d. Ståndet ärindrade sig, huruledes projectet till resolutionen öfwer 3 § af Allmogens allmänne beswär wid innewarande riksdag wäl innehåller, at Allmogen skall wara tillåtit at framgient med penningar efter then ständige marckgången få betala the i kiött, fläsk, smör, höö och halm bestående räntepertzedlar, men som förmedelst thet och the respective stånden sedermera gifne bifall till Cammar-, oeconomie- och commerciedeputations betänckande öfwer Kongl. Cammarcommissions riksdagsberättelse samt thet therutinnan yttrade förslag till räntepertzedlarnes sammanslående thenne § är ej nödig at införas i the allmänne beswären, så fant ståndet godt till de öfrige respective stånden ödmiukt och wördsamt at hemställa, om icke mernämde § aldeles må uteslutas. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

77.

Bondeståndets supplik till Kungl. Maj:t om durchmarscher.

(Riksdagsacta.)[2]

Protokollet sid. 468.

Stormäcktigste allernådigste Konung.

Eders Kongl. Maij:t hembäres en underdånig tacksäijelse, som uppå Bondeståndets underdånige gjorde ansökning aller-

---

1 Koncept i Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 2, fol. 598.

2 Med påteckning: *3086. P:st d. 8 Sept:bris 1743. Rådcamm. den 10 Januarii 1751. Ad acta.*

nådigst täckts förnya Des under d. 4 sidstl. Maji till wederbörande aflåtne ordres angående durchmarcher samt tidige anskaffande af proviant och cronoskjuts med mera.

Bondeståndet giör sig wäl således i underdånighet försäkrat att njuta en hugnelig werckan af Eders Kongl. Maij:ts i förberörde måtto gjorde nådige anstalt till ordentlighetens iackttagande under marcherne; äfwensom ock Bondeståndet i underdånighet förhoppas, att Allmogen emot des willja eij warder twungen att af des otillräckelige förråd till arméens förnödenhet till salu aflåta proviant och matpersedlar; men som likwäl, hwad detta sednare widkommer, Eders Kongl. Maij:t i anledning af 1720 års resolution på Allmogens då andragne underdånige beswär sålunda allernådigst täckts sig yttra uti Des resolution af d. 18 hujus: *Att enär Allmogen ricktigt erlagt sin durchtågsgärd, skulle Allmogen dermed ingalunda beswäras, mycket mindre derwid wåldsammeligen handteras,* hafwandes Bondeståndet wid denne riksdagen icke åtagit sig någon annan gärd än den friwillige fouragegärden, hwilcken ock längst för detta ricktigt erlagd blifwit; så har Bondeståndet funnit sig föranlåtit i djupaste underdånighet att utbedja sig Eders Kongl. Maij:ts nådige förklaring deröfwer jemte underdånig hemställan, om icke de orden *sedan Allmogen ricktigt erlagt sin durchtågsgärd* kunde uti Eders Kongl. Maij:ts afgående nådige ordres eij nämnas, dels till undvikande af irring för cronobetiänterne, dels ock på det Allmogen eij måtte fatta den misstancka, som hade Bondeståndet någon giärd till deras gravation sig åtagit, jemwäl ock om icke Eders Kongl. Maij:t allernådigst skulle finna skiäligt att förklara, det Allmogen, enär den skulle komma något att aflåta, må undfå sin betalning efter ortens gångbare pris. Framhärdar med djupaste soumission

stormäcktigste allernådigste Konung
Eders Kongl. Maj:ts
allerunderdånigste och troplicktigste undersåtare.
Uppå Bondeståndets wägnar
Olof Håkansson.

78.

Bondeståndets extraktprotokoll den 7 september 1743 om kapten Stefan Löving.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 191.)[1]

Protokollet sid. 469.

Utdrag af protocollet, hållit hos Bondeståndet d. 7 Septembris 1743.

S. d. Erindrade sig ståndet, huruledes Capitain Stephan Löving så eliest som wid sidsta commenderingen til Österbottn wist thes trogna nijt för fäderneslandet, eij mindre igenom en besynnerlig tapperhet än thes öfriga upförande, hafwandes ståndet, hwad thetta sednare beträffar, kommit i ärfarenhet, thet bem:te Capitain mästedehls med egen bekostnad försörgt thet med honom commenderade Kongl. M:tts krigsfolck samt thesutan med en och annan slags proviant Kongl. M:tts öfrige therstädes befindtelige armée wid marcher och aftog understödt samt thesutan haft thes fartyg, Sara benämd, för kronans räkning liggande, utan at han hwarken för thet ena eller andra ännu någon ärsättning ärhållit.

Och som ståndet således finner skiähligt wara, thet merberörde Capitain, som thessutan under finska campagnen ett swårt lidande måst utstå, må både til ärsättning och belöning blifwa förhulpen, så har Bondeståndet til the öfrige respective stånden ödmiukt och wyrdsamt hemställa skolat, om icke Hans Kongl. M:tt i underdånighet kunde anmodas eij allenast i nåder at föranstallta, thet merbem:te Capitain må komma til en skyndsam betalning för hwad han i ofwannämde måtto underdånigst kan hafwa at fordra, utan ock at han wid förefallande tienlig öpning af majorsbeställning eller något commendantskap må komma i nådig åtancka til befordran, på thet han för sine långlige och trogne tienster må nu på sin ållderdom kunna hafwa at hugna sig af någon wälförtient belöning samt hafwa en nödtorftig utkomst och tillika wara Kongl. M:tt och kronan med underdånigt tienstgiörande nyttig. Hwilket med öfrige respective stånden ödmiukt och wyrdsamt communiceras. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 2, fol. 609.

79.

Bondeståndets extraktprotokoll den 7 september 1743 om räntepersedlarnas sammanslående.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 216.)[1]

Protokollet sid. 470.

Utdrag af protocollet, hållit uti Bondeståndet d. 7 Sept. 1743.

S. d. Åhördes Cammar-, oeconomie- och commerciedeputationens under d. 5 hujus afgifne bijhang till dess betänckande ang:de räntepersedlarnes sammanslående och bijföls samma bijhang till alle delar med den tilläggning, hwad Probsten Liu[n]gberg angår, at som han utarbetat icke alenast quæstio an utan och quæstio quomodo och således bäst är i stånd at gifwa Kongl. Cammarcollegio wid handen, hwad som till hela wärckets utarbetande och utredande fordras kan, så är Bondeståndetz åstundan, at Probsten sig icke undandrager at gå wällb:t collegio tillhanda, hwaremot dåch Cammarcollegium må utan uppehåld och drögzmål företaga och till slut föra detta högst angelägna arbetet wid den tijd, då Probsten har tillfälle at wara här i Stockholm tillstädes; hwilket med de öfrige resp. stånden ödmiukt och wyrdsamt communiceras. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

---

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 2, fol. 607.

80.

Bondeståndets extraktprotokoll den 7 september 1743 om de licentierade riksråden.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 224.)

Protokollet sid. 472.

Utdrag af protocollet, hållit hos Bondeståndet d. 7 Septembr. 1743.

S. d. Aldenstund Höglofl. Ridderskapet och Adeln samt det Lofl. Borgareståndet ännu ej behagat yttra sig öfwer ståndets extractum protocolli af d. 2 hujus, hwarutinnan ståndet i anseende til dess förklarade förtroende til de Hrr Riksens Råd, som wid 1738 åhrs riksdag blifwit licentierade, funnit sig föranlåtet at hemställa, om icke wälbem:te Deras Excell:r måtte få intaga deras förra rådzembeten, i synnerhet som vacance nu wore och staten igenom deras persioners indragande kunde blifwa lisad; fördenskull och som riksdagens slut nu snart är förhanden, hwarförinnan ledigheterne bör besättas, kunnandes ståndet icke finna sig tilfredsstält, med mindre desse Herrar, af hwilckas rådslag riket sig wäl befunnit, åter warda restituerade i deras förra embeten; ty har ståndet härmed än ytterligare ödmiukt och wördsamt welat påminna om Högl. R:s och A:s samt det Lofl. Borgareståndets gunstige och benägna bifall thertill i anseende til de föruth andragne skiäl och motiver. Men der de respective stånden emot förmodan skulle draga något betänkande derwid, så förmodar åtminstone ståndet de[n] justice och billighet wederfaras, at innan det skrides til rådswal, Secreta Utskottet må tydel:n til plena upgifwa orsakerne til Deras Excellencers licentierande, på det Riksens Ständer måge kunna pröfwa grunden til det misstroende, som förorsakat deras förafskedande med de fleres wid 1738 åhrs riksdag. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

81.

Bondeståndets extraktprotokoll den 8 september 1743 om rätt till fullmäktige i Riksens ständers bank.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 190.)

Protokollet sid. 473.

Utdrag af protocollet, hållit hos Bondeståndet wid riksdagen uti Stockholm d. [8] Septembr. 1743.

S. d. Så billigt de öfrige respective stånden wid de nästförflutne riksdagar funnit wara, at Bondeståndet måtte hafwa dess fullmäcktige i de under Ständernes egen disposition sorterande wärck, såsom Manufacturcontoiret, Ständernes Contoir, Slottsbyggningsdeputation samt Deputation öfwer reductions- och liqvidationswärcket; så skiäligt förmodade ock ståndet wara, at det äfwen må hafwe dess fullmäcktige i Riksens Ständers Banco, såwida ståndet bör wara deltagande i garantien för samma wärck. Ståndet fant derför nödigt denne dess tancka med de öfrige respective stånden ödmiukt och wördsamt at communicera i den säkre förhoppning, det wid bifallandet af denne skiälige åstundan ej någon betänckelighet hos de öfrige respective stånden lärer förefalla. Ut supra.

Ex protocollo
C. Rungren
Loc. sec.

82.

Bondeståndets extraktprotokoll den 8 september 1743 om rätt att utse elektorer till rådsvalet.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol 12, nr 226.)[1]

Protokollet sid. 473.

Utdrag af Bondeståndets protocoll, hållit d. 8 Septemb. 1743.

S. d. Sedan de öfrige respective stånden wid nu innewarande riksdag funnit skiäligt, det Bondeståndet måtte hafwa säte och stämma i Secrete Utskåttet, har ståndet på den händelsen, att rådswal innan riksdagens slut nödwändigt skulle komma att skje, funnit nödigt till de öfrige respective ståndens gunstbenägne ompröfwande ödmjukt och wördsamt att hemställa, om icke skiäligheten medgifwer, det ståndet i sådant fall af des ledamöter måtte till rådswalet äfwen få utse sine electorer, som tillika med de öfrige respective ståndens elektorer utnämna dem, hwilcka efter ståndens widare ompröfwande hos Hans Kongl. Maij:t i underdånighet komma att föreslås. Ståndet förmodar i ödmjukhet så mycket mera de öfrige respective ståndens gunstbenägna bifall härtill, som, sedan des deputerade i Secrete Utskåttet blifwit i så mångfalldige och högwicktige rikswårdande hemlige ärender hörde, de äfwen i rådswalet på lika sätt skiäligen kunna wara deltagande och sådant desutan ofelbart wore ett medel till den högstnödige inbördes förtrolighetens bibehållande och befästande samtel. respective stånden emellan. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 2, fol. 614.

83.

Bondeståndets extraktprotokoll den 8 september 1743 om Adelsfanan.

(Utskottshandlingar 1742—1743, vol. 47, fol. 333.)[1]

Protokollet sid. 473.

Utdrag af protocollet, hållit hos Bondeståndet d. 8 Aug. 1743.

S. d. Wid det tilfälle, at ståndet hade under öfwerwägande Secrete Utskottets extractum protocolli af d. 20 i nästl. månad, hwarutinnan wid handen gifwes, huru anseenligen utgifftsstaten öfwerstiger rikets inkomster med mera, fandt ståndet nödwändigheten deraf att wid et sådant rikets nuwarande utblottade tillstånd alla giörliga utwägar böra tagas at förminska de mindre nödige utgiffter till understöd för det oumgängeliga och mera angelägna; och föll fördenskull ståndet ibland annat på den tanckan, at i fredstider, och så länge Adelsfahnan ej är uprättat, officerarne wid bem:te regemente kunde wid de öfrige regementer blifwa emplojerade och således deras wid Adelsfanan innehafwande löner och indehlningar indragas. Som ståndet effter behörigt öfwerwägande fandt detta för dess del så nödigt som nyttigt, ty resolverades, at sådant med de öfrige respective stånden till et gunstbenägit bifall ödmiukt och wördsamt communiceres. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

---

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 2, fol. 612.

84.

Bondeståndets extraktprotokoll den 10 september 1743 om kronobefallningsmannen Jakob Berg.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 2, fol. 625.)

Protokollet sid. 479.

Extract utur Bondeståndets protocoll, hållit den 10 Septembr. 1743.

S. d. I anseende til the af Kronobefallningzmannen i Säthers lähn och Kopparbergz höfdingedöme Wälb:de Jacob Bergs så hos Allmogen i gemen som hwar och en i synnerhet förwärfwade goda loford, des 13-åhrige häradsfougdetienst och des redeliga förhållande wid kronones upbörd samt des berömwärda nit at effter det af Allmogen i Dalarne åstadkomne upror bringa dem til lydno och underdånig kiäntzlo af sin undersåteliga plickt och skyldighet och hwarom ståndet så många säkra och tilförlåteliga bewis äger, förutan flera recommendationer, föreskriffter och publique wittnesbörders allmänna intygande om thenne Kronobefallningzmans trogna tienster, oförtrutne möda och beswär wid sine ämbetesförrättningar, finner ståndet sig föranlåtit, at des ansökan til borgmästarebeställningens erhållande uti Borås stad i öfwerwägande taga, och för skiäligt eracktadt at hos Hans Kongl. Maij:t i underdånighet begiära, det täcktes Hans Kongl. Maij:t honom, Kronobefallningzman Berg, med borgmästaretiensten i Borås stad effter framl. Borgmästaren Ulf nådigst ihugkomma, hwilket äfwen hos de öfrige högtrespective stånden til gunstbenägit bifall ödmiukt och wördsamt recommenderas. Ut supra.

85.

Bondeståndets extraktprotokoll den 10 september 1743 om riksdagsorten.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 192.)[1]

Protokollet sid. 480.

Utdrag af protocollet, hållit hos Bondeståndet d. 10 Septembr. 1743.

S. d. Som ståndet af tillräckelig erfarenhet rönt, at sielfwa orten, hwarest riksdagar desse sednare tider blifwit håldne, har till deras långsamma utdrächt warit förnämligaste orsaken, hwarigenom ock händt, at riksens Allmoge blifwit till så stora utgiffter i herrdagspenningar brachte, at mången contribution warit dem mindre tryckande; lärandes de flere högwichtige skiäl ej wara de öfrige respective stånden obekante, hwilcka tillstyrka högsta nödwändigheten af riksdagarnas flyttjande, ehuru ock omständigheter kunna förebäras, som synas giöra flyttningen swår; fördenskull har Bondeståndet funnit sig föranlåtit till de öfrige respective ståndens gunstbenägna och skiäliga bifall ödmiukt och wördsamt at hemställa denne nyttige och högst nödige föreställning, warandes ståndet af den tanckan, att orten, hwarest riksdag härnäst må hållas, kan blifwa antingen i Norrkiöping, Linkiöping el:r Örebro el:r någon annan ort, hwilcken Hans Maij:t finner lägeligare. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

---

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 486.

86.

Bondeståndets extraktprotokoll den 10 september 1743 om lön- och betalningsavgiften.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 184.)[1]

Protokollet sid. 483.

Utdrag af protocollet, hållit hos Bondeståndet wid riksdagen i Stockholm d. 10 Septembr. 1743.

S. d. Uti Kongl. Maij:ts gienom trycket utfärdade nådige kundgiörelse af d. 9 sistl. Julii angående någon förskoning för Allmogen uti bewillningen med mera har ståndet bland annat funnit orden sålunda lyda: at uti the län, hwaräst tillåtit är at 8 eller flere åboer bo på ett hemman tillsammans, åboafgifften och bewillningen för them samt theras barn och tienstefolck så i contribution som lön- och betallningzafgifften må äfwen för innewarande åhr modereras till hälfften emot 1734 åhrs bewillning och 1739 års lön- och betalningzafgifft utan at therhos finnes nämt om then proportion at till exempel, när 2 sittia på 1/4-del eller 4 på ett halfft hemman och flere, sådane då måge niuta samma förmohn; och som sådant finnes hafwa gifwit anledning till åtskillige förfrågningar i orterne, hafwandes ståndet dessutan ej annat förstådt än at ofwannämde moderation måtte sträcka sig öfwer alt, så har Bondeståndet ödmiukt och wördsamt welat begiära, det en förklaring måtte utkomma, at ofwannämde proportion öfwer alt bör i ackt tagas, på det en jämlikhet måtte ärhållas och ej den ena torfftige mer än den andra af lika willkor blifwa graverad. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

---

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 2, fol. 626.

87.

Bondeståndets extraktprotokoll den 10 september 1743 om lagmans- och häradshövdingskapparna.

(Borgarståndets arkiv 1742—1743, vol. 12, nr 213.)[1]

Protokollet sid. 483.

Utdrag af protocollet, hållit uti Bondeståndet d. 10 Septembr. 1743.

Sedan ståndet under d. 16 Aug. sidstl. med de öfrige respective stånden communicerat des utlåtande öf:r Justitiædeputations betänckande angående lagmans- och häradzhöfdingskapparnes utgiörande in natura i Finland, så har ståndet likwäl sedermera af de öfrige respective ståndens inkomne påskriffter funnit, at de aldeles wid sine förre utlåtelser förblifwit, undantagandes det Lofl. Borgareståndet, som sig yttrat, att Österbotn bör undantagas, hwarest det kommer at förhållas effter K. Maij:tts nådige reglemente för åhr 1741. Nu på det en likhet må erhållas öfwer hela Finnland och det ena länet ej mera må undantagas än det andra, stadnade ståndet i det slut, at det lämnes till Allmogens egit fria wahl at betala lagmans- och häradzhöfdingskapparne antingen med spannmål eller penningar, dock ej högre änn till 12 öre kopparmynt kappan, hwaröfwer Allmogen hwarcken igenom marckgång el:r på något annat sätt må twingas, hwilcket til de öfrige respective ståndens gunstige bifall ödmiukt och wördsamt recommenderas. Ut supra.

Ex protocollo
P. Westerhof.

---

[1] Koncept i Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 2, fol. 624.

88.

Bondeståndets supplik till Kungl. Maj:t om kamreraren Jonas Törneman.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 2, fol. 646.)

Protokollet sid. 491.

D. 12 Sept:b.

Till Hans Kongl. Maj:t.

I anseende till den besynnerlige flit och arbetsamhet, som Came[re]raren Törneman så eljest som wid de honom anförtrodde sysslor uti Eders Kongl. Maj:ts Cammarcommission ådagalagt, har B[onde]ståndet funnit sig föranlåtit att igenom extractum prot:i hos de öfrige resp. stånden giöra den föreställning, om icke honom 1 000 d:r s:mt såsom en belöning måtte blifwa tillagd.

Det Lofl. Borgarest:det har icke funnit betänkeligit att lemna dertill des bifall, men huruwida de 2:e öfrige resp. stånden nu wid riksdagens innewarande slut medhinne detta mål sig att företaga, derom kan B[onde]st:det, då ännu så många andra ärender torde emellankomma, icke wara försäkrat.

Emedlertid och på den händelsen Högl. R. och A. samt det Högl. P.st:det ej skulle afgifwa deras yttrande i denne sak, så bönfaller Bondest:det i diupaste underdånighet, det Eder K. M:t af dess hysande wanlige höge nåd för dem, som sig i publique sysslor distinguera, allernådigst täcktes ihugkomma bem:te Camreraren Törneman med den föreslagne belöningen.

Riksens Ständers Cammar-, oec.- och commercie- samt Protocollsdeputationer haf:a redan uti deras wid förra riksdagen aflåtne betänkande om cammarwärkets förbättring lemnat bem:te Camererare et rettmätigt witnesbörd med de orden, at hans goda förslag bewisa möjeligheten af en sådan förbättring och derjemte röja hans berömL. anwände flit uti et så benigt ärende samt hans redelige upsåt för det almänna bästa. I anseende härtil har han jemwäl blif:it recommenderad at i E. K. M:ts Cammarcommission blif:a brukad.

Att nu merber:de Camererares sedermera continuerade arbete lagt grunden til det ganska nyttige förslag medelst räntepersedlarnes sammanslående, som wid denne riksdag blif:it upgif:it

och numera af samtel. Riksens Ständer enhäll:n blif:it wedertagit samt innan kort E. K. M:ts nådigste approbation i underdånighet kommer at underställas, sådant lärer H:s Excell:ce R[iks]r[ådet] Hr Baron Cederström, som uti E. K. M:ts Cammarcommission förer præsidium, inför E. K. M:t i underdånighet kunna intyga.

B[onde]st:det har förthenskull trodt det wara et samwetswärk, om det skulle underlåta att hos E. K. M:t i underdånighet intercedera för en person, hwars trägna och berömlige flit och insicht bland annat banat wägen at hädaneffter kunna förekomma de widlöfftigheter, som jemte en odräglig tidspillan och beswär hittils förorsaka så mycken oreda i det almänna och kostnad för de sökande; lärandes E. K. M:ts öme hiertelag icke tillåta merber:de Cammererare i stället för at niuta något præmium för des i många år påarbetade project till opbörds- och räkenskapzwärkets förbättring warda aldeles ruinerad, i det att des nu inhafwande tienster, neml. camrerarebeställningen wid K. Lifregementetz Besparingz- och förrådscassa samt secreteraresysslan wid E. K. M:ts Cammarcommission, effter de nu wid riksdagen skedde författningar ej torde widare haf:a bestånd. Framhärdar etc.

89.

Bondeståndets extraktprotokoll den 12 september 1743 om förbättring av rang.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 2, fol. 641.)

Protokollet sid. 496.

Extract. prot. d. 12 Sept. 1743.

Uplästes Högl. R. och A:s extract:m prot. af d. 25 sistl. Aug. ang:de den af åtskillige sökte förbättring af rang och embetes heder. Ståndet biföll likaledes quæstio an för Magistraten i Stockholm, häradzhöfdingarne och de öfrige städernes borgmästare och justitiarier, jemwäl at Magistraten i Stockholm enligit ståndets utlåtande af d. 31 Junii wid sista riksdag må niuta den för dem af Borgareståndet då projecterade rang. Ut supra.

Ex prot.

P. W.

90.

Bondeståndets extraktprotokoll den 12 september 1743 om fullmäktig i Riksens ständers manufakturkontor.

(Bondeståndets arkiv 1742—1743, vol. 2, fol. 643.)

Protokollet sid. 496.

Utdrag ur Bondeståndets protocoll, hållit wid riksdagen i Stockholm d. 12 Sept:r 1743.

S. d. Resolverades, att på den händelsen Kongl. Secreteraren Hr Jacob Troilius, som är ståndets fullmächtig uti Riksens Högl. Ständers Manufacturcontoir, skulle finna des ordinaire embete sålunda hindra sig, at han will afsäga sig fullmächtigskapet derstädes eller ock, der detta fullmächtigskap på något annat sätt innan nästkommande riksdag blefwe ledigt, Secret:n Hr Wilhelm Dubbe då detsamma i hans ställe kommer at tillträda.

91.

Bondeståndets extraktprotokoll den 12 september 1743 om talmannen Olof Håkansson.

(Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 486.)

Protokollet sid. 496.

Extract:m prot. d. 12 Sept:r 1743.

S. d. Wid afskedstagandet ståndets ledamöter sins emellan förde de sig besynnerl:n till sinnes den rättskaffens nijt och owälduge förhållande, som ståndets Taleman Olof Håkanson wid närwarande riksdag å daga lagt. Det rättmätige omdöme, som han under de förflutne riksdagar både igenom sin besynnerlige skickelighet och insicht i rikets almänt wårdande ärender som ock igenom des ogemena drifft at befordra och til slut bringa ej mindre de almänna wigtige målen än ståndets enskylte angelägenheter har nu så mycket mera blifwit förökt, som de swåra

omständigheter, hwilka under den numera til ända lupne riksdagen sig yppat, hafwa mer än någonsin tilförne gifwit honom tilfälle at bruka och wäl anwända det pund, som den Högste honom förlänt och hwilket han altid til ståndets bästa samt des rättigheters bewakande anwändt. Sådant alt ärkände ståndet med förbindelige utlåtelser, tackandes honom af hiertat för des hafde ganska dryga möda att wid alla tilfällen söka det allmännas upkomst, at hafwa meddelt trogna och försichtige råd, warit högst angelägen om ståndets reddande ur nöden och älendet, giordt tydel:e och oförfalskade propositioner, redeligen utfördt ståndets fattade beslut och tankar samt altid satt ståndets heder och bästa framför sin egen wälfärd. Och som ståndet derhos förklarade, huru högst nödig och angelägen hans närwaro wara månde wid de effterkommande riksdagar til ståndets rättigheters bewakande, så anhöll ståndet enständigt, det han widare ej wille tröttas wid detta beswäret, utan at han med sin beprö̈fwade tro- och redelighet samt kundskap och erfarenhet om ståndets tillstånd och angelägenheter måtte ståndet widare bispringa, wiljandes de icke underlåta at med sine hemmawarande committenter hans lofwärde förhållande communicera. Tal:n tackade st:det på et bewekel:t sätt för des til honom betygade förtroende, hwareffter beslöts, att detta til honom ur protocollet extraderas skulle. Ut supra.

Ex prot.
P. W.

92.

Bondeståndets extraktprotokoll den 12 september 1743 om Otto Olofsson Agorelius från Närke.

(Bondeståndets arkiv 1740—1741, vol. 11, fol. 485.)

Protokollet sid. 496.

Ext. prot. d. 12 Sept. 1743.

S. d. Wid det tilfälle att Riksdagzmannen från Nerike Otto Olson blef utsedd at wara en af ståndets deputerade, hwilka wid Hans Kongl. Höghets ankomst hit til staden böra wara närwarande, betygade ståndet det särdeles förtroende de hade til

bem:te Riksdagzman, såsom den der ej allenast wid de förra riksdagar giordt sig älskad för des redelige och en herredagzman anständige upförande utan ock i synnerhet wid denne riksdagen så till ståndets i gemen som sine hemmawarande principalers bästa och förmohn anwändt sitt så eljest som igenom et lyckeligit begrep och förwärfwad kundskap och ärfarenhet i riksdagzärender upöfwade goda förstånd, hwilket han hafft tilfälle at ådagalägga uti de angelägnaste deputationer, hwarest han för sin besynnerlige skickelighet skull til ledamot nämbd blifwit och brukad, såsom uti Högl. R. St:ders Secrete Utskott, Större Secrete Deput:n, Secrete Man.- och handels- samt Bergzdeputationerne, jemwäl ock uti Riksens Ständers Commission. Och beslöt förthenskull ståndet, at thette honom til et rättmätigt bewis samt wälförtient heder och beröm utur protocollet meddelas skulle, twiflandes i öfrigit icke, det ju des hemmawarande committenter ersättia honom den kostnad, som han til sit underhåld under des härwaro til Hans K:e Höghets afwachtande anwända måste. Ut supra.

93.

Kungl. Maj:ts resolution på Allmogens besvär.

(Riksregistraturet.)

Protokollet sid. 499.

Kongl. Maj:ts nådige resolution och förklaring uppå the allmänna beswär, som Thes trogne undersåtare af riksens Allmoge uti Swerige och Finland igenom theras utskickade fullmäktige hafwa wid thenne riksdagen i underdånighet ingifwa låtit. Gifwen Stockholm i Rådcammaren then 10 Septembr. 1743.

§ 1.

Kongl. Maj:t hafwer sig i nåder föredraga låtit riksens Menige Almoges underdånigst anförde beswärspuncter. Ock som Almo-

gen klagar theröfwer, at the wid förefallande durchmarcher warda för skiutzen skull esomoftast så bittida upbådade, at the antingen några dagar måste å then utsatte samleplatzen fåfängt fördröja eller ock resa hem tilbaka och åter straxt therpå til samleplatsen sig begifwa. Altså emedan Kongl. Maj:t finner sådant förorsaka Almogen både tidspillan och hinder i thes enskylte förrättningar samt mycken omkostnad under onyttige fram- och återresor; ty wil Kongl. Maj:t strängeligen hafwa förbudit at wid sådane tillfällen inkalla eller upbåda någon förr än aftonen förut, tå tråssen afhämtas och bortskiussas bör, kommandes then cronobetient, som antingen i otid eller ock flere af Almogen än wederbör upbodar, ej allenast at hålla Almogen therföre skadeslös utan ock at plikta tre mark silf:mt för hwar häst, ther han sin oskuld ej wisa kan; hwilket äfwen bör förstås om andra befälhafware, som härutinnan kunna skuld äga.

§ 2.

På thet Almogen ej må få orsak at beswära sig öfwer widare drögsmål och tidsens utdrägt med skattebrefs utfärdande å the hemman, för hwilka kiöpeskillingen för flere år tilbake behörigen blifwit erlagd, låter Kongl. Maj:t ej allenast allwarliga ordres til Thes och Riksens Cammarcollegium afgå at ofördröjeligen företaga och afsluta the therstädese ännu oafgiorde skattekiöpsmål utan ock, på thet hädanefter så mycket skyndesammare må tilgå med the inkommande skattekiöpsärender, wil Kongl. Maj:t i nåder härmed hafwa förordnat, at så snart wärderingsinstrumentet och quittancet på kiöpeskillingen jemte landshöfdingens betänkande til Cammarcollegium blifwit insändt, bör målet therstädes genast företagas och enligit 7 § af 1723 års skattekiöpsförordning så skyndesamt afgiöras, at högst tre månader efter, sedan documenterne i berörde collegio blifwit ingifne, skattebrefwet må warda utfärdat. Skulle för något i sielfwa saken förekommande hinder eller twifwelsmål skul expeditionen ej innom then tiden kunna ske, åligger merberörde collegio at genast låta landshöfdingen i orten om orsaken til drögsmålet blifwa underrättad, på thet, ther omständigheterne kunde finnas wara af then beskaffenhet, at kiöparen ej så snart kan giöra sig förhoppning om skatterättighetens erhållande, han tå sin insatte kiöpeskilling utan uppehåll må kunna återfå, blifwandes honom likafult företrädet til skattekiöpet förbehållit, tils slut i saken faller.

§ 3.

Kongl. Maj:t finner skiäligt at samtycka til Almogens underdåniga anhållan, ej allenast at thet i förledit år lefwererade giärdeshö, för hwilket the allenast fådt 4 öre kop:mt lis:p., må efter then tidens markegång til fullo blifwa betalt, utan ock at Almogen wid the hädanåt förefallande giärder må efter markegångstaxorne blifwa förnögd, hwarom Kongl. Maj:t Thes nådige ordres til wederbörandet låter afgå.

§ 4.

Then författning Kongl. Maj:t under then 3 November 1741 til yllespånadens befordran för inrikes manufacturerne i så måtto funnit nödigt at giöras, at hwar och en sokn uti the län, hwarest yllemanufacturer äro inrättade, borde i proportion af thes storlek årligen städia 1, 2 à 3 qwinfolck at insändas till närmaste stad, ther fabriquer äro, therstädes at öfwa sig et års tid i spånad och sedan wid återkomsten til soknen underwisa the hemmawarande, wil Kongl. Maj:t uppå Almogens giorde underdånige ansökning således hafwa ändrat, at allenast the qwinfolk å landet, hwilka wäl äro tienstföre men icke hugade at gå i tienst utan sättia sig inhyses, måge utan städsels åtniutande til sådane fabriquer insändas, hwaröfwer wederbörande befalningshafwande tilkommer at hålla hand.

§ 5.

Then afgift af 24 öre silf:mt, hwilka rotar och rusthållarne efter wanligheten betala til regementzfältskiärerne för besiktningar af theras nylegda manskap, finner Kongl. Maj:t falla Almogen alt för dryg i proportion af thet ringa beswär, som fältskiärarne wid sådane visitationer hafwa; och pröfwar förthenskul Kongl. Maj:t skäligt ej allenast at minska samma afgift eller arfwode til otta öre silf:mt hädanefter, ware sig ammiralitets-, regements- eller stadsfältskärer, som besiktningen förrätta, utan ock strängeligen förbiuda, at sedan karlen en gång blifwit besiktigad och betalningen therföre erlagd, widare betunga Almogen med samma afgift, ehuru ock karlen flere resor skulle komma at visiteras.

§ 6.

Til Almogens underdåniga ansökning, at 1681 års kongl. förordning om Prästerskapets upbörd i gemen må å the orter, hwarest ingen enskylt öfwerenskommelse siälesörjare och åhö-

rare emellan uprättad är, som med kongeligit bref är stadfästad, en gång om året til underdånig efterlefnad publiceras, wil Kongl. Maj:t härmed hafwa lemnat Thes nådige bifall och samtycke, kommandes publicationen wallborgmässotiden i soknestugorne at ske.

§ 7.

Som Almogen theröfwer sig i underdånighet beswärar, at hwad Kongl. Maj:ts uti resolutionen på Almogens allmänne underdåniga beswär wid 1739 års riksdag och then 45 § angående qwarntulltäktens reglerande i hwarje landsort i nåder behagat anbefalla, ännu å the fleste orter ej skal wara efterkommit; så är Kongl. Maj:ts alfwarlige befalning, thet wederbörande ofördröjeligen och genast efter thenne riksdagens slut wärkställa, hwad i så måtto med tulltäktens reglerande så för städerne som landet ännu återstår, på thet ej någon widare må hafwa orsak at klaga sig blifwa betungad med högre qwarntulls erläggande, än billigheten medger.

§ 8.

Almogen bör icke wara betagit at enligit förr utfärdade förordningar och resolutioner sälja sina til städerne inkommande tunne- och pundewaror, så i minut som summewis, til hwem the hälst wilja; och åligger förthenskul landshöfdingarne och magistraterne at hafwa noga inseende, thet Almogen samma skiäliga frihet ej warder betagen.

§ 9.

Widkommande then til dagswärken indelte Crono- och Cronoskattealmogens andragne underdånige beswär theröfwer, thet dagswärksgiörandet förnämligast blifwer them pålagt wid infallande slåtter- och skiördetid; så emedan Kongl. Maj:t uti 41 § af resolutionen på Almogens allmänna beswär wid 1739 års riksdag i nåder förklarat, thet Allmogen i ingen måtto må betungas och beswäras öfwer thet, som reglementet af år 1684 then 5 Januarii samt förklaringen theröfwer af then 7 April 1685 förmår och innehåller; ty wil ock Kongl. Maj:t alfwarligen hafwa anbefalt wederbörande at handhafwa Almogen therwid. Ock på thet al möjelig jämlikhet Almogen emellan wid dagswärksgiörandet må kunna i akt tagas, är Kongl. Maj:ts nådige wilja, at the kongsgårdar, rusthåll eller räntetagare, som ej be-

höfwa alla innom the 2:ne milen them anslagne dagswärken in natura, måge således jämka thesse dagswärksbönder emellan, at the til skiftes och i proportion få lösa sina dagswärken och ej, som hittils berättes wara skiedt, wissa ständigt belastas med dagswärksgiörandet in natura och åter andra altjämt betala med penningar.

§ 10.

Hwad angår Almogens underdåniga ansökning, at enär någon ryttare, dragon och soldat så länge tient, at han för ålder skul erhåller afsked, thensamma ej mindre än the, hwilka under krigstiensten förlammade blifwit, må ofelbart få åtniuta thet efter wanligheten wid Wadstena Krigsmanshus beståde underhåll; så förmodar Kongl. Maj:t i nåder, at när förordningen af then 24 Januarii 1735 til alla delar blifwer efterfölgd, hwilken genom wissa reglor utsätter theras beskaffenhet och tilstånd, som, så långt inkomsterne förslå, böra med underhåll förses, Almogen tå i then delen warder tilfredsställd; til hwilken ända Kongl. Maj:t wil i nåder hafwa Thes och Riksens Krigscollegium anbefalt at öfwer samma förordnings efterlefwande hålla en noga och alfwarsam hand.

§ 11.

På thet Almogen må å landet så mycket beqwämligare kunna hafwa tilgång til the utfärdade kongl. förordningar samt resolutioner och af them wid hwarjehanda förefallande tilfällen erhålla nödig underrättelse, är Kongl. Maj:ts nådige wilje, thet the exemplarer, som hwar och en kyrkia theraf tilsändas, registreras, sammanbindas och til Almogens nytta i kyrkan förwaras, börandes icke thesto mindre the förordningar, som årligen å predikestolarne komma at förkunnas, å the utsatte sön- och högtidsdagar ofelbart blifwa publicerade, hwaröfwer consistorium åligger at hålla hand.

§ 12.

Sedan byordningar äre på åtskilliga orter dels redan inrättade, dels widare på flere ställen komma at inrättas och lagen thesutan i almänhet utsätter plikt för ohägnad, så finner Kongl. Maj:t the så kallade brofogdar numera wara mindre nödige och wil förthenskul på Almogens underdåniga ansökning härmed hafwa them afskaffade, börandes i byelagen the så kallade åldermän för upsikten öfwer hägnaden wara answarige.

§ 13.

Kongl. Maj:t wil i nåder hafwa samtyckt til Almogens giorde underdånige ansökning, at enär någon skattebonde igenom hwarjehanda tilstötte olyckor eller eljest kommit at åsamka sig tre års obetald ränta och hemmanet följaktligen med en annan åbo bör besättias, then tå af släkten, som efter lag äger rättighet til börd, må äfwen i thetta fall, sedan han de återstående 3:ne årens räntor utbetalt, hemmanet under skattemannarätt framför någon annan få tilträda, enär han innom laga tid bewakar sin rätt.

§ 14.

Emedan mycken oreda och olägenhet therigenom skal förorsakas, at en del Almoge på thes inägor hafwer årsskiften, hwaraf händer, at then wälmenande och flitige åboen gemenligen kommer at lida och ägorne år ifrån år förswagas; förthenskul och på thet then flitige må niuta sin idkesamhet til godo, wil Kongl. Maj:t i nåder hafwa tillåtit, at then, som en faststående delning begär, må niuta thensamma til godo på sådant sätt, som förordningen af then 30 Augusti 1731 angående oskipt fälads- eller utmarkers uptagande samt skog och marks delning åboer och byar emellan stadgar och innehåller.

§ 15.

Såwida 39 § af Kongl. Maj:ts utfärdade nådige resolution på Almogens almänna beswär af år 1731 omständeligen innehåller, ej allenast huru wederbörande directeurer och cassaföreståndare böra giöra riktig redo och räkning ej mindre för reserve- än upbrottscassorne, utan ock på hwad sätt the til et slikt redogiörande böra tillhållas, hafwa rusthållarne icke haft af nöden at hos Kongl Maj:t inkomma med underdånigt beswär theröfwer, thet the ej erhållit beskied, huru theras i reservecassorne inlefwererade medel blifwit disponerade, emedan thet på them sielfwa ankommit at genom landshöfdingarnes handräckning förmå cassadirecteurerne och föreståndarne til theras skyldighets fulgiörande. Imedlertid och på thet thesse sidstnämde med så mycket större eftertryck hädanefter måge kunna tilhållas at för förwaltningen af medlen giöra behörig redo och räkning, wil Kongl. Maj:t härmed hafwa förordnat, at på samma sätt, som wid cronones räkenskaper förhålles, ansenligit wite må them föreläggas, hwarwid landshöfdingarne åligger at räcka rusthål-

larne handen, så at räkningarne wid förelagd termin efter omständigheterne måge wara inlefwererade.

§ 16.

För saltpetters förande ifrån the ställen, hwarest kokningen skier, til samlingsplatzarne kan Almogen i riket, som altid warit förbunden at på egen bekostnad til sådane sammelplatzar framskaffa then tilwärkade saltpetern, ej någon betalning emot wanligheten bestås. Men för saltpettersförslen ifrån samlingsplatserne i häraderne til krutbruken har Almogen af cronan at undfå i betalning otta öre silf:mt milen för hwarje häst.

§ 17.

Kongl. Maj:t finner så mycket mera skiäligt, at enär saltpettersiudning skier på frälseägor, then thertil erfordrade weden äfwen måtte tagas på frälsemans ägor, som 1723 års saltpettersiuderieförordnings 6 § utan åtskilnad förmäler, at på gårdsens ägor, ther siudningen skier, wedbrand af windfällen och sådan ofruktbar sur skog, som af landtboen sielf nyttjas, för kokningen bör tilsläppas.

§ 18.

Öfwer 1719 års utfärdade tågordning wil Kongl. Maj:t, hwad then therutinnan omförmälte tråssens skiussande widkommer, sålunda hafwa lemnat Thes nådiga förklaring, at 5 tältslag eller 30 man gemena af fotfolket böra wara om et par hästar i stället för 6 tältlag eller 36 gemene och at the gemene båtsmän måge äfwen som coopvaerdiebåtzmän och volontairer wara 12 man om et par hästar, i stället at 16 man gemena båtzmän härtils warit deltagande om et par hästar til theras tråsses framskaffande; åliggandes wederbörande at hafwa noga inseende therpå, thet Almogen ej öfwer förordningarne betungas.

§ 19.

Vid infallande misswäxtår wil Kongl. Maj:t i nåder hafwa tillåtit, at enär spannemål finnes uti cronomagasinerne i behåll och cronan then ej så hastigt behöfwer, then Cronoalmoge, som omtränger spannemålslån, må antingen efter then wid wintertingen af tingsrätterne eller af kyrkioherden i soknen befundne och bewitnade nödtorften jemte säkerheten hos låntagaren få utur the närmast belägne magasiner låna spannemål, i synner-

het til utsäde; dock med thet wilkor at som återbetalningen i spannemål allenast tunna för tunna utan någon förhögning eller tilökning på målet kommer at skie, thensamma tå strax efter sädesbergningen eller aldrasist innan Thomasmässodagen uti ren och qwarntorr säd återställes.

§ 20.

At å en ock annan ort i riket wid jordransakningar skal händt, thet torp och andra lägenheter, hwilka genom skattebondens flit och idoghet blifwit uptagne och förbättrade, äro wordne med räntan til cronan indragne och från skattehemmanen skilde; äfwen at wid slike jordransakningar skal blifwit resolverat til landtmätaresyn öfwer the torp och lägenheter, som skattemannen på sina enskylte ägor upodlat, sådant finner Kongl Maj:t wara emot sielfwa billigheten stridande; och wil förthenskul härmed i nåder hafwa förklarat, thet Skattealmogen bör utan särskilt och ny ränta blifwa bibehållen wid alla the ägor och tilägor, som til theras skattehemman af ålder lydt och legat, thet ware sig redan bygde torp och upodlade lägenheter eller sådane, som hädanefter genom flit och arbete på hemmanens enskylte ägor upodlas.

§ 21.

Kongl. Maj:t har intet utan et ömsint medlidande kunnat åhöra then hårda medfart, som Thes trogna undersåtare i Finland under senaste campagnen af fienden måst utstå. Och som Kongl. Maj:t therhos med missnöje förnummit, huruledes åtskillige hårdheter äfwen af Thes egen milice emot Almogen therstädes skola wara föröfwade, så wil Kongl. Maj:t ej allenast foga then nådige anstalt, at om slika begångne medfarter behörig ransakning skal skie, utan ock förordna, at noga blifwer undersökt, hwad undersåtarne i Finland och Österbottn så igenom thet fienteliga härjandet som eljest igenom misswäxt och boskapsstörtningar til sin egendom lidit, tå Kongl. Maj:t i proportion af hwars och ens tagne skada i nåder wil hugna them med nödige frihetsår, skatträttigheter eller andra til landets upkomst och förbättring ländande förmåner.

§ 22.

At the af finska Almogen och theras barn, som på flykten hit til Swerige undankommit, måge på samma sätt, som under förra

ofredstiden skedt, ifrån wärfning och utskrifning wara frikallade, therom låter Kongl. Maj:t Thes nådige ordres til wederbörande afgå.

§ 23.

Widkommande finska Almogens underdåniga ansökning, at Borgerskapet ther å orten må förbiudas at bruka the ifrån landet antagne tienstedrängar til siöresor på theras fartyg, emedan slika drängar skola theraf få tilfällen at sättia sig ned på andra orter och landet således på friskt och ungt folck blifwa blåttat; så emedan Kongl. Maj:t å ena sidan finner thet wara landet til mycken nytto at wid hwarjehanda förefallande tillfällen hafwa siöfarit manskap, men å andra sidan äfwen angelägit är, at thesse siöfarande ej måtte til landets afsaknad nedsättja sig annorstädes; förthenskul har Kongl. Maj:t sålunda i nåder härom welat stadga, thet må wäl Borgerskapet i Finland och Österbottn icke wara betagit at betiena sig af theras ifrån landet antagne tienstedrängar til siöresor, men at likwäl hwar och en, som them thertil brukar, bör sådant inför magistraten angifwa och för theras återkomst wara borgen och löftesman.

§ 24.

The friheter och förmåner, hwilka Kongl. Maj:t uti Thes utfärdade nådige kungiörelse af then 20 November 1741 i nåder welat tillägga them, som uptaga ödesjord i Wästerbottn, wil Kongl. Maj:t i lika måtto nådigst hafwa them förundt, som sådan ödesjord på andra ställen i riket uptaga och upodla.

§ 25.

Uti 35 § af resolution på Almogens allmänna underdånige beswär wid 1741 års riksdag har wäl Kongl. Maj:t för the tå anförde skiäl skul godtfunnit at resolvera, thet borde soldatehustrurne i Helsinge- och Gestrikeland niuta thet så kallade hemkallet til godo, enär theras män woro i fält och på tåg; men emedan Kongl. Maj:t wid nu innewarande riksdag förnummit, at then roterade Almogen i ofwannämnde orter, ehuru willjog then ock eljest wara kunde, icke mäktar i ofredstider, och tå soldaterne äro på tåg, samma hemkall emot wanligheten at aflåta; ty finner Kongl. Maj:t skäligt en sådan jemkning härutinnan at giöra, thet the soldatehustrur, som ej äga torp, måge under theras mäns wistande i fält eller på tåg allenast hälften af hemkallet åtniuta.

§ 26.

At en del borgare eller theras i Bergslagerne brukade betiente skola slå under sig then spannemål, som bönder och andra föra up åt Bergslagen til salu, hwarmed handel sedan drifwes och spannemålen följakteligen stegras, sådant finner Kongl. Maj:t wara stridande emot lag och förordningar, i synnerhet emot kongl. brefwen af then 18 December 1695 och 14 Januarii 1696, hwilka förthenskul Kongl. Maj:t härmed i så måtto wil hafwa förnyade, at ther någon borgare eller thes utskickade beträdes i Bergslagen drifwa någon sådan spannemålshandel eller af någon til Bergslagen sig ärnande landtman under wägen upkiöpa spannemål, thensamma skal til tio d:lr silf:mts böter wara förfallen och thesutan hafwa förwärkat sin spannemål, hälften til angifwaren och hälften til soknens fattige.

§ 27.

Almogens underdånige ansökning och förslag at til erhållande af tilräckeligit skiljemynt samt fohrlönens besparande af kopparplåtars kringsändande til landsorterne Ädelfors kopparwärk en fri myntning af plåtar och skiljemynt måtte förunnas, lärer numera ej wara nödig, sedan Kongl. Maj:t uppå Riksens Ständers Secrete Utskåtts giorde underdåniga förestälning wid thenne riksdag tagit nödige mått och utwägar til then öfwerklagade bristens förekommande medelst skiljemynts nedsändande in natura til landsorterne som ock med mindre transportsedlars inrättande.

§ 28.

Beträffande Almogens i Kopparbergs län giorde underdånige ansökning at nu, som i förra tider skedt, blifwa i proportion af hushållen taxerade til 1, 2, 3, 4, 5, högst 6 öre silfwermynt i lagmanspenningars erläggande, så har Kongl. Maj:t uppå Riksens Ständers underdåniga tilstyrkande wid sidstledne riksdag redan under then 20 Novemb. 1741 i nåder anbefalt Thes och Riksens Cammarcollegium at sålunda föranstalta i anseende til skilnaden uti thenne afgifts utgiörande der i länet, at efter landshöfdingens i orten wid handen gifne förslag med Almogen måtte blifwa tingat om en wiss årlig summa af hwarje sockn; wiljandes Kongl. Maj:t än ytterligare låta Thes nådiga skrifwelse härom til berörde collegium afgå jämte befallning at förfoga then anstalt, thet å ena sidan blifwer en proportionerad och

drägelig jämlikhet efter gamla wanligheten Almogen emellan uti berörde afgifts erläggande, och å andra sidan at thenne ränta utan afkortning afgår och blifwer tilräckelig til domarnes aflönande uti orten.

§ 29.

I anseende thertil at then 40:despannemålen i Elfsborgs län, som Wadstena Krigsmanshus anslagen är, ej behöfwer in natura upbäras utan genom auction til then mästbiudande försäljas, och sädeswäxten ther i länet äfwen i the ymnige åren finnes wara så ringa, at Almogen therstädes nästan öfweralt måste kiöpa spannemål ifrån andra orter; finner Kongl. Maj:t skäligt at samtycka til Almogens i merbemälte län giorde underdånige ansökning at antingen efter ständigt utsatt pris i ond och god tid eller efter årlig markgångstaxa samma spannemål få inlösa; dock så at om kronan eller Krigsmanshuset någon gång i brist af annan tilgång skulle hafwa thenna spannemålen nödig, thensamma tå kronan eller Krigsmanshuset in natura förbehålles.

§ 30.

I anledning af then wid norrska gräntzen boende Almogens underdånige ansökning om nådigt tilstånd at ifrån the närmaste städerne i Norje få hämta nödigt communionwin, emedan the inrikes städer så fierran skola wara aflägse, at Almogen icke utan största kostnad och olägenhet skal ifrån them thetsamma kunna anskaffa, låter Kongl. Maj:t Thes nådige ordres til wederbörande landshöfdingar och consistorier afgå at giöra sig underrättade samt til Kongl. Maj:t med underdånige berättelser inkomma, hwilka af the wid norrska gräntzen liggande soknar äro närmare til the norrske än inrikes städerne belägne, samt huru stort qvantum hwar och en sådan församling årligen kan behöfwa, tå Kongl. Maj:t, sedan äfwen the närmaste städer blifwit hörde, therom i nåder efter omständigheterna wil förordna.

§ 31.

Then frihet Kongl. Maj:t uti 60 § af resolutionen på Almogens allmänne underdånige beswär wid 1739 års riksdag i nåder förundt såwäl then långt ifrån landshöfdingesätet boende som seglationsfrihet ägande Allmogen at få anställa theras angelägne resor efter behörigt uttagit resepass af närmaste cronobetiente utan at wid sådane tilfällen wara förbundne hos landshöfdingen

i orten sina resepass at utsöka, wil Kongl. Maj:t i lika måtto hafwa bewiljat Almogen i Jämtland, Wästernorrland, Kopparbergs län, Wästerbotn samt Skåne och Halland, tå the för theras handel och näring hafwa nödigt at resa til Norrie och Dannemark. Dock på thet tienstehion och annat löst folk häraf ej må fatta någon anledning at olagligen afwika ur riket, åligger cronobetienten wid tienstens förlust at utan uppehåll landshöfdingen berätta, hwilka han således förpassat samt i hwad ärende och til hwilken ort; börandes then förpassade straxt efter återkomsten wid 20 d:lr silf:mts wite angifwa sig hos cronobetienten såsom ock til lika böter wara förfallen för hwart tienstehion och lös person, som på resan warit honom följaktig men ej til orten återkommit. För öfrigit och på thet en sådan förpassad hwarken på flere ställen må komma at anteknas til cronoutskyldernes erläggande, ej heller at någorstädes them utbetala, åligger cronobetienterne, at i the pass, som efter then åberopade 60 § ifrån then ena inrikes orten til then andra utfärdas, äfwen utsättia orten, hwarest then passägande antingen redan är eller ock kommer at i mantalslängd upföras.

§ 32.

Kongl. Maj:t förnimmer med missnöje, huru Almogen i Skåne samt Halland och Bohuslän ännu har orsak at beswära sig theröfwer, at the på en och annan ort icke til godo niuta then förmån, hwarmed Kongl. Maj:t them i resolutionerna öfwer theras underdånige andragne beswär wid 1723 och 1734 års riksdagar benådat att sielfwe årligen få behålla och efter markegångstaxan inlösa öfwerskottskyrkotionden, oaktat Kongl. Maj:t i samma resolutioner wid ansenligit wite förbiuder landshöfdingarne och cronobetienterne blanda sig uti dispositionen af samma kyrkotionde. Och är therföre härmed Kongl. Maj:ts alfwarlige wilje, at Almogen på intet sätt härutinnan må skie något intrång utan at the til följe af ofwannämde resolutioner alla år måge efter then i hwarje ort wanliga markegångstaxan sielfwe få lösa och behålla theras öfwerskottskyrkotionde, såwida Kongl. Maj:t icke finner nödigt at låta then til magasinerne uphandlas, hwarwid dock altid aktas, at til kyrkornes nödigste utgifter bör lemnas orördt så mycket, som wederbörande pastores och församlingarnes äldsta pröfwa nödigt; hwarjemte Kongl. Maj:t ock wil i nåder hafwa Almogen försäkrad at äfwenwäl i krigstider intet wilja gripa til thenna theras kyrkors tionde, förr än all Stock-

holms och Malmö barnhus- samt öfwerskåttscronotionden, som eljest årligen plägar försäljas, är i magasinerne indrefwen, warandes ock Kongl. Maj:ts nådige wilje, at när omsider i högstträngande nöden thenne kyrkotionde måste tilgripas, Kongl. Maj:ts egit nådiga påbud och förordnande härom tå först jemte landshöfdingeämbetets publication öfweralt å predikstolarne kungiöres, at Almogen således må sielf blifwa underrättad om hwad som föranlåtit Kongl. Maj:t til at således föranstalta och med hwad wilkor theras kyrkotionde i magasinerne indrifwes.

§ 33.

Hwad widkommer skånska Almogens theröfwer andragne underdåniga beswär, at them en wiss tid om året skal föreläggas til kyrkogranskningars inlefwererande i kyrkocontoiret; jemwäl ock at then skiäliga frihet skal wara them betagen at så om sättet til kyrkoreparationerne som ock om arbetares antagande sielfwa disponera; så wil Kongl. Maj:t, hwad thet förra angår, sålunda i nåder hafwa resolverat, at så snart en ansenlig bristfällighet på någon kyrka och thes tillhörigheter sig yppar, må then granskning, som theröfwer uprättes, genast och utan anseende på hwad tid om året thet hälst wara kan, inlefwereras, tå landshöfdingen åligger at utan drögsmål thes approbationsresolution efter beskaffenheten meddela, dock måge the mindre reparationer, som ej stiga öfwer 200 daler silf:mt, af kyrkoherdarne med kyrkowärdarnes och soknens äldstas samråd utan föregången granskning och utsökt approbationsresolution företagas och wärkställas. Hwad thet senare beträffar, så finner Kongl. Maj:t likaledes skiäligt wara, thet församlingarne ej föreskrifwas må, hwarmed the sina kyrkotak skola betäcka, såsom med bly, jernplåtar, tegel eller spån, ej heller hwilka handtwärkare the wid reparationerne böra bruka, utan lemnas alt thetta til kyrkoherdens öfwerläggande med soknens äldsta eller, om så nödigt pröfwes, med alla soknemännen, och hafwa the sedan frihet at sielfwe förse sig både med materialier til takens eller andra kyrkans delars reparation, som ock at antaga sådane til kyrkoarbetare, hwilka the sielfwa kiänna samt för arbetet kunna skaffa församlingen nöjaktig borgen, the ware sig innom eller utom länet boende.

§ 34.

Som Almogen i Skåne underdånigst beswärar sig theröfwer,

at kronotionden therstädes, som dels til Stockholms och Malmö barnhus, dels til wissa staters aflöning är anordnad, dels ock under namn af öfwerskottscronotionde betalas antingen med penningar eller lefwereras in natura i magasinet, skal af cronobefalningsmannen i orten alla år efter egit behag reparteras; så wil Kongl. Maj:t härmed hafwa anbefalt landshöfdingarne i bägge länen, at nu i innewarande år i proportion af hemmantalens myckenhet i soknarne och then therstädes brukelige tiondesättningen låta uti wederbörandes närwaro en stadigwarande fördelning inrättas på huru mycket hwar sokn så til barnhusen som til staternes aflöningar och öfwerskottscronotionde årligen bör utgiöra och thet efter then inrättning, som med then til academiæstaten i Lund anslagne delen af kyrkiotionden redan giord är.

§ 35.

För them af Almogen i Christianstads län, som äro anslagne at framföra bok- och alewed til Torsebro krutbruk, wil Kongl. Maj:t i anseende til the andragne bewekande omständigheter sålunda hafwa proportionerat betalningen, at huggare- och kiörarelönen i synnerhet uti fredstider, tå krutförsälgningen kan drifwas med större afsättning, må blifwa tilökt, eftersom wägen är längre eller kortare, och thet i så måtto, at the, som äro långt aflägsne til 5 à 6 mil, undfå ⅓-dels tilökning, som giör, i stället at the härtils bekommit 1 daler 16 öre s:mt för en famn bokewed, 2 daler s:mt och för aleweden i stället för 2 daler 16 öre s:mt 3 daler 10⅔ öre. The, som bo til 3 à 4 mil ¼-dels tilökning, som giör i stället för 1 daler 16 öre s:mt för bokweden 1 daler 28 öre och för aleweden i stället för 2 daler 16 öre s:mt 3 daler 4 öre. The, som äro boende 2 mil, 1/6-dels tilökning, som giör i stället för 1 daler 16 öre för bokweden 1 daler 24 öre och i stället för 2 daler 16 öre för aleweden 2 daler 29⅓ öre s:mt. Men the, som bo en mil, ⅛-dels tilökning på famnen, som giör i stället för 1 daler 16 för bokeweden 1 daler 22 öre och för aleweden i stället för 2 daler 16 öre 2 daler 26 öre s:mt.

§ 36.

På thet the uti Skåne, Halland, Blekingen och Bohuslän belägne församlingar, hwarest kyrkornes räkenskaper hittils endast skola stådt under kyrkoinspectorens och kyrkoherdens förwaltning och inseende, måge hädanefter behörigen kunna blifwa under-

rättade om kyrkoräkenskaperne, wil Kongl. Maj:t i nåder hafwa tillåtit, at någon af församlingens äldste, eller then församlingen har bästa förtroende til, må, jemte thet honom anförtros en af the 3:ne nycklarne til kyrkiokistan, äfwen wid then årliga kyrkoräkningens författande wara tilstädes, börandes kyrkoinspectoren wara förbunden at årligen låta för församlingen upläsa kyrkans debet och credit, så ock wisa, huru med the förra årens kyrkomedel och hemmansstädjor med mera är beskaffat, tå i then händelsen någon olaga disposition skulle finnas wara giord, församlingen må sådant hos landshöfdingen i orten till rättande kunna andraga.

§ 37.

Enär någon åbo på et skoglöst hemman tarfwar utwisning, antingen til byggningstimmer eller wedbrand, och ingen annan tilgång är än at lemna honom utstämpling på et annat hemmans skogslott, finner Kongl. Maj:t skäligit wara, at then kronobonde, på hwilkens åboende hemman sådant timmer eller wedbrand utsynes, må enligit resolutionen på Ridderskapets och Adelens underdånige beswär af then 25 October 1686 efter öfwerenskommelse undfå therföre betalning, utan at cronan af samma betalning något tilerkännas må.

§ 38.

Almogens i Halland andragne underdånige beswär öfwer then therstädes warande dryga hemmansstädjan wil Kongl. Maj:t i nåder hafwa remitterat til landshöfdingen i orten, hwilken i följe af Kongl. Cammarcollegii under then 15 Julii 1703 til tå warande Generalmajoren och Landshöfdingen Dellingshausen aflåtne skrifwelse har at tilse, thet städjan må blifwa lämpad efter hemmanets beskaffenhet och godhet, så at hwarken cronan eller Almogen må i thy mål ske förnär.

§ 39.

Uti the sednare utfärdade kongl. resolutioner och förordningar, hwarigenom then med sin crono- och kyrkotiondespannemål til academiæstaten i Lund anslagne skånske Almogen blifwit förbunden at föra samma spannemål til hwad ort innom lagsagan, som wederbörande hälst utsätta, kan wäl Kongl. Maj:t någon ändring ej tillåta, hwarken med tilstädielse af spannemålens lefwererande i staden Lund eller thes lösande med pen-

ningar efter något träffat medium, med mindre indelningshafwarne sielfwe begifwa sig thertil; dock som Kongl. Maj:t nogsamt finner, hwad swårighet ofwannämde Almoge är underkastad förmedelst thet ther å orten nästan ständigt warande meenföre och diupa wägelag wid afföringstiden samt then theraf sig yppande anledning til prisets stegring, tå Almogen nödgas söka samma spannemål sielf at inlösa; så wil Kongl. Maj:t härmed i nåder hafwa anbefalt landshöfdingarne i Malmöhus och Christianstads läner at utnämna wisse deputerade af stånden til at härutinan med thet aldraförsta sålunda söka jämka emellan wederbörande wid Academien samt Almogen ther nedre, at the å bägge sidor finna sig belåtne, hwarefter then öfwerenskommelse, som them emellan träffas kan, til Kongl. Maj:ts nådige approbation och stadfästelse innan nästa riksdag ofelbart bör insändas; dragandes Kongl. Maj:t till wederbörande indelningshafware thet nådige förtroende, at the imedlertid med crononeS Almoge sålunda härutinnan förfara, at then öfwer något obilligt twång ej widare får orsak sig at beswära.

§ 40.

Kongl. Maj:t wil härmed i nåder hafwa stadfästat then för Almogen i Jämtland år 1719 utfärdade resolution, thet the uti theras tilständige handelsrätt icke måge hindras och förolämpas, enär the med sokneprästens eller cronobetientens bewis intyga, hwem af Almogen är ägare af then afwel och waror, som till någon annan ort afsändes; börandes således bemälte Almoge icke wara betagit at, på hwad ort och med hwem af sine landsmän han hälst wil, få afskicka sin afwel af fogel och wildt, dock at intet underslef härigenom sker eller at Almogen med förbudna waror resa öfwer gräntzen.

§ 41.

Almogen i Jämtland hemställer underdånigst, huruwida the tid efter annan utfärdade kongl. reglementer, bref och resolutioner, i synnerhet af then 5 Januarii 1689, § 9, then 6 November 1695, then 4 Junii 1719, § 14, och then 16 October 1723, § 7, som angå rusthållarnes af- och tilsättiande samt andra ombyten, böra emot wanligheten lämpas til thet af dragonehåll bestående Jämtlands Regemente i så måtto, at inga lagfarter måge för kiöpare bewiljas på skatterusthåll eller någon arfwinge för åbo inskrifwas, innan landshöfdingens och regementschefens bifall

thertil wises, och om icke thermed må förhållas på sätt, som wid förändringar med knektehållen i riket sker.

Kongl. Maj:t har thetta hos sig i öfwerwägande komma låtit, wiljandes i anseende til thetta dragonehålls särskilte beskaffenhet sålunda i nåder hafwa förordnat, at lagfarterne å the til dragonehåll indelte hemman i Jämtland måge wid tingsrätten efter förra wanligheten sökas och erhållas utan at then, som hemmanet tilträder, behöfwer söka landshöfdingens och öfwerstens approbation, såwida hemmanet honom updrages af thes föräldrar eller swärfolck eller ärfteligen honom tilfaller. Men i then händelsen en dragon träder til åbo, bör thensamma hos öfwersten sig anmäla, som har at pröfwa, huruwida han kan wara bonde och dragon tillika; börandes i öfrigit alla sådane förändringar och ombyten af hemanens tilträdande gifwas landshöfdingen af cronofogden genast tilkiänna.

§ 42.

Thet nådiga tilstånd, som Kongl. Maj:t uti 47 § af Thes utfärdade nådige resolution på Almogens almänna underdånige beswär wid sidstl. 1741 års riksdag förundt the domsagors inbyggare och Cronoalmoge i Skåne, som Andrarums alunbruk äro underlagde, at på prof til nu innewarande riksdag få hålla gietter på theras åboende hemmans ägor, wil Kongl. Maj:t än widare på prof hafwa förlängt til nästkommande riksdag.

§ 43.

Anhåller Almogen underdånigst, at then för them och bruks-patronerne til 3:ne månader om året inskränkte nederlagsfrihet på the ifrån Stockholm och andra orter til Bergslagens förnödenhet förskrefne och til upstäderne ankomne waror måtte åter ställas på then fot, som then tilförene warit, samt at Bergslagerne och Almogen icke måge förpliktas erlägga tull på flere ställen för en wara, så länge hon är i thens hand, som tullen för henne en gång betalt.

Nu althenstund Almogen hwarken tilförene ägt then nu påstådde nederlagsfriheten, icke heller afses kan, huru thensamma skulle af Almogen behöfwes eller kunna nyttias, emedan the allenast upkiöpa små påster til theras egit behof och utomthes til följe af kongl. resolutionerne på Almogens almänna beswär af åren 1688 och 1739 niuta then förmån at ingen tull betala för then spanmål, som the til egen förnödenhet i städerne up-

kiöpa och til sina hemwister bortföra, förutan thet at Bergslagsalmogen erlägger allenast 1686 års ¼-partsförhögning och icke sielfwa tullen; ty lärer Bergsalmogen, enär the niuta en slik förmån til godo, kunna finna sig nogsamt tilfredsstälte, och therest uti någon speciali casu skulle emot ofwannämde förordningar något förfång them giöras, kan sådant, enär thet anmäles, på behörig ort rättas.

§ 44.

Såwida Stora Kopparbergs Bergslag ej skal råka i obestånd, Kongl. Maj:t och cronan samt hela then orten til en oersättelig mistning och skada, bör then Kopparberget til kålfournering anslagne Almogen, ehuru ock en och annans skatteskogar skulle tyckas ifrån Fahlun wara nog aflägsne, icke undandraga sig at utom skattekålen äfwen til Fahlun föra sina säljekål, kunnandes således Kongl. Maj:t emot förr utfärdade förordningar icke wilfara ofwannämde Almoge i thes ansökning at få aflåta sine säljekål til jernbruken.

§ 45.

Kongl. Maj:t håller betänkeligit at samtycka til Almogens i Helsingeland giorde underdånige ansökning om the så kallade uddemantalens ställande i legningshwarf til karls anskaffande lika med the inroterade hemman, när hwarfwet them träffar, finnandes bäst wara, at thet framgent förblifwer wid then författning, som i anledning af 1694 och 1728 årens mönsterrullor ther i orten samt 8 § uti landshöfdingeinstructionen härutinnan giord är.

§ 46.

Them af Almogen, hwilka äro i så torftigt och utblottat tilstånd, at the icke i mantalslängderne äro upförde, wil Kongl. Maj:t i nåder hafwa frikallade från lagmans-, häradshöfdings- och tingsgästningspenningarnes erläggande.

§ 47.

Öfwer the skedde ombyten med hästar och karlar wid the cavallerieregementer, som under nyss förflutne ofred til Finland blifwit commenderade, hafwa wederbörande rusthollare funnit sig föranlåtne at andraga beswär jemte underdånig hemställan til Kongl. Maj:ts ompröfwande, huru och på hwad sätt recrute-

ringarne wid ofwannämde cavallerieregementer nu måge ske och om icke såwäl the rusthollare, hwilkas karlar och hästar warit hemma, som ock the, hwilka haft them i Finland commenderade, borde uti ersättiandet wara lika delaktige. Thetta jemte wederbörandes theröfwer infordrade underdånige utlåtande har Kongl. Maj:t hos sig i behörigt öfwerwägande komma låtit. Och hwad först ofwannämde ombyten beträffar, så finner wäl Kongl. Maj:t, thet the icke kunnat undgås wid the tilfällen, när hästen för en och karlen för en annan numer warit vacant eller blifwit casserad eller slagen, emedan i annor händelse regementerne hade blifwit belastade med hästlöse karlar och karlösa hästar utan någon nytta mot fienden. Men som sådant på thet sättet hade bort ske, at hästen i rullan blifwit stående wid sin och karlen wid sin numer, på thet rusthållarne måtte efter öfwerstånden campagne hafwa fådt rätt på sine hästar och karlar, så wil Kongl. Maj:t härmed hafwa strängeligen anbefalt compagniebefälhafwarne sådant nu ofördröjeligen at rätta, på thet hwar må komma til sit igen och recruteringen således ske för hwars och ens egen räkning, kunnandes i anseende til thet, som såwäl härwid som med monteringspersedlarne sig tildragit, wederbörande officerare icke undgå redogiörande och answar såsom för giöromål af then beskaffenhet, hwaröfwer them ålegat hafwa inseende och hålla noga annotation.

Hwad sättet til recruteringen anbelangar, så emedan the så wid Kongl. Maj:ts Lifregemente som Wästgöta och Smålands Cavallerieregementer ingående föreningar tydeligen innehålla, at rusthollarne åtagit sig et almänt sammanskott til en reservecassa at årligen i fredeliga tider erläggas och wid påkommande örlog at anwändas til hästars, karlars och monteringars anskaffande, när afgång sker, samt at befordra regementernes upprätthållande och conservation i ofredstider; ty bör ock nu til thetta ändemåls ernående bristen ofördröjeligen af alla gemensamt upfyllas; dock på thet sådane sammanskotter samt reservecassorne måge blifwa tillräckelige, pröfwar Kongl. Maj:t nödigt, thet wid cavallerieregementens recrutering i gemen recruteringshielpen, hwad hästarne widkommer, sålunda warder lämpad, at för them, som wid embarqueringplatzarne warit munstergille, niutes full betalning men för them, som wid then sidst förut-hålne generalmunstringen warit 15 år gamla, rusthollaren med half betalning har at låta sig åtnöja.

§ 48.

Hwad thet af Almogen öfwerklagade kniphamrarnes företräde til skattelösen framför åboerne beträffar, så emedan 1 § uti 1723 års skattekiöpsförordning, jemwäl Kongl. Maj:ts nådige bref til Thes Cammar- och Bergscollegier af then 16 Augusti 1731 angående præferencen wid kronohemmans kiöpande til skatte med tydeliga ord stadga och förmå, thet enär slike hemman til skatte begäras, som finnas lända bruken til styrko och nödwändigt betarfwas samt wara therifrån omistelige, skal wid skattekiöpen then ordning iakttagas, at först the ädlare samt manufacturwärken, under hwilka senare kniphamrar äfwen begripas, såsom hwarigenom stångjernet til allehanda manufacturtsorter nobiliteras, thernäst jerngrufworne och sidst stångjernshamrarne af en sådan förmån delaktige giöras. Förthenskul och enär wid dylika tilfällen aldeles förfares efter kongl. förordningen af then 19 September 1723 och Kongl. Maj:ts bref af then 13 Januarii 1707 samt 30 § af 1734 års resolution på Almogens allmänna underdåniga beswär, lära wäl kronoåboerne härutinnan ej finna sig i någor måtto förnär ske. Dock wil Kongl. Maj:t härmed än ytterligare hafwa anbefalt Thess och Riksens Cammar- och Bergscollegier at noga tilse, thet under namn af hemmans omistelighet eller nödwändighet wid slika wärk missbruk ej må förelöpa til Almogens förfördelande i skatteköp.

§ 49.

Som Almogen i underdånighet beklagar sig theröfwer, thet Kongl. Maj:ts nådiga skrifwelse til Thess och Riksens Cammarcollegium af then 8 Augusti 1738 angående förmedlingar och the steg, som tädanefter therwid tagas borde, skal äfwen blifwa uttydd och extenderad til the förmedlingar, som förut likmätigt förordningarne skedde äro, hwaraf skal följa, at skattläggningar, som åboerne i många år niutit til godo och efter gamla methoden rätteligen äro giorde, skulle efteråt komma at casseras, äfwensom ock alla nya skatteköp, hwilka efter förmedlingsräntan äro giorde, af samma fundament rubbas och ställas i osäkerhet; ty wil Kongl. Maj:t härmed i nåder hafwa förklarat, at the skattläggningar och förmedlingar, som redan giorde äro efter förra förordningar, böra efter thesamma afslutas och fastställas.

§ 50.

Bohuslänska Almogens andragne underdånige klagan theröfwer, at then wed the på theras ägor lofligen fälla och til föryttrande i städerne ärna afföra, skal blifwa esomoftast af cronobetienterne krönt och ägarne förbindas at afföra thensamma til Marstrands och Elfsbors fästningars samt Götheborgs och Bohus garnizons förnödenheter och thet emot et så ringa pris, at Almogen therwid ganska mycket skal lida, wil Kongl. Maj:t härmed i nåder hafwa hänskutit til landshöfdingen i orten, hwilken sålunda härom har at föranstalta, thet wid sådane tilfällen, tå wed til nästberörde förnödenheter kommer at upkiöpas, Almogen efter thet i ofwannämde städer gångbare pris med en skiälig betalning må blifwa förnögd och ej underkastas något til thes skada och nachdel ländande twång.

§ 51.

At Ottenby och Borkholms kongsgårdar på Öland måtte til bondehemman blifwa utlagde, hwarom Almogen therå orten underdånigst anhåller, thertil håller Kongl. Maj:t betänkeligit at samtycka. Dock som thet twång, hwilket Almogen på Öland är underkastad, af then arrendatorerne på ofwanbemälte kongsgårdar efterlåtne friheten at utskrifwa tienstefolk, finnes wara orsaken til förberörde ansökning, warandes Kongl. Maj:t i underdånighet wid handen gifwit, thet en eller annan skal erbudit sig kongsgårdarne på Öland emot arrende tilbörligen at skiöta, bruka och häfda samt med tienstefolck sig sielfwa förse utan någon utskrifning eller Almogens förtryck, ty wil Kongl. Maj:t i nåder hafwa lemnat thetta mål til Thes och Riksens Cammarcollegii skyndesamma afhielpande i så måtto, at eho som ock är eller blifwer arrendator, Almogen på Öland icke må beswäras med något tienstefolks öfwerlåtande, utan böra arrendatorerne äfwen som andra inbyggare i riket sielfwa bestyra om sit tienstefolks städiande och anskaffande och Ölands inbyggare såwäl som all annan Almoge i landet wara frie för slika utskrifningar samt niuta sit egit lagstadde tienstefolk til egit behof til godo.

§ 52.

Hwad widkommer Cronoalmogens uti Upland och Stockholms läner giorde underdånige ansökning at af hospitals-, academiæ- och Danwikshemman blifwa understödde wid kongsgårdars och

ängars afbärgande med mera, så wil Kongl. Maj:t theröfwer sålunda i nåder hafwa resolverat, thet böra the academiæ- samt Danwiks- och hospitalshemman, som kunna wisas wara med frälsefrihet skänkte, ifrån et sådant dagswärks giörande wara frie. Men the öfrige hemmanen, som ej genom sielfwa donationsbrefwen kunna tydeligen wisas med frälsefrihet wara donerade, jemwäl och alla crono- och cronoskattehemman, böra giöra then öfrige Cronoalmogen hielp och biträde; och thet efter en til Almogens lisa skedd fördelning häraderne emellan enligit Kongl. Maj:ts nådige resolution på en del Almoges i Upland andragne enskylte beswär, dat. then 16. December 1730, hwarom Kongl. Maj:ts och Riksens Cammarcollegium åligger at ofördröjeligen föranstalta; börandes jämwäl sålunda the til Ultuna kongsladugård anslagne 640 öke-, 600 dränge- och 300 räfsedagswärken emot then wanlige betalningen sedermera emellan then hädanåt til dagswärks præsterande skyldige förklarade Almogen efter uträkning fördelas, hwilken fördelning till allas efterrättelse skall kungiöras, så at hwar och en af them må weta, huru många dagswärken han är skyldig at utgiöra, hwilket äfwen wid alla kongs- och stallängars bärgande bör i akt tagas och efterlefwas, så at alla niuta en rätt och ej något missbruk härwid til Almogens tunga wid answar til giörandes må föröfwas.

§ 53.

Til förekommande theraf at hädanefter missbruk ej må förelöpa med sådane karlars förafskiedande utur krigstiensten, som oaktat theras föregifne bräckligheter likwäl sedermera kunna finnas til tienstgiörande wara skickelige, wil Kongl. Maj:t härmed i nåder hafwa förordnat, at ther någon ifrån krigstiensten förafskiedad ryttare, dragon, soldat eller båtzman skulle af en eller annan rote legas och af wederbörande för giltig förklaras eller ock utan at åter begifwa sig i krigstienst likwäl pröfwas wara af then hälsa och krafter, at han til krigstiensten är skickelig, thensamma tå owägerligen antingen bör gå tilbaka til sin förra rote eller, ther imedlertid en annan i hans ställe redan wore anskaffad, tå legan til samma rote åter betala.

§ 54.

Kongl. Maj:t finner ej skiäligt wara, thet Helsingelands eller någon annan Almoge i riket må förpliktas at låta besiktiga, stämpla eller förpassa theras lärfts tilwärkningar wid städernes

hallar eller therföre wara underkastad något fiscaliskt tiltal, utan bör Almogen wid sin wanliga frihet härutinnan oförkränkt blifwa bibehållen.

§ 55.

I behiertande af Jämtlands och Härjedalens Almoges igenom en långlig misswäxt uti råkade utblåttade tilstånd, hwartil jemwäl ortens ofruktbarhet för sig sielf ganska mycket bidragit, wil Kongl. Maj:t i nåder hafwa tillåtit, thet bemälte Almoge til näst instundande riksdag må tullfritt ifrån Norrige få införa salt, sill och andra fiskwaror men å spanmål ständigt niuta tullfrihet, enär then gäller öfwer 18 daler kop:mt tunnan. Så må ock samma Almoge altid tullfrit och allenast emot ⅛ procents recognition til Norrige få utföra theras tilarbetade och manufacturerade waror, bestående i träslögder, saltpannor, stål och smiden af thet ther tilwärkade myrjernet, hwarwid dock tullbewakningen åligger at hålla hand theröfwer, at intet stångjern under thenna frihet tillika utsmyges.

§ 56.

Walbo och Norrdals häraders på Dalsland samt Bullarens och Sörbygdens häraders i Bohuslän giorde underdånige ansökning om en fri och oinskränkt spannemåls- samt salthandel på Norrige har Kongl. Maj:t, sedan wederbörande häröfwer blifwit hörde, hos sig i noga öfwerwägande komma låtit. Och althenstund ofwannämde ansökning samt städernes therå gifne förklaring icke så mycket synes röra bristen på waran som icke mera och förnämligast priset, kunnandes thetta beswär på et beqwämligare sätt afhielpas, än at stapel- och upstäderne warda rubbade uti theras tilhörige rättigheter; förthenskul och på thet Almogen å ena sidan må ställas klagelös och städerne å andra sidan förpliktas at fulgiöra theras skyldighet, låter Kongl. Maj:t Thes nådige befalning til Thes och Riksens Commerciecollegium afgå at igenom wederbörande landshöfdingar enkannerligen hafwa et ganska ömt och noga efterseende, thet thesse waror hädanefter warda landtmannen uti the swenske städerne til billigt pris tilhandahålne och til then ändan ej allenast likmätigt Kongl. Maj:ts tilförene härom utfärdade nådige påbud alfwarligen tilhålla stapelstäderne i riket at hafwa tillräckeligit förråd på salt emot et skiäligt kiöp, utan ock at, sedan kostnaden i anseende til wägen stapel- och upstäderne emellan är observerad,

hwart fierdedels år sedermera en taxa för hwarje upstad blifwer ställd och inrättad, på thet saltet efter proportionerat skiäligt pris up- och stapelstäderne emellan til landtmannens behof må tillräckeligen kunna erhållas, men skulle dyrheten icke heller dymedelst stå at förebyggas, wil Kongl. Maj:t i nåder hafwa tillåtit, at thesse härader med then öfrige Almogen må fritt få handla norrska saltet ifrån Norrige eller hwarest thetsamma för bästa priset kan ernås, äfwensom the ock, hwad spannemålen beträffar, likaledes måge hafwa frihet at, tå then giäller öfwer 6 dal. silf:mt tunnan, thensamma ifrån Norrige införa.

§ 57.

Til then af Almogen för staden Ulricæhamn sökte fria och gårdfarige oxe- och victualiehandeln har Kongl. Maj:t funnit skiäligt at lemna Thess nådige bifall och samtycke. Men hwad then för bemelte stad i underdånighet begärte frihet på nötande eller alnmålswaror widkommer, så emedan en sådan handel, hwarå staden Borås framför andra städer i riket äger et särskilt privilegium, är af en hel annan beskaffenhet; ty kan staden Ulricæhamn samma handelsfrihet, som Borås stad enskylt tilhörande, icke meddelas. Dock på thet Almogen ej må lida brist uti afsättningen på theras tilwärkade waror, som antingen Borås Borgare ej hinna at upkiöpa eller the med säljaren i anseende til priset icke kunna blifwa ense om, så finner Kongl. Maj:t skäligt, at en eller flere fria marknader årligen på the ställen i Wästergötland, Småland och Halland, hwarest mästa tilwärkningarne ske, måge anläggas, til hwilken ända, hwad årstiden samt platserne, therå marknaderne skola hållas, angår, Kongl. Maj:t härmed i nåder wil hafwa anbefalt Thess och Riksens Commerciecollegium at, sedan wederbörande städer och Almogen wid tingen theröfwer hörde blifwit, genom landshöfdingen i orten så tidigt innan thetta årets slut härom föranstalta, at berörde marknader måtte ofelbart nästkommande år til säljarens och kiöparens beqwämlighet och förmån kunna nyttias samt then således af bägge thesse städers Borgerskap upkiöpte waran til bergsorterne fritt kunna afföras och försäljas.

§ 58.

Kongl. Maj:t wil i nåder hafwa samtyckt, thet the i Grythytte bergslag boende frälseägare måge få upbygga en stångjernshammare med en härd til 450 skeppunds smide med thet wilkor,

at the nedlägga theras frälsehytta, Ulnäshyttan kallad, och lemna theras egne thertil hörande frälsegrufwor på Högborn til ofwannämde bergslag, som på sådant sätt endast kan blifwa hulpen i thess öfwerklagade stora malmbrist. Och låter Kongl. Maj:t Thes nådige skrifwelse therom til Thess och Riksens Bergscollegium afgå.

§ 59.

Kongl. Maj:t finner skiäligt at tillåta, thet må Almogen i närmaste stapelstäder få utur fartygen under liggedagarne af inhemske tilhandla sig nödig spannemål och således icke wara förbunden at af Borgerskapet utur bodarne thensamma upköpa.

§ 60.

Enligit kongl. resolutionen och förklaringen på Almogens underdåniga almänna beswär af år 1683 och thess 27 § wil Kongl. Maj:t ej hafwa betagit Boråsboerne och the wästgötar, som förut ägt tilstånd at fara kring landet med sina slögder, at äfwen til Gottland föra sit linne och andra waror och them emot bondewaror, såsom sticksöm, walmar, ull och skin, samt annan landtmannens afwel med Almogen och fattigt inhyses folck få förbyta, dock at the wid ankomsten i tullcammaren behörigen sig angifwa.

§ 61.

Anföres i underdånighet beswär theröfwer, at när en del rusthållare genom wårdslöshet eller bruk och nyttiande i enskylte ärender så förskiemt eller utslitit något af monderingssorterne, at de blifwit casserade, skola the öfrige rusthållare, som warit aktsamme och icke på et slikt sätt giordt sina monderingspersedlar onyttige, blifwit pålagde at lika fult med the andra skaffa nya i stället. Som Kongl. Maj:t ej finner med billigheten enligit wara, at then aktsamme oskyldigt må lida för then wårdslösas skul, så är Kongl. Maj:ts alfwarlige wilja, at allenast the af monderingssorterne, som äro odugliga, måge casseras och icke therföre en allmän cassation wid regementet ske, hwarjemte Kongl. Maj:t strängeligen wil hafwa anbefalt wederbörande officerare at icke allenast wid mönstringar och visiteringar noga iakttaga, thet ej något brukbart warder casserat, rusthållarne til onödig kostnad och tunga, utan ock hafwa inseende therpå, at monderingspersedlarne enligit Högstsal. Hans Kongl. Maj:ts

Konung Carl then XI:tes förordning blifwa förseglade och ej utan i cronans tienst brukade.

§ 62.

Til förekommande af thet missförstånd, som emellan officerare och gemene i så måtto plägar sig yppa, at the senare klaga sig ske förnär, stundom med drögsmål, stundom ock med någon oriktighet wid proviantens och såldens utbekommande, wil Kongl. Maj:t i nåder sålunda hafwa förordnat, thet hwar och en ryttare, dragon, knekt och båtsman har af rusthållaren eller roten at undfå en liten bok, uti hwilken af officerarne eller, ther han wid smärre commenderingar ej är tilstädes, af underofficeraren antecknas, huru mycket then gemene undfått både i penningar och proviant, hwilken senare til quantum, sort och godhet upföres, börandes thetta åtminstone en gång om månaden ske, såwida giörligit är, ther thet ej oftare kan låta sig giöra, samt ort och ställe, hwarest hwarje utbetalning och lefwerering skedt, jemte datum i boken inskrifwas.

Thet alle wederbörande hafwe sig til hörsam rättelse at ställa. Förblifwandes Kongl. Maj:t samtelige Allmogen med nåd och ynnest altid wälbewågen. Datum ut supra.

FRIEDRICH.
(L. S.)

94.

Bondeståndets underskrifter vid 1743 års riksdagsbeslut.

Protokollet sid. 500.

OLOF HÅKANSSON Talman — JOHAN PERSSON — HANS PÄRSSON

JOHAN ERSSON — AND. ANDERSON — CHRISTÅFR ANDERSSON — JOHAN ANDERSSON

OLOF BENJAMINSSON — MATTS OLSSON

ERICK ANDERSSON — LARS ERSSON — JAN ERICKSSON

JONAS NILSSON — HINDRICH JOHANSSON

BENGT OLOFSSON

		Olof Erickson i Wijby	
Jan Ericsson		Pål Reinikain	Matts Härkäinen (Bom.)
Eskill Assilain	Nils Månsson	Jonas Jonsson (Bom.)	
			Jonas Nilsson
Jonas Persson	Håkan Eriksson		
		Håckan Carlson	Hans Klemetson
Jöns Svensson	Joseph Hansson		
Måns Ericksån	Olof Andersson		
			Otto Olofsson
Jon Ericksson			Pehr Svensson
Nils Ragwaldsson		Jonas Jakobsson	Olof Gustafson i Gryt
Nils Persson	Erich Jöransson		Anders Nilsson
Lars Pärsson	Anders Persson	Gullick Nilson	
	Matts Öndesson		Johan Ekman
Jacob Pålsson	Johan Mäckylä	Matts Mattsson	Jan Persson Flängcki
			Jöns Larson
Anders Månss.		Jöns Siunesson	
		Pehr Pehrsson	
	Anders Larsson		Tålle Olufson
Anders Anderson	Daniel Nilsson		

95.

Bondeståndets supplik till Kungl. Maj:t om inkvarteringen av de ryska trupperna.

(Riksdagsacta.)[1]

Protokollet sid. 501.

Stormäcktigste allernådigste Konung.

Förmedelst den Högstes nådige bistånd förhoppas wäl Bondeståndet, att de mått och steg, som Eder Kongl. Maij:t af en nådig ömhet för rikets allmänne säkerhet redan tagit, de hotande fienteligheter ifrån kongl. danska sidan torde uphöra; dock som utom den redan skedde författningen till gräntsens och kustens förswarande af landets egen milice, Eder Kongl. Maij:t torde finna säkerheten fordra, att på all händelse ryske troupper till rikets så mycket bättre förswar borde i landet intagas; så har, i fall detta sednare kommo att skje, Bondeståndet funnit sig föranlåtit i djupaste underdånighet att anhålla, det Eder Kongl. Maij:t täcktes foga den nådige anstalt, att samma ryska troupper eij hos Allmogen å landet utan i de kringliggande städer måge blifwa förlagde.

Bondeståndet utbeder sig i djupaste underdånighet, att denne underdånige anhållan eij må förorsaka någon ändring i den nådige tancka, som Eder Kongl. Maij:t hyser om Bondeståndets underdånige willjog- och skylldighet att allting hafwa ospart till fäderneslandets bästa.

Eder Kongl. Maij:t lärer allernådigst behjerta, att Allmogen uti des nuwarande utblottade tillstånd, och då de redan sitt yttersta hafwa måst tillgripa till det allmännas undsättjande, omöijeligen kunna undgå att blifwa ruinerade, der de en sådan inqwartering kommo att emottaga. Afwacktar en nådig bönhörelse och framhärdar till det yttersta

stormäcktigste allernådigste Konung Eders Kongl. Maij:ts
allerunderdånigste och troplicktigste undersåtare.

Uppå Bondeståndets wägnar
Olof Håkansson.

---

[1] Med påteckning: *3823. Ad acta. Rådcam:n d. 18 Apr. 1744.*

PERSONREGISTER.

Vid upprättandet av detta register ha samma principer tillämpats som i föregående band av denna publikation (1, s. 811 f.; 2, s. 733; 4, s. 473). Därutöver är att märka, att då beteckningen "Generalerna" förekommer, siduppgift införts på Lewenhaupts och Buddenbrocks namn. På samma sätt har vid beteckningen "Ministrarna", åsyftande Sveriges representanter vid fredsförhandlingarna i Åbo, registrering verkställts på Cedercreutz' och von Nolckens namn.

Adlerfelt, Per, friherre, riksråd, 343, 349.

Adlerheim, Carl Alexander, löjtnant, 246.

Adlerstedt, Lars (Lorents) Jakob, kammarherre, assessor, slutl. landshövding, 462.

Adlerstråhle, Jonas, överste, slutl. generalmajor, 317, 350.

Adolf Fredrik, hertig av Holstein-Eutin, furstbiskop av Lübeck, slutl. konung av Sverige, 197, 209, 234, 253, 260—261, 283—284, 318, 322—323, 334, 338, 341—342, 344—346, 356, 363, 380, 386—388, 395, 397, 409, 414, 423, 434—436, 442—444, 449, 457, 465, 474, 481, 487, 494, 498, 505, 552, 642—643, 696—697.

Agorelius, Otto Olofsson, Grythyttan, Närke-Värml., (M.), 3—5, 9, 12, 16, 27—28, 30, 38, 47, 51, 60, 73—76, 88, 90, 95, 97, 107, 129, 133—134, 138, 143—144, 165, 167—171, 176, 178, 181, 196, 202, 204—205, 212—215, 224, 231, 241—243, 247, 249, 254, 268, 281, 284, 287—288, 307, 312—313, 319, 339—341, 347—348, 354, 412, 422—423, 428, 431, 452, 463, 476, 484, 487, 492, 496, 501—506, 675, 696—697, 723.

Ahlgren, Severin, sekreterare, slutl. rådman i Stockholm, 420.

Alegre, Carl Ludvig, handelsman i Lund, riksdagsman i Borgarståndet, 408, 480, 495.

Alopæus, Johan David, kyrkoherde i Borgå stift, slutl. kontraktsprost, 442.

Alstrin, Erik, biskop i Växjö, slutl. i Västerås, riksdagsman i Prästeståndet, 220—221.

Amelberg, Anders, rådman i Åmål, riksdagsman i Borgarståndet, 412.

Aminoff, Henrik Johan, överstelöjtnant, slutl. generallöjtnant, 228, 232, 256, 303.

Anckarcrantz, Hans, kapten, slutl. amiral, 401, 414.

Andersson, Anders, Boglösa, Upps., (M.), 9, 42, 52, 86, 125, 242, 271, 396, 484, 674, 723.

Andersson, Anders, Sund, Åbo, 296.

Andersson, Anders, Valla, Göteb., (M.), 14, 42, 90, 281, 287, 676, 723.

Andersson, Anders, Vassunda, Sthlm, (M.), 9—10, 41, 86, 100, 124, 183, 281, 289, 533, 674.

Andersson, Anders, bonde, Romperåd, Västra Vingåker, Söd., 264.

Andersson, Anders, 183, 185, 223. (Omöjligt avgöra, om Anders Andersson i Boglösa, Upps., Anders Andersson i Valla, Göteb., eller Anders Andersson i Vassunda, Sthlm.) (M.)

Andersson, Bengt, bonde, Å, Lerbäck, Ör., 267.

Andersson, Christoffer, Håtuna, Upps., (M.), 9, 46, 52, 86, 242, 362, 422, 674, 723.

Andersson, Erik, Fellingsbro, Närke-Värml., (M.), 12, 30, 46, 67, 88, 675.

Andersson, Erik, Väddö, Sthlm, (M.), 10, 86, 287, 305, 314(?), 351, 723.

Andersson, Erik, 381. (Omöjligt avgöra, om Erik Andersson i Fellingsbro, Närke-Värml., eller Erik Andersson i Väddö, Sthlm.) (M.)

Andersson, Hans, Hedemora, Kopp., (M.), 12, 42, 88, 175, 248, 273, 282, 377, 480.

Andersson, Hans, bonde, Översätra, Stora Skedvi, Kopp., 638.

Andersson, Jan, bonde, Årby, Stora Tuna, Kopp., 216, 638.

Andersson, Johan (Hans), Västland, Upps., (M.), 9, 46, 86, 140, 202, 363, 674, 723.

Andersson, Matts, bonde, Simpnäs, Vätö, Sthlm, 320.

Andersson, Mårten, Skivarp, Malm., (M.), 13, 89, 95, 101, 270, 291, 319, 345, 351.

Andersson, Olof, Ljungby, Kalm., (M.), 12, 15, 47, 88, 90, 140, 168, 200, 202, 210, 219, 263, 289, 298, 310, 312, 344, 355, 387, 410—411, 417, 420, 435, 586—589, 675, 723.

Andersson, Per, Apunna, Östg., (M.), 11, 30, 46, 87, 202, 675.

Andersson, Per, Arvika, Närke-Värml., (M.), 12, 30, 47, 88, 188(?), 189.

Andersson, Skinnar Per, Mora, Kopp., (M.), 12, 18, 42, 60, 75, 78, 88, 101, 137(?), 140, 158, 183, 186—187, 210, 214, 217—218, 223, 226, 238, 269, 271—272, 280—281, 292, 480, 513—514, 654—656.

Andersson, Sundbäcks Anders, bonde, Digerberg, Orsa, Kopp., 198, 638.

Andersson, Sven, fiskare, Fiskebäckskil, Morlanda, Göteb., 14, 20, 25, 30, 32—33.

Appelbom, Harald, kanslist, slutl. bankofullmäktig, 481.

Arckenholtz, Johan, f. d. registrator, slutl. hessiskt hovråd, 184, 190, 249, 252, 376—377, 381, 390, 454, 500.

Arnell, Carl, expeditionssekreterare, slutl. president, 175, 465, 474, 481, 524.

Assilain, Eskil Eskilsson, Jockis, Nysl., (M.), 11, 53, 61, 87, 140, 147, 149, 160, 164, 173, 187, 245, 376, 516, 518, 547, 580, 675, 723.

Augustinus, Carl, bonde, Sund, Åbo, 296.

Aulævill, Peter, justitieborgmästare i Stockholm, Borgarståndets talman, 17—19, 22, 28, 31, 52, 95, 103, 165, 210, 270, 274, 337, 346, 363, 366, 409, 413, 448, 458, 472, 491, 585.

Bachmansson, Anders, bruksägare, slutl. adlad **Nordencrantz,** kommerseråd, 97, 320.

Baer, Anders, handelsman i Åbo, riksdagsman i Borgarståndet, 61.

Banér, Gustaf Carl, friherre, överstelöjtnant. — Hans änka Ebba Charlotta **Lewenhaupt,** hennes arvingar 229.

Barck, Samuel, greve, riksråd, 210.

Beel, Gottfrid, bokbindare i Stockholm, 20—21.

Bengtsson, Jonas, bonde, Kasmyra, Lerbäck, Ör., 267.
Bengtsson, Måns, Håle, Skar., (M.), 10, 47, 86, 168, 207, 245, 249, 305, 332, 499, 645—646, 674.
Bengtsson, Per, bonde, Estaboda, Lerbäck, Ör., 267.
Bengtsson, Per, bonde, Myrsjö, Torstuna, Västm., 243.
Benjaminsson, Olof, Ununge, Sthlm, (M.), 9, 14, 30, 47, 86, 91, 103—104, 106, 111, 124, 130, 135, 145, 170, 200, 234, 281, 290, 525—529, 533, 536—537, 674, 723.
Benson, Hindrik, bonde, Korpo, Åbo, 294.
Benzelius, Erik, d. y., ärkebiskop, Prästeståndets talman, 4, 17—19, 22, 31, 52, 95, 103, 165, 210, 236, 240—241, 247, 270, 274, 337, 346, 363, 366, 409, 413, 448, 458, 472, 491, 509—510, 585.
Benzelius, Henrik, biskop i Lund, slutl. ärkebiskop, riksdagsman i Prästeståndet, 95, 454.
Benzelius, Jacob, biskop i Göteborg, slutl. ärkebiskop, 65, 157.
Berckentin, Christian August von, dansk minister i Stockholm, 583, 659.
Berg, Jakob, kronofogde i Säters läns fögderi, Kopp., 479, 689.
Berg, Karl Gustaf, konduktör vid fortifikationen, 361.
Bergman, Hans Hansson, kammarskrivare i kammarkollegium, slutl. kommissarie i charta sigillatakontoret, 291.
Bergman, Hans Magnusson, inspektor i kammararkivet, 291.
Bergstock, Carl, kvartermästare vid livregementet till häst, 179, 306.
Bergström, gardist, 211.
Berner (Berndes), Anna, se **Kurck,** K.
Bertilsson, Erik, Sund, Åbo, 296.
Bictonius, advokat, 22.
Bielke, Sten Carl, friherre, hovrättsråd, slutl. vice president, 462, 473.
Bielke, Ture Gabriel, greve, riksråd, 158, 177, 542.
Björnsson, Mårten, Löt, Kalm., (M.), 12, 88, 101, 314, 675.
Blixen (Blix), Levin Christoffer von, kapten, 473.
Blomberg, Elisabet Fransiska von, fru, 194, 366, 371, 405, 490.
Blomstedt, Hans Christian, major, 128. — Hans änka Maria **Gyllenschruf** 128.
Blumenthal, Carl Ludvig von, baron, major, Brännö, Torup, Hall., 383.
Boberg, Carl Gustaf, borgmästare i Öregrund, slutl. adlad **von Palmcrona** (ointrod.), hovrättsråd, riksdagsman i Borgarståndet, 138, 423.
Boije af Gennäs, Carl Gustaf, överstelöjtnant, 122.
Boije af Gennäs, Erik Gustaf, hovjägmästare, 246, 289, 415, 472, 650.
Boije af Gennäs, Hans Henrik, löjtnant, slutl. friherre, president, 211—212, 214, 222, 237, 242, 251—252, 259, 272, 289, 292.
Bonde af Björnö, Nils, greve, landshövding, 118—119, 124—127, 130, 135, 188, 264, 532—533, 537.
Boneauschiöld, Gustaf, statssekreterare, 474.
Borgström, Olof, kronofogde i Redvägs och Kinds fögderi, Älvsb., slutl. landskamrerare, assessor, 479.
Bousquet, Jean Louis, generalmajor, slutl. generallöjtnant, 30, 104, 398, 527.
Brauner, Johan, (friherre), landshövding. — Hans änka Margareta **Törne** 462, 495.

Bresnard, René Adrian du Javier, kapten, 487.

Brink, Mats Gislesson, f. d. rustmästare, bonde, Bogärde, Vesene, Älvsb., 11, 23—25, 34—35, 116, 136, 143, 146—147, 161, 239.

Broman, Carl, kammarherre, slutl. hovmarskalk, landshövding, 475.

Broman, Erland, kommerseråd, slutl. friherre, president, 475.

Broström, Johan, auditör vid Kalmar regemente, 204, 224, 242.

Brunow, Adam Reinhold, kapten, 108.

Buchwald, Schack von, holsteinsk envoyé i Stockholm, 230, 260, 363, 642.

Buddenbrock, Fredrik Magnus von, friherre, löjtnant, 306, 316, 353, 360, 369, 371—372, 395.

Buddenbrock, Henrik Magnus, friherre, generallöjtnant, 30, 54, 74—75, 80, 82, 97, 99, 104, 117, 121, 127, 129, 131, 139, 147, 160, 165, 172—173, 181—182, 188, 206, 217, 223, 225—227, 233, 241, 244—245, 264—265, 269, 272—273, 306, 308—309, 311, 313, 316—317, 329—330, 336—337, 345, 353, 356, 358, 360, 364—365, 367, 369, 371—373, 513—514, 526—527, 534, 545, 639, 645, 649, 655—656, 658. — Hans hustru Magdalena Elisabeth **Rahm von Hagedorn** 353, 356, 358, 372.

Bäckström, Johan, boktryckare, 485.

Börjesson, Sven, Köinge, Hall., (M.), 13, 46, 89, 101, 118, 129, 133, 144, 155, 169, 178, 185, 190, 195, 206, 575.

Carlsson, Håkan, se **Mickola.**

Carlsson, Jonas, se **Öhrman.**

Carlsson, Per, Hulterstad, Kalm., (M.), 12, 42, 95(?), 167, 207, 225, 233, 239, 271, 313—315, 351, 387, 392, 397, 484, 560—562, 641—642, 675.

Cedercreutz, Herman, friherre, riksråd, slutl. (greve), 103, 112, 124, 171, 230, 234, 236, 252, 261, 279, 281, 283—285, 306, 310—311, 318, 324, 474—475, 503, 533, 640, 642.

Cedercrona, Daniel Gustaf, vice häradshövding, riddarhusfiskal, slutl. assessor, 274, 312, 354.

Cedercrona, Johan Ulrik, löjtnant, slutl. major, 378, 431, 435.

Cederfelt, Sten, häradshövding, slutl. expeditionssekreterare, 91, 164, 174.

Cederman, N., auskultant, sedermera vice notarie vid Stockholms norra förstads kämnärsrätt, 26.

Cederstolpe, Hans, generalkrigskommissarie, 491.

Cederström, Olof, friherre, riksråd, 694.

Cervin, Caspar, landssekreterare i Malmö, slutl. postinspektor i Stockholms län, 237, 246, 411.

Christiernin, Johan Adolfsson, registrator i justitiekanslersämbetet, 163.

Clayhills, Georg Vilhelm, rådman i Helsingfors, slutl. borgmästare, riksdagsman i Borgarståndet, 452, 494—495.

Coopman, Peter, rådman i Göteborg, riksdagsman i Borgarståndet, 57.

Coyet, Sten, friherre, överstelöjtnant, 63, 67, 188, 303, 308, 325, 413, 490, 584.

Creutz, Carl Johan, friherre, major, vice landshövding, 222.

Creutz, Gustaf, greve, landshövding, 34, 36, 209, 368.

Cronhjort, Carl Gustaf, friherre, major, slutl. president, 252, 255, 257—259, 262, 378, 385.

Cronstierna, Mårten, friherre, överste, slutl. generalmajor, 192.

Dalin, Olof von, bibliotekarie, slutl. hovkansler, 250.

Danielsson, Matts, bonde, Västanvik, Leksand, Kopp., 198—199, 226, 638.

De Geer, Charles, landshövding, 438.

Degener, Jakob Peter, kapten, 659.

De la Gardie, Magnus Gabriel, greve, riksdrots, 142, 149—150.

de Laval, Carl Magnus, överste, 206, 469.

Dellingshausen, Hans, landshövding, 711.

Dellwig, Hans Henrik von, major, slutl. vice landshövding, 284.

Didron, Johan Fredrik, (friherre), generalmajor, slutl. generallöjtnant, 206, 223, 457.

Dohna, Carl August, greve, generalmajor, 335, 457.

Drake, Anders, president, 55.

Dubb (-e), Vilhelm Johan, vice landssekreterare, slutl. advokatfiskal i kammarrevisionen, 16, 478, 500, 509—510, 695.

Du Rietz, Carl Magnus, överstelöjtnant. — Hans änka Ebba Catharina **Horn af Rantzien** 95.

Döbeln, Johan Jakob von, protokollssekreterare, slutl. kansliråd, 211.

Edler, Carl Gustaf, fältväbel, 272, 367, 373.

Ehrencreutz, Olof, kammarherre, assessor, slutl. landshövding, 211.

Ehrenmalm, Lars Johan, revisionssekreterare, slutl. landshövding, 312, 368, 469, 490.

Ekebark, Erik, kamrerare, slutl. kammarråd, 81.

Ekebom (Ekbom), Håkan, direktör över småtullarna, sedermera överdirektör, 476, 485.

Ekestubbe, Johan Leonard, riddarhuskanslist, slutl. kansliråd, 103, 227, 230, 331.

Ekman, Johan Jönsson, Nederluleå, Vb., (M.), 13, 40, 42, 51, 89, 101, 117, 119, 123, 137, 144, 148, 153, 157, 165, 169, 172, 174, 187, 200, 207—209, 220, 224, 242—243, 247, 299, 339, 484, 676, 723.

Ekman, Pål Nilsson, bonde, Båsenberga, Västra Vingåker, Söd., 264.

Ekmarck, Birgitta, se **Sahlgren, J.**

Elis, Peter, direktör över stora sjötullen, slutl. överdirektör, 476.

Elisabet, kejsarinna av Ryssland, 69, 77, 79, 85, 90, 118, 130, 147, 173, 200, 279, 329, 589.

Elisabet, prinsessa av Sverige, se **Kristoffer,** hertig av Mecklenburg-Schwerin.

Eneroth (Enroth), Daniel, vice häradshövding, 438.

Enevall (Envald), vice pastor i Uppsala ärkestift, slutl. kyrkoherde, 329.

Engelke, Otto Fredrik, kungl. sekreterare, slutl. adlad **Engelcrantz,** kansliråd, 454, 461—462, 482—483, 491.

Eriksson, Ersson.

Ersson, Anders, Vänjan, Kopp., 198.

Ersson, Erik, bonde, Våbäck, Stora Tuna, Kopp., 216, 638.

Ersson, Erik, bonde, Vänjan eller Älvdalen, Kopp., 198.

Eriksson (Ersson), Håkan, Flen,

Söd., (M.), 11, 47, 87, 127, 143, 289, 541, 723.
Ersson, Jan, nämndeman, Karlby, Simtuna, Västm., 244.
Ersson, Jan, Sund, Åbo, 296.
Eriksson (Ersson), Johan (Jan), Harbo, Västm., (M.), 11, 18, 42, 87, 90, 95, 166, 202, 370, 377—378, 673—675, 723.
Ersson (Eriksson), Johan, Länna, Sthlm, (M.), 10, 18, 86, 305, 351, 666—667, 723.
Eriksson (Ersson), Johan (Jan), Skepperstad, Jönk., (M.), 10, 15, 30, 38, 47, 79, 87, 140, 166—167, 192, 201, 208—209, 218, 263, 266, 279, 283—284, 286—287, 299, 301, 313—315, 335, 339, 344, 353, 355, 398, 420—422, 484, 550—559, 581, 675.
Eriksson (Ersson), Johan (Jan), Vårfrukyrka, Upps., (M.), 9, 30, 42, 86, 100, 249, 674, 723.
Ersson (Eriksson), Johan (Jan), 43, 162, 168, 215, 264, 290, 309, 314, 482. (Omöjligt avgöra, om Johan Eriksson i Harbo, Västm., Johan Ersson i Länna, Sthlm, Johan Eriksson i Skepperstad, Jönk., eller Johan Eriksson i Vårfrukyrka, Upps.) (M.)
Eriksson (Ersson), Jon, Byarum, Jönk., (M.), 10, 87, 107, 675.
Eriksson (Ersson), Jon (Jan), Fryksände, Närke-Värml., (M.), 12, 42, 88, 289, 675, 723.
Eriksson, Jon, Målilla, Kalm., (M.), 12, 46, 88, 289, 351, 420, 675.
Eriksson (Ersson), Lars, Ekby, Skar., (M.), 10, 18, 41, 75, 86, 140, 316, 674.
Ersson (Eriksson), Lars, Österåker, Sthlm, (M.), 10, 52, 182, 351, 723.
Eriksson, Lars, 51, 170. (Omöjligt avgöra, om Lars Eriksson i Ekby, Skar., eller Lars Ersson i Österåker, Sthlm.) (M.)
Ersson, Länsmans Per, bonde, Vänjan, Kopp., 198, 638.
Ersson, Matts, Biskopskulla, Upps., (M.), 9, 14, 18, 41, 52, 86, 101, 105, 124—125, 130, 141, 143, 153, 171, 182—183, 242, 314, 340, 532—533, 674.
Erson, Matts, Föglö, Åbo, 294.
Ersson, Matts, Sund, Åbo, 296.
Eriksson (Ersson), Måns, Håbol, Älvsb., (M.), 11, 42, 88, 254, 273, 314, 675, 723.
Ersson, Olof, Arboga, Västm., (M.), 10, 42, 87, 101, 120, 138, 723.
Ersson (Eriksson), Olof, Färnebo, Närke-Värml., (M.), 12, 46, 88, 351.
Ersson, Olof, 125. (Omöjligt avgöra, om Olof Ersson i Arboga, Västm., eller Olof Ersson i Färnebo, Närke-Värml., (M.)
Ersson, Per, bonde, Kantorp, Sköldinge, Söd., 264.
Ersson, Per, Sund, Åbo, 296.
Ersson, Per, Vänjan eller Älvdalen, Kopp., 198.
Eskilsson, Eskil, se **Assilain.**
Estenberg, Olof, kansliråd, 582.
Evensen, Magdalena, se **Sack,** J. G.
Evenson, David, kontraktprost i Linköpings stift, riksdagsman i Prästeståndet, 81, 371.

Falckman, Daniel, regementskvartermästare, 272.
Falkengréen, Abraham, vice amiral, slutl. amiral, 232, 248, 288, 297, 327, 329, 333.
Fleming, Clæs Clæsson, kapten, slutl. major, 398.
Fläncki, Johan Persson, Kemi, Österb., (M.), 13, 18, 22, 89, 153, 194, 203—204, 233, 289, 510, 516, 518, 547, 580, 676, 723.
Fornæus, Carl, kyrkoherde i Borgå stift, 467.

Forsell, Jakob, rådman i Fredrikshamn, slutl. adlad **af Forselles,** kommerseråd, 455, 481, 484.

Forslind, Lars, korpral vid adelsfanan, 271.

Forstén, Henrik Johan, borgmästare i Helsingfors, riksdagsman i Borgarståndet, 426, 445—446.

Franc (Franck), Per Christian, kanslist, slutl. kansliråd, 126.

Fredrik I, konung av Sverige, 18, 75, 98—99, 102—104, 118, 121, 124, 126, 130, 135, 139—143, 149, 176, 188, 234, 254—255, 261—263, 266—268, 272, 274, 276, 308, 314, 318—319, 321, 323—324, 327, 336—338, 341—343, 346, 434, 436, 443, 457, 470, 472, 475, 478, 481, 483, 487, 498, 504, 520—521, 551, 559, 567, 586—589, 668.

Fredrik III, konung av Danmark, 559.

Fredrik, kronprins av Danmark, sedermera konung **Fredrik V,** 167, 169, 171, 192—193, 198—204, 206—207, 213—214, 216—217, 219—220, 232—233, 235, 244, 245, 265, 267—269, 273, 279—285, 288, 296, 301, 305—308, 316—318, 322—324, 334, 336—337, 339, 342, 344—345, 504, 550, 554—556, 558—562, 566—567, 581—583, 586—588, 640—644, 655, 657, 659, 661, 663, 666—667.

Fredrik, prins av Hessen-Kassel, slutl. lantgreve, 554. — Hans gemål **Maria,** prinsessa av England, 554.

Freidenfelt, (-eu-), Christoffer, överste, slutl. generalmajor, 55, 149, 192, 328, 366. — Hans änka Christina Regina **Scheffer** 329, 366, 373.

Friese, Daniel, underskeppsbyggmästare i Stockholm, 466.

Fuchs, Rutger, friherre, överståthållare, 446.

Fundahn, Sven, prost i Lunds stift, riksdagsman i Prästeståndet, 274, 496—497.

Fägerplan, Jonas, häradshövding i Orusts och Tjörns domsaga, Göteb., 33.

Gedda, Niklas Peter von, friherre, president, 102.

Gertten, Johan von, överstelöjtnant, 394.

Gislesson, Mats, se **Brink.**

Govenius (Gouinius), Zacharias, rådman i Helsingfors, 452, 494—495.

Gradman, Samuel, e. o. kanslist i utrikesexpeditionen, 254, 257—258, 278, 301, 423, 429, 659—660.

Graman, Sebald Hartman von, kapten, slutl. vice amiral, 231.

Gran, Johan Önnert, handelsman i Karlskrona, riksdagsman i Borgarståndet, 371.

Gripenhielm, Axel Johan, friherre, överste, slutl. landshövding, 349.

Grooth, Carl von, kammarråd, slutl. friherre, president, 336.

Groth, Kristoffer Hansson, f. d. livdrabant, slutl. brandkapten i Stockholm, 361, 381.

Grundell, Nils, handelsman i Karlshamn, 490.

Gustaf I, konung av Sverige, 76, 322, 342, 521, 559.

Gustafsson, Olof, Gällersta, Närke-Värml., (M.), 12, 19, 42, 88, 97, 101, 125, 129, 136, 143, 156, 168—169, 171, 187—188, 200, 204, 213—214, 223, 234, 238, 240, 248, 253, 257, 280, 283, 287, 304, 307, 309, 319, 325, 339, 343, 378, 463, 522—524, 541, 642—644, 650, 662—666, 668—669, 675, 723.

Gustafsson, Olof, bonde, Hörnbo, Hedemora, Kopp., 216, 638.

Gyllenborg, Carl, greve, riksråd, kanslipresident, 260—261, 279, 306, 642.
Gyllenborg, Elisabet Derith, se **Sparre**, C. G.
Gyllenborg, Gustaf Samuel, greve, lagman, slutl. landshövding, 305—306.
Gyllenborg, Henning Adolf, greve, kammarherre, slutl. riksråd, 242, 290, 304, 434—435.
Gyllenborg, Johan, greve, riksråd, 44.
Gyllenschruf, Maria, se **Blomstedt**, H. C.
Gyllenstierna af Lundholm, Gustaf Johan, friherre, f. d. presidentsekreterare, sedermera kallad **Axelsson**, 491.
Güntherfelt, Gustaf Fredrik, överstelöjtnant, slutl. överste, 399.
Götherhielm, Johan Alexander, kommendörkapten, slutl. kommendör, 386.

Hackman, Anna, se **Nordencreutz**, F.
Hacksen, borgare i Malmö, 162.
Hagert, Anders Johan, häradshövding, slutl. assessor i Åbo hovrätt, 469.
Hagert, Gabriel, borgmästare i Borgå, riksdagsman i Borgarståndet, 440, 446.
Halfvarsson, Jöns, Sveg, Vrnl., (M.), 12, 89, 184, 190, 196, 205, 254, 261.
Halfvarsson, Nils, se **Hålvastersson**.
Hamilton, Gustaf David, greve, överste, slutl. fältmarskalk, 392.
Hamilton af Hageby, Carl Otto, friherre, slutl. riksråd, 39—40, 100, 118—119, 121, 124—125, 127, 130, 135, 532—533, 537.
Hamilton af Hageby, Hugo, friherre, generalfälttygmästare, 533.
Hamilton af Hageby, Hugo Johan, friherre, fältmarskalk, 173, 272, 326, 443.
Hansson, Hans, Vamlingbo, Gotl., (M.), 13, 30, 46, 89, 140, 397.
Hansson, Josef, Mossebo, Älvsb., (M.), 11, 29—30, 42, 88, 140, 165, 190, 202—203, 206, 213, 238, 258, 263, 287, 289, 309—310, 313, 316, 325, 339—341, 358, 362, 382, 433, 497, 675, 723.
Hastfer, Gustaf Bernt, major, slutl. friherre, kammarherre, 246, 433, 437, 450, 462.
Hastfer, Johan, ryttmästare, slutl. friherre, överste, 246, 368, 370, 395, 424.
Haverman, Georg, handelsman i Åbo, 61.
Hedenqvist, Johan, assessor, häradshövding i Askims domsaga, Göteb., 71.
Hederhielm, Peter, häradshövding, 204.
Hedman, Abraham, direktör vid Kättestads linnemanufakturi, Haraker, Västm., 192, 212—215, 253—254, 257—258, 263, 266, 277—278, 300—302, 304, 334, 377, 380, 386, 423, 429, 658—662. — Hans hustru Regina Petronella **Hwasser** 258, 277, 301, 334, 423, 429, 659—662.
Heikus, Jakob Påhlsson, Vöro, Österb., (M.), 13, 16, 20, 22—23, 30, 33, 35—36, 46—47, 49, 89, 101, 200—201, 209, 218, 233, 281, 299, 339, 356, 378—379, 414, 432, 446, 462, 479, 493, 498, 501, 516, 518, 547, 580, 589, 676, 723.
Helding, Adam, postkamrerare, 574.
Helledaij, Johan, konsistorienotarie i Stockholm, slutl. prost i Uppsala ärkestift, 355.
Helsingius, Daniel, student, 456—457.

Herkepæus, Peter, justitieborgmästare i Uppsala, 451—452, 455.
Hjärne, Carl Urban, vitter författare, 224, 494.
Horn af Rantzien, Ebba Catharina, se **Du Rietz,** C. M.
Hüffner, Jörgen Friedrich, f. d. guldsmed i Ystad, 288.
Hultman, Carl, protokollssekreterare, slutl. adlad **Carlsköld,** landshövding, 308, 325, 337.
Hwasser, Regina Petronella, se **Hedman,** A.
Hylteen, Anders von, borgmästare. — Hans änka Regina **Petre** 462, 488.
Håkansson, Anders, Östra Ryd, Östg., (M.), 11, 15, 18, 75, 87, 134, 145, 187, 202, 351.
Håkansson, Olof, Lösen, Blek., (M.), Bondeståndets talman, 3—4, 9, 13—14, 17—34, 36—47, 49—52, 54—59, 62, 64—67, 70, 72, 75—79, 81—85, 91—92, 95, 109—111, 115—117, 119, 121—129, 132—134, 136—145, 152, 155—166, 171—172, 176, 178, 182, 184—187, 191—200, 202—227, 230—246, 248—256, 259, 261—283, 285—294, 296—297, 299—300, 303—317, 319—321, 323—325, 327—329, 331, 336—346, 349, 351—353, 355, 359, 361—366, 372, 378, 380, 383—384, 386—387, 394, 397, 402, 404, 408—409, 413—414, 418—423, 426, 428—429, 431—435, 439—440, 444, 448—449, 451, 453—454, 457—458, 461, 463, 465—467, 469—472, 476, 478—480, 482, 484, 491, 496, 498—501, 505—506, 522—524, 529, 674, 695—696, 723.
Hålvastersson (Halfvarsson), Nils, Botkyrka, Sthlm, (M.), 10, 26, 86, 138, 674.
Härkäinen (Harkäinen), Mats, Liebelits, Nysl., (M.), 11, 53, 61, 87, 101, 232, 356, 516, 518, 547, 675, 723.
Hästesko-Fortuna, Lars Henrik, kapten, 426, 473, 479.
Höijer, köpman, Vb., 51.
Hök, Jonas, kanslist i kammarkollegiet, landssekreterare, 6.
Hökerstedt, Gustaf Henrik, sekreterare i kommerskollegium, slutl. justitieborgmästare i Norrköping, 392.

Isachson, Tyris, bonde, Upsala, Hammar, Ör., 267.
Israelsson, Hans, bonde, Forsgärde, Floda, Kopp., 318, 321, 325.

Jacobsson, Hans, Brastad, Göteb., (M.), 13, 30, 42, 77, 90—91, 167, 185, 562—567.
Jakobsson, Jonas, Lerbäck, Närke-Värml., (M.), 12, 42, 83, 88, 124, 130, 134, 139, 141, 145, 151, 156, 267, 271, 277, 355, 378, 541, 658—660, 675, 723.
Jacobsson, Michel, se **Kroufwila.**
Jansson, Jan, bonde, Böda, Kalm., 296.
Jansson, Lars, bonde, Ingelsby, Lerbäck, Ör., 267.
Jansson, Per, bonde, Skaltorp, Hammar, Ör., 267.
Johansson (Jansson), Hindrik, Pikie, Åbo, (M.), 10, 15, 26, 30, 46, 79, 86, 100, 140, 177, 187, 190, 204, 218, 232, 242, 266, 351, 516, 518, 547, 674, 723.
Johansson, Olof, bonde, Tjocksta, Danmark, Upps., 462.
Jonsson, Anders, bonde, Stavsäter, Ljusdal, Gävl., 192, 638.
Jonsson, Anders, bonde, Vänjan eller Älvdalen, Kopp., 198.
Jonsson, Jan, bonde, Knela, Hammar, Ör., 267.
Jonsson, Jon, bonde, Älvdalen, Kopp., 198.

Jonsson, Jonas, Lönsås, Östg., (M.), 11, 46, 87, 202, 304, 675, 723.
Jonsson, Jöns, bonde, Luckebo, Lerbäck, Ör., 267.
Jonsson, Jöran, Frinnaryd, Jönk., (M.), 10, 47, 87, 422, 425, 675.
Jonsson, Lars, Våmb, Skar., (M.), 10, 51, 86, 149, 314, 324, 345, 414, 674.
Jonsson (Jönsson), Nils, nämndeman, Hedby, Leksand, Kopp., 198—199, 638.
Jonsson (Jönsson), Per, Delsbo, Vrnl., (M.), 12, 42, 88, 183, 205, 281, 284, 303.
Jonsson, Per, Närke-Värml., (M.), 190.
Jonsson, Per, se **Ygberg,** Per Jonsson.
Jonsson, Petter, Bjurtjärn, Närke-Värml., (M.), 12, 88, 107.
Juslén, Daniel, auditör, sedermera överauditör, 477.
Juslenius, Daniel, biskop i Borgå, slutl. i Skara, riksdagsman i Prästeståndet, 61, 101, 467.
Justitiekanslern se **Silfverskiöld,** P.
Jönsson, Hans, Skå, Sthlm, (M.), 9, 47, 86, 303, 674.
Jönsson, Johan, se **Ekman.**
Jönsson, Olof, Jonstorp, Malm., (M.), 13, 47, 77, 89, 120, 132, 144, 196, 208, 220, 238, 253, 270, 278, 286, 300, 305—306, 311, 313, 316, 318, 329, 333, 339, 344, 352, 383, 386, 397, 429, 445, 463, 476, 491, 575, 676.
Jönsson, Olof, Vintrosa, Närke-Värml., (M.), 12, 42, 77, 88, 93, 101, 133, 137, 140, 195, 273, 287, 313, 317, 325, 344, 355, 387, 657—658, 675.
Jönsson, Olof, 168, 231, 309, 463. (Omöjligt avgöra, om Olof Jönsson i Jonstorp, Malm., eller Olof Jönsson i Vintrosa, Närke-Värml.) (M.)
Jönsson (Jönsson), Sven, Kvibille, Hall., (M.), 13, 18, 30, 42, 77, 89, 91, 169, 190, 238—239, 256, 312, 316, 325, 575, 676.
Jöransson, Erik, Marby, Vrnl., (M.), 12, 20, 39, 47, 75, 77—78, 83—84, 88, 106, 120, 135, 140, 156, 161, 170, 182—183, 201, 205, 207, 211—212, 214—215, 217, 222, 231, 237, 251, 253, 259, 268, 281, 286—287, 310, 312—313, 320, 339, 343—344, 358, 382, 384, 393, 407, 467, 492, 501, 535, 676, 723.

Kalmeter, Anton, v. aktuarie vid Stockholms rådhusrätt, 447, 482.
Kalmeter, Henrik, assessor, slutl. kommerseråd, 400, 445.
Kalmeter, jungfru, 447.
Kalsenius, Andreas, biskop i Västerås, riksdagsman i Prästeståndet, 99, 247, 275.
Kammecker, Martin, kontraktsprost i Uppsala ärkestift, slutl. superintendent i Visby, 369.
Karl XI, konung av Sverige, 409, 458, 535, 559, 722.
Karl XII, konung av Sverige, 143, 149, 255, 262, 409, 560—561, 587, 655.
Karl, lantgreve av Hessen-Kassel, 149.
Karl Fredrik, hertig av Holstein-Gottorp, 118.
Karl X Gustaf, konung av Sverige, 142, 149—150.
Karl Peter Ulrik, hertig av Holstein-Gottorp, slutl. **Peter III,** kejsare av Ryssland, 76—79, 83—85, 90—94, 96—102, 106, 110—112, 115, 118—119, 121, 124, 126, 129—130, 135, 139, 166, 168, 192, 197, 199, 202, 217, 322, 333, 344, 503, 521, 523, 533, 536—537, 551—552, 560, 565.
Kellsson, Nils, Rya, Krist., (M.), 13, 42, 89, 161, 175, 245, 289, 313, 316, 363, 647—648.

Kiellman, Johan, regementskommissarie, borgerskapets i Stockholm sekreterare. — Hans änka Anna Kajsa **Warg** 278.
Kierman, Gustaf, rådman, slutl. handelsborgmästare i Stockholm, riksdagsman i Borgarståndet, 94, 98, 127, 164, 186, 247, 251, 434, 457, 523, 659.
Kiernander, Carl G., postinspektor, 575.
Klemetsson, Hans, Ingå, Nyl., (M.), 11, 15, 30, 42, 87, 101, 140, 210, 516, 518, 547, 675, 723.
Klencke (Klenck), Burchard von, kapten vid garnisonsregementet i Stralsund, slutl. överstelöjtnant, 394, 445.
Klinckowström, Leonard, kansliråd, slutl. (friherre), statssekreterare, 390.
Klingspor, bataljonsadjutant, 329.
Knorring, Henrik Johan von, överste, 465.
Koskull, Anders, friherre, landshövding, slutl. generallöjtnant, 486.
Kothen, Magnus Adolf von, notarie, slutl. friherre, landshövding, 479.
Kristian II, konung av Danmark, 521, 556.
Kristian VI, konung av Danmark, 98, 235, 279, 555, 557, 559, 566, 588.
Kristian, hertig av Pfalz-Birkenfeld, 198, 209, 213, 253.
Kristoffer, hertig av Mecklenburg-Schwerin, 559. — Hans gemål **Elisabet,** prinsessa av Sverige, 559.
Krogius, Paul, kontraktsprost i Viborgs stift, 442.
Kroufwila, Michel Jacobsson, Eura, Åbo, (M.), 10, 31, 86, 126, 149, 201, 351, 516, 518, 547, 580, 674.
Kurck, Axel Gustaf, friherre, kapten, 391.
Kurck, Knut, friherre, major. — Hans änka Anna **Berner** (Berndes) 477.
Kuylenstierna, Vilhelm, kapten, slutl. major, 480.

Lagerborg, Daniel, överstelöjtnant, 148, 172.
Lagercrantz, Jakob, major, slutl. överstelöjtnant, 430.
Lagerfelt, Gustaf Adolf, revisionssekreterare, slutl. (friherre), landshövding, 290.
Lagergréen, Jonas, löjtnant, 393, 456.
Landby, lantjägare, 162.
Lantmarskalken se **Ungern-Sternberg,** Mattias Alexander von.
Larsson, Anders, Fässberg, Göteb., (M.), 13, 16, 47, 58, 70—71, 73, 77, 90, 98, 140, 169, 177, 179, 200, 238, 253—254, 299, 339, 388, 484, 492, 500, 518, 676, 723.
Larsson, Anders, Grangärde, Kopp., (M.), 12, 47, 78, 88, 90, 107, 119, 175, 377, 480.
Larsson, Anders, Nora bergsförsaml., Närke-Värml., (M.), 12, 18, 42, 88, 156, 175, 187, 208, 245—246, 351.
Larsson, Anders, 162, 175, 211. (Omöjligt avgöra, om Anders Larsson i Fässberg, Göteb., Anders Larsson i Grangärde, Kopp., eller Anders Larsson i Nora bergsförsamling, Närke-Värml.) (M.)
Larsson, Erik, Västerlövsta, Västm., (M.), 10, 15, 42, 67, 87, 149, 243, 378, 675.
Larsson, Jöns, Everlöv, Malm., (M.), 13, 30, 47, 49, 89, 162, 345.
Larsson, Lars, bonde, Harg, Hammar, Ör., 267.
Larsson, Olof, se **Norbys.**
Larsson, Per, Dädesjö, Kron., (M.), 10, 18, 41, 86, 132, 140,

171, 175, 214, 279, 314, 351, 398, 675.
Leij, Tobias, hovpärlstickare, 127.
Leijonstedt, Carl Jakob, greve, kammarherre, 475.
Lemoine, Erik, krigsfiskal, 108.
Leszczynski, Stanislaus, konung av Polen, 553.
Lewenhaupt, Adam, greve, fänrik, slutl. maréchal de camp, 391.
Lewenhaupt (Leijonhufvud), Charles Emil, greve, general en chef över armén i Finland, 3, 30, 54, 74—75, 80, 82, 93—94, 97, 99, 104, 110—111, 114, 116—117, 121, 127, 129—131, 139, 147—148, 150—152, 160, 163, 165, 172—173, 181—182, 188, 206, 217, 223, 225—227, 233, 241, 244—245, 264—265, 269, 272—274, 278, 292, 302, 308, 313, 317, 329, 334—337, 345, 355, 358—367, 369—372, 391—392, 397, 402, 405—406, 419, 426, 428, 490—491, 499, 513—514, 526, 528—529, 534, 545, 580, 639, 645, 647—649, 655—656, 658, 677—678.
Lewenhaupt, Charles Emil, greve, överadjutant, slutl. generalmajor och en av rikets herrar, 391, 419, 428, 480.
Lewenhaupt, Ebba Charlotta, se **Banér**, G. C.
Lilliecreutz, Carl Axel, kammarherre, hovrättssekreterare, slutl. lagman, 471.
Lilliesvärd, Magnus Daniel, major, slutl. friherre, generalmajor, 136.
Lind, Johan, kontraktsprost i Västerås stift, riksdagsman i Prästeståndet, 471.
Lindcreutz, Albrekt, president, 312, 336.
Lindeman, Anders C., handelsman i Norrköping, 419.
Lindencrona, Per Gudmund, häradshövding, slutl. assessor, 159, 270.
Lindmark, Carl, kommissarie i kammarrevisionen, 431.
Lindstedt, Carl Vilhelm, handelsman i Söderköping, 461, 484.
Lindstedt, Hans, fabrikör, slutl. rådman i Söderköping, 461, 484.
Lingen, Reinhold Johan von, överstelöjtnant, slutl. friherre, landshövding, 397.
Ljungberg (-er), Carl Fredrik, prost i Strängnäs stift, riksdagsman i Prästeståndet, 329, 331, 461, 469, 480, 684.
Luberas, Johan Ludvig Pott von, baron, rysk minister vid fredskongressen, 230—231, 265, 318, 504, 662.
Lütke, Johan Filip, präst, 194, 366, 371, 405, 428, 490.
Löfving, Stefan, kapten, slutl. major, Hommanäs, Borgå, 93, 99, 462, 469, 495, 683. — Hans hustru Helena **Uggla** 495.
Löwen, Axel, friherre, riksråd, slutl. greve, generalguvernör, 386.
Löwenhielm, Carl Gustaf, revisionssekreterare, slutl. greve, kanslipresident, 189, 256.
Löwenhielm, Gudmund Erik, vice häradshövding, slutl. hovrättsråd, 446—448.

Mannerfelt, Erik Magnus, krigsfiskal, slutl. assessor, 108, 484.
Marcks von Würtemberg, Gotthard Vilhelm, överste, slutl. friherre, fältmarskalk, 104—105, 248, 263, 294, 297, 328, 527.
Mathesius, Johan, f. d. translator, slutl. landskamrerare, 184, 190, 249, 252, 376, 381.
Matsson, Anders, Hammarland, Åbo, (M.), 10, 41, 56, 202, 218, 292, 378, 516, 674.

Mattsson, Anders, Toresund, Söd., (M.), 11, 52, 87, 140, 185, 190, 362, 389.
Matson, Daniel, bonde, Korpo, Åbo, 294.
Mattsson, Jan, Sund, Åbo, 296.
Mattsson, Johan, Föglö, Åbo, 294.
Mattsson, Jöran, Korpo, Åbo, (M.), 10, 46, 86, 204, 232—233, 293—294, 356, 518, 547, 640—641, 674.
Mattsson, Matts, Sund, Åbo, 296.
Matsson, Mats, se **Smeds.**
Matsson, Mikael, bonde, Korpo, Åbo, 294.
Matsson, Sigfrid, bonde, Vänjan eller Älvdalen, Kopp., 198.
Michelson, Mats, bonde, Korpo, Åbo, 294.
Michelsson, Olof, Sund, Åbo, 296.
Mickola, Håkan Carlsson, Hauho, Nyl., (M.), 11, 22, 59, 87, 195, 356, 510, 516, 518, 547, 675, 723.
Mittler, Gustaf Adolf, aktuarie i amiralitetskollegium, slutl. kammarråd, 302, 400, 402, 404—405, 428, 490.
Mjödh (Miöd), Abraham, vice pastor i Borgå stift, slutl. prost i Åbo stift, riksdagsman i Prästeståndet, 442.
Molander, Aron, kaplan i Borgå stift, slutl. kyrkoherde, 467.
Moller (Möller), Arvid, professor i Lund, 464—465.
Momma, Peter, direktör vid kungl. boktryckeriet, 206, 263.
Morath se **Pereswetoff-Morath.**
Muncktell, Johan, direktör, bruksägare, Grycksbo, Falu landsförsamling, 400.
Månsson, Anders, Torp, Älvsb., (M.), 11, 18, 47, 88, 101, 119—120, 136, 165, 168—170, 183, 187, 190, 193, 201, 210—211, 214, 216, 220, 222, 225, 273, 277—278, 293, 311, 314, 318, 339, 352, 354, 356, 382, 385, 409, 422, 465, 482, 575, 675.
Månsson, Anders, Östra Sallerup, Malm., (M.), 13, 46, 77, 89, 125, 208, 303, 314, 339, 344—345, 383, 484, 723.
Månsson, Anders, 124, 254, 266, 310. (Omöjligt avgöra, om Anders Månsson i Torp, Älvsb., eller Anders Månsson i Östra Sallerup, Malm.) (M.)
Månsson, Nils, Rogslösa, Östg., (M.), 11, 87, 140, 202, 304, 675, 723.
Mårtensson, Erik, se **Mäkäle.**
Mäckylä, Johan, Lillkyro, Österb., (M.), 13, 20, 35—36, 42, 89, 140, 149, 414, 479, 484, 516, 518, 547, 580, 676, 723.
Mäkipä, Tomas Thomasson, Karku, Åbo, (M.), 10, 19, 21, 41, 86, 147, 173, 256, 510, 516, 518, 547, 580.
Mäkäle, Erik Mårtensson, Hållola, Nyl., (M.), 11, 87, 153, 510, 516.
Möller se **Moller.**

Neerman, Johan, 516.
Neuman, Jakob, landssekreterare, 216, 398—399.
Nigrell, Johan, krigsråd, 493.
Nilsson, Anders, Styrnäs, Vrnl., (M.), 12, 42, 76—77, 89, 101, 141, 143, 183, 407, 676, 723.
Nilsson, Anders, Vänjan eller Älvdalen, Kopp., 198.
Nilsson, Daniel, Mo, Göteb., (M.), 14, 90, 101, 171, 271, 676, 723.
Nilsson, Erik, bonde, Högby, Kalm., 296.
Nilsson, Erik, bonde, Vänjan eller Älvdalen, Kopp., 198.
Nilsson, Gylick, Borgsjö, Vrnl., (M.), 12, 46, 89, 184, 676, 723.
Nilsson, Jonas, Asby, Östg., (M.), 11, 51, 87, 101, 113—114, 204, 484, 675, 723.
Nilsson, Jonas, Fridene, Skar., (M.), 9—10, 15, 30, 42, 86, 100, 158—159, 238, 314, 333, 414, 674, 723.

Nilsson, Jonas, 168, 309. (Omöjligt avgöra, om Jonas Nilsson i Asby, Östg., eller Jonas Nilsson i Fridene, Skar.) (M.)
Nilsson, Nils, bonde, Bläsinge, Högby, Kalm., 296.
Nilsson, Nils, Onslunda, Krist., (M.), 13, 47, 89, 159, 161—162, 175, 270.
Nilsson, Per, Skedevi, Östg., (M.), 11, 41, 82, 87, 111—112, 115—116, 125, 127, 162, 164, 271, 289.
Nilsson, Pål, se **Ekman,** Pål Nilsson.
Nolcken, Erik Mattias von, regeringsråd, slutl. friherre, president, 103, 171, 230, 234, 236, 252, 261, 265, 279, 281, 283—285, 306, 310—311, 318, 324, 474—475, 503, 640, 642.
Norbys, Olof Larsson, Hörsne, Gotl., (M.), 13, 17, 19, 42, 89, 101, 351.
Nordencreutz, Filip, generalkvartermästarelöjtnant, 73, 564. — Hans hustru Anna **Hackman** 73.
Nordstedt, Mårten, stadstjänare, vaktmästare i Bondeståndet, 17, 44, 117, 121, 234, 282.
Nykiörk, Johan Gabriel, prost i Lunds stift, 419, 478.
Nyman, Johan, häradshövding i Vartofta m. fl. härader, Skar., 453.

Odelström, Erik, landshövding, 256.
Odhelius, Samuel, rådman i Strängnäs, riksdagsman i Borgarståndet, 265.
Oldeland, Johan Fredrik, dansk löjtnant, 489.
Olofsson, Olsson.
Olofsson, (Olsson), Bengt, Agunnaryd, Kron., (M.), 10, 18, 47, 86, 200—201, 299, 422, 484, 674, 723.
Olofsson (Olsson), Bråmå Jöns, bonde, Sollerön, Mora, Kopp., 198, 638.
Olsson, Carl, bonde, Smeby, Husby, Kopp., 216, 638.
Olsson, Daniel, nämndeman, Rättvik, Kopp., 216.
Olsson, Erik, bonde, Bergsvik, Vätö, Sthlm, 320.
Olofsson (Olsson), Johan, Gagnef, Kopp., 198, 638.
Olsson, Johan, 188.
Olsson, Jöns, bonde, Brattberg, Harbo, Västm., 243.
Olsson, Lars, Nås, Kopp., 198.
Olofsson (Olsson), Mats, Häverö, Sthlm, (M.), 9, 42, 86, 97, 111—113, 116, 134—135, 140, 142, 200—201, 218, 234, 249, 277, 281, 299, 313, 320—321, 362, 392, 528, 674, 723.
Olofsson (Olsson), Nils, Ålem, Kalm., (M.), 12, 18, 30, 42, 88, 190, 247, 289, 675.
Olofsson, Otto, se **Agorelius.**
Olsson, Per, bonde, Böda, Kalm., 296.
Olofsson, Tolle, Hålta, Göteb., (M.), 14, 19, 46, 77, 84, 90, 171, 177, 200, 676, 723.
Olsson se **Olofsson.**
Olthoff, Christian Ehrenfried, kammarherre, presidentsekreterare, slutl. överpostdirektör, 139—140.
Oxenstierna af Croneborg, Axel Gabriel, greve, generalmajor, 205, 410.

Packainen (Packari), Hans, Nedertorneå, Vb., (M.), 13, 18, 22, 40, 89, 101, 153, 184, 347, 376, 510, 676.
Pahlen, Otto Christian, överste, slutl. generalmajor, 192.
Palm, Gustaf Adolf, borgmästare i Lidköping, riksdagsman i Borgarståndet, 96, 314.

Palm, Rutger, kaplan i Lunds stift, slutl. prost, 414.
Palmfelt, Axel, häradshövding, 195—196.
Palmfelt, Gustaf, friherre, riksråd, 476, 493.
Palmfelt, Gustaf Erik, friherre, kammarherre, slutl. vice landshövding, 476, 493.
Palmstierna, Nils, ministre plenipotentiaire, slutl. friherre, riksråd, 98.
Pastelberger, Johan Wolfgang, överstelöjtnant vid Västmanlands regemente, slutl. kommendant i Kristianstad, 489.
Pauli, Vilhelm Mauritz, major, överjägmästare, 425.
Paulin, Erland, löjtnant, fiskeridirektör, Falkenberg, 469.
Pechlin, Carl Fredrik von, fänrik, slutl. (tysk riksfriherre von Löwenbach), generalmajor, 223.
Pechlin, Johan von, holsteinsk minister i Stockholm, slutl. tysk riksfriherre von Löwenbach, holsteinsk kansler, 129, 223.
Pechlin, Johan Adolf von, sergeant, slutl. tysk riksfriherre von Löwenbach, kammarherre, 223.
Pereswetoff-Morath, Alexander, kapten, slutl. major, 303, 398.
Perment, Kristoffer, krigskommissarie, 37—38, 55, 59, 66—67, 80—81, 96, 99—100, 188—189, 238, 264, 284, 286, 320, 394.
Persson, Anders, Blackstad, Kalm., (M.), 12, 46, 88, 289, 351, 675.
Persson, Anders, bonde, Öja, Järvsö, Gävl., 192.
Persson, Anders, bonde, Kilan, Kinnarumma, Älvsb., 341—342.
Persson, Anders, Spånga, Sthlm, (M.), 243, 314(?), 674.
Persson, Anders, Ärsunda, Vrnl., (M.), 12, 18, 46, 89, 91, 339, 676, 723.
Persson, Anders 382. (Omöjligt avgöra, om Anders Persson i Spånga, Sthlm, eller Anders Persson i Ärsunda, Vrnl.) (M.)
Persson, Björn, Hyssna, Älvsb., (M.), 11, 46, 88, 170, 210, 239, 305, 314, 341—342, 351, 388, 426, 675.
Persson, Erik, Eskilstuna-Kloster, Söd., (M.), 11, 30, 42, 87, 313, 365, 575, 675.
Persson, Erik, Sollentuna, Sthlm, (M.), 10, 86, 159, 243, 289.
Persson, Hans, Bälinge, Upps., (M.), 9, 47, 86, 124—125, 170, 175, 182—183, 242, 311, 314, 357, 422, 451, 478, 533, 671—672, 678—679, 723.
Persson, Jakob, bonde, Tomtevik, Hammar, Ör., 267.
Persson, Jan, 242, 249. (Omöjligt avgöra, om Johan (Jan) Persson i Gryt, Östg., Johan Persson i Hållnäs, Upps., Johan (Jan) Persson i Stora Tuna, Kopp., eller Johan Persson i Åker, Söd.) (M.)
Persson, Johan, se **Fläncki.**
Persson, Johan (Jan), Gryt, Östg., (M.), 11, 47, 87, 169, 201, 214, 225, 316, 362, 377.
Persson, Johan, Hållnäs, Upps., (M.), 9, 47, 86, 723.
Persson, Johan (Jan), Stora Tuna, Kopp., (M.), 9, 12, 16, 21, 30, 32, 38, 47, 61, 77, 88, 90, 144—145, 163—164, 167—171, 175—176, 182, 186, 189, 192, 200, 202—204, 207—209, 220 (troligen), 226—227, 237—238, 251, 269, 280, 282, 284, 287—288, 291, 312—313, 327—328, 335—336, 339—341, 353—354, 386, 470 (troligen), 480, 492, 499, 669—670, 675.
Persson, Johan, Åker, Söd., (M.), 11, 18, 47, 87, 264, 365, 575, 675.

Persson, Jon, bonde, Böda, Kalm., 296.
Persson, Jonas, Västerljung, Söd., (M.), 11, 15, 26, 47, 87, 170, 187, 201, 249, 339, 341, 355, 362, 411, 675. 723.
Persson, Jöns, Norberg, Västm., (M.), 11, 41, 53, 87, 97, 107, 140, 315, 385, 675.
Persson, Lars, Torsåker, Vrnl., (M.), 12, 47, 75—76, 89, 93—94, 101, 107, 127, 131, 141, 143, 152, 183, 270, 339, 520—522, 676, 723.
Persson, Måns, bonde, Böda, Kalm., 296.
Persson, Nils, Trönö, Vrnl., (M.), 12, 16, 30, 47, 78, 80, 91, 256, 284, 339, 632, 675, 723.
Persson, Olof, Älvros, Vrnl., (M.), 254, 261, 273, 282.
Persson, Per, Frillesås, Hall., (M.), 13, 16, 47, 84, 89, 95, 133, 140, 211, 218, 254, 296, 313—314, 332, 359, 383, 469, 575, 676, 723.
Persson, Per, bonde, Mora, Kopp., 198, 638.
Persson, Per, Sorunda, Sthlm, (M.), 10, 30, 52, 86, 131.
Persson, Per, Söraby, Kron., (M.), 10, 15, 30, 41, 86, 100, 132, 169, 183, 287, 290, 314, 363, 398, 534—535, 569—570, 674.
Persson, Per, bonde, Rosätra, Vätö, Sthlm, 320.
Peter I, kejsare av Ryssland, 655.
Petre, Regina, se **Hylteen,** Anders von.
Pfeiff, Daniel, major, 469.
Pfeiff, Per Gustaf, major, slutl. friherre, generallöjtnant, 453.
Pihl, Peter, borgmästare i Hälsingborg, riksdagsman i Borgarståndet, 486.
Pihlhielm, Johan, överadjutant, slutl. major, 400.
Pinello, Giovanni Battista, kapten, slutl. överstelöjtnant, 128.
Piper, Gustaf Abraham, kapten, slutl. generalmajor, 440—441, 453, 477.
Plomgren, Anders, köpman, direktör, slutl. kommerseråd, 209, 251(?).
Plomgren, Tomas, grosshandlare, slutl. kommerseråd, riksdagsman i Borgarståndet 141, 155, 303, 389, 392—394, 401, 403, 408, 410, 417, 433—436, 484, 488, 491, 659.
Polcko se **Pulchau.**
Pontelius, Jonas, kanslist i krigskollegium, slutl. adlad **Sköldarm,** krigsråd, 271, 275.
Poppelman, Nils, stadssekreterare i Stockholm, 26.
Pulchau (Polcko), Anders, handelsman i Ystad, riksdagsman i Borgarståndet, 486.
Pålsson, Jakob, se **Heikus.**

Queckfeldt, Erik Gustaf, korpral, slutl. generallöjtnant, 224.

Ragwaldsson, Nils, Väse, Närke-Värml., (M.), 12, 88, 91, 140, 149, 190, 675, 723.
Rahling, Johan Bernt, rådman i Borgå, riksdagsman i Borgarståndet, 446.
Rahm von Hagedorn, M. E., se **Buddenbrock,** H. M.
Ramsay, Anders Henrik, kapten, slutl. (friherre), landshövding, 191—192, 246, 260.
Ramsay, Johan Carl, överste, 137.
Ranchstedt, Anders, justitiarie, 254.
Ranchstedt, Olof, mecklenburgskt hovråd, 254, 400, 408, 451.
Reinikain, Pål, Säminge, Nysl., (M.), 11, 19—20, 22, 87, 510, 516, 518, 547, 580, 675, 723.
Renhorn, Olof Bidenius, kommis-

sarie, slutl. bankokommissarie, 251.
Reuterholm, Nils, friherre, landshövding, 354.
Reuterskiöld, Axel Didrik, korpral, slutl. ryttmästare, 211.
Ridderstolpe, Carl, vice amiral, slutl. friherre, president, 477, 482.
Ridderstråle, Sven, kapten, slutl. lagman, 29.
Rohr, Joakim von, överstelöjtnant, 258.
Roos, Axel Erik, friherre, landshövding, slutl. generallöjtnant, 35.
Roriksson se **Röriksson.**
Rosen, Gustaf Fredrik von, friherre, riksråd, slutl. greve, generalguvernör, 44, 254—255, 261—263, 276, 386, 442—444, 449, 457, 470, 481, 487.
Rosenmüller, Christer Adrian, finsk translator, 113.
Rothman, Johan Gabriel, kaptenlöjtnant, 248.
Rudbeck, Ture Gustaf, löjtnant, slutl. friherre, landshövding, 469.
Rungren, Karl Axel, kontorsskrivare, kanslist i Bondeståndet, 5, 26, 70, 81, 117, 384, 499, 506.
Rumjantsev, Aleksander Ivanovitj, greve, rysk minister vid fredskongressen, 230—231, 265, 318, 504, 662.
Rutensköld, Göran Adolf, advokatfiskal, slutl. lagman, 154, 242.
Ruuth, Gustaf, schoutbynacht, slutl. riksråd, 232.
Rydelius, Anders, kanslist i kanslikollegium, slutl. svensk konsul i Smyrna, 249, 257—258, 268, 270, 295, 423, 429.
Rydman, Anders, postsekreterare, 575.
Ryman, Isak, landskamrerare i Uppsala, 462.
Rålamb, Claes, landshövding, 469.
Röriksson (Roriksson), Sven, bonde, Bädden, Torup, Hall., 383.

Sack, Johan Casper, borgmästare i Ystad, 486. — Hans änka Magdalena **Evensen** 257, 295—296, 371.
Sahlgren, Jakob, kommerseråd. — Hans änka Birgitta **Ekmarck** 450.
Sahlstedt, Abraham Magni, kopist i kanslikollegium, slutl. kungl. sekreterare, 257—258, 268, 270, 423, 429.
Salvius, Lars, boktryckare, 263, 266, 309.
Sandelin, Ture, justitiarie i Filipstad, slutl. häradshövding, 432.
Saxén, Barthold von, amiralitetskommissarie, 210.
Schalin, Olof, bokhållare, 277—278, 300—301, 423, 429, 659—660.
Schantz, Johan Fredrik, överpostdirektör, 574.
Scheffer, Carl Fredrik, friherre, kammarherre, slutl. (greve), riksråd, 118, 121, 126—127, 130, 135, 329, 337, 537.
Scheffer, Christina Regina se **Freidenfelt,** Ch.
Schening, Johan Bengtsson, rådman i Stockholm, slutl. byggningsborgmästare, riksdagsman i Borgarståndet, 66.
Schiös, Henning, vice häradshövding, sedan assistent i förmyndarkammaren i Stockholm, 175.
Schröder, Herman, biskop i Kalmar, riksdagsman i Prästeståndet, 84, 90, 309.
Schultz, Jobst Niklas, handelsman i Åbo, 497.
Schultz, Johan Georg (Georgsson, Jörgsson), Viby, Närke-Värml., (M.), 12, 88, 158, 541, 675.

Schultze, Samuel, kamrerare, 447, 482.
Schyllberg, Petrus Andreæ, biskop i Skara, 413.
Schönfelt, Gabriel von, konduktör, slutl. kapten, 361.
Selgström 251.
Seréen, Magnus, auditör, 497.
Serenius, Jakob, kontraktsprost, slutl. biskop i Strängnäs stift, riksdagsman i Prästeståndet, 283, 400, 486.
Sheldon, Gilbert, underskeppsbyggmästare i Karlskrona, slutl. överstelöjtnant, 466.
Silfverskiöld, Peter, justitiekansler, slutl. president, 148, 150, 152, 160—161, 165, 172, 175, 205—206, 215, 359, 545.
Silfversparre, Johan Carl, överste, 206, 430.
Simming, Markus, kontraktsprost i Uppsala ärkestift, riksdagsman i Prästeståndet, 465.
Simonson, Mickel, bonde, Korpo, Åbo, 294.
Simonsson, Olof, bonde, Högby, Kalm., 296.
Sinclair, Malkolm, major, 564.
Siunesson, Jöns, Vällinge, Malm., (M.), 13, 16, 18, 42, 89, 91, 95, 140, 162, 271, 351, 387, 676, 723.
Sjöstierna, Aron, vice amiral, 31.
Smeds, Mats Matsson, Nerpis, Österb., (M.), 13, 20, 22, 30, 33—36, 89, 170, 208—210, 479, 510, 516, 518, 547, 580, 676, 723.
Sommar, Vilhelm, landskamrerare i Blekinge, 316.
Sparre, överstelöjtnant, 329.
Sparre, Carl Gustaf, friherre, riksråd. — Hans änka Elisabet Derith, adopt. **Gyllenborg,** 486.
Sparre af Söfdeborg, Carl Hans, greve, kommendör, slutl. amiral, president, 333.
Sparre af Söfdeborg, Rutger Axel, greve, kammarherre, slutl. hovmarskalk, 440.
Sporenborg, Petter, kronobefallningsman i Härjedalen, 196.
Sprengtport, Carl Henrik, överstelöjtnant, slutl. generalmajor, 260, 461.
Springer, Christoffer, handlande, 393, 416, 479, 488.
Staberg, Henrik, bonde, Öjebjörken eller Finnstugan, Kolbäck, Västm., 145.
Staël von Holstein, Georg Bogislaus, friherre, landshövding, slutl. fältmarskalk, 486.
Standaert, Hans Fredrik, sekreterare, slutl. adlad **Standaerhielm,** underståthållare, 38.
Stenbock, Gustaf Leonard, greve, kammarherre, slutl. vice landshövding, 58, 139—140.
Stenflycht, Johan, general, 261, 312.
Stenhagen, Carl Fredrik, expeditionssekreterare, slutl. statssekreterare, 102, 314.
Stenman, Johan, bryggare, slutl. rådman, riksdagsman i Borgarståndet, 155, 251.
Stenström, Johan, rådman i Ulricehamn, slutl. borgmästare, riksdagsman i Borgarståndet, 282.
Stierncrantz, Christer Adrian, registrator, slutl. kommissarie, 481.
Stierncrantz, Erik Johan, friherre, kapten, 440.
Stierneroos (Stiernroos), Magnus, överste, slutl. general, 192.
Stiernstolpe, Botvid, kapten, slutl. livdrabant, 60, 80, 153—154, 180.
Stillman, Johan, räntmästare i statskontoret, 219, 231.
Stobée, Lorentz Christoffer, landshövding, 33.
Strokirch, Carl Mikael von, konduktör, 488.
Strokirch, Johan Anders, major, slutl. friherre, överste, 436.

Strömborg, Anders Magnus, kapten, 349.
Stålhammar, Otto Fredrik, kapten, 256.
Sundberg, Lars, häradshövding i Kullings domsaga, Älvsb., 23—25, 161.
Sundström, Olof, predikant vid spinnhuset i Stockholm, 480.
Svennerberg, Lars Jakob, auskultant i Svea hovrätt, 26.
Svensson, Jöns, Skepplanda, Älvsb., (M.), 11, 15, 47, 69, 77, 83, 87, 124, 165, 168, 207, 238, 268, 314, 324, 351—352, 675, 723.
Svensson, Per, Gillberga, Närke-Värml., (M.), 12, 42, 88, 189, 354, 396, 446, 675, 723.

Talman, Bondeståndets, se **Håkansson,** Olof.
Talman, Borgarståndets, se **Aulævill,** Peter.
Talman, Prästeståndets, se **Benzelius,** Erik, d. y.
Taube, Edvard Didrik, (greve), riksråd, överamiral, 247—248, 255, 262, 273, 297, 326, 332, 481, 487.
Tessin, Carl Gustaf, greve, riksråd, slutl. kanslipresident, 258, 302—303, 308—309, 400, 461, 464, 467, 473, 495.
Thomasson, Matts, bonde, Korpo, Åbo, 294.
Thomasson, Mårten, bonde, Korpo, Åbo, 294.
Thomasson, Tomas, se **Mäkipä.**
Thomson, Erik, bonde, Korpo, Åbo, 294.
Thomsson, Hans, skeppare i Åbo, 61.
Thun, Erik Anders, kaplan i Viborgs stift, slutl. kyrkoherde, 442.
Timell, Olof C., auditör. — Hans änka Ingeborg Helena **Cederwall** 295—296, 371, 380.
Tisensten, Per Adolf, löjtnant, 54.
Tomasson, Daniel, Sund, Åbo, 296.
Torneman, Per, vice häradshövding, sekreterare i Riksens ständers kommission, 361, 465, 472.
Tranchelius, Andreas, prost i Göteborgs stift, riksdagsman i Prästeståndet, 395, 438, 441.
Troilius, Jakob, protokollssekreterare, 27, 413, 478, 496, 500, 695.
Troilius, Uno Mikael, provinsialschäfer, 190, 430.
Törne, Margareta, se **Brauner,** J.
Törneman (-o-), Jonas, kamrerare vid Livregementets besparings- och förrådskassa, sekreterare i kammarkommissionen, 233, 238, 242, 331, 412, 473, 491, 693—694.

Uggla, Helena, se **Löfving,** S.
Ulff, Carl, borgmästare i Borås, 689.
Ulfsparre af Broxvik, Magnus Åkesson, friherre, löjtnant, slutl. överstelöjtnant, 252, 255, 257—259, 262, 378, 385.
Ulrika Eleonora d. ä., drottning av Sverige, 557, 559, 561.
Ulrika Eleonora d. y., drottning av Sverige, 3, 93, 96, 103, 105—106, 114, 116, 125, 129—130, 139, 142, 267, 475, 520, 587.
Ungern-Sternberg, Mattias Alexander von, friherre, överstelöjtnant, lantmarskalk, slutl. fältmarskalk, 4, 17—19, 21—22, 27, 30—32, 36, 39—40, 49, 52, 54, 94—95, 103, 128, 161, 165—166, 196, 203, 210, 219, 270, 274, 310, 337, 345—346, 351, 355, 363, 365—366, 397, 409, 413, 448, 451, 458, 472, 491, 585.
Utfall, Johan von, amiral, 326, 332.

Wahlgren, Ernst, räntmästare

vid amiralitetskrigsmanskassan, 443.
Wallendal, Carl, kanslist, slutl. notarie i krigskollegium, 271, 275.
Warg, Anna Kajsa, se **Kiellman,** J.
Warmholtz, Carl Gustaf, hessiskt hovråd, 7.
Vasaborg, Anton Adolf, greve, överstelöjtnant, slutl. generalmajor, 349.
Wechter, Esaias, rådman i Åbo, riksdagsman i Borgarståndet, 445—446, 487—488.
Veckström, Gottfrid Johan, rådman, slutl. vice borgmästare i Raumo, 440.
Wennerstedt, Carl Gustaf, landshövding, slutl. friherre, president, 317, 399, 480.
Wessborg, Niklas, f. d. löjtnant vid Hallands infanteriregemente, 179.
Westerhof, Peter, kanslist, slutl. andre expeditionssekreterare, Bondeståndets sekreterare, 4—5, 18—20, 26, 46, 48, 54, 60, 70, 74, 85, 91—93, 95, 97—98, 109, 112—113, 117, 124—125, 155, 202—203, 211—212, 235—236, 285—286, 288—289, 298, 303—304, 307, 317, 320, 324, 328, 338, 341, 356, 410, 452, 479, 482, 487, 491—492, 500, 506, 510, 642, 664.
Westman, Isak, häradshövding i Österbottens södra härad, 34, 479.
Wilborn, Joakim, rektor i Landskrona, 95.
Williamsson, Johan, krigskommisssarie, slutl. krigsråd, 219, 224, 226, 231.
Vind, Niels Krabbe, dansk minister i Stockholm (1744—1753), 6.
Voss, Jakob Vilhelm, föreståndare för Ronneby sockerbruk, 449.
Voss, Peter, 449.
Wrangel af Adinal, Carl Henrik, friherre, generalmajor, slutl. fältmarskalk, 104, 137, 144, 147, 173, 312, 349, 526.
Wrangel af Lindeberg, Erik, friherre, riksråd, 461, 464, 473, 495.
Wrangel af Sauss, Anton Johan, riksråd, slutl. (greve), 234.
Wrangel af Sauss, Otto Reinhold, generalmajor, 206.
Wrede af Elimä, Henrik Jakob, friherre, major, slutl. landshövding, 73—74, 76, 79, 83—84, 90, 94, 103, 111, 126—127, 154, 520, 523.
Wulfvenstierna, Johan, riddarhussekreterare, slutl. kammarråd, 28, 345—346.
Wulfvenstierna, Jonas, kammarråd, slutl. (friherre), 352, 354.

Ygberg, Per Jonsson, länsman, Yg, Färila, Gävl., 192, 638.
Yxkull, Otto Reinhold, friherre, generalmajor, landshövding, 62—63, 365.

Zander, Daniel Johan, generalmajor, slutl. president, 457.
Zelle, Johan Kristoffer, vinhandlare och kommissarie i Göteborg, 71, 388, 518.
Zibeth, Alexander, kyrkoherde i Lunds stift, slutl. prost, riksdagsman i Prästeståndet, 274, 474.
Zidbeck, Carl, präst vid finska församlingen i Stockholm, slutl. kontraktsprost i Åbo stift, 105, 113.

Åberg, Lars, kapten vid artilleriet, 108. — Hans änka Brita Sally **Åberg** 108.
Åderman, Sven, kapten vid garnisonsregementet i Stralsund, slutl. major, 121, 174, 378, 413, 476.

Åkerhielm af Margretelund, Samuel, friherre, riksråd, överstemarskalk, 3.

Åkesson, Sören, Köpinge, Krist., (M.), 13, 16, 18, 30, 47, 89, 96, 101, 140, 162, 189, 193, 222, 224, 249, 288, 339, 352, 363, 366, 482, 581—584, 676.

Åqvist, Olof, rusthållare, Norrsund, Roslags-Bro, Sthlm, 197—198, 305—306, 320, 638.

Öhrman, Jonas Carlsson, Haraker, Västm., (M.), 11, 30, 37—38, 47, 78, 83, 87, 135, 165, 179, 181, 190, 201, 230—231, 253, 257, 266, 277, 287, 289—290, 296—298, 300, 310, 313—314, 344, 347, 385, 660—661, 670, 675.

Önnesson (Öndesson), Mats, Umeå, Vb., (M.), 13, 16, 30, 47, 89, 140, 182, 339, 676, 723.

ORT- OCH SAKREGISTER.

De principer, som tillämpats vid upprättandet av detta register, äro desamma som i föregående band av denna publikation (1, s. 387; 2, s. 756).

Accis 374, 407, 672. Se även **Brännvins-, Husbehovs-, Saluaccis.**

Accisrätt 481.

Adeln, frälse 105, 108, 136, 183, 185—186, 604, 617, 620, 629. Se även **Kyrka, Privilegier, Ridderskapet och adeln.**

Adelsfanan 136, 138, 473, 493, 497, 688.

Akademi, akademistaten 424, 443, 573. Se även **Lunds universitet, Uppsala universitet.**

Akademihemman 18, 114, 604, 717—718.

Allians 469, 471.

Allmänna besvärsdeputationen 31, 41, 54, 184, 362, 654.

Allmänning (härads- och socken-) 460. Se även **Kronopark.**

Alnemålsvaror se **Varor.**

Altarhavre 419, 478.

Altuna, socken, Västm., 244.

Amiralitetet, amiralitetsstat, flottan 31—32, 104, 122—123, 135, 154, 157, 172, 174, 182, 201, 205, 247, 268, 293, 297, 326, 331—334, 391, 407, 466, 482, 498, 526. Amiralitetsskeppsbyggmästare 466. Amiralitetsfältskär 699. Reglemente för örlogsskepp 113. Sjöexpediton 154, 174, 247—248.

Kommandot över flottan 247—248, 255, 262, 273, 329, 333, 434, 436.

Amiralitetet i Karlskrona 350, 371, 636. Amiralitetsrätten i Karlskrona 175.

Galärflottan 32, 70, 260, 273, 293—294, 297, 333—334. Galäreskadern i Stockholm 477, 482. Se även **Pressning.**

Amiralitetskollegium 477, 482.

Amiralitetskrigsmanskassan 443.

Ammunition 514—515, 523, 657.

Andrarum, alunbruk, Andrarum, Krist., 379, 390, 620, 633, 713.

Annexförsamling 114. Se även **Församling.**

Ansökning se **Memorial.**

Apostladagarna 56, 264, 289, 307, 590, 651.

Arkiv se **Bondeståndet, Kammarkollegium, Riksarkivet.**

Armén, militiestaten (milisen) 31—32, 70, 104—105, 108, 117, 122—123, 131, 135—136, 148, 173, 176, 244, 268, 321, 327, 341, 394, 470, 484, 498, 502, 513, 515, 525—527, 534, 560, 577, 591, 593, 608, 666, 668, 682—683, 704, 724. Finska armén 477. Beklädnad 205. Fältkassan 403.

Överbefälet i Finland 30, 198, 270—271, 276. Överbefälet över armén 234, 261. Befälet närmast konungen 188, 254, 261—262, 266—268, 276, 434—436, 481, 487. Befälet närmast kronprinsen 442—444, 449, 457, 470.

Arrende. Av kronolägenhet 411, 413. Av kungsgård och kungsladugård 211, 437—438, 717. Av kronotionde 607.

Arrestering. Av Lewenhaupt och Buddenbrock 54. Av andra högre officerare 206. Arresterad persons papper 269, 295.

Artilleri 502, 515. Artillerimanskap på Gotland 388, 392.
Arvföreningen se **Valakten.**
Arvstvist. Efter Ulrika Eleonora 475.
Askim, härad, Göteb. 492.
Avesta 616.
Avisor se **Posttidningar.**
Avlöning, lön 357, 370, 404, 419, 424, 435, 437, 465, 481, 485.
Avradsspannmål 421, 544.

Backstuga 548.
Bakugnspenningar 419, 428, 465, 487, 489—490.
Bal, dans 221, 225, 260.
Bankokommissarierna, bankoverket se **Rikets ständers bank.**
Barkbröd 353.
Barn. Allmogens barn 352, 595, 621, 691.
Barndop 601.
Barnhus se **Malmö, Stockholm.**
Barnhuskronotionde 122, 465, 679—680, 709.
Befordran 54, 179, 224, 228, 237, 256, 264, 275, 284, 291, 303, 357, 376, 381, 400, 462, 467, 481, 483, 487, 491, 493, 495, 626—627, 683.
Begravning 601. Ulrika Eleonoras 93, 96, 103, 105—107, 114, 116, 125—126, 129—130, 139—141. Riksrådet friherre Adlerfelts 349. Riksrådet greve Barcks 210. Ledamöters av Bondeståndet 190, 273, 426. Andras 246, 361. — Begravningsomkostnad för Bondeståndet 153, 162, 205, 256, 282, 289, 303, 316, 331.
Beklädnad se **Armén, Regemente.**
Bergsdeputationen 62, 64, 99, 107, 131, 175, 243, 697.
Bergskollegium 58, 186, 628, 716, 721.
Bergslagen 43, 61, 99, 183, 186, 288, 594—595, 601—602, 613, 616—617, 622, 633, 706, 713—714. Se även **Grythytte bergslag, Järnbergslagen, Nora bergslag, Norbergs bergslag, Skinnskattebergs bergslag, Skog, Stora Kopparbergslagen.**
Bergsman 131, 595, 616.
Bergverk, bruk (stångjärnshammare, järnbruk, hytta) 186, 190, 353, 594, 606, 617, 622, 714, 716, 720.
Beskickning. Till Adolf Fredrik 386, 395.
Besparingskassa 181.
Besvär. Borgarståndets 330. Resolution å 390—391, 428, 438, 466, 483, 499.
Bondeståndets allmänna 6—7, 31, 44, 50—54, 56, 61, 64, 67, 75, 96—97, 114, 120, 122, 128—129, 145, 179, 184, 189—190, 196, 219, 288, 378—379, 382—384, 394, 396, 402—403, 407, 410, 418—419, 421, 437, 442, 456—459, 590—637, 653, 673, 680—681. Resolution å 6, 207, 210, 273, 275, 347, 349, 378, 416, 439—440, 445—446, 451, 454, 458, 465, 467, 470, 474, 479, 483, 491, 496, 499, 501, 697—722. Enskilda 44, 71, 73, 115, 159, 196, 211, 267, 349, 394.
Krigsbefälets 173.
Bruksidkares 64.
Finska flyktingars 58, 108.
Se även **Bondeståndet.**
Besvär se även **Memorial till Bondeståndet.**
Betjänte 251, 391—392, 466. Finska 440. Se även **Exekutionsbetjänte, Jägeribetjänte, Kronobetjänte, Skogsbetjänte, Skola, Tullväsendet.**
Betänkande se **Memorial.**
Bevillning 70, 75, 151, 153, 166, 182—186, 205—206, 250, 352, 354, 374—376, 387, 396, 403, 413, 418, 440, 449, 501, 531, 543—544, 572—573, 691. Se även **Kontribution.**
Bevillningsdeputationen 75, 122

—123, 125, 131, 153, 159, 194, 243.
Biskop 68.
Blandsäd 52, 512.
Blekinge 44, 274, 421, 635, 710. Se även **Städer.**
Bohus, fästning, Göteb., 717.
Bohuslän 61, 185, 421, 460, 614, 624, 708, 710, 717. Se även **Göteborgs och Bohus län.**
Bohusläns dragonregemente 378.
Bollebygd, härad, Älvsb., 341.
Bondeståndet 4, 39, 56, 68, 107, 109, 121, 158—160, 166, 214—215, 222, 251, 255, 257, 263, 274, 277—279, 300—301, 312, 344, 362, 410, 501, 526, 533, 543—544, 568, 584, 646, 659. Arkiv, expeditioner, protokoll, riksdagshandlingar 3, 5—7, 26, 51, 153, 158, 346, 356, 522. Befarat våld mot ståndet 141. Befrielse från ledamotskap på grund av sjukdom 158, 190, 316, 541. Berättelse om riksdagens förlopp 4, 463, 501—506. Beskyllning mot sekreteraren 97, 320. Beskyllning mot talmannen 4, 97, 320, 505, 522—524. Bokgåva 400, 412. Brev från hemmavarande rörande ståndet skola föredragas 292. Bänkindelning 14—16. Böter 155, 176. Deputation för besvärens uppsättande 30, 51. Deputation för mottagande av Adolf Fredrik 477, 498, 696. Deputation för räntepersedlar 253. Deputation till konungen 214—215, 263. Deputationer för uppvaktningar 18—19, 21. Deputerade att mottaga fullmakter 9. Deputerade vid drottningens begravning 140. Deputerade från Västmanland begära bliva intagna i ståndet 244—245. Dödsfall bland ledamöter 153, 159, 175, 185, 190, 195, 256, 273, 303, 316, 389, 426. Edgång, tysthetsed 19, 21, 26, 31, 39, 61, 243, 261. Ersättare för avliden ledamot 159, 196. Extraktprotokoll till ledamöter om successionen 273. Extraktprotokoll till deputerade från Dalarna 325. Fattigbössan 287. Finskspråkig sekreterare begäres 4, 20—23, 509—510. Frånvaro på grund av sjukdom 144, 184, 195, 253—254, 304. Fullmakt, fullmaktsgranskning 9, 14, 20, 30—31, 33—34, 53, 58, 109, 146, 208—209, 243, 254, 270, 479. Förbud besöka utländska ministrar 53. Förbud deltaga i kollationer 175—176. Förtal eller hot mot ledamot eller mot ståndet 22, 34, 211—212, 214—215, 335, 344, 659—660. Hemförlovning på kortare tid 26, 52, 56, 125, 145, 238, 242, 249, 273, 289, 292, 316, 351, 362—363, 365, 378, 385, 392. Hemförlovning vägras 292, 329. Hemresa 289, 316, 351, 397—398, 407, 414, 420, 499. Instruktion från de hemmavarande (principalerna) 178—179, 348. Inventarium efter avliden ledamot 190—191, 205, 256. Ledamots uppträdande i deputation 207—208, 243. Meningsskiljaktighet mellan ståndet och sekreteraren 92—93, 202—203, 235—236, 298, 328, 338, 341, 410. Mutor erbjudna 213—214. Oenighet i ståndet 120, 128, 166, 218, 220. Olovlig bortresa 329, 351. Ordning, ordningsregler 37—38, 125. Oväsen i ståndet 119, 352, 354, 418, 484. Rekonvention mot Schalin 301, 423. Reservation till protokollet 492. Sammanskott 44, 121, 185, 205, 234, 282, 289, 303, 316. Sammanträdeslokal 3. Sekreterare 4, 16, 18, 20—23, 70, 92, 506, 509—510. Sekreterarens biträde (kanslist) 5, 26, 506. Talman 3—4, 14, 84, 119, 156, 202, 239, 505—506, 509, 522—

523. Tvistiga riksdagsmannaval 20, 23—26, 30, 32—34, 136, 143, 146—147. Tystnadsplikten 207—208, 220—221. Underlåtenhet välja nya riksdagsmän 396, 480. Utgiven skrift 20—21. Vaktmästare 17. Vittnesmål i kommissorialrätten över Hedman 253, 263, 266, 277, 377, 659—662. Votering 85—92, 155—156, 185, 427—428, 523. Yrkande om ansvar för beslutet om kriget 103, 105. Överläggning med prästeståndet 227, 230, 438. Övervåld mot ledamot 162, 381.

Fullmäktige från: Dalarna 216, 313, 344. Finland 4, 17—18, 20—22, 26, 30, 56, 59—60, 64, 66—69, 79, 90, 101, 105, 113, 133, 143, 157, 161, 170, 177, 183—184, 189, 191, 201—203, 218, 225, 232—234, 246, 281, 289, 292, 328—329, 339, 347, 416, 432, 509, 514—516, 545—546, 640. Göteborgs och Bohus län 20, 25, 30, 32—33, 170, 281, 287, 339. Halland 281, 287. Hälsingland 182, 216. Jönköpings län 138, 143. Kalmar län 143, 170, 313. Kristianstads län 143. Kronobergs län 115, 138, 143, 183. Malmöhus län 143. Närke 183, 339. Roslagen 320. Skåne 134, 155, 170, 183, 281, 287. Stockholms län 143, 150, 153, 169, 182—183, 201, 339. Södermanland 170. Värmland 171, 183, 432. Västerbotten 55, 63, 182—183, 281, 313. Västernorrland 150, 169, 216, 281, 287, 313. Västmanland 169, 314, 344. Uppland 79, 143, 150, 153, 170, 180, 182—183, 339, 426. Älvsborgs län 34, 143, 314. Österbotten 33, 169, 183, 281, 287, 313, 339, 367. Östergötland 79, 143, 314. Se även **Begravning, Besvär, Memorial, Rikets råd, Rikets ständers bank, Sekreta utskottet, Sorgkläder, Successionen.**

Borgare, borgerskap 61, 247, 304, 595, 599, 611, 629—630, 646, 705—706, 721.

Borgarståndet 93, 99, 393, 433, 452, 646. Fullmäktige från Finland 68—69, 108, 517. Tvisten om Plomgren 389, 392—394, 401, 403, 408, 410, 417, 433—436, 484, 488, 491. Se även **Besvär.**

Borgholm, kungsladugård, Räpplinge, Kalm., 615—616, 717.

Borgmästare 293, 694. Val av 428, 438, 489.

Borås 64, 175, 368, 442—443, 479, 601—602, 629, 689, 720—721.

Borgå 440, 445—446, 473, 488. Privilegier 497.

Boskap, kreatur 71—72, 513, 577, 591, 601—602, 608, 633, 636. Boskapssjuka 368, 379, 450, 572, 608, 610, 704.

Boställe, boställshemman 186, 430, 433, 549. Officerares 460, 573. Prästerskapets 460.

Bousquets regemente se **Garnisonsregementet i Halland.**

Brahestad 40.

Bro. Städers 635.

Brofogde 548, 619, 701.

Brofogdekappar 469.

Bro skeppslag, Sthlm, 197.

Bruk se **Bergverk.**

Brandstodsmål 194, 449.

Bruksfolk 303. Se även **Hammarsmed.**

Brukspatron, -idkare, -ägare 64, 131, 194, 594, 628—629, 713. Se även **Besvär.**

Brunnby, socken, Malm., 414.

Brännvin 71—72, 165, 242, 407, 470, 512, 609.

Brännvinsaccis 52, 72, 79, 81, 122, 242, 388, 407, 512, 518, 549—550, 609. Se även **Accis.**

Brännvinsbränning 18, 36, 54—56, 58—59, 62, 66, 71—72, 74, 79, 161, 172, 177, 190, 194, 302

—303, 444, 512—513, 519, 549—550, 609.
Budkavle 349—350.
Bullaren, härad, Göteb., 594, 719.
Byalag 28—29, 350, 701.
Byordning 28—29, 350, 618, 701.
Byteshandel se **Handel.**
Båt. Vrak-, sköt- och fiskebåt 628.
Båtsman (indelnings-, rote-) 56, 234, 263, 406, 458, 549, 592—593, 627, 630—631, 703, 718, 722. Finska 390, 429. Fördubblingsbåtsman 145, 613. Koopvardiebåtsman 703. Städernas 488. Se även **Kassering, Torp.**
Båtsmansförrådskassaavgift 179, 184, 390, 488.
Båtsmanshåll 41.
Båtsmanskassa 438.
Bäck 129.
Bötesmedel 437, 477.

Charta sigillata se **Stämpelpapper.**
Civilstaten 271.

Dagsverken 96, 406, 411, 456, 595, 604, 610, 612, 628—629, 700—701, 718. Se även **Kronodagsverken.**
Dagsverkshjon 61, 595—596.
Dalarna, dalkarlarna 31, 226, 246, 305, 312—313, 317, 321—324, 352, 356, 654—655, 669—670. Deputerade från 197—199, 206, 216—217, 225—227, 233, 237, 241, 251, 271—272, 274, 317—318, 321—322, 335, 637—638, 641—642. Svaret till dem 317—318, 321—325.
Dalupproret 308, 312—315, 317, 326—330, 332, 334—338, 340, 342—344, 349—350, 354, 361, 399, 426, 504, 665, 689. Deputerade till dalallmogen 308, 310, 312—318, 327, 334—336, 342, 659. Krigsfolk icke användas mot dalallmogen 312, 319, 327—328, 332. Försvarsåtgärder 329—330, 337—338, 343. Rannsakningen med de arresterade 350—351, 356. Se även **Kopparbergs län, Västerdalarna.**
Dalarö skans, Sthlm, 258.
Dalsland 61, 122, 354, 594, 606. Se även **Älvsborgs län.**
Dalupproret se **Dalarna.**
Danmark, dansk, (danska konungahuset) 76, 92, 98, 132, 167—168, 198, 208, 211, 214, 253, 269, 279—283, 285, 288, 298, 305, 307, 311, 313, 323, 339—341, 345, 413, 449, 474—475, 477, 501, 504, 555—559, 561—562, 565—567, 582—584, 587, 603—604, 627, 641, 643—644, 659, 663, 665, 708, 724. Se även **Försvarsverket, Sekreta utskottet.**
Dans se **Bal.**
Danvikshemman 18, 114, 604, 717—718.
Defensionsdeputationen 50.
Defensionskommissionen se **Kommissioner.**
Defensionsverket se **Försvarsverket.**
Degerby, by, Föglö, Åland, 297.
Degerhov (Degerhuvud), säteri, Skällvik, Östg., 415.
Deputationen till statens reglerande för Hans Kungl. Höghet 387, 397.
Deputationer 31, 37, 41, 51, 95—96, 99, 102, 116, 151—152, 176—177, 237, 275, 293, 389. Se även **Allmänna besvärsdeputationen, Bergsdeputationen, Bevillningsdeputationen, Defensionsdeputationen, Deputationen till statens reglerande för Hans Kungl. Höghet, Expeditionsdeputationen, Handels- och manufakturdeputationen, Justitiedeputationen, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputatio-**

nen, Lant- och sjömilitieekonomideputationen, Sekreta deputationen, Slottsbyggnadsdeputationen, Urskillningsdeputationen.
Deputationer. Mellan stånden 270.
Dingtuna, socken, Västm., 469.
Direktionen över Lappmarkens ecklesiastikverk 490.
Domare 707. Se även Häradshövding, Lagman.
Domsaga (jurisdiktion). Delning av värmländsk 189, 197, 256, 432, 438, 446—447.
Domstol, forum 215, 219, 350, 356. Se även Accisrätt, Generalkrigsrätt, Hallrätter, Hovrätter, Häradsrätt, Slottsrätten.
Dragon 136, 458, 592, 613, 618, 627, 701, 713, 718, 722. Finska 357, 580.
Dragonhåll 39, 535, 618, 712—713.
Dragonhållare 618.
Dragonkontrakt 536—537.
Dragonofficerare. Finska 260, 368, 370, 395.
Dragonregementen. Finska 357.
Drank 512.
Drickspenningar 579.
Dräng 549, 621, 629, 705. Se även Tjänstefolk.
Duell 252, 255, 257, 262, 378, 385.
Duellplakatet 255, 293.
Durchfart se Kanal.
Durchmarsch, marsch 95, 98, 185, 293, 352, 362, 411, 417, 468, 512, 571—572, 597—598, 652, 681—682, 698.
Durchtågsgärd (furagegärd, hö- och halmgärd) 65, 137—138, 166, 185, 189, 227—228, 412, 512, 570—571, 682.

Ed, edgång, För tronföljaren 487. För skeppare och styrmän 412. Se även Bondeståndet.
Ekipagepenningar 487.
Eknön, Skällvik, Östg., 415.
Ekolsund (Ekholmssund), kungsgård, Husby-Sjutolft, Upps., 135, 138, 142—143, 149—150, 475, 482, 498.
England, engelsk 75, 112, 235, 503, 554, 557, 559. Se även Främmande trosbekännare.
Envälde 555, 558.
Eskilstuna 226, 265. Karl Gustafs stads manufakturverk 438.
Eskilstuna, kungsladugård, Eskilstuna-Kloster, Söd., 190, 211, 226, 265, 433, 438.
Europa 556, 587—588.
Exekution. Militärisk, å landet 519.
Exekutionsbetjänte 519.
Expeditionsdeputationen 31, 41—42, 99, 158, 325, 355, 386, 461, 501.
Expektansmedel 454.
Expektansstat se Statsverket.
Export 719.
Express se Hållskjuts.

Fabriker och manufakturer 61—62, 65, 114, 163, 181, 229, 233, 374, 459, 475, 480, 487—488, 493, 559, 561, 600, 673, 699, 716. Allmogens manufakturtillverkning 605. Klädemanufaktur 600. Kniphammare 122, 186, 606, 716. Yllemanufaktur 496, 600, 699. Ädla manufakturverk 606.
Fabrikör 181, 477.
Falun 603, 622, 714.
Fartyg 145. Kröning av 39—40, 44, 391, 466—467, 631.
Fattigvård se Stockholm.
Faurås, härad, Hall., 196.
Fellingsbro, härad, Ör., 385.
Femtonprocentsavgiften 179.
Finland, finsk 17, 23, 26, 31, 53—54, 58—60, 66—67, 69, 71, 74, 80, 93, 101—102, 104, 108, 112, 117, 126, 131, 147, 149, 153—

154, 170, 175, 181, 187, 191, 194, 198, 218—219, 222, 227—228, 234, 241, 244, 250, 284, 293—294, 297, 299, 306, 309, 323, 340—341, 344—345, 347, 349, 356—357, 359, 370, 379, 385, 390, 394, 403, 415—416, 423, 426—427, 429—430, 432, 437, 441, 455, 462—463, 472, 474—475, 480, 494, 502, 504, 509—510, 513—515, 517, 522, 524—527, 535, 546, 553—560, 572, 579—582, 608—609, 612, 630—631, 637, 640—642, 645, 656—658, 692, 697, 704—705, 714—715. Finska flyktingar 108, 228, 275, 297—298, 329, 350, 440, 608, 704. Se även **Armén, Besvär, Betjänte, Bondeståndet, Borgarståndet, Båtsman, Dragon, Dragonofficerare, Dragonregementen, Herredagspenningar, Kommissioner, Krig, Krigsbefälet, Krigskommissariatet, Manskap, Officerare, Prästerskapet, Prästeståndet, Regemente, Soldat, Städer, Tjänstefolk, Underofficerare.**

Finska besvärsdeputationen 131, 140, 149, 190, 229, 329, 379.

Finska regleringsdeputationen 354—356, 358, 387, 390, 446.

Fisk 593—594, 602, 611, 719.

Fiskare 20, 32—33.

Fiske 32—33, 129, 577, 609—611, 628, 673. Saltsjöfiske 373. Västershavsfiske 469.

Fjärdingsman 138, 548.

Flisöberg, hamnplats, Fåglö, Åland, 297.

Floda, socken, Söd., 264.

Flottan se **Amiralitetet.**

Flygsand 419, 422.

Fläsk 591.

Fodermarskgästeri 419, 478.

Frankrike 553—554.

Fred, fredsförhandlingarna med Ryssland 3, 38, 59, 67, 70, 77, 79, 83, 85, 102, 112—113, 116—118, 123—124, 127, 168—171, 178, 182, 187, 200, 202, 221, 226—227, 230—231, 233, 238, 252, 260—261, 265, 269, 275—276, 279—286, 290, 293, 299, 306—311, 315, 318, 322—324, 334, 337—342, 344—345, 347, 386—388, 397, 399, 482, 503—505, 533, 551—564, 567, 572, 581, 640, 641, 643, 655, 662—663, 667.

Instruktioner för ministrarna vid kongressen i Åbo 77—78, 83, 234—236, 283—284, 286, 290, 292, 307, 310, 503.

Se även **Successionen.**

Fredriksborg, fästning, Vaxholm, 331.

Fredrikshald, stad i Norge, 606.

Fredrikshamn, stad i Finland, 147, 173, 436, 440, 473, 481.

Frihetsår 416, 432, 437, 440, 463, 480, 487—488, 608, 630, 704.

Frimarknad se **Marknad.**

Frinnaryd, socken, Jönk., 425.

Frivilligkår 271, 275, 309—310, 321, 413, 434—435, 444, 453, 465, 470, 473, 487, 496—497, 668—669.

Fräkne härader, Göteb., 44.

Frälse se **Adeln.**

Frälsefrihet 718.

Frälsehemman 174, 258, 604, 652.

Frälseskattehemman 652.

Frälseägor 549, 620, 703.

Främmande trosbekännare. Engelska kyrkan 61, 65, 529. Reformerta 61, 65, 122, 379—380, 395, 455, 529—530. Se även **Religionsväsendet.**

Frösön, Jämtl., 602.

Frötuna, skeppslag, Sthlm, 666—667.

Furage, proviant 65, 75, 80, 105, 134, 137, 228, 375, 394, 412, 417, 421, 432, 435, 472, 514—515, 523, 571, 579, 597, 608, 627, 682—683, 722.

Furagegärd se **Durchtågsgärd.**

Fågel, fågelhandel 96, 496, 602—603, 712.

Fårpulver 437, 449—450.

Fäladsmark, utmark 624, 702.
Fältskär se Amiralitets-, Regements- och Stadsfältskär.
Fälttraktamente se Traktamente.
Fästningsverken. Vid Vaxholmen och Oxdjupet 326. Se även Riksdag.
Föglö, socken, Åland, 294.
Fönsterkontribution (fönsterluftsavgift) 183, 186, 352, 354—355, 401, 411, 467—468, 485, 569, 573.
Fördelshemmansränta 395.
Föreskrift se Memorial från Bondeståndet.
Förlag, förläggare 288, 616.
Förmedling 29, 61, 330, 363, 367, 389, 395, 397, 403, 499, 596, 716.
Förordningar, kungliga, 618, 701. Tryckning 54.
Förpantning 138, 142—143, 149—150.
Förpassning 489.
Förrådskassa se Generalförrådskassa.
Församling 402, 635, 708—709, 711.
Försvarsverket (defensionsverket) 38—39, 50—51, 55, 59, 70, 122—123, 136, 271, 296, 298, 303—304, 311, 325, 331—332, 466, 469, 504, 568, 584. I Skåne 132. I Västerbotten 40, 55, 62—63. På östkusten 319, 326, 331—332, 399. Mot Danmark 582. Se även Lån, Riksdag.
Försäkring. Tronföljarens 380.
Föräringar 181.

Galärflottan se Amiralitetet.
Garnison 492.
Garnisonsregementet i Göteborg (Zanders regemente) 179.
Garnisonsregementet i Halland (Bousquets regemente) 175, 579.
Garnisonsregementet i Landskrona (Hamiltons regemente) 388, 392.
Garnisonsregementet i Stralsund (Schwerins regemente) 121, 272, 373, 394, 445.
Garpenberg, kopparverk, Garpenberg, Kopp., 438, 441.
Gehägvaktare 548.
Gemene se Manskap.
Generalförrådskassa 181.
Generalkrigsrätt 54, 60, 80—82, 108—110, 132—135, 144, 150, 154—155, 157, 160, 165—166, 178, 180, 193, 199, 430, 534, 545, 580.
Generalmajorer 483—484.
Generalmönsterherre 611.
Generaltullarrendesocieteten se Tullarrendesocieteten.
Get 379, 390, 633, 713.
Gillbergs härad, Värml., 448.
Gotland 44, 388, 629, 721. Se även Artilleri.
Gratial se Pension.
Gratifikation 250.
Grimsten, härad, Ör., 541.
Gruva 606, 716.
Grythytte bergslag 407, 429, 617—618, 720—721. Se även Bergslagen.
Grytnäs, socken, Kopp., 216.
Gränshandel se Handel.
Gränsvakt. Mot Ryssland 441.
Guldmalmsfyndighet 425.
Gudstjänst 65.
Gymnasiehemman 615.
Gymnasium 186, 573.
Gårdfarihandel se Handel.
Gärder 185, 349, 352, 362, 375, 502, 608, 625, 654, 682, 699. Se även Durchtågsgärd, Spannmålsgärd.
Gärdeshö se Skattehö.
Gästgivare 548.
Gästgivaregård 548, 576.
Gästrikland 44, 625, 705.
Gäsene, härad, Älvsb., 23—25, 35, 146.
Gävle 272, 319, 441, 616.
Göinge härader, Krist., 44.
Göta hovrätt se Hovrätter.
Göteborg 27, 57, 71, 75, 474, 500,

518—519. Bryggaregillet 388. Garnisonen 614—615, 717. Gymnasiet 615. Sockerbruk 440.
Göteborgs och Bohus län 44, 274, 460, 615, 635. Se även **Bohuslän.**

Halland 44, 65, 96, 129, 274, 421, 469, 601, 603, 605, 621—622, 635—636, 708, 710—711, 720.
Hallordning 472.
Hallrätter 57, 98, 481, 489, 599, 719.
Halltorp, kungsgård, Högsrum, Kalm., 122, 205, 405, 411.
Hamburg, stad i Tyskland, 51.
Hamiltons regemente se **Garnisonsregementet i Landskrona.**
Hammar, socken, Ör., 267.
Hammarsmed 303.
Hammerdal, socken, Jämtl., 602.
Hampa 347, 361, 610, 672—673.
Handel, kommers 61, 64, 72, 113, 374, 473, 554, 559, 561, 565—566, 587, 602, 616, 708. Byteshandel 629. Gränshandeln med Norge 61, 594, 719. Gårdfarihandel 64, 368, 601—602, 720—721. Jämtarnas handel 603, 712. Kramhandel 419. Oxhandel 43, 53, 138, 173, 175, 282, 368, 413, 720. Spannmålshandel 61, 114, 594—595, 706, 719. Viktualiehandel 282, 368, 413, 720. Se även **Fågel, Import, Marknad, Nederlag.**
Handels- och manufakturdeputationen 325, 361, 697. Instruktion 164, 190, 219, 222.
Handlande 59, 66, 242, 602, 612, 617. I Stockholm 437, 492, 497.
Hangö udd, Finland, 294, 297, 319, 326—327, 331—332, 504.
Hannover, konungarike, 554.
Hantverk 72. Se även **Varor.**
Hantverkare 226, 330, 374, 460, 530, 549, 623, 709. Se även **Sockenhantverkare.**
Harbo, socken, Västm., 243.
Hartsö, lotshemman, Bälinge, Söd., 487.
Havre 52, 512.
Hedemora, socken, Kopp., 216.
Helsingfors 40, 148, 452. Kapitulationen vid 104, 148, 452, 527. Kyrkan 426, 432, 449. Se även **Kvarn.**
Hemkall, hemkallspenningar 64, 357, 578—579, 625—626, 631, 705.
Hemman 27, 32, 36, 75, 279, 352, 354—355, 375, 406, 412, 421, 576, 591, 596, 598, 608, 619, 621, 631, 691, 702, 704, 711. Förmedlade 259, 264, 330. Indelade hemman 713. Inroterade hemman 631—632, 714. Omistliga 716. Se även **Akademihemman, Danvikshemman, Frälsehemman, Frälseskattehemman, Gymnasiehemman, Hospitalshemman, Kronohemman, Kronoskattehemman, Mantal, Rusthållshemman, Rå- och rörshemman, Skattefrälsehemman, Skattehemman, Vadstena krigsmanshus.**
Hemmansbrukare 54, 56, 58, 66, 72, 79, 172, 194, 247, 302, 444, 512, 549—550, 604, 609, 612, 615, 621.
Hemmansbyte se **Jordbyte.**
Hemmansstädja 621—622, 635, 711.
Hemmantal se **Mantal.**
Herredagspenningar (riksdags-, underhåll för finska riksdagsmän) 17—18, 23, 27, 33, 35, 56, 59, 64, 66—69, 101, 142, 157, 159, 161, 164, 177, 184, 234, 239, 289, 306, 366, 389, 409, 463, 479—480, 492, 500, 517—518, 538, 541, 545—547, 615, 690.
Hessen-Kassel, hessisk 143, 235, 268, 475, 554.
Himle, härad, Hall., 196.
Hingst 122, 605.
Hisings härader, Göteb., 492.
Holstein-Gottorp 76, 118, 342.

Horn, kungsladugård, Högby, Kalm., 205, 405, 411.
Hospitalshemman 114, 604, 717—718.
Hovhållning se **Statsverket.**
Hovrätter 204, 674.
Göta hovrätt 234, 237, 518—519.
Svea hovrätt 350, 356, 400, 430.
Hovstaten 406.
Huddunge, socken, Västm., 244.
Humle 43, 129.
Hungersnöd 354, 502, 510.
Husbehovsaccis 66, 79. Se även **Accis.**
Husby, socken, Kopp., 216.
Husman 548.
Hytta se **Bergverk.**
Hållskjuts 576. Express 187, 278—279, 576. Hållkarl 548. Skjutsrättare 548. Skjutsrättarekappar 469.
Hägnad 701.
Hälsingborg 449.
Hälsingland 256, 305, 396, 599, 625, 631, 638, 705, 714, 718. Deputerade från 192—193, 227, 233, 238, 251, 641—642, 659.
Härad 32, 279, 576, 609.
Häradsallmänning se **Allmänning.**
Häradshövding 153, 377, 398, 499, 539—540, 673—674, 694.
Häradshövdingeränta 415—416, 477, 539.
Häradshövdingskappar, -penningar 483, 633, 692, 714. Se även **Tingsgästningskappar.**
Häradsrätt, tingsrätt 601, 621.
Häradsskrivare 97.
Härjedalen 61, 196, 254, 593—594, 719.
Härjevad, socken, Skar., 433.
Härnevi, socken, Västm., 243.
Härnösand. Gymnasiet 441.
Häst 357, 608, 612. Se även **Hingst.**
Hästhemmansränta 395.
Hö 75, 138, 512, 597, 604.
Hö- och halmgärd se **Durchtågsgärd.**
Högborn, järngruvor, Grytthyttan, Ör., 407, 429, 617—618, 721.
Hökare 374.

Import (införsel) 62, 129, 419. Av hampa 672—673. Av salt 496, 577, 593, 719. Av sill 496, 593, 719. Av spannmål 496, 719—720.
Indelningsbåtsman se **Båtsman.**
Indelningshavare 71, 97, 370, 385, 609, 712.
Indelningsverket 356—357, 384, 635.
Infanteriregementen 130, 357, 618. Se även **Regemente.**
Införsel se **Import.**
Inhyseskvinna 600, 699.
Inkvartering 290, 310, 352, 357, 375, 512. Av ryska trupper 500—501, 724.
Inskrivningspenningar 114.
Intercession se **Rekommendation.**
Inägor 185, 624, 702.
Irland 559.

Jordbyte, hemmansbyte 438, 447, 462, 488, 629.
Jordeboksränta 354, 362.
Jordrannsakning 633—634, 704.
Jordrevning 628, 634.
Jorois, socken, Nysl., 442.
Jungfrusund, sund i sydvästra Finland, 294.
Jurisdiktion se **Domsaga.**
Jus patronatus 477.
Justitiarie 694.
Justitiedeputationen 41, 46, 165, 189—190, 304, 362. Ed 58.
Justitiekanslern 291.
Justitiemål 494.
Jägeribetjänte 548.
Jämtlant 39, 44, 61, 107, 114, 496, 535—536, 593—594, 602—603, 618, 708, 712—713, 719. Se även **Handel.**

Jämtlands dragonregemente 39, 106, 135, 138, 157, 496, 535—536, 618, 712.
Järn 593—594. Myrjärn 719. Se även **Stångjärn, Tackjärn.**
Järnbergslagen 53, 628. Se även **Bergslagen.**
Järnbruk se **Bergverk.**
Jönköping 633.
Jönköpings län 43, 57, 421, 425. Se även **Småland.**
Jösse, härad, Värml., 448.

Kaffehus 183.
Kalkugn 17.
Kalmar län 43, 616, 633. Se även **Småland.**
Kalmar regemente 272.
Kammararkivet se **Kammarkollegium.**
Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen 31, 46, 190, 239.
Kammarkollegium 17, 58, 75, 184, 224, 239, 241, 267, 276, 330, 372, 388, 405, 447, 456, 461—462, 469—470, 473, 499, 595—597, 628, 670, 684, 698, 706, 716—718. Kammararkivet 291. Se även **Kammarverket.**
Kammarkommissionen se **Kommissioner.**
Kammarrevisionen 316, 401. Se även **Kammarverket.**
Kammarverket 412, 693—694. Se även **Kammarkollegium, Kammarrevisionen.**
Kanal (durchfart) 75, 108, 474.
Kanslikollegium 101, 376.
Kaplan 68, 183, 186, 401, 468. Se även **Prästerskapet.**
Karaktär se **Rang.**
Karelen 147, 173.
Karelska dragonregementet 461.
Karl Gustafs stads manufakturverk se **Eskilstuna.**
Karlshamn 496. Klädefabrik 229. Kopparhammare 490. Kopparslagare 414, 490. Spinnhuset 496.
Karlskrona 31, 38, 496, 635—636. Bro 378, 635. Privilegier 351, 371. Spinnhuset 430, 496. Svenska kyrkan 257—259. Se även **Amiralitetet.**
Kassering av båtsmän eller soldater 29, 458, 592. Av persedlar 56, 592, 721.
Katekismiförhör 590, 651.
Kavalleri, kavalleriregementen 122, 200, 357, 412, 417, 421, 435, 612, 618, 714—715.
Kemi, socken, Österb., 610.
Kind, härad, Älvsb., 341.
Klappholt 620.
Klockare 183, 186.
Kläde 419, 618.
Klädemanufaktur se **Fabriker och manufakturer.**
Klövgång 71.
Knekt 627, 722. Se även **Soldat.**
Knektehåll 41, 618, 713.
Knektkontrakt 107, 384.
Knektlega 127.
Kniphammare se **Fabriker och manufakturer.**
Koboltsverk 400, 445.
Kol 622, 714. Taxa 373, 446.
Kollegierna 24, 181, 239, 251, 275, 278, 319, 349, 389, 461, 674.
Kollekt, stambok 114, 232, 288, 292, 423, 434, 449.
Kolning 353, 622.
Komedi se **Skådespel.**
Kommendering 50, 250, 332, 612.
Kommers se **Handel.**
Kommerskollegium 42—44, 129, 175, 462, 479, 492, 500, 577, 719—720.
Kommissioner 165. Defensionskommissionen 319—320, 332. Kammarkommissionen 126, 319—320, 332, 438, 440, 445, 488, 693—694. Reduktions- och likvidationskommissionen 229, 686. Utredningskommissionen 39—40, 44, 52, 181, 254, 294, 297, 332, 417, 426, 591, 608. Undersökningskommissionen

över Lewenhaupts flykt 397, 406.
Kommission för Finland. Anhållan om 608.
Rikets ständers. Över kriget i Finland 60, 82, 106, 117, 121, 127, 131—139, 144—146, 151—152, 155—57, 160—165, 172, 176—182, 184, 186—187, 193, 197, 199, 223—227, 237—238, 242—243, 245, 247—248, 250—251, 264—265, 272, 274—275, 289, 292, 308, 311, 317, 334—335, 356, 359, 361, 363—364, 367, 369—370, 377, 430, 484, 515, 534—535, 544—545, 639, 647—650, 656, 658, 677—678, 697. Se även **Krig.**

Kommissorialrätt. Över Hedman m. fl. 253, 257, 266, 271, 277—278, 300—302, 304, 429, 658—662. Över Rydelius 295. Se även **Bondeståndet.**

Kommunionvin 122, 606, 707.

Konfiskation 437, 477, 603.

Kongressen i Åbo se **Fred.**

Konsistorier 573, 701.

Kontraband 113.

Kontribution 79, 123, 125, 131, 183, 186, 228, 250, 263, 267, 297, 304, 340, 352—355, 375, 387, 409, 468, 485, 501, 530—532, 569—570, 572—573, 654, 690. Se även **Bevillning, Varor.**

Konungaförsäkran 28, 65, 142, 223, 382, 520, 529.

Konungamakten se **Styrelsesättet.**

Koopvardiebåtsman se **Båtsman.**

Koppar 233, 492, 497.

Kopparbergs län 43, 61, 96, 399, 603, 614, 622, 706, 708. Se även **Dalarna.**

Korn 52, 512.

Korpo, socken, Åbo, 294.

Korpral 81.

Kosack 526, 582.

Kramhandel se **Handel.**

Kramvaror 57, 59, 62, 197, 602—603.

Kreatur se **Boskap.**

Krig 127, 384, 561. Kriget mot Ryssland ("i Finland") 3—4, 6, 54, 63, 69—70, 73—74, 80, 82, 95, 99, 103—106, 109—110, 115, 117, 120, 123—124, 145, 147, 150, 152, 154, 163, 181, 189, 197—198, 226—227, 232, 244, 247—248, 263—264, 269, 280—281, 286, 309, 312—313, 317, 323, 340—341, 349, 375, 390, 416, 426, 429, 458, 502, 513—515, 525—528, 531, 553, 560, 570, 572, 579—583, 587, 589, 608, 626, 643, 645—647, 649, 653, 655—656, 658, 663, 679, 683, 704, 714. Trupptransporten till Finland 154, 156, 430, 451, 671, 678. Undersökning om orsakerna till kriget 103—104, 123, 130—132, 155—156, 179, 181, 199, 333, 336—337, 357, 430, 452, 492, 526, 646, 671, 678—679. Undersökning om krigets utgång 63—64, 70, 104, 116, 123—124, 129, 132—134, 148, 151, 153—155, 176, 179, 199, 217, 247, 513, 522, 526, 532, 534, 545, 639, 647, 677. Uttalanden mot kriget 245—248, 645—649. Vapenvila 153. Se även **Bondeståndet, Kommissioner, Krigskonselj, Sekreta utskottet.**

Kriget, Stora nordiska, 526, 554, 560—561, 658.

Krigsartiklar 321, 534, 668.

Krigsbefälet. Finska 356. Se även **Besvär.**

Krigsexpeditionen 481.

Krigsfolk se **Manskap.**

Krigskollegium 57, 60, 64, 250, 265, 357, 393, 417, 475, 478, 524, 701.

Krigskommissariatet i Finland 181, 241.

Krigskonselj 150, 244, 309, 329, 377, 394, 401, 527.

Krigstjänst 56, 350, 489, 613, 701, 718.

Kristianstad 74. Tullhus 415.
Kristianstads län 17, 44, 321, 365, 620, 710, 712. Se även Skåne.
Krog 183.
Krokslätt, by, Fässberg (nuv. Mölndal), Göteb. 519.
Kronobergs län 43, 422, 633. Se även Småland.
Kronobetjänte 185, 350, 417, 571, 604, 614, 682, 698, 707—708, 717. Se även Kronofogde, Kronolänsman.
Kronobonde 653, 700, 711, 713, 717—718.
Kronodagsverken 114, 129, 145. Se även Dagsverken.
Kronofogde 138, 293, 619, 636, 713. Se även Kronobetjänte.
Kronofordran 222.
Kronogods 150.
Kronohemman, -lägenhet 174, 258, 363, 367, 395, 403, 604—605, 615—616, 619—620, 628—630, 652, 716, 718. Se även Arrende.
Kronolänsman 138, 548. Se även Kronobetjänte.
Kronopark 233. Se även Allmänning.
Kronorusthåll 289. Se även Rusthåll.
Kronoskattebonde 700.
Kronoskattehemman 431, 615, 652, 718.
Kronoskjuts 97—98, 258, 264, 290, 293, 349, 352, 375, 417, 432, 472, 502, 515, 608, 630, 635, 652—653, 682, 698.
Kronoskog 620. Se även Skog.
Kronotionde, kronotiondespannmål 401, 442—443, 544, 607, 623—624, 627, 709—712. Se även Arrende, Barnhuskronotionde.
Krutbruk 703.
Kröning. Se Fartyg, Ved.
Kulling, härad, Älvsb., 35, 146.
Kungl. höghetstitel 106.
Kungsgård, kungsladugård 405—406, 411, 421, 436—437, 456, 462, 549, 605, 612, 700, 717. Se även Arrende.
Kungsängar 604, 718.
Kungsådra 129, 611.
Kungälv 438, 441.
Kvarn 129, 185, 611, 624—625. Vid Helsingfors 452, 494.
Kvarnbacka, manufakturverk, Linde, Ör., 195, 205, 410, 474.
Kvarntull (tullkappe) 114, 267, 461, 601, 700.
Kvarstad. Å generalernas egendom 181.
Kvarstadsmål 204.
Kymmenegårds län, Finl., 344.
Kyrka 606, 622—623, 708—709. Kyrkkistan 635, 711. Ringning vid adliga dödsfall 58.
Kyrkogång 601.
Kyrkoherde 600—601, 622—623, 635, 709—710. Val av 191. Se även Pastor, Prästerskapet.
Kyrkoinspektor 274, 321, 365, 402, 460—461, 607, 635, 710—711.
Kyrkolagen 65.
Kyrkoråd 635.
Kyrkoräkenskaper 635, 710—711.
Kyrkotionde, kyrkotiondespannmål 607—608, 624, 627, 708—712.
Kyrkvärd 622, 709.
Köpenhamnsfreden 627.
Köpingar 473.
Körslor 353, 421, 628—629, 635.
Kött 591.

Ladugård se Kungsgård, Sätes- och ladugårdar.
Lagfart 712—713.
Lagman 674.
Lagmanskappar, -penningar 483, 614, 633, 692, 706—707, 714. Se även Tingsgästningskappar.
Lagmansränta 415—416, 477.
Lagmanssynerätt 234, 450.
Lagsaga 544, 607, 627, 711.
Landshövding 17, 43, 58, 97, 138, 183, 185, 417, 447, 450, 597, 601,

604, 611, 618, 635, 700, 702, 707—713, 717, 719—720. Landshövdingeresidens 52, 707.
Landsköp 114, 272, 602.
Lantbruk, landskultur, åkerbruk 72, 356, 384, 406, 598, 634.
Lantmätaresyn 634, 704.
Lant- och sjömilitieekonomideputationen 31, 41—42.
Lappfjärd, socken, Österb., 20, 34—35, 209.
Lappmarken se Direktionen över Lappmarkens ecklesiastikverk.
Laxtaxa 128.
Lega, årslega (rotespannmål) 578—579, 592, 625, 631—632, 718.
Legohjon se Tjänstefolk.
Leksand, socken, Kopp., 199.
Lektor 68, 441.
Leppävirta, socken, Nysl., 442.
Lerarbete 415.
Lerbo, socken, Söd., 264.
Lerbäck, socken, Ör., 267.
Licent 374, 672.
Licentiering. De licentierade riksråden och ämbetsmännen 177—178, 348, 380, 389, 403, 411, 424, 434, 451—452, 455, 465, 472—474, 476, 478, 480, 685.
Liggdagar 114, 599, 721.
Lin 599.
Lindö, torp, Eskilstuna-Kloster, Söd., 190, 433.
Linköping 480, 690.
Linnevaror 629, 721.
Livgardet till fot 453, 535.
Livregementet, Livregementet till häst 120, 385, 715. Besparings- och förrådskassan 694.
Ljungby, socken, Kalm., 241, 360.
Lump 400.
Lund 480, 495, 627, 711.
Lunds universitet 623—624, 627, 710—712. Ridskolan 239. Se även Akademi.
Lurendrejeri 483.
Lån. För försvaret 122—123, 131. Se även Riksdag.
Länna, skeppslag, Sthlm, 666—667.
Länsman se Kronolänsman.
Lärft 396, 419, 718.
Lärgosse 466.
Lön se Avlöning.
Lönelikvidation 393, 456.
Lön- och betalningsavgift 56, 266, 272, 352, 400, 409, 418, 467, 477, 483, 590—591, 653—654, 691.

Magasin 134, 173, 185, 502, 571, 607—608, 621, 623, 657, 703, 708—710.
Magistrat 275, 612, 700, 705.
Malm. Brist på 407, 429, 617, 721.
Malmö. Barnhuset 607, 623—624, 709—710.
Malmöhus län 17, 44, 321, 365, 367, 378, 621, 712. Se även Skåne.
Malmö recess 627.
Manskap, gemene, krigsfolk 29, 51, 75, 80—81, 96, 102, 104, 134, 136, 161, 186, 199, 226, 244, 248, 260, 263—264, 270, 273, 288, 340, 375, 384, 399, 462, 514, 522, 524—526, 531—532, 535—536, 548, 560, 600, 613, 626—627, 630—631, 649, 652, 655, 657, 699, 722. Finskt 189, 191, 578—580. Sjöfaret 179, 704.
Mantal, hemmantal 352, 354, 485, 536, 623, 710. Uddemantal 256, 631—632, 714.
Mantalslängd 595, 633, 708, 714.
Mantalspenningar 145, 379, 432, 463, 466, 498, 500—501, 595, 613.
Manufakturer se Fabriker och manufakturer.
Manufakturfonden (-medel) 181, 374, 390, 444, 488.
Manufakturist 162, 181, 228, 477.
Manufakturprivilegier 163.
Mark, härad, Älvsb., 341.
Markegång, markegångstaxa 71, 97, 126, 411, 417, 420—422, 426,

571, 601, 607, 609, 624, 681, 692, 699, 707—708.
Marknad 330, 368, 380, 489, 599, 602, 616, 633, 720. Frimarknad 65, 602, 605.
Marsch se **Durchmarsch.**
Marstrand. Fästningen 614—615, 717.
Masugn 183.
Medelpad 44.
Medicinalväsendet. Medicinlektor 441. Se även **Fältskär, Provinsialläkare.**
Memorial (ansökning, supplik) 50, 55, 113, 161, 288, 367, 372, 381, 387.
Memorial (betänkande, föreskrift, promemoria, supplik, utlåtande) från Bondeståndet.
Till K. Maj:t 17, 35, 73, 102, 187, 189, 212, 259, 292, 349, 383, 468, 491, 500—501, 518—520, 524—525, 576—577, 681—682, 693—694, 724.
Till Sekreta utskottet 234, 349, 374—376, 387, 392, 418, 653—654.
Till andra myndigheter 36, 57, 60, 361, 384.
Memorial (ansökning, besvär, promemoria, skrivelse, supplik) till Bondeståndet.
Från ståndets ledamöter 6, 25, 31—32, 35, 39, 60, 67, 69, 71, 75, 82—84, 97, 103, 105—106, 111, 113, 117, 120, 124, 126, 129, 133, 135, 145, 153, 160, 162, 166—167, 177, 180, 183—185, 187, 189—190, 193—194, 196, 200, 204, 211, 225, 232—233, 235, 240, 245, 247—248, 254, 256, 269—270, 273, 277, 279—280, 284, 289, 291, 297, 300—301, 304—305, 309, 328, 347, 357, 376—377, 446, 451, 478, 513—516, 520—529, 535, 550—567, 569—570, 578—584, 586—589, 640—648, 650, 654—660, 662—674, 678—679. Författarskapet 120, 175, 320, 689.
Från ledamöter av Ridderskapet och adeln 63, 67, 73, 108, 122.
Från andra 16—17, 37, 55, 80, 93, 95, 105, 110, 121, 128, 145, 163, 179, 188, 190, 197—198, 212, 219, 225, 239, 244, 256, 272, 278, 291, 302, 305—306, 392, 395, 398, 413—414, 420, 442, 447, 472.
Minutförsäljning 129.
Missväxt 129, 182, 379, 385, 510, 535—536, 572, 593, 608, 610, 621—622, 703—704, 719.
Monopol 493.
Mundering 56—57, 60, 64, 134, 357, 458, 592—593, 618, 715, 721.
Munderingshäst 120—121.
Munderingspenningar 366.
Musköt 121, 174.
Mynt- och penningväsendet 18, 616—617. Myntning 438, 630, 706. Plåt 616—617, 630, 636, 706, Skiljemynt 616, 630, 706.
Myrjärn se **Järn.**
Mölndal, by, Fässberg, Göteb., 71, 519.
Mönstring 721.

Nagu, socken, Åbo, 294.
Nattvardsvin 71.
Nederlag, nederlagsfrihet 61, 437, 492, 497, 594—595, 713.
Nerpis, socken, Österb., 20, 34—35, 209.
Nora, socken, Västm., 243.
Nora bergslag 245—246. Se även **Bergslagen.**
Norbergs bergslag 173. Se även **Bergslagen.**
Nordal, härad, Älvsb., 594, 719.
Nordberg, härad, Värml., 448.
Norden 556—557, 566.
Norge, norska gränsen, 114, 122, 459, 496, 535, 558, 565—566, 587, 593—594, 603—604, 606, 707—708, 719—720. Se även **Handel.**

Norrby, socken, Västm., 244.
Norrköping 197, 319, 392, 480, 690.
Norrland 64.
Norrtälje 234.
Nykarleby 35.
Nyköping 196, 411, 413.
Nådegåva 68.
Närke 43, 657.
Näs, härad, Värml., 448.

Officerare 60, 80—81, 105, 197, 248—250, 256, 264, 272—273, 293, 303, 321, 349, 400, 458, 501, 527, 578, 593, 611, 627, 669, 721—722. Finska officerare 191, 200, 309, 357, 361, 395, 424, 580. Se även **Boställe, Krigsbefälet, Sjöofficerare.**
Ollongäld 619.
Ombudsman. Kronans 257.
Oppunda, härad, Söd., 264, 306.
Orust 44.
Ost 602.
Ottenby, kungsladugård, Ås, Kalm., 615—616, 717.
Oxdjupet, sund, Sthlm, 326, 331—333.
Oxe 577, 633, 636—637. Se även **Handel.**
Oxtullen 437, 442, 636.

Paskill, smädeskrift 51, 214, 253, 447.
Pass 96, 114, 143, 603—604, 707—708.
Pastor 183, 186, 461. Se även **Kyrkoherde, Prästerskap.**
Pastoralier, prästrättigheter 114, 601, 614.
Pastorat 145, 614.
Pauliström, järnbruk, Karlstorp, Kalm., 425.
Pension, gratial 68, 73, 95, 108, 128, 177—178, 181, 227, 257, 295, 366, 371, 373, 380, 395, 462, 476, 480, 486, 493, 495.
Pensionsstat se **Statsverket.**
Persberg, gruvfält, Färnebo, Värml., 617.
Persien 583.
Peruk 183, 186, 440, 569—570, 573.
Petersburg 260, 265—266, 268, 311.
Pfalz-Birkenfeld 553.
Pieksämäki (Piexemäki), socken, Nysl., 442.
Plenum plenorum se **Riksdag.**
Plåt se **Mynt- och penningväsendet.**
Polen 553, 557.
Portofrihet. För städernas magistrater 415. För tronföljaren 423. För utrikesavisorna 486.
Porträtt. Av tronkandidaterna 253.
Postbonde 183, 574—575.
Posttidningar (avisor) 377, 390, 454. Utrikesavisor 486. Se även **Portofrihet.**
Postväsendet 99, 153, 186—187, 275, 350, 573—575. Se även **Överpostdirektör.**
Prebende 460.
Pressning. Av manskap till flottan 173—174, 226, 247.
Preussen 76.
Principal 435. Se även **Bondeståndet.**
Pris, prisfordring 248, 275, 288.
Privilegier 107, 109, 382, 386, 441, 453—454, 543—544, 629.
Adelns 105, 383, 573, 652.
Prästerskapets 65, 105, 383, 453, 459, 529—530.
Städernas 460, 602.
Privilegium exclusivum 419, 445, 450.
Professor 424.
Promemoria se **Memorial.**
Prost 68, 419, 478.
Protokollssekreterare 256, 400.
Proviant se **Furage.**
Provinsialläkare 396, 441.
Provpredikan, provpredikant 145, 442, 467, 614.
Prästerskapet 114, 136, 186, 453,

485, 601, 614, 699. Finsk präst 578, 580. Se även **Boställe, Kaplan, Kyrkoherde, Pastor, Privilegier, Prost, Vederlagsspannmål.**
Prästeståndet 65, 105, 216, 231, 236, 240—241, 471. Fullmäktige från Finland 68, 517. Se även **Bondeståndet.**
Prästgård 549, 601, 606.
Prästrättigheter se **Pastoralier.**
Prästtom 460.
Prästval 225, 233—234, 350, 458, 487, 489.
Publika medel 250.

Rang, karaktär, 121, 153, 192, 232, 246, 258, 272, 303, 350, 367, 373, 377—378, 384—385, 397—398, 401, 443, 445, 476, 481, 485—486, 496, 499, 539, 673, 694.
Reduktions- och likvidationsdeputation 229—230.
Reduktions- och likvidationskommissionen se **Kommissioner.**
Reformerta se **Främmande trosbekännare.**
Regemente 67, 81, 244, 357, 386, 444—445, 571, 578, 597. Beklädnad 205. Hemförlovning av 107, 135, 138, 157, 524—525, 535—536. Finska 357, 580. Se även **Garnisonsregementen, Infanteriregementen, Kavalleriregementen.**
Regementschef (överste) 618, 712—713. Rannsakning med 198, 244, 526—527.
Regementsfältskär 96, 459, 600, 699.
Regeringsformen 9, 17, 48, 65, 84, 155, 160, 217, 223, 236, 254—255, 261, 266—268, 273, 308, 315, 322, 325, 330, 336, 382—383, 386, 445, 466, 474, 488, 495, 521, 529, 543, 646, 678.
Regna, socken, Östg., 43.
Rekommendation, intercession 27, 37, 39, 58, 114, 166, 175, 179, 204, 219, 224, 226, 231, 242, 272, 284, 286, 291—292, 296, 316, 376, 384, 392—393, 398—399, 405, 420, 425, 438, 446, 465, 469, 479, 492—493, 495, 500, 689.
Rekrytering 70, 123, 131, 135—136, 138, 144, 151—153, 161, 176, 341, 375, 384, 458, 502, 526, 531, 535—536, 548, 572, 590, 592, 600, 611—613, 653, 714—715.
Religionsfrihet se **Religionsväsendet.**
Religionsstadga 65.
Religionsväsendet 65, 84, 461, 488, 590, 651. Böneformulär 225. Religionsfrihet 61, 65, 122, 125, 157, 379—380, 395, 455, 471, 488, 529—530. Svärmare 61. Tronföljarens och hans blivande gemåls religion 73, 83—84, 92—94, 111—112, 115, 122, 126, 132, 139, 197, 199, 222. Se även **Främmande trosbekännare.**
Reservkassa 67, 75, 597, 702, 715.
Restantier 380, 442.
Revisionssekreterare 256, 400.
Revning se **Jordrevning.**
Riddarhuset se **Stockholm.**
Ridderskapet och adeln 53, 105, 264. Se även **Adeln, Memorial.**
Rikets råd, rådet 3, 50, 66, 70, 83, 92, 94, 98, 101, 110, 115, 126, 129, 132, 137, 151, 176, 195, 215, 221, 236, 252, 254, 256, 258, 263, 273, 276, 278, 285, 290, 299, 307—308, 314—315, 330, 336, 345, 348, 356, 396, 400, 409, 430, 446, 450, 463, 466, 473, 478, 481—484, 492, 494—495, 497, 503, 534, 583, 586. Riksrådsval 19, 474, 476, 478, 480—483, 494, 685, 687. Bondeståndet önskar delaktighet i rådsvalet 473—474, 476, 482, 687. Rådsprotokoll 50, 270—271, 276, 396. Se även **Licentiering, Styrelsesättet.**

Rikets ständers bank, bankoverket 7, 194, 256, 319, 338, 467, *498, 585. Bondeståndets anhållan om fullmäktige i 467, 473, 475—476, 482, 492, 497, 686. Bankokommissarierna 26, 539.
Rikets ständers kontor 259, 404, 454, 486, 493, 686.
Rikets ständers manufakturkontor 117, 267, 478, 496, 500, 686, 695.
Riksarkivet 456.
Riksdag (riksens ständer) 55—56, 63, 90, 92, 98, 107, 109, 150—151, 154, 226, 228, 271, 274, 319, 323—325, 346, 370, 382, 463, 534, 543, 646, 648. Beslut utan alla stånds hörande 159—160. Deputation till fästningsverkens granskande 326, 331—333, 407. Deputationer till Kungl. Maj:t 102—103, 176, 188, 346. Expeditioner 302. Garanti av lån 122—123, 131, 466, 530—532. Hedersgåva till talmännen 68. Julferier 145, 152, 158, 540. Plenum plenorum 229, 345—346. Riksdagens avslutande 367, 369, 381, 389, 401—404, 412—414, 418, 448—449, 458, 463, 465, 469—472, 474—475. Riksdagsceremoniel 19, 481. Riksdagskallelse 3, 9, 502. Riksdagsort 387, 408—409, 480—481, 487, 690. Riksdagsutblåsning 3. Riksdags öppnande 3. Tal å ståndens vägnar justeras i plena 228. Talmansarvoden 491.
Se även **Kommissioner.**
Riksdagsbeslutet 413, 458, 465, 482, 487, 500—501.
Riksdagsfullmakt 270, 382. Se även **Bondeståndet.**
Riksdagsman 54, 67, 81, 101, 157, 211—212, 214—215, 226, 320, 323, 501, 538, 546. Se även **Herredagspenningar.**
Riksdagsmannaval 20, 25, 27, 34—36, 71, 98, 161, 479, 541. Se även **Bondeståndet.**
Riksdagsordningen 9, 16—17, 19—20, 22—25, 31, 33, 35, 48, 53, 65, 68, 71, 92, 110, 124, 146—147, 160, 178, 180, 196, 204, 209, 212, 218, 220, 222, 229, 235—236, 271, 295, 318, 325, 371, 379, 410, 465, 473—474, 485, 510, 537, 543, 678.
Riksdagspenningar se **Herredagspenningar.**
Riksdagsärenden 50, 55, 68, 180, 271, 275, 367, 389, 403—404, 413, 418, 448.
Rikssalen se **Stockholm.**
Riksstat se **Statsverket.**
Roskildefreden 627.
Roslagen 197, 305, 308, 331. Deputerade från 320, 641—642.
Rote 56, 375, 549, 578—579, 592—593, 613, 625, 631—632, 699, 718, 722.
Rotebåtsman se **Båtsman.**
Rotebönder 625, 631.
Rotehållare 57.
Rotering 379, 501, 573, 621, 631.
Roteskatt 621.
Rotespannmål se **Lega.**
Rovdjur 394.
Roxen 108.
Rusthåll 605, 612, 700, 712. Se även **Kronorusthåll.**
Rusthållare 57, 95, 121, 306, 385, 496, 592, 597, 605, 612, 618, 699, 702, 712, 714—715, 721—722.
Rusthållshemman 95.
Rustning 41.
Ryktesspridning 268, 293, 313.
Ryssland, rysk, ryss (fiende) 59, 66—67, 69, 73, 76, 79, 83, 98, 103, 108, 112, 118, 121, 123, 130, 137, 144, 147—149, 153, 169—170, 173, 178, 188, 197, 201, 208—210, 214, 221, 230—231, 235, 241, 248, 250, 263, 265—266, 269, 275, 279—285, 294, 297—300, 309, 318—319, 323, 327, 333, 340—341, 344—345, 347, 359, 390, 423, 473, 479, 502—

504, 513—517, 526—527, 551—554, 557, 560, 563—566, 569, 578, 581—583, 588, 608, 630, 637—638, 640—643, 652, 655, 657—658, 662—667, 671, 679, 704. Ryska galerer 319, 326—327, 331, 339, 582. Rysk undsättning till Sverige 474, 500—501, 724. Se även **Fred, Gränsvakt, Krig, Successionen.**
Ryttare 57, 60, 64, 458, 592, 612—613, 627, 701, 718, 722.
Rådet se **Rikets råd.**
Rådmansval 428, 438, 489.
Rå- och rörshemman 549, 604.
Räkenskaper. Kronans 702. Städernas 228.
Ränta 17, 27, 65, 97, 363, 385, 406, 591—592, 619, 621, 633—634, 702, 704. Ordinarie räntan 438, 441. Spannmålsränta 544.
Räntepersedel 52, 56, 126, 233, 238, 242, 253, 329, 331, 420—422, 426, 438, 440, 445, 449, 455, 458, 461, 469, 488, 591—592, 681, 684, 693. Se även **Bondeståndet.**
Räntehö se **Skattehö.**
Räntekammaren se **Statskontoret.**
Ränterimedel 181, 227, 241, 403.
Rättegång 53, 234.
Rättvik, socken, Kopp., 216.

Sadelmakare 330.
Saint-Yves (S:t Übes), stad i Portugal, 61.
Saköresmedel 53.
Salberget, Västm., 334.
Salbergs län, Västm., 370.
Salpeter 57, 60, 630, 703.
Salpetersjuderi 57, 60, 620, 703.
Salt, saltbrist 29, 40, 61, 66, 71, 145, 189, 373, 426, 496—497, 577, 593—594, 610, 615, 719—720.
Saltsjön se **Östersjön.**
Saluaccis 66, 79. Se även **Accis.**
Sandhamn, hamnplats, Djurö, Sthlm, 40, 61, 71.
Sandhavreplantering 419, 422, 453, 461.
Savolax, landskap, Finland, 442.
Schleswig-Holstein 76, 282.
Schwerins regemente se **Garnisonsregementet i Stralsund.**
Schäfer 430, 433, 450.
Schäferi 438.
Seeland 556, 561.
Segersta, kungsladugård, Över-Gran, Upps., 135, 138, 142—143, 149—150.
Seglation, sjöfart, sjöresa 174, 391, 489, 559, 565, 577, 629, 673, 705, 707.
Sekreta deputationen 31, 47, 131, 189—190, 276, 382. Ed 50. Instruktion 50.
Sekreta utskottet 27, 46, 48—50, 52, 59, 70, 78, 80, 82—83, 90—91, 105, 122—123, 126, 132, 141—142, 150, 152, 154, 161, 166, 176, 181, 187, 193, 201, 210, 237, 243, 252—253, 265—266, 268, 270, 276, 289, 300, 303—304, 312, 317, 323—326, 333, 337, 344, 357, 362—363, 376, 382, 386—387, 389, 392—393, 395, 404, 418, 431, 433—436, 463, 466, 470—471, 474—476, 481—482, 500, 517, 542, 584—585, 645, 671—672, 685, 697. Instruktion 28, 44—45, 105. Protokollen från 1738 och 1740 om kriget 95, 141, 153, 155—156, 180, 182. Bondeståndets representation i Sekreta uskottet 6, 26, 28, 31—32, 36—40, 45—50, 52—53, 78, 83, 91, 105, 122—123, 126, 161, 175—177, 190, 193—194, 352, 408, 466, 476, 478—479, 511—512, 530—531, 568—569, 584—585, 687. Ed för Bondeståndets deputerade 45, 47—48, 50, 53, 175, 362, 419. Deputerade från stånden att överlägga med Sekreta utskottet om befarat krig med Danmark 448. Se även **Memorial från Bondeståndet.**

Sekreterareval. I städerna 438, 489.
Sekvester 205, 257.
Sidentyg 57. Ostindiskt 179, 390, 444.
Sigill. Upplands lagsagas 500.
Sill 496, 593—594, 719.
Simtuna, socken, Västm., 244.
Sjukdomar 610.
Sjöexpedition se Amiralitetet.
Sjöfart se Seglation.
Sjöfolk, sjöman 247.
Sjöofficerare 56. Se även Officerare.
Skallfogde 548.
Skallfogdekappar 469.
Skallgång 350.
Skaraborgs län 43, 453. Se även Västergötland.
Skatt, utskylder 72, 263, 297, 376, 449, 594, 599, 603, 610, 621, 631, 673, 708. Se även Kontribution, Ränta, Utlagor.
Skattebonde 619, 633—634, 702, 704.
Skattebrev 64, 224, 239, 267, 276, 596—597, 606, 628—629, 698.
Skattefrälsebonde 306.
Skattefrälsehemman 289, 615.
Skattehemman 385, 406, 467, 604, 633—634, 704.
Skattehö, räntehö 65, 126, 465, 597, 609. Gärdeshö 699.
Skatteköp (-lösen) 95, 122, 184, 190, 446—447, 596—597, 605—606, 620—621, 628—629, 698, 716.
Skatteköpeskilling 23, 596—597, 606, 621, 628, 698.
Skatterätt, skattemannarätt 475, 492, 497, 597, 608, 619, 629—630, 698, 702, 704.
Skatteskog 620, 622, 714. Se även Skog.
Skattevärdering 596.
Skattläggning 407, 499, 596, 628, 634, 716. Skattläggningsmetod 368, 492, 497.
Skedevi (Skeve), socken, Östg., 43.
Skeppare 391. Se även Ed.
Skeppsfriheten 129, 194, 437, 489, 577.
Skiljemynt se Mynt- och penningväsendet.
Skinnvaror 629, 721.
Skinnskattebergs bergslag 173. Se även Bergslagen.
Skinnto 605.
Skjutsrättare se Hållskjuts.
Skog 58, 145, 370, 614—616, 633, 703, 711. Bergslagsskogar 205. I Skåne 415, 475, 619—620. Ökna sockenskog 425. Se även Kronoskog, Skatteskog.
Skogsbetjänte 620.
Skogseld 349—350.
Skogsordning 460, 633.
Skogvaktare 548.
Skola 573. Skolbetjänte 401.
Skomakare 549.
Skottland 559.
Skräddare 549.
Skrå 439, 472, 489.
Skådespel, komedi 221, 225, 260.
Skåne 96, 122, 132, 175, 274, 345, 419, 421—422, 453, 465, 478, 561, 601, 603, 607, 619—620, 622—623, 627, 635—636, 708—711, 713. Se även Kristianstads län, Malmöhus län, Skog.
Skärvaktare 548.
Sköldinge (Skillinge), socken, Söd., 264.
Slottsbyggnadsdeputationen 291, 686.
Slottsbyggnadsmedlen 486.
Slottskansliet 37—38.
Slottsrätten 215, 237, 251, 259.
Slöjd 72, 599, 719, 721.
Smed se Hammarsmed.
Smide 719.
Småland 425, 601, 605, 636, 720. Se även Jönköpings län, Kalmar län, Kronobergs län.
Smålands kavalleriregemente 715.
Smädeskrift se Paskill.
Smör 591, 602.
Smörränta, smörskatt 438, 441, 591.

Societeter 55.
Sockenallmänning se **Allmänning.**
Sockenbud 601.
Sockenhantverkare 350. Se även **Hantverkare.**
Sockenskrivarekappar 469.
Sockerbruk 449. Se även **Göteborg.**
Sold 627, 722.
Soldat 57, 60, 64, 114, 127, 199, 406, 458, 501, 536, 549, 592, 610, 613, 622, 625—626, 631, 655, 701, 705, 718. Finska soldater 357, 390, 429, 578. Se även **Kassering, Knekt, Torp.**
Soldatkontrakt 579.
Sorgkläder. För Bondeståndet 103, 105—107, 110, 114, 116—117, 267.
Sottunga, ö, Föglö, Åland, 294, 297, 327.
Spanien 554.
Spannmål 55, 128—129, 194, 406, 437, 489, 496, 514, 593—595, 599, 610—611, 613—614, 621, 634, 636, 692, 703—704, 706—707, 713, 719—721. Se även **Avradsspannmål, Handel, Vadstena krigsmanshus, Vederlagsspannmål.**
Spannmålsgärd 52, 56.
Spannmålsränta se **Ränta.**
Spillmarker 591.
Spinnerska 114.
Spinnhus se **Karlshamn, Karlskrona, Stockholm.**
Spinnhusmedel 374, 430, 496.
Spånad 600.
Stadsfältskär 600, 699.
Stalläng 718.
Stambok se **Kollekt.**
Stapelrättighet 440, 445—446, 473, 488.
Statskontoret 69, 234, 405, 524, 545. Räntekammaren 17—18.
Statsverket 388, 418, 454. Riksstat (stater) 68, 251, 386, 388, 392, 403—404, 411, 439, 451, 486, 688. Expektansstaten 404. Pensionsstaten 404, 462. Statsbrist (rikets gäld) 74, 79, 439. Tronföljarens stat (hovhållning) 387, 414, 423, 494. Undersökning begäres om rikets inkomster 178.
Sticksöm 629, 721.
Sto 605.
Stockholm 148, 175, 219, 312, 318—319, 326—327, 331—332, 335—338, 341, 343, 350, 399, 405, 408, 487, 524, 535, 594, 599, 603, 636, 684, 713. Borgerskapet 389, 393—394, 401, 403, 405, 646. Borgerskapets kavalleri 130. Fattigvård 437, 471, 477. Magistrat 26, 401, 403, 405, 437, 694.
Brandvakten 192. Bryggareämbetet 177. Dräll- och linnevävareämbetet 439, 472. Grosshandlaresocieteten 393. Hall- och manufakturrätten 116, 439. Hov- och grovsmedsämbetet 451, 492, 497. Kopparslagareämbetet 233. Krögareämbetet 491. Kämnärsrätten 381. Vinskänkssocieteten 470. Ämbetssocieteter 330, 368, 401.
Byggnader m. m. Barnhuset 493, 607, 623—624, 680, 709—710. Finska kyrkan (församlingen) 105, 113, 194, 225, 233—234, 458, 487, 489. Gillestugan 2, 37. Hornstull 162. Källaren Vinfatet 201. Lasarettet 437, 471. Norrmalmstorg 343. Norrtull 336. Riddarholmskyrkan 139, 402. Riddarhuset 58, 224, 229, 346. Riddarhustorget 252. Rikssalen (i Kungshuset) 3, 19, 22, 344—346, 448, 458, 463, 465, 471, 473, 475. S:t Jakobs kyrka 210. Spinnhuset 256, 491. Storkyrkan 191, 492.
Se även **Amiralitetet, Handlande, Uppbördskommissarie.**
Stockholms län 43, 96, 114, 604, 717. Se även **Södermanland.**
Stora Kopparbergs gruva, Falun, 461.

Stora Kopparbergslagen 43, 714. Se även **Bergslagen.**
Stora Skedvi, socken, Kopp., 216.
Stora Tuna, socken, Kopp., 216.
Storkyro, socken, Österb. Slaget vid 368, 492, 497.
Strandsittare 548.
Strömming 591, 628.
Stut 636—637.
Styrelsesättet. Dess stärkande 381—383, 386.
Styvkjortelsavgift 183, 186, 250, 256, 440, 467, 569—570, 573.
Stål 719.
Ståndsperson 612.
Stångjärn, stångjärnsmide 183, 716, 719. Se även **Järn.**
Stångjärnshammare se **Bergverk.**
Städer 55, 66, 72, 74, 81, 114, 157, 173—174, 179, 186, 228, 263, 330, 354, 374, 380, 390, 401, 411, 417, 428, 438, 459—460, 468, 477, 485, 488—489, 492, 500, 503, 548, 593—594, 598, 600, 602—603, 606, 609, 611—612, 614, 628, 630, 633, 635, 646, 699—700, 707, 713, 717—719, 724. Stapelstäder 183, 594, 599, 719—721. Uppstäder 183, 368, 594—595, 713, 719—720.
Blekingska städer 391, 466.
Finska städer 69, 480, 487—488.
Västerbottniska städer 247.
Västernorrländska städer 247.
I Älvsborgs län 401.
Se även **Bro, Båtsman, Portofrihet, Privilegier, Räkenskaper, Sekreterareval, Stapelrättighet.**
Städjepenningar 621.
Stäket. Norra eller Almarestäket, Sthlm, 336. Södra (?) 264.
Stämpelpapper (charta sigillata) 486.
Större sekreta deputationen 98—103, 107, 109—110, 115—116, 161, 167, 170—173, 176, 179, 184, 187, 191, 195—196, 204, 206—208, 214, 216, 219—221, 224—225, 229, 242—243, 276, 283, 285, 299, 330, 344, 537, 583, 697. Ed 107—108, 110, 206. Instruktion 107—109, 119.
Subsidier 70, 123, 531.
Successionen 3—4, 6—7, 70, 73—79, 82—85, 90—95, 161, 166—173, 187, 192—193, 196—204, 206, 209, 211, 223—225, 227, 229—231, 233—234, 236—238, 244—245, 254—255, 265, 267—269, 271—277, 280, 282, 284—293, 296, 299—305, 307—308, 310, 313—314, 317—318, 322—324, 330, 334, 338, 341—342, 344, 447, 479, 502, 504, 520—521, 525, 537, 552—567, 581—584, 586—589, 637, 642—643, 654—655, 657—665, 667.
Första tronföljarvalet 91—93, 96—100, 102—104, 106, 110—112, 115, 118, 124, 129—130, 135, 139, 502—503, 523, 533, 536, 551, 565. Deputerade till Ryssland om hertigen av Holstein och freden 78, 83, 94, 98, 107, 109, 112, 115—116, 118, 121, 124—128, 130, 135, 503, 532—533, 536—537.
Bondeståndets val av danske kronprinsen 200—204, 206—207, 210, 213, 216—221, 226, 232—233, 235, 240, 269, 280—286, 288, 291, 296, 305—307, 316, 318, 334, 336—337, 339, 341, 344, 504, 637, 641—644, 655—657, 663, 665, 667.
Valet av Adolf Fredrik 338, 342, 345—346, 356, 505.
Se även **Porträtt, Religionsväsendet.**
Sundsvall 426, 602—603.
Supplik se **Memorial.**
Supplikationsmål 190, 362, 632.
Svea hovrätt se **Hovrätter.**
Såg 185.
Sätes- och ladugårdar 183, 185—186, 258, 468, 549, 573, 605.
Sävedals härad, Göteb., 27, 57—58, 98, 492, 500.

Söderköping 461, 484.
Södermanland 43, 331. Deputerade från 264—266. Se även **Stockholms län.**
Södermanlands län 127.
Södermanlands regemente 264, 391, 397, 678.
Södra skånska kavalleriregementet 366, 428.
Söndagsbokstaven 95.
Sörbygden, härad, Göteb., 594, 719.

Tackjärn 617. Se även **Järn.**
Tackjärnstionde (tiondejärn) 618.
Talmansarvoden se **Riksdag.**
Tenn 492, 497.
Tingsgästningskappar, -penningar 415, 432, 455, 477, 633, 714. Se även **Häradshövdingskappar, Lagmanskappar.**
Tingsrätt se **Häradsrätt.**
Tionde 438, 624. Se även **Kronotionde, Tackjärnstionde.**
Tiondejärn se **Tackjärnstionde.**
Tiondesättning 623, 710.
Tioprocentsavgift 437, 471.
Tjänstefolk (legohjon) 75, 352, 384, 570, 590, 598, 615—616, 651, 691, 708, 717. Finskt 390, 429. Se även **Dräng.**
Tjänstehjonsordningen 384.
Tjänstetillsättning 179, 189. Se även **Ämbetsmän.**
Tobak 229, 374, 602—603.
Tobakspenningar 579.
Tobakspipbruk 419.
Tobaksspinneri 228—229, 461, 480—481, 484, 489, 495.
Tohmajärvi, socken, Nysl., 442.
Torp 407, 633—634, 704—705. Båtsmanstorp 613. Soldattorp 625.
Torpare 264, 549.
Torsebro, krutbruk, Färlöv, Krist., 620, 710.
Torstuna, socken, Västm., 243.
Traktamente 486—487, 501. Fälttraktamente 357, 424.
Tross 598—599, 618, 698, 703.
Tryckning av beslut, domar, handlingar, skrifter etc. 111, 129, 139, 165—166, 206, 256, 263, 266, 268, 309, 329, 377, 394, 397, 401, 406, 451, 471—472, 501, 545.
Träslöv, by, Träslöv, Hall., 605.
Trävirke 620.
Tullarrende 29—30, 70, 397, 424, 426.
Tullarrendesocieteten, generaltullarrendesocieteten 30, 69, 81, 160, 347, 424, 548, 670.
Tulldeputation 30, 160—161, 164, 177, 190, 194, 267, 270, 347, 361, 389, 395, 397, 409, 424, 449. Instruktion 349, 381, 396.
Tullkappe se **Kvarntull.**
Tullväsendet 160. Betjänte 29, 160, 548, 628. Tull, tulltaxa 187, 226, 270, 347, 409, 424—426, 465, 593—595, 608, 613—614, 637, 670, 672, 713—714. Tullfrihet 81, 361, 496—497, 594, 614, 628, 672—673, 719. Tullhus, tullkammare 74, 391, 466, 544, 721. Tullstaket 391, 466. Tullvisitation 71, 518—519.
Stora sjötullen 183, 497, 614.
Lilla tullen, landtullen 81, 158—159, 233, 330, 368, 380, 489, 492, 497, 543—544, 628.
Se även **Oxtullen.**
Tyskland, tysk 198, 553, 557.

Uddemantal se **Mantal.**
Ull 605, 629, 721.
Ullnäs, frälsehytta, Grythyttan, Västm., 407, 429, 617, 721.
Ulricehamn 53, 64, 173, 175, 368, 413, 442—443, 601—602, 720. Privilegier 282.
Ulrika, socken, Östg., 113—114.
Ultuna, kungsladugård, Bondkyrka, Upps., 718.
Underofficerare 81, 248, 349, 611, 627, 722. Finska underofficerare 580.
Undersåker, socken, Jämtl., 602.
Uppbrotts- och underhållskassa

67, 181, 702.
Uppbördskommissarie. I Stockholm 419, 435.
Upphandlingsman 592.
Uppland 43, 95—96, 114, 604, 717—718. Se även **Sigill.**
Uppsala 451—452. Domkyrkan 232, 292.
Uppsala universitet 396. Se även **Akademi.**
Urskillningsdeputationen 31, 42, 50—51, 55, 58, 81, 367.
Utlagor, pålagor 23, 69, 349, 375, 387, 403, 416, 498, 572, 590, 604, 615, 636. Se även **Skatt.**
Utlåtande se **Memorial.**
Utländska ministrar 53, 92, 179, 191, 387.
Utlänning. Ej brukas i svensk tjänst 198.
Utmark se **Fäladsmark.**
Utredningskommissionen se **Kommissioner.**
Utrikesavisor se **Posttidningar.**
Utrikesexpeditionen 450.
Utskrivning 384, 608, 615, 705, 717.
Utskylder se **Skatt.**

Vadmal 629, 721.
Vadstena krigsmanshus 234, 613, 624, 701, 707. Krigsmanshusavgift 618. Krigsmanshushemman 18. Krigsmanshusspannmål 64, 624.
Vakthållning. Över generalerna 188.
Valakten (arvföreningen) 322, 346, 395—397, 409, 500, 674.
Valbo, härad, Älvsb., 594, 719.
Varberg 605.
Varg 394.
Vargeringsmanskap 147, 173, 264.
Vargnät 367, 378.
Varor 601, 611, 712. Alnemålsvaror 720. Hantverksvaror 380. Tunn- och pundvaror 612, 700. Utländska (inkommande) 62, 373—374. Frivillig varukontribution 163, 228.
Vaxholmen, fästningsverk, Sthlm, 326, 331—333.
Ved 57, 60, 373, 446, 615, 619—620, 636, 703, 711. Kröning av ved 614, 717. Bok- och alved 620, 710.
Veden, härad, Älvsb., 341.
Vederlagsspannmål 114, 438, 441, 601.
Vedevåg, manufakturverk, Lindesbergs landsförsaml., ör., 54—55, 195, 205, 410, 474.
Ven 241.
Viborg, stad i Ryssland, 69.
Vigsal 601.
Viktualier 129, 194, 437, 489, 591—592, 605. Se även **Handel.**
Villajoki, by, Säkkjärvi, Ryssland, 147.
Villmanstrand 473, 481, 526. Slaget vid 104, 108, 128, 137, 144, 147, 264, 349, 436, 440, 515, 526.
Villåttinge, härad, Söd., 264, 306.
Vilt 602—603, 712.
Vin 61, 497.
Vingåker, Söd., 43.
Vinhandlare 407.
Vittinge, socken, Västm., 243.
Vrigstad, marknadsplats och socken, Jönk., 633.
Våla se **Östervåla.**
Väddö, socken, Sthlm, 197.
Vänern 75, 474.
Vänersborg 442—443.
Vänjan, socken, Kopp., 198.
Värja 569—570.
Värmland 43, 122, 189, 197, 256, 352, 354, 432—433, 438, 446—447, 606, 617, 657. Se även **Domsaga.**
Värvning 39, 223, 247, 384, 598, 608, 705.
Vässige, by, Vessige, Hall., 605.
Västerbotten 40, 51, 55, 62—63, 70, 96, 128, 137, 148, 192, 234, 328, 331, 339, 366, 509, 603, 609—610, 629, 705, 708. Se även **Städer.**
Västerbottens regemente 148, 172, 175.

Västerdalarna 55, 352—353.
Västergötland 53, 388, 601, 605, 629, 636, 720—721. Se även Skaraborgs län, Älvsborgs län.
Västerhavet (-sjön) 628. Se även Fiske.
Västernorrland 44, 57, 96, 234, 256, 268, 331, 333, 441, 603, 708. Länsstyrelsen 599. Se även Städer.
Västerås 616.
Västgöta-Dals regemente 246.
Västgöta kavalleriregemente 715.
Västkinde, socken, Gotl., 17.
Västmanland 43, 95. Deputerade från 243—245.
Västmanlands regemente 244.
Västra härad, Jönk., 633.
Vättern 108.
Vätö skeppslag, Sthlm, 197.
Vävnad 98, 599.

Yckebo, gård, Ulrika, Östg., 114.
Ydre, härad, Östg., 425.
Ylle 419.
Yllemanufaktur se Fabriker och manufakturer.
Ystad 486.

Zanders regemente se Garnisonsregementet i Göteborg.

Å 129, 456, 611.
Åbo, stad i Finland, 61, 71, 210, 247, 265—266, 268, 294, 487—488, 582, 647, 649.
Åboavgift 352—353, 355, 374, 485, 691.
Åbo och Björneborgs län, Finl., 609.
Åkebo, kaplansboställe, Östra Tollstad, Östg., 114.
Åkerbruk se Lantbruk.
Åland, ålänning 39—40, 44, 106, 188, 197, 248, 292, 294, 297, 319, 390, 429, 504, 666.
Ålands hav 319.
Ålderman 701.
Ämål 442—443.
Ångermanland 44, 58, 256.
Årslega se Lega.
Årstad, härad, Hall., 196.
Ås, härad, Älvsb., 23—25, 35, 146.

Ädelfors, kopparverk, Alseda, Jönk., 630, 706.
Ägodelning 624, 702.
Älvdalen, socken, Kopp., 198.
Älvsborg, fästning, Göteb., 614—615, 717.
Älvsborgs län 34, 43, 64, 624, 707. Länsstyrelsen 29. Se även Dalsland, Städer, Västergötland.
Ämbetsmän 181, 194, 349, 380, 591. Tillsättning 495. Se även Licentiering.
Ämbetssocieteter 330.
Ängelholm 419, 461.
Ärter 52, 512.

Ödesmål (-jord) 375, 460, 535, 616, 629, 634, 705.
Ökna, socken, Jönk., 425.
Öland 405, 456, 615—616, 717.
Örebro 480, 616, 690.
Öregrund 234, 423, 434.
Österbotten 44, 66, 68—69, 181, 250, 299, 367—368, 378—379, 466, 477, 488, 492, 497—498, 500—501, 509, 608, 629, 683, 692, 704—705.
Österbottens södra härad, Finland, 35, 479.
Östergötland 43, 174, 425.
Östersjön (Saltsjön) 173, 247, 553, 563, 628. Se även Fiske.
Österunda, socken, Västm., 243.
Östervåla, socken, Västm., 243.
Östhammar 234.
Övedskloster, säteri, Öved, Malm., 491.
Överjägmästare 478.
Överpostdirektör 454, 461—462, 575.
Överste se Regementschef.

FÖRKORTNINGAR.

I noterna till texten.

BdP = Bondeståndets riksdagsprotokoll.
HSkH = Handlingar rörande Skandinaviens historia.
RAP = Ridderskapet och adelns riksdagsprotokoll.

I registren.

Blek. = Blekinge län.
Gotl. = Gotlands län.
Gävl. = Gävleborgs län.
Göteb. = Göteborgs och Bohus län.
Hall. = Hallands län.
Jämtl. = Jämtlands län.
Jönk. = Jönköpings län.
Kalm. = Kalmar län.
Kopp. = Kopparbergs län.
Krist. = Kristianstads län.
Kron. = Kronobergs län.
Malm. = Malmöhus län.
Nyl. = Nylands och Tavastehus län.
Nysl. = Nyslotts och Kymmenegårds län.
Närke-Värml. = Närke och Värmlands län.
Skar. = Skaraborgs län.
Sthlm = Stockholms län.
Söd. = Södermanlands län.
Upps. = Uppsala län.
Vb. = Västerbottens län.
Vrnl. = Västernorrlands län.
Värml. = Värmlands län.
Västm. = Västmanlands län.
Åbo = Åbo och Björneborgs län.
Älvsb. = Älvsborgs län.
Ör. = Örebro län.
Österb. = Österbottens län.
Östg. = Östergötlands län.

RÄTTELSER.

Sid. 239, not 2 *står* 1943, *läs* 1743.

Sid. 388, rad 9 n. *står* Commissiarien, *läs* Commissarien.